STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH
LIBRARY NO. 19002

TSULIB VOS IKH SHRAYB

Yitzhak Choroschitz
(Yitskhok Kerish)

YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

Added to the Steven Spielberg Digital Yiddish Library with generous permission of Isaac Karish's Great Granddaughter, Wendy Levin Westgate. Translated into English by Miri Koral.

0-657-19002-0

D:\YIDDISH\TITLES\9780657190026T.PS

THE STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY PROVIDES
ON-DEMAND REPRINTS OF MODERN YIDDISH LITERATURE

ORDERS MAY BE PLACED BY PHONE AT (413) 256-4900 X155; BY FAX AT (413) 256-4700; BY E-MAIL AT ORDERS@BIKHER.ORG; OR BY MAIL AT NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER, 1021 WEST STREET, AMHERST, MA 01002-3375 U.S.A.

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:
Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

BOOK DESIGN BY PAUL BACON

PRINTED IN THE U.S.A. ON ACID-FREE PAPER

Brief Biography of Isaac Karish (Yitzhak Choroschitz)

Yitzhak Choroschitz (Isaac Karish) was born on Sept 10, 1878 in a shtetl (possibly Lomza) in the province of Bialystok, Poland. His parents were Karl and Chayka (Ida) Karish. He had five siblings: brothers Gydal, Julius, and David, along with two sisters, Katherine and Lillian.

His family were millers. His father Karl Karish was a cantor with a beautiful voice. Isaac had a lovely singing voice as well. He attended yeshiva in his shtetl until his questioning of everything culminated in a physical altercation with the Rabbi, at which point Isaac ran away to the city of Bialystok and joined the Communist movement. He became a labor organizer which is how he met Malka Novick, my great-grandmother, at the factory where she worked in Bialystok.

His memoir recounts that he spent time in jails in Russia under the Czar for organizing against the government. In 1905, after an aborted revolution (the leftists tried to overthrow the Czar), Isaac and Malka left Russia/Poland (due to changing borders it's hard to say which country they actually left). They smuggled themselves out of Russia and made their way to London, England, where they married and had their first two children, Chasha (Ann) and Leah (Lillian).

After approximately four years in London, the family immigrated to the U.S. (Isaac went first in 1908, Malka and the two girls following a year later). They settled in Chicago, where many other family members lived. The two boys, Nathan and Paul, were born there.

Isaac was a woodworker by trade and later became a master cabinetmaker (I possess two of his beautiful inlaid wood cabinets.)

He read "The Forward" and "Morgen Freiheit" (in Yiddish, of course) and he and Malka were active and beloved members of the Jewish socialist singing group Freiheit Gesangverein.

He was a fervent believer in Stalin's ideals for most of his life and very idealistic about the wonders of communism. When the truth came out about Stalin's reign of terror, it was very hard for him to come to terms with it. He eschewed religion but would occasionally celebrate traditional Jewish holidays like seders with family.

The whole family he had with Malka was very musical. They all participated in the Freiheit Gesangverein, which was led by their close friend Jacob Schafer. All four children played instruments and his daughter Leah (Lillian)—my grandmother—went on to become a concert pianist.

In 1931 he was caught up in a raid on Chicago's Communist Headquarters and was sent back to Russia. He describes that trip in his memoir, including visits to woodworking factories where he was celebrated and credited with helping to innovate solutions. It appears that he returned to the U.S. within a year.

He became a citizen of the United States on Dec. 14, 1932.

Isaac died on Dec. 2, 1969 in Los Angeles.

The manuscript—typewritten Yiddish pages bound together between two cardboard covers with a string—came to me from my mother, passed down to her from her mother. We had no idea what the pages contained until I started learning Yiddish and paid my Yiddish teacher (Miri Koral, a native speaker) to translate it. We were stunned to learn that it was in fact his life story told in beautiful rhyming verse. I consider it a masterpiece and a treasure and am thrilled to share it with all who have an interest in Yiddish and Jewish history.

Wendy Levin Westgate, great-granddaughter of Isaac Karish

"WHY I WRITE"

A MEMOIR BY ISAAC KARISH

Born: Bialystok, Poland in 1878

Died: Los Angeles, California - 1969

Photograph 1: The Karish family photographed in Russian Poland, ca. 1900. From left: Julius Karish (Isaac's brother), Chayka (Ida) Karish (Isaac's mother), Malka Novidvoritz (Isaac's girlfriend/fiancé), Isaac Karish, Khone Leyb Karish (Isaac's father), Karl or David Karish (Isaac's brother).

Photograph 2: Isaac Karish probably photographed in Chicago, ca. 1910

Photograph 3: Isaac and Malka Karish's children: Leah (Lillian), Khashe (Ann), Nusn (Nathan), and Pesach (Paul) Karish, Chicago, ca.1916

Photograph 4: Isaac Karish, probably photographed in Chicago, ca.1930

Photograph 5: Isaac and Malka Karish, Los Angeles, ca.1944

Photograph 6: Isaac Karish at the Yiddish typewriter on which he typed this memoir, with great-granddaughter Kim, Los Angeles, ca. 1961.

צוליב וואָס איך שרייב 1

ברודער! דו פרעגסט מיר:
צו וואָס טויג דיר דיין שרייבן ?
מאטערן אומזיסט דיר דעם מויאך ,
צו וואָס דער גראמען קלויבן
אז ניטאָ איז דער דיכטערשער קויאך .

ווער דארף דיינע גראמען ?
ווער נויטיקט זיך אין זיי ?
וואָס דו בינדסט צוזאמען
ווי שוואכע בינטלאך שטרוי .

נוצלאָז איז דער בינדן
דיין בלאסן שוואכן גראם,
דו וועסט אין קיינעמס הארץ ניט צינדן
דעם שוואכסטן קלענצטן פלאם .

יאָ, איך ווייס דאָס ברודער
איך שטים איין מיט דיר,
אז איך בין ניט קיין שרייבער
איז ניט קיין סויד פאר מיר .

נאָר איך פארשרייב אין גראם
מיין פרייד, און אויך מיין חיי
ס'וועט עפשער איינער פון מיין שטאם
א קוק טאָן ווען אף זיי .

און וועט זיך באקאָנען
מיט האָפענונגען און שטרעבן ,
און וועט אמאָל דערמאָנען
מיין פארגאנגענעם שווערן לעבן .

װען אונטער סערפּ און האמער פאָנען
מיט פרייד, מארשירן װעט מײן שטאם,
װעלן זײ מיך אויך דערמאָנען
אין מײן פראָסטן שװאכן גראם .

און דאָס איז ברודער, פארװאָס איך שרײב
און מאטער זיך דעם מויאך,
װײל איך בין זיכער, און איך גלויב
אין אונזער קאמף, אין אונזער קויאך .

צו דיר מיין טייערע ליבע געטרייע כאווערטע.
און צו אייך אונזערע זיסע קינדער , רייד איך
דא אין דעם בוך.
אסאך וואסערן זיינען איבער אונזערע קעפ .
אריבער געלאפן , שטורעמדיקע, און אויך גלאטע,
האבן אונזער לעבנס שיף געטראגן , מיר האבן זיך
אלעמאל געטיילט סיי מיט די פריידן ,און סיי מיט די
ליידן . און איצט. צו מיין 69 יאריקן געבורטס טאג
דריק איך אויס מיין גליקלעכע פרייד מיט אונזער
איינקייט, און איך האף און בין זיכער אז דאס וועט
אזוי זיין ביז דעם לעצטן טאג פון מיין לעבן .

א גרויסן דאנק. דיר. מיין טייערע כאווערטע. און
ארויסהעלפערן אין אלץ וואס איך האב געען עם אין
געטאן. און טו איצט, וויל נאר מיט דיין הילף בין
איך בעקוואך איצט צו דרוקן דעם בוך . און. זאל.
דער בוך זיין די הארציקע באלוינונג פאר דיין טייערע
הילף .
אייער כאווער און טאטע , יצחק קעריש .

אף מיין וועג .
איך רעדט אראפ זיך פון מיין הארצן
אלע דורכגעלעבטע טעג ,
ליכטיקע, נאר מערער שווארצע
דורכגעלעבטע אף מיין וועג .

זאל דאס בלייבן אין זיקארן
פאר די. וויטערדיקע טעג .
זאל קיין זאך ניט גיין פארלארן
פון מיין לאנגן שווערן וועג .

מיין קינדהייט.

עס שפרייטן זיך וועלדער און פעלדער
ניט צו גרייכן מיטן אויג זייער ברעג,
אין מיטן עס שלייגלט זיך דורך
א לאנגער א זאמדיקער וועג.

באם זייט דארט עס ציט זיך א שטעגל
צווישן טאפאליעס און ווערבעס אסאך,
צו א הילצערנע שטיבל א קליינע
אונטער א שטרויענעם דאך.

די ווענט מיט ליים באשמירט
פון פראסטע ברעטער געמאכט איז די טיר,
די קליינע פענצטערלאך באפוצט
מיט גארדינען פון פאפיר.

דער טיש די בייגק פראסטע הייטע
מיט וואזאנעס אלערליי,
א קאמאד, א קינדערבעט א גרויטע
אין קאמער, א היינגהייבל און בעטן צוויי.

ארום שטוב א שיינער גארטן
ניט ווייט דער וואסער קוואל,
צום וואנט עס טוליעט זיך
די צונעבויטע שטאל.

פארן פעהדל פארן שיינעם
היינער, העגנער אלערליי,
פאר די גוטע ליבע שכנים
פאר די קיעלאך די פיר.

צווישן פעלדער ווײטע ברײטע
פארן פרײען ווינט א שפּיל,
שטײט מיט פליגלען ברײט צעשפּרײטע
אונזער שפּײזערן די מיל.

עס איז א פרײד א פארגעניגן
די מיל איז פול מיט ברויט געפּאקט,
דער ווינט ער זינגט א ניגן
דער בײטל קלאפט אים צו צום טאקט.

אלץ איז פראסט, און דאָרפיש פּדיש
מילך קאַרטאָפליעס שטענדיק גרײס,
אונטערן טישטאך אויפן טיש
דער שווארצער לאבן ברויט.

און פאר פויגל אלערלײ
איז דאך און בוידים זײער דירע,
יעדער פרימאָרגן הער איך זײ
בײציבור זינגען שירע.

דער טאטע מאָלט דאָס ברויט
פארן גאנצן הויזגעזינד
די מאמע קאָכט באקט און נײט
און די באָבע זיצט און שפּינט.

הער זײדע איז אוועק
ערגעץ בויעט ער א מיל,
אזוי גײען זיך די טעג
רואיק זאנפטיק שטיל.

דער רעבע זיצט און קנעלט
מיט מיר און מײנע ברידער,
און פירט אונז אין אין אנדער װעלט
פון כומעש, טילים, סידער .

און מען דאנקט און לויבט דעם בוירע
און מען איז צעפרידן,
װאָס די קינדער לערנען טוירע
װאקסן פרומע אידן .

ניט געטראכט פון קיין אשירעס
ניט געזוכט דאָס ערגעץ װאו,
כאלע, פיש, פלייש און זמירעס
געטראכט: פון שאבעסדיקער רו .

נאָר ניט לאנג האָט דאָס גענומען
ניט אף לאנג איז גליק באשערט,
און א שטורעם איז געקומען
אונזער גוטע נעסט צעשטערט .

די מיל, זי װערט צעבראָכן
אביסל שפענער נאָר געבליבן,
און נאָך פילע הונגערע װאָכן
דאָס געזינדל װערט צעטריבן .

דער טאטע און דער ברודער
אין שטאָט שוין לאנג אװעק,
איך, בי אין טאלמוד טוירע
בא פרעמדע טישן, עסן טעג .

אלץ אוועק אין מיטן דינסט
אף ברויט פארקויפט שוין ביז דאָס לעצט,
אונזער גאנצע הויזגעזינד
אין שטאָט זיך שוין באזעצט.

דער טאטע ארבעט אין פאבריק
די מאמע זויגט א פרעמדן קינד,
און פון דעם גאנצן גליק
קאָם טרוקן ברויט פארן געזינד.

און עס פייפט דער דאלעס
אין הויז, עס הערשט די נויט,
און א צונאָב צו דעם אלעס
א אָפטער גאסט דער טויט.

באָרוך דאיאָן עמעס
דער טאטע מאכט די בראָכע,
טרויער, טרערן, שיווע,
ס'ווערט קלענער די מישפאָכע.

אין דער וועלט דער גרויסער
צעלאָזט זיך די מישפאָכע,
איינער דינט דעם קייסער
און איך לערן א מעלאָכע.

ווידער הונגער, ווידער ליידן
בא די מייסטערס אליין קאבצאָנים,
אף שוכן און אף קליידן
געזונגען בא כאזאָנים.

און איך טרעט אריין
אין דער ארבעטער ארמיי,
און שווערע געטריי צו זיין
אייביק קעמפן גלייך מיט זיי

קעגן אלע געקרייניטע באנדיטן
פון דעם פאלאץ ביזן גאס,
קעגן די וואס אונטערדריקן
מיין הארעפּאשנעם קלאס.

פאר דעם קאמף דעם גרויסן
גיב איך מיינע יונגע טעג,
שטורעמס און ארעסטן
טרעף איך אף מיין וועג.

געקעמפט, ביז בלוט מיט זיי
געהונגערט און געפאסט,
אין טורמעס אלערליי
געווען א אָפטער גאסט.

אין ברויזנדיקן שטורעם
זיינען יונגע טעג געלאָפן,
איך האָב א כאַוועריטע, א ליבע
אף מיין וועג געטראָפן.

א כאַווערטע א מוזיקע
אין די קעמפערישע רייען,
און אויפן ווייטעדיקן וועג
קעמפן מיר אין צווייען.

גאסן ברייטע, הייזער שיינע
פאר די רייכע, געפוצטע זאלן,
געסלאך שמאָלע, הייזלאך קליינע
אין די אָרימע קווארטאלן.

סירן, פענסטער, א לאנגע ריי
אין די גרויע לאַנגע װענט,
א גרויסע מישפּאָכע אין צימערן צוויי
א באָרדער, העלפט צאָלן די רענט.

מען האָט אונז דאָרטן אויפגענומען
ווי אָנגעלייגטע געסט,
א צימערל א קלענינקער
געווען איז אונזער נעסט.

איינגעקויפט אלטע אנטיקן
פאר א וואָך באצאָלט די רענט,
אוועק צו די פאבריקן
פארדינגען פרישע הענט.

צופיל הענט דאָרט געטראָפן
געלע גרינע, אלערליי
גענוג געזוכט זיך אָנגעלאָפן
קאָם פארדונגען מיינע צוויי.

א ווערקשאפּקע א קליינע
ווי א הינער שטייג,
פארזעצט די קליידער מיינע
צו קויפן זיך געצייג.

א פרײַע לאַנד, נישטאָ קײן צװאַנג
דער אַרבעטער, איז רואיק שטיל,
מען אַרבעט אַזױ לאַנג
װיפיל דער מײַסטער װיל.

א יוניאָן מיט א פעטע שיטל
נעמערס, װי די בינען,
נאָר קלאַסנקאַמף א ביסל.
מיט ליכט ניט צו געפינען.

סאָציאַליסטן, קערן װעלטן
צום קעסטל גײ און שטים,
א צײַטונגל א װאַסערדיקס
כאָטש טו זיך אויס און שװים.

דער װאַלן קאַמף ער ברענט
יעדער פירער, א קאַנדידאַט,
אין רײַכן פּאַרלאַמענט
צו זײַן א דעפּוטאַט.

טויט און שטיל בא די סאָציאַליסטן
געל און בלאַס װי שטרוי,
רויטער קאַמף בא די אַנאַרכיסטן
איך בין אװעק צו זײ.

קראָפּאָטקינס שמײַסט, א כידעש
מיט א פײַערדיקן בײַטש,
ראָקער שרײַט ! אין אידיש
װי א קאַלװעריער דײַטש.

און עס האָבן נייע ברידער
אריינגענומען מיר אין מיטן,
אין קאַמף, איך שטיי שוין ווידער
מעגן נייע פאַראַזיטן.

ס'פאַרציט זיך לאַנג דער שטרייט
פּימעטן, טאָג איין טאָג אויס,
מיין כאַווערטע, שוין אף דער צייט
אָן א ביסן ברויט אין הויז.

דורכגעטראָגן הונגער נויט
געקעמפט ביזן לעצט,
פאַר א שטיקל טרוקן ברויט
די לעצטע קישן שוין פאַרזעצט.

און ניט איינמאָל קעמפנדיק
איז רויטע בלוט גערונען,
ביז מיר האָבן מיט א זיג
אונזער סטרייק געוואונען.

פרייד אין האַרצן אָנגעצונדן
געזינט! הונדערט פּראָצענט
מער געצאָלט, ווייניקער שטונדן
אונזער יוניאָן אַנערקענט.

בא דער אַרבעט שטייען מיר
שטאָלצע, ניט ווי שלאַפן,
דער מייסטער האָט ניט מער
איבער אונז צו שאַפן.

געקומען איינמאָל פון פאבריק
זיך קושנדיק ארומגענומען
היינט , זאָגט מאמעניו וועט מיט גליק
אונזער גאסט שוין קומען .

טאָכטער מיינע, יאָג זיך ניט
אין שפּאס איך טו א זאָג :
קומען זאָלסטו זונטיק פרי
אין מיין פרייען טאָג .

פון מיינע ווערטער
האָט מאמעניו געשפּאסט ,
פון וואנען ווייסטו אז א טאָכטער
זיין וועט אונזער גאסט ?

און ווי כאוויירים זיך בעראטן
אז ניט ביינסטיק אין די צייט אצונד ,
און געפּאָלגט האָט זי דעם טאטן
אונזער היים געליבטע קינד .

עס ברענט אין מיר דער ליעס פייער
צו איר פון דאמאָלס אָן ,
אך ! ווי וואָלט דאָס זיין מיר ליב און טייער
ווען זי וואָלט היינט אזוי געטאָן .

געפּאָלגט, און זונטיק פרי געקומען
מיין ווילן ניט פאראטן ,
און די ערשטע באָד גענומען
פון איר געליבטן טאטן .

מיטן הענטעלע, די שיסל אויסגעבויגן
דאָס וואסער אויפן פלאָר,
איך וואש, און קוש די בלויע אויגן
די גאָלדענע קאָפּ האָר.

גליקלאכע, שוין דריי צוזאמען
דורכגעלעבט, דעם גליקלאכן פרימאָרגן,
געלאָזט, דער טאָכטער מיט דער מאמען
בענאנגען אלץ באזאָרגן.

א פרוי, מיט זיי די טעג צו זיין
האָב איך אין הויז געבראכט,
דורך די נעכט האָב איך אליין
איבער זיי געוואכט.

מיט נייעם גליק און פרייד
דערזען איר ערשטן שמייכל,
דאָס קינד עס הערט, ס'פארשטייט
עס ארבעט שוין דער סייכל.

ס'גייט דער לעבן שטיל און גוט
גליקלאך זיך געפילט,
און יעדער פרייע מינוט
מיט דער טאָכטער זיך געשפּילט.

נאָר ניט לאנג האָט רואיקער פרייד
געוואוינט אין אונזער נעסט,
הונגער, זאָרג און נויט
זיינען געוואָרן די טעגלאכע געסט.

ס׳ קאָן באלעבאָס ניט פארטראָגן
די כוצפע פון ארבעטער הענט ,
צו ארבעטן שפעט זיך אָפזאָגן ?
איך צאָל פאר דיין ווארשטאט די רענט .

ס׳פארשטייען ניט די רייכע די זאטע
ס׳לייגט זיך זיי ניט אויפן סייכל ,
ווי קומט נאָר א אָרימער טאטע
צו ביינקען נאָך א קינדערשן שמייכל

און ס׳צאפלט אין הארצן צאָרן און שרעק
א קאמף , צווישן מענטש און דעם שקלאף ,
ס׳וואָרנ׳דער שקלאף פאר הונגעריקע טעג
רופט אָבער דער מענטש , זיי בראח !

א פלייץ טוט דאָס בלוט הייס און גיך
א באשלוס פליט דורך ווי א ווינט ,
א ריס דעם פארטאך פון זיך
אהיים , צו מאמע און קינד .

ארבעטער מיט שטארקע געפילן ?
דאָס קאָן שוין דער באָס ניט פארטראָגן ,
פאר דער כוצפע צו האָבן א ווילן
זיבן טעג נאָטיס געקראָגן .

און ווידער געקלאפט אין די טירן
געזוכט צו פארדינגען די הענט ,
דער הונגער, לאָזט שוין שפירן
ניטאָ די פאָר שילינג אף רענט .

ס'האָט דער הונגער און נױט
מײן כאװערטעס מוט ניט געבױגן ,
דערמוטיקט מיט פראָלעטארישער פרײד
קושט אױס מיר א טרער פון די אױגן .

געזעטיקט מיט הײס ליבע קושן
דער הונגער און זאָרג באלד פארשװינד ,
פאר מאשקנס װערט קישן נאָך קישן
אף מילך און שפײז פארן קינד .

ס'פארצײט שטארקער, דער הונגער זײן קלעם
טעג שױן מײן ברױט ניט געהאט ,
מיר פרײען זיך בײדע מיט דעם
װאָס אונזער טײערע טאָכטער איז זאט .

ס'איז פריש אין זיקאָרן נאָך הײנט
מיר װעלן קײנמאָל ניט פארגעסן די נאכט ,
װען אונזערע אײביקע פרײנט
האָבן א ברױט אין הױז אונז געבראכט .

ניט אײנמאָל אין צײטן אין שװערע
האָבן זײ פארלײכטערט אונזער ביטערער דאָליע ,
מיר טראָגן אין הארצן מיט ליבע און ערע
די כאװערשע נעמען, מאקס , און פאָליע .

כ'האָב ניט געהאט מער דעם גליק
אלס סטאָליער א פלאץ צו געפינען ,
אװעק בין איך אין א פאבריק
ארבעטן אף שװערע מאשינען .

געװאָרן איז װידער אונז גוט
דער לעבן געװאָרן איז גרינגער,
נאָר געצאָלט דערפאר מיט מײן בלוט
גאנץ אָפט מיט צעשניטענע פינגער.

געקראָגן צװײ באָסעס, א פינסטערערער צװילינג
אויך זײ זײנען ניט בעסער געװען,
זײ האָבן געװאָלט פאר א שילינג
ארויסרײסן ארבעט פאר צען.

די ארבעט האָט שװער מיך געפרעסט
שלעפנדיק ברעטער און קלעצער,
און װידער אװעק מיט פראָטעסט
גענומען זיך בײטן די פלעצער.

אומזיסט דער זוכן און בײטן
איז געװאָרן פאר מיר זײער קלאָר,
א באָס, אין אלע פלעצער און צײטן
איז אלץ דער זעלבער שװארציאָר.

װאָס מער מיר בארויבט און געמאטערט
אלץ שטארקער האָט צאָרן און האס,
זיך צעצונדן, צעפלאקערט
קעגן דעם באָסישן קלאס.

און װידער גערופן געװעקט
די ארבעטער פון מײן פאך,
ניט אײנמאָל פון די ארבעטער דירעקט
געלאָטן פון מאָסרים אסאך.

אָבער ניט פארלאָרן דעם גלויבן
אז קעמפער וועלן ווערן די שקלאפן פון היינט ,
געזוכט זיי אלס קעמפער צו דערהויבן
אין קלוב פון „ ארבעטער פריינט " .

נאָר גאנץ אָפט איז מען געקומען
געטראָפן האָר־שפאלטעריי ,
מיט פראגן זיך פארנומען
וואָס מיינט פארזענלאך זיין פריי .

ווערט א מענטש געבוירן
כאָטש שנייד אים אָפ א פענעץ ערד ,
און זאָל אלע זיינע יאָרן
פון קיינעם ניט ווערן געשטערט .

דער געבאָט פון אנארכי
א פרייער מענטש נאָר זיי ,
פרייע מענטשן ער און זי
איבערהויפט, געליבט זיך פריי .

איבער דער פראגע זיך צעוואַרימט
נישקאָשע זיך ארומגעריסן ,
ווען דער הייליקייט געליארימט
פון פרייער ליבע צו געניסן .

און די פילאָזאָפיעס
ניט געקראָכן איז אין קאָפ ,
ווי זאָגט דאָס שלום עליכם
הימל און ערד און סטרושקע באָב .

כ'בין געקומען צום באשלוס
פון די לעקציעס דאָרט ,
אז צו דערציען קלאסן קעמפער
איז דאָרטן ניט דער אָרט .

ניט געלאָזט האָט מיר רוען די פראגע
וואו איז דער וועג ? וואו זאָל איך גיין ?
ווער קאָן מיר דערקלערן די לאגע
ווער קאָן דאָס מיר געבן צו פארשטיין ?.

קאָנסיטוציע, האָט געגעבן דער צאר
מיט פרייד פארפלייצט איז די גאס ,
מיט בלוט, באצאָלט האָט דערפאר
מיין פארבלוטיקטער ארבעטער קלאס .

דעמאָנסטראציעס, פאָנען וויען
מיליאָנען אויגן פול מיט פרייד ,
כאוויירים צו באפרייען,
מיין קלאס צו טורמעס גייט .

צארס מעשאָרסים אויפן גאס
גיבן אונזער פאָן " סאלוס "
און אָט באָדט זיך שוין מיין קלאס
ווידער אין זיין בלוט .

און אָט ווערט ליכטיק אין די אויגן
געקומען איז דער נעס ,
ס'האָט שיף פאָטיאָמקין ארויפגעצויגן
אונזער פאָן בא פאָרט אדעס .

ווידער הערשט דער שווארצער קויאך
עס לייד דאָס פאָלק געדולדיק ,
ס'ברענט דער צווייפל מיר אין מויאך
ווער איז פאָרט דאָ שולדיק ?

געפילט האָב איך אף זיכער
און קיין טאָעס ניט געהאט ,
אז שטודירנדיק אין ביכער
וועל איך געפינען דעם פאראט .

איך האָב זיך אָנגעשלאָסן
אין א שטודירנדיקן קרייז ,
מיט ערלאכע גענאָסן
געלערנט שטופנווייז .

געלערנט, דיסקוסירט,
דורך נעכט און אויך דורך טעג ,
און דאָס האָט מיר געפירט
צום עמעס קלאָרן וועג .

און ווער די שולדיקע זיינען
רעוואָלוציעס צו דערשטיקן
האָט אונז בעלערנט כאוועֶר לענין
אין זיין בוך " די צוויי טאקטיקן" .

ווי איינער וואָס בלאָנדזשעט לאנג
און געפינט דעם ריכטיקן וועג ,
אזוי זיכער איז געוואָרן מיין גאַנג
פאר די וויטערדיגע טעג .

מיט נייעם מוט און פעסטן גלויבן
פארן זיג פון אונזער קלאס ,
געזוכט אויך אנדערע צו דערהויבן
אין פאבריק, און אויך אין באס .

ס'האָט ניט גענומען לאנג
דערוואוסט האָט זיך דער עקספּלאָטאטאָר ,
פארשפּרייט געוואָרן איז דער קלאנג
זיך צו היטן, פארן גרינעם אגיטאטאָר .

ווידער זיינען טעג געקומען
קיין ברויט אין הויז ניט געבראכט ,
ווייל די טירן פון פאבריקן
האָבן זיך פאר מיר פארמאכט .

א בליק, ס'האָט זיך פאר מיר א טיר אויפגעמאכט,
איך בין אוועק ארבעטן אהין ,
אין גיכן האָט מען מיר אהיים געבראכט
מיט צעפליקטע פינגער פון מאשין

אין טעג פון וויטאָק און פון לייד
וואָס האָט מיין הארץ ארומגענומען ,
איז מיר א טרייסט און ליכטיק פרייד
אונזער צווייטע טאָכטער אָנגעקומען .

אין גאנצן באלד פארגעסן
דעם ווייטאָקדיקן בראנד ,
ס'איז כאשעלע אף מיין שויס געזעסן
לאהלע אף מיין געזונטער האנט .

װער מיר אָרים, װאָס מיר נױט
פארגעסן, װען לעבן אין װײטאָק אײַנגעשפּאנטן,
אונזערע הערצער פול מיט פרײד
מיט אונזערע זיסע צװײ בריליאנטן.

אונזער גרױסע טאָכטער כאשעלע
מיט איר קלײנער שװעסטערל זיך שפּילט,
שאַ, שאַ, פּיצעלע בײבעלע
האָט זי איר באַם װײנען אײַנגעשטילט.

עטלאכע װאָכן אין הױז געװען
כאשעלען מיסעלאך דערצײלט,
ס'איז א נעס געשען
די װאונדן האָבן זיך פארהײלט.

צוריק געקומען אין פאבריק
צו דער ארבעט זיך געשטעלט,
מיט סימכע און מיט גליק
געבראכט אין הױז אביסל געלט.

אביסל כױװעס אָפּגעגעבן
אָפּגעאָטעמט פרײַ,
און עס דוכט זיך אז דער לעבן
שײנט שױן אף דאָס נײַ.

נאָך דער ארבעט פון פאבריק
גלײַך א הײם געלאָפן,
רו, פרײד, און גליק
האָב איך אין הױז געטראָפן.

ס'לויפט מיר כאשעלע אנטקעגן
כאפט מיר ארום די פיס ,
לאהעלע איז אין זייב געלעגן
געשמייכלט האָניק זיס .

אָט זיצן מיר שוין אלע פיר
באם טיש דעם שיין געגרייטן ,
עס שטראָמט מיט פרייד אָן א שיר
פון איינעם צו דעם צווייטן .

מאמעניו דערציילט מיר באלד
אלע נייעסן פון דעם טאָג ,
דעדי , האָסט אונז טאטי ביידע ליב ?
טוט כאָשעלע א זאָג : .

פרייד אין הארצן אָן א שיר
זי קלאפט ,אלץ שטארקער גיכער ,
מיינע הייסע קושן מאכן איר
מיט דעדיס ליבע זיכער .

נאָר ניט איינמאָל געדיינקט האָט כאשעלע
אז איך האָב לאהעלען דאָך מערער ליב ,
און צערטלענדיק איר , פיצעלע בייבעלע
אין דער שטיל איר געגעבן א קניפ .

ס'האָט זיך לאהעלע מיט טרערן באגאָסן
ביז מיר האָבן זיך צו דער כאָכמע דערטראכט ,
און כאָטש ס'האָט אונז זייער פארדראָסן
האָבן מיר דאָך אזוי הארציק געלאכט .

נאָר שנעל דער געלעכטער פארשווינדט
פרייד, ניט געווען איז אף לאנג,
ס'איז לאהעלע, אונזער זיסינקע קינד
פלוצלונג געוואָרן שטארק קראנק.

פון פארשידענע צאָרעס געליטן
קיין טראָפּעלע מילך ניט פארדיינט,
א געשוויר, פון איר העלדזל געשניטן
איר ארויס געריסן, פון די נעגל פון טויט.

אונזערע פריינט, זיינען אונז אייגענע געוואָרן,
געקומען, דערמוטיקט, געגעבן קוראזש,
און ווען זיי זיינען קיין אמעריקע געפאָרן
בייגקט כאשעלע, נאָך איר פאָליע און פאש.

און ווען דער דאלעס האָט זיך ווידער צעזונגען
די נויט האָט ווידער געדריקט,
האָבן זיי פארמאשקנט די כאסענע רינגען
און א שיף קארטע מיר צו געשיקט.

כ'וועל קיינמאָל ניט פארגעסן
די שווערע געזעגענונג נאכט,
ווען מיר זיינען צוזאמען געזעסן
די לעצטע מינוטן פארבראכט.

די קינדערלאךביידע שוין שלאָפן
זייערע געלעגערס, מיט טרערן נאס געמאכט,
די א פארוואונדעטע כאיע פון הויז געלאָפן
איינזאם, אין פינסטערער נאכט.

ס'האָט מיר דער דאלעס געטריבן
אין שווערן לאנגן וועג ,
עלנט, זיינען מאמע און קינדער געבליבן
אפאָר שילינג, זייער גאנצער פארמעג .

ס'האָט די שיף, שווערע פערצן טעג
די ברויזנדע כוואליעס געשניטן ,
מיין הארץ האָט די גאנצע וועג
געוויטאָקט, פון בייגקשאפט געליטן .

איך בין צו אונזערע פריינט אָנגעקומען
א פרייד, ס'האָבן אזיך טרערן געריננען ,
מיט אָפענע אָרעמס מיר אויפגענומען
א היים האָב איך דאָרטן געפונען .

ליבע און פריינטשאפט מיר אנטקעגן געטראָגן
זייער הילף האָט אונז פאָשעט באגליקט,
גאנץ גיך האָב איך ארבעט געקראָגן
צו מאמען און קינדער, געלט גלייך געשיקט .

די ארבעט מיר ליב איז געווען
ניט איינמאָל א טריפּר אין געהיים ,
אין יעדן דאלער א ציגל געזען
צו בויען וואָס גיכער א היים .

אין פאבריק, און בא א כאזן אין כאָר
געארבעט ווי טאָג אזוי נאכט
געמאכט ווידער א היים, און פונקט צום יאָר
מיין מישפּאָכעלע, צו זיך געבראכט .

ניטאָ [illegible] קינסטלער זאָל קאָנען באַשרייבן
די שטאַרקע הארציגע פרייד ,
אין מיינע אָרימס די מאמע, מיט די צוויי שיינע טויבן
ווי שיינע מאלאָכים אין ווייסן געמלייד .

עס גייט דער לעבן ווידער
מיט דעם געווייליכן גאנג ,
צו געפינען נייע ברידער
רופט, א גרויס פארלאנג .

אין דער יוניאָן זיך אָנגעשלאָסן
אויך אין ארבעטער רינג,
און ווי א גענאָסע מיט גענאָסן
אָף מאָנצערטן יוין איך זינג .

נאָר דעם עמעס מוז איך זאָגן
זיך ניט לאנג געפרייד מיט זיי ,
שווער געווען איז צו פארטראָגן
די סאָציאליסטישע פארטיי·

פונקט ווי אין לאָנדאָן, די זעלבע ספּירע
קיין אונטערשייד פאראן ,
געשעפט די גאנצע טוירע
פון פאָרווערטס איר אָרגאן .

די זעלבע מאפעליע
דער זעלבער באגריף
די שיינע ארבעלע
און דער בינטל בריוו .

מיט שונד פארסאמט די מויכעס
פינסטערניש געזייט ,
פון דער אונטערוועלט די קויכעס
פאר די יוניאָנס אָנגעגרייט .

געהערשט, האָט אייבי קאהן
אין יעדער שטאָט פון לאנד ,
געקלאפט, האָט באראבאן
טאָג טעגלאך שונד און שאנד .

זאָל ווער אנאנדער מיינונג האָבן
דערגרייכט אים אייבעלעס ראכע ,
גרייט די קעגנערס צו באגראָבן
אין נאָמען פון דער זאכע .

כ'בין אוועק פון די גענאָסן
ניט געוואָלט זיי מערער זען ,
אבער ביכער אין הויז זיך איינגעשלאָסן
ביז ענדע נײַנצן צען .

ס'איז פאר אונז דער יאָר
פול מיט מאזל בראָכע ,
מיט א זינגעלע א זיסינקן
ווערט באריכערט די מישפּאָכע .

פול די הויז מיט פרייד געלעכטער
עס וואקסט די פרייד צוביסלאך ,
אין סקול עס גייען שוין די טעכטער
גייטעלע לויפט אף זיינע פיסלאך .

אויפן געזעלשאפטלעכן וועג

אויפן בעזעלשאפטלאכן. וועג
חער .איך ווידער מוטיק רייפער ,
דאנקבאר פאר די שיינע טעג
בין איך מיין כאחער יעקב שייפער .

בא דער ארבעט זיך באגעגנט
אונצופרידענע און גרינע ,
מיט דער ארבעטער באוועגונג
אין דער גאלדענער מעדינע .

ס'האט ניט געגומען לאנג
און דעם וועג געפונען ,
באשלאסן מיט געזאנג
אונזער קלאס צו דינען .

איז דער לעבן ווידער
מיט טעטיקייט פול געווארן ,
מיר זינגען ארבעטער לידער
אין נייע געשאפענע כארן .

אין די .ערשטע כארן
ניט געקאנט לאנג שטיין ,
ביז געגרינדעט איז געווארן
דער סאציאליסטישער געזאנג פאריין .

ס'האטביילין מיט קאכאנסקען
געלייגט דעם פונדאמענט ,
עס וואקסט דער שיינער בינ'יען
אונטער שייפערס הענט .

מיט יעדן נייעם ליד
וואָס עס זינגט דער כאָר
באהעפט זיך גליך נאָך גליד
און וואקסט פון יאָר צו יאָר .

אין לאנד פון בייזנעם און דאָלאר
שווער געווען איז צו גלויבן ,
אז דער פאָשעטער יאנקל דער סטאָליאר
זאָל זיך צו א האנגער דערהייבן .

שיקאגאָ איז דער צענטער געוואָרן
פארנומען איז אייבעט מיין האנט ,
עס זינגען שוין כאָרן און כאָרן
אין צענדליגע שטעט איבערן לאנד .

ווען אונזער צווייטער זון איז געקומען
האָבן ליבע כאוויירים געוואונטשן אונז גליק !
די לופט, איז מיט געזאנג געווען פארנומען
די ווענט, האָבן געזונגען מוזיק .

די טעכטער האָבן שוין פיאנאָ געשפילט
ניט איינמאָל פון פרייד די אויגן נאס ,
א זיכערקייט האָבן מיר געפילט
אז אויך זיי וועלן דינען אונזער קלאס .

ס'איז אונזער כאָלעם דער שיינער
געוואָרן א ליבטיקע וואָר ,
כאשעלע, א געזונט אין די ביינער
זינגט דאָך שוין אייבעס אין כאָר .

[illegible]

ס'איז ניט קײן נײעס, און קײן װאונדער
אין אָרימע הײמען אסאך ,
אז א מאמע װאָס האָדעװעט קינדער
זאָל װערן פארמאטערט און שװאך .

זײנען מיר דאך א פאָלק פון ראכמאָנעס
אין פאל פון קראנקײט און נױט ,
טרעפן זיך כאָלילע סאקאָנעס ?
זײנען הײל אינסטיטוציעס דאָ גרײט .

קלײניקעס, דיספּענסעריס, מיט לאנגע קאָרידאָרן
מיט הונדערטער קראנקע באזעצט זײנען בײנק ,
שרײבערס און שרײערס פארשידענע שװאָרציאָרן
א כאליאסטרע דאָקטוירים װאָס װײסן א קרײנק ...

און װען מײן כאַװערטע פארמאטערטע מאמע
דערפילט אין די גלידער דעם װײ ,
איז זי אױך מיט פיל קראנקע צוזאמען
געזעסן און געװארט אף איר רײ .

מי[illegible]דער האָפענונג געהאָלפן צו װערן
~~[illegible]~~ צו זײ דאָרט אין זײ , [illegible]
געקומען מיט װײטאָק מיט טרערן
מיטן שרעק פאר דער קראנקײט טי בי .

ס'איז געװען דער סעזאָן פון װײסער פלאָג
פאר אלעמען, אײן באשטימטער דיאגנאָז ,
דער דאָקטער באטראכט, און טוט א זאָג :
מיסעס, איר זײט טובערקולאָז .

א 31

פון א הײסן טאָג ארבעט א שװערן
איך פאָר – ניט גיך געגוק האָט טראַמװײ געיאָגט,
איך װיל װאָס גיכער שױן הערן
װאָס האָט דער דאָקטער געזאָגט : ?

א פארװײנטע קומט מיר כאַשעלע אנטקעגן
עס קײקלט זיך א טרער נאָך א טרער,
די מאמע האָט קאָנסאָמשן געקראָגן
און טאָר אונז שױן קושן ניט מער.

פארצװײפלונג װערט גרעסער און גרעסער
פארפולט װערט דער סאמיקער בעכער,
אײן לונג שױן צעפרעסן, זאָגט דער פראָפעסאָר
דער צװײטער איז פול שױן מיט לעכער.

מיסעס, דו גײסט שױן אהין – – – –
נאָר דו האָסט בעשפילט נאָך מיט גליק,
איך װעל דיר אײנשפריצן מײן מעדעצין
בלױז פאר פינף דאָלאר א שטיק.

צ

עס האָבן אונז דאָקטױרים פראָפעסאָרן
שענדלאך באשװינדלט בארױבט,
נאָר איך בין ניט פארצװײפלט געװאָרן
װײל איך האָב זײ קײנמאָל ניט געגלױבט.

און נאָך פילע טרערן װאָכן
פול מיט װײטאָק און מיט שרעק,
װערט אונזער הױז צעבראָכן
אין סאניטאריום איז מאמע אװעק.

32

אונזער הויז ווערט צעבראָכן געשווינד
צעיאָגט ווערט יעדער באַזונדער
באַרדערס, ווער איך מיטן פּיצעלע קינד
די עלטערע דריי ——
אין א היים, פאר הימלאָזע קינדער.

אין סאַניטאַריום די וואָכן און טעג
האָבן פארשטיט זיך קיין הילף ניט געבראַכט,
בלויז נאָר אנקסטן און שרעק
האָבן איר געזונט נאָך ערגער געמאַכט.

ניט גרינג איז דאָס מיר אָנגעקומען
נאָר מיין קאַמף האָט דאָך אונז באַגליקט,
פון סאַניטאַרים איר ארויסגענומען
אין א דאָרף איר אַף טפּרו געשיקט.

אָפּרו און נארהאַפטע שפּייזן
און עס איז וואונדער געשען,
די עקס-ריי בילדער האָבן באוויזן
אז די דאָקטוירים, זיינען ליגנער געווען.

ס'קושט מאמע די קינדער, די קינדער דער מאמען
מיט פרייד און דורך טרערן געלאַך,
די שעפּסעלאך צעיאָגטע שוין. ווידער צוזאמען
צוריק אונטער איינענעם דאַך.

דער לעבן ווערט זיסער און גרינגער
געקראָגן די פּיאַנאָ צוריק,
ס'גלעקלען זיך קלאַנגען אונטער קינדערשע פינגער
פול ווערט דאָס הויז מיט מוזיק.

עס פרייען זיך מאמע און קינדער
דער לעבן ווערט זאפטיק און פריש ,
דער טאטע ווערט א דערפינדער
און מאכט א קונסטפולן טיש .

דעם באלעבאָס דער טיש געפעלט
ער זאָגט : דאָס וועט זיין א גאָלד שפינער ,
אלס מייסטער ווער איך אָנגעשטעלט
און ווער א גרויסער פארדינער .

עס דער לעבן אונדז גרינגער
איינמאָל אין אונזער היסטאָריע ,
ס'לערנען מוזיק אונזערע קינדער
אין דער בעסטער קאָנסערוואטאָריע .

די טעכטערלאך לערנען זיך זינגען
און זינגען שוין לידל נאָך לידל
מיט מוזיק אונזער הויז ווערט פארקלונגען
ס'שפּילט ניטן די טשעלא, און פּיסאך די פידל .

און ווי א שיינע אידילע
עס ציט זיך און ציט זיך דער לעבן ,
כאלוימעס און האפענונגען פילע
דורך טעג זיך שפינען און וועבן .

ס'איז אונזער כאָלעם דער שיינער
געוואָרן א ליכטיקע וואָר ,
כאשעלע , א געזונט אין די ביינער
זינגט דאָך שוין ~~אײכעט~~ אין כאָר .

אונזער גליק און פרייד
געווען איז דאמאָלס דער גרעסטער ,
לאהעלע ,אויפן פיאנאָ באגלייט
נייטן שפּילט טשעלאָ ,אין אונזער אָרקעסטער

דעם ערשטן מאי ,געפייערט באזונדער
האָבן פארשידענע פאכן ,
אין פארשידענע זאלן שפּילן די קינדער
דעם יאָנטעף שענער צו מאכן .

ס'זינגט דער לעבן אונז א לידל
מיט זיסע טענער פול ,
ס'שפּילט שוין פּיסאכקע די פידל
ס'איז ליבער שיפער דער סטימול .

פידל, טשעלאָ, שפּילן די ברידער
אויפן פיאנאָ,ביידע שוועסטער ,
ס'טאנצט די מאמע נאָך די קלאנגען
פון איר אייגענעם אָרקעסטער .

אָפּגעהאקט, עס ווערט דאָס לידל
קיין געזאנג, נאָר טרערן גיסן ,
ס'האָט דער טויט, די שיינע פידל
פון אָרקעסטער אויסגעריסן .

דער אָרקעסטער
ווערט צעבראָכן .

ניט שיין איז פאר א רעוואָלוציאָנער
צוזאמענברעכן, יאָ איך ווייס ,
זיך צו באהערשן ,זייער שווער
ווייל דער אומגליק, איז גרעסער ווי גרויס .

אין שווארצן שטילן טרויער
ווערט אונזער הויז געהילט,
דער טויט, עס דוכט מיר לויערט
אף מיר האָב איך געפילט .

צו ענדע איז מיין אָפערע
דער פאָרהאנג האלט אין פאלן,
עס לעשן זיך די ליכט שוין אויס
פון אלע זשיראנדאלן .

שטיל און שטום עס ליגט מיין פידל
צו שפילן ניטאָ שוין ווער,
און די טענער פון מיין טשעלאָ
הער איך שוין ניט מער .

עלנט שטייען מוזיק שטענדערס
מיין סימפאָני איז פארשטומט,
נאָר פון דער פוסטער פינסטערניש
הער איך עפעס ברומט .

שטיל און טרויערדיק עס מורמלט
אין דעם רוים דעם שווארצן,
און די קאלטע טויטע פינגער
גראבלען מיר אין הארצן .

וואָס ברומט עס אין דער פינסטערניש
וואָס באדייט דער ברומען ?
איז דאָס נאָך די ענדע נישט
וועט נאָך עפעס קומען ? .

צי װעט נאָך ליכטיק װערן
װידער נאָך אמאָל ?
צי איז דאָס פון טויטע קלאַנגען
נאָר דער װידערקאָל ?

דעם טרויעריקן שפּילן מורמל
קאָן איך ניט פאַרשטײן
צי דאַרף איך נאָך אַף עפּעס װאַרטן
צי הײסט דאָס מיר שױן גײן ? .

כ׳קאָן שױן אין דער פינסטערניש
ניט דערװאַרטן פיל
צו ענדע איז מײַן סימפאָניע
צו ענדע איז מײַן שפּיל .

אַף מײַן כאַװערטעס פאַרלאַנג איז שפּער געקומען
ניט אײנמאָל מיט קאַס מיר געזידלט ,
װאָס האָסטו זיך צום שרײַבן גענומען
װאָס האָסטו זיך נאַריש צעלידלט .

געאַרבעט די טעג, אין כאַר אויך געזונגען
די האַרץ אָבער װײטאָגט און ברעכט
צו פאַרגעסן דעם אומגליק אלײן זיך געצװאונגען
אָבער װאָס טוט מען מיט שלאָפלאָזע נעכט ?

א רואיקע שאָ צו שלאָפן
געװען איז דאָס גאַנץ זעלטן ,
ניט אײנמאָל האָט געטראָפן
און כ׳פלעג מײַן לעבן פאַרשעלטן .

הארץ, װאָס רײסטו װאָס שטעכסטו ?
װי פיל איז דער שיר ,
מײן לעבן װאָס ברעכסטו
װאָס האָסטו צו מיר ? .

װאָס שטעכסטו באטאָג
װאָס ברענסטו בא נאכט ,
האָסט שוין מיטן װײטאָק '
מיר בעסער געמאכט .?

עראױף צו ברענען און פרעסן
פארניכטן אײװער נאָך אײװער ,
כ'װיל כאָטש אף א מינוט זיך פארגעסן
מײן יונגינקן פינסטערן קײװער .

קענסטו דעם װײטאָק ניט שטילן ?
דער װאונד איז גרױס, און טוט װײ ,
מוז ברענען די בײנמשאפט געפילן
אײביק מוז זײן שוין אזױ ? .

קאָן איך שוין קײן רו ניט געניסן
ניט אף דער װאך, ניט אין שלאָף
טאָ װער שוין אין גאנצן צעריסן
און קומען זאָל גיכער דער סאָף .

אױפן קישן האָבן טרערן גערונען
געשראָקן זיך פאר די געדאנקען ,
װאָס האָבן דורך נעכט זיך געשפונען
אין הארץ און אין מױאך דעם קראנקן .

הארץ, וואָס רייסטו וואָס שטעכסטו ?
ווי פיל איז דער שיר ,
מיין לעבן וואָס ברעכסטו
וואָס האָסטו צו מיר ? .

וואָס שטעכסטו באטאָג
וואָס ברענסטו בא נאכט ,
האָסט שוין מיטן וויטאָק
מיר בעסער געמאכט .?

ערלויף צו ברענען און פרעסן
פארניכטן איינער נאָך איינער ,
כ׳וויל כאָטש אף א מינוט זיך פארגעסן
מיין יונגינקן פינסטערן קיווער .

קענסטו דעם וויטאָק ניט שטילן ?
דער וואונד איז גרויס, און טוט וויי ,
מוז ברענען די ביינמשאפט געפילן
אייביק מוז זיין שוין אזוי ? .

קאָן איך שוין קיין רו ניט געניסן
ניט אף דער וואך, ניט אין שלאָף
טאָ ווער שוין אין גאנצן צעריסן
און קומען זאָל גיכער דער סאָף .

אויפן קישן האָבן טרערן גערונען
געשראָקן זיך פאר די געדאנקען ,
וואָס האָבן דורך נעכט זיך געשפונען
אין הארץ און אין מויאך דעם קראנקן .

פאר די אויגן פלעגן נעמען פארביגן
מיינע ליבע, געזיכט נאך געזיכט ,
און שווינדלדיק פרעגן און פרעגן
דו הילסט זיך באפרייען פון פליכט ? .

ס'האט מיר מיין קליינקייט פארדראסן
און טאקי באלד אויפן אָרט ,
מיט א היליקער שוואוע באשלאסן
בעגעבן מיין ערלאכן וואָרט .

כאָטש סוף זיינען מיינעפארלאנגען
די האָפענונג צום לעבן און גליק ,
נאָר איר ווי מיט ליכטיקע צוואנגען
שלעפט מיך צום לעבן צוריק .

איך וואָלט בעקאָנט ליגן א צונדער
ווי דער זון, א סויטער א קאלטער ,
נאָר דו ,און אונזערע יונגינקע קינדער
די מאמע, דער טאטע דער אלטער .

אירגאלט אין איין רייד און שרייען
דיין לעבן באלאנגט ניט. נאָר צו דיר ,
האָסט ניט קיין רעכט זיך באפרייען
טייערע ! איר זייט שטארקער פון מיר .

איך וועל לעבן און טראָגן אין הארצן
אונזער קייווער, אונזער ווייטאָק, און בראָך ,
און ביז מיין לעצטן טאָג דעם שווארצן
וועל איך לעבן,און שלעפן דעם יאָך .

(יאָרצײט)

יאָרצײט, יאָרצײט, װי און װינד
א גאנצער יאָר אװעק געלאָפן ,
הײנט א יאָר אז אונזער קינד
איז אף אײביק אײנגעשלאָפן .

א גאנצער יאָר איז. שױן אװעק
זײן שטימע הער איך נאָך ביז הײנט ,
זײנע לעצטע װערטער פול מיט שרעק
פאפא ! אײ עס בלײנד .

פריש איז נאָך דער בראָך
מיר דוכט איך שטײ נאָך בא זײן בעט ,
אף מײן פּאָנים פיל איך נאָך
זײן ליבן צארטן גלעט .

און הײנט צום יאָרצײט טאָג דעם שװארצן
קײן יאָרצײט ליכט, ניט נזיטיק גאָר ,
א העליש פײער ברענט אין הארצן
טאָג און נאכט א גאנצן יאָר ..

238

( ) (מײן דערוואכונג)

די טימכע פון סאָוועטישן זינג
פאַרסונקלט מײן אײגענעם װײ
דער געזאַנג פאַרײן איז געװאָרן מיט בליק
א צװײַג פון דער װאָרקערס פּאַרטײ ;

כאָטש לאַנג פון פאַרװערטס געליטן
אָבער דאָך נישט געװאָרן פאַרפירט ,
אף אונזער פרײהײט, דעם נאָמען געביטן
כאַװער שלגין , האָט אונז אײנסטאַלירט .

פיל ברײטער איז געװאָרן דער לעבן
ס'צעליכטיקט זיך אַלװעלטלאַכער פרײד ;
ליכט האָט די מאָרגן פרײהײט געגעבן
זיסע האָפענונגען, אין הערצער געזײט .

דעם אומבײט װאָס מיר האָבן געמאַכט
האָט אין שפּערן א פלאַם אָנגעצונדן ;
װי א שטורעם האָט ער אױפגעװאַכט
זײן הארץ און נעשאָמע צעבונדן .

ס'צעקלינגען זיך הילכיגע טענער
װאָס קרעפטיקט די הארץ באַם שװאַכן און שלאַפן ;
ס'צעטראָגן זיך לידער, װי ליכטיגע פּענער
ס'פאַרנעמט זיך איצט שפּער צו שאַפן .

אראַטאָריעס, סאָװעטישע לידער
װאָס פינקלען װי ליכטיגע שטערן
מאָשיאַך בען יוסוף, צװעלף, די צװײ ברידער
װאָס פירן א קאַמף אזא שװערן .

ג' 38

ס'גײט אזיף און ס'צעװאקסט זיך די פרײד
מיט יעדן סאָװעטישן טראָט,
דער ערשטער פינף יאָר פּלאַן ער גײט
מיט אימפּעט, אין דאָרף און אין שטאָט.

ס'שטײט לענין באם רודער געטרײ
ס'האָט די װעלט נאָך אזא קאפּיטאַן ניט געהאט,
אף דער װאך, שטײט ב...ין דערבײ
אונזער געטרײסטער סאָלדאט.

מיר צעטראָגן די ליכטיקע בשורע
דורך טאט, דורך װאָרט, און דורך קלאנג,
ס'דערגרײכן פון אונזערע לידער די שורעס
צו טויזנטער הערצער, מיט אונזער געזאנג.

פאר טויזנטער ארבעטער מיר זינגען פראָגראמען
עס שפּרודלט. די פרײד װי א פרישער קלאָרער קװאל,
איך זינג אף דער בינע מיט די קינדער צוזאמען
אין שענסטן פון שטאָט, אין אָרקעסטער זאל.

אין הארצן איז א טפילע פארבאָרגן
אונזער סימכע זאָל װידער ניט װערן פארשטערט
דער זון מיט דער טשעלאָ
אײן טאָכטער באם פּיאנאָ, די צװײטע באם אָרגאן
דער אײדים, דער ערשטער פידלער, בא אונזער
קאָנצערט.

בא פראָבע טוט שײפער מיט קאס א געשרײ
קעריש! דו אונדערזעטיקטער פרעטער,
װאס בינסטו צעטראָגן? װאָס קוקסטו אף זײ?
קוק אף מײן האנט אביסעלע בעסער.

3-38

עס שמײכלט שײמער, ס'שמײכלען די קינדער
עס שמײכלט דער גאַנצער כאָר ,
ס'איז טינאַטאַט בא קײנעם קײן װאונדער
זײ פאַרשטײען װאָס אײן האַרצן קומט פאָר .

אונדערזעטיגטער פרעסער !
יאָ שײמער איז געדעכט געטאָן ,
דער מילן װערט שטאַרקער און גרעסער
דעם טאָטעטן פאַרבאַנד, מיט די אויגן צו זען .

געפלאַנעטע באַטאָג, געכאָלעמטע באַנאַכט
ס'איז קינטאָל ניט אַרויס פון מײן זינען ,
געמײטערט, געצוימט, און געטאַכט
פאַרן טאָטעטן פאַרבאַנד, ניע מאַשינען .

די פלעגער זײנען פינקטלאַך און גרײט
ניט געטאַכט דעם מינדעסטן טעות ,
נאָר אײן קלײנע פראַגע עס שטײט
װאו נעמט מען די געלט אַף אײצעס ? .

אויך דאָס איז פאַרענטפערט געװאָרן
מײן אַ בײזע פינוט ,
פון מײן רעכטער האַנט צװײ פינגער פאַרלאָרן
באַנוצן די מאַשין מיט מײן בלוט .

מען האָט מיר פאַר די פינגער באַצאָלט
געקראָגנאַ שטיקל פאַרטעג ,
װען די האַנט איז געװאָרן פאַרהײלט
בין איך שוין געװען אײן װעג .

גענוג, גענוג, זי זאָגט מיר שפיל
עס איז שוין פאר אים צופיל
ער מוז איצט זיין אליין ,
א לעצטן קוש אין זיין האַנט געגעבן
און געוואונטשן ער זאָל לעבן
און כ'בין אוועק מיט א געוויין .

מיט אלע ליבע זיך באגעגנט
זיך מיט זיי באם שיף געזעגנט
מיר געוואונטשן גליק ,
פינעף נעכט און פינעף טעג
אויפן וואסערדיגן וועג
אינעם שיף געטריב .

מיט ווייטאָק דאָס האַרץ טערט פול
דעם ייִדן אַף זיין שטול
אַ פּראַלעזירטן האָב איך דערזען.
ס'האָט די קראַנקייט שוין אַלץ פאַרלענד
זיין צונג, זיינע פיס זיינע הענט
נאָר די אויגן בליצן מיט ייִדישן ברען .

די הענט אַף זיין שטיס געלעגן
זיין געטריַיע כאַווערטע זיצט אַנטקעגן
איט צו דינען גרייט ,
ער קוקט אַף מיר
און קוקט אַף איר
די אויגן פרעגן דעם באַשייד .

עס גליווערט דאָס בלוט
ס'איז יעדער מינוט
אין פיינלעכן ווייטאָק געקלאַמערט ,
אָט דאָס איז פון ייִדן געבליבן ?
וואָס האָט גערופן געוועקט און געשריבן
דאָס לעבן געבויט און געהאַמערט .

ס'האָבן זיינע אויגן גענומען זיך רירן
ס'האָט דער זיקאָרן אין זיינע געהירן
מיט אַמאָל מיין פּאָנים דערמאָנט ,
זאָגט מיר זיין כאַווערטע: גייט צו איִם צו
ער האָט איך מיטאַמע געזען ערגעץ וואו
ער רופט איך, ער האָט איך דערקענט .

איך האַלט און קוש דעם ייִדנס קאָפּ
אַ הייסע טרער עס פאַלט אַראָפּ
דער ייִדע רעדט צו מיר איך גלויב ,
אַ באַרבלדינער ברומען
איז פון זיין האַרץ געקומען
געפּאַרקעט , ווי אַ קראַנקע טויב .

40

צום פילמיליאָניגן צענטער
כ׳קום אלץ נענטער און נענטער
דערװארטונגען באַערשן מײַנע געדאנקען,
צו זען מײַן שײפערן איך לויף אין געהײל
מײַן ליבן לערער קאַלמען דעם מאַרמאָר ז״ל
און מײַן טײַערן זײדן װינטשעװסקי דעם קראנקן .

ס׳שװימט אויף אין די ראיױנעס
די שײנע זיכרױנעס
װאָס האָט אונזער הויז מיט שײנקײט באַצירט ,
מיטן זײדן פארבראכט
דורך טאָג און דורך נאכט
אויפן זײדנס פארלאנג זיך פאָטאָגראַפירט .

פונעם בילד מיטן זײדן
איך קען זיך ניט שײדן
דער אָנדײנק פון ליכטיגע טעג ,
דעם ליבן פּאָטרעט
פון מײַן זײדן פּאָעט
נעם איך איצט מיט אף מײַן װעג .

כ׳באַזוך די רעדאקציעס פון דײלי װאָרקער און פרײַהײט
װאָס דינען מיט טרײַהײט
און פירן דעם קאמף פאַר מײַן פאָלק און מײַן קלאַס ,
אין אָװנט שטעלט שײפער מיר פאָר
פאַרן גאנצן כאָר
אלס זײַן ערשטן און עלצטן באַס .

אין אָפיס פון אָרדן געקומען
מיט באַװערשן שמײכל האָט מיר מאַרמאָר אױפגענומען
מיט מײַן רײַזע זיך פאַראינטערעסירט ,
און האָט אויסגעפירט מײַן פאַרלאַנג
צום זײדן מײַן גאַנג
דורכן טעלעפאָן אלץ אראנזשירט .

ג 40

אונזער ערשטער ... ביבעלע •

הי א זינענשראל איר געקומען
פרייד און ליבע אין הארץ צעצונדן,

אונזער ערשטער אײניקל באבעלע .

װי א זונענשטראל איז ער געקומען
פרײד און ליכט אין הארץ צעצונדן ,
אונזערע הערצער ארומגענומען
און געהײלט אונז די װאונדן .

ער איז צו אונז אין הארץ געקומען
אף אלע אלע טעג ,
דעם פלאן װאָס ער האָט דאָרט פארנומען
גיבן מיר קײנעם ניט אַװעק .

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

שיקאגאָ דעם 6 פון דעצעמבער 1929 .

40

לאַנדאָן

דער זעלבער אויסזען ,דער זעלבער פּאָנים
צי עס העלפט דאָרט קיין זאַך ניט פּאַסירט ,
די זעלבע היימס טייך ,די זעלבע קאַבצאָנים
אין אייביגן דאַלעס איינגעמאַרינירט .

כ׳שפּאַציר אַף דער לאַנגער ווייטשעפּל
ניט געריירט האָט זיך דאָרטן קיין שטיין ,
די זעלביגע (בעגעס) די זעלביגע עפּל
דער זעלבער פאַרכישעכטער איד פון בריקליין .

קאָמאַרשל און עמבערן סטריטן
דער מאַרק פון סמאָליארשן מאַך ,
אויך דאָרט האָט זיך גאָרניט געביטן
ניט אַנדערש געוואָרן קיין זאַך .

דעם זעלביגן סמאָליאַר געטראָפן
אין ד״יגעט פאַרזונקען דער קאָפּ ,
געפרעגט ס׳איז א באָס, מ׳ר אַנטקעגן בעלטאָן
באַזנערשי, עפּעס א רוקאַב . !!

א מיטיפּגערן הויז מיט שוואַרצע װענט
מען פאַרדיקט די הימלישע נעכאָמע .
הונגעריגע קאַליקעס אַן מיט און אָן ווענט
א זייכער פון דער לעצטער מילכאָמע .

עס שאַרן זיך סקעלעטן צו א שמוציגן טיש
שוין געענדיגט די דראָשע אַצונד ,
א מעניין ברויט מיט געפּרעגלטע פיש
גריישען זיי זשעדנע צי הינט .

אף מײַן װעג

זײַנען געקומען פרײַנט און מישפּאָכע
מיר צו געבן זײער בראָכע
און װינטשן מיר גליק אויפן װעג,
מיט מאַמען און קינדער אין אָרעם געקלאַמערט
מיט שטורעם דאָס האַרץ האָט געהאַמערט
װאו נעמט מען איצט קויכעס, װי פאָרט מען אַװעק ?.

שלוכצן זיך הערן
עס פעלן ניט קײן טרערן
פײַן, אין יעדערנס בליק
באַבעלע, מיט טרערעלאך אין די אויגן
האָט צו מיר זיך געצויגן
זײדע 11 מיר גערופן צוריק.

די באַן האָט גערירט
איך שטײ װי פאַרװירט
אין טיר פון װאַגאָנישע טרעפּ,
אין קאָפּ טוט אַ שװינדל
כ׳זע מײַן ליבן געזינדל
פאַרשװינדן מיט געבויגענע קעפּ.

אַ פײַנלעכער געפיל
אונטערן דיל
קלאַפּן די רעדער אין ריטמישן גאַנג,
כ׳הער באַבעלעס רײדן
רופנדיג זײַן זײדן
אין רעדער גערויש און רעלסן געזאַנג.

ס׳האָט גענומען דער פאַרשטאַנד
די הויבערהאַנט
די געדאַנקען אַלץ קלאָרער זײַ װערן,
צו דערגרײכן מײַנע צילן
אַ שעליכעס אויסצופילן
צו ברײַנגען מײַן צעשטײער –
מײַן שטענדיגער באַגערן.

1C 40 41

יאָ , ס'האָט דאָך זיך לאָנדאָן מיט עפּעס באנײט
געוואָרן איז פאר מיר זײער קלאָר ,
ניט געזען אזא בילד אין יענער צײט
צוריק מיט פיר און צוואנציק יאָר .

כ'קום ארײן אין א בוך קראָם א קלײנע
אין הארצן ווערט ליכטיק אזוי ,
כאווײרים און כזווערטעס יונגע און שײנע
דער דײלי , אָרגאַן פון אונזער פארטײ .

יאָ , לאָנדאָן דו האָסט זיך באנײט
נאָר ניט דיר קומט דער קרעדיט ,
דאָס האָט רויטער אָקטיאָבער די קערנער געזײט
און זע ! ווי פראכטפול עס בליט .

כ'האָב מײנע קאָזינס געזוכט און געפונען
זײ האָבן מיט מיר זיך דערפרײט
פון זײ קײן גאכעס קײן סאך ניט גענומען
אומוויסנד, אָרים ווי דער טויט .

מײער דער פידלער איז רײך
בעקראָגן באצאָלט פאר זײן צעשאָסענער האנט ,
גענומען א שנײדערקע מיט עטלאכע פונט
געוואָרן א קלײדער פאבריקאנט .

פון אײנעם צום צווײטן די אָרימקײט גרעסער
אין די קעפ, געהירן עס פעלן ,
אײבי פרעגלט פיש, איזי א פרעסער
כאווע וואשט שטײנער בא שוועלן .

זיי האָבן מיר באטראכט.מיט ראכמאָנעס
מיר טאקע געהארגט דערפאר ,
פאָר ניט אין פינסטערן לאנד פון סאקאָנעס
די באָלשעוויקעס, דער גרעסטער געפאר .

יעדן איינעם געקוקט אין זיין פאָנים
פון דיינעם און צאָרעס פארטעמפּט ,
און דאָך, אזוינע נאראָנים
ס'האָט מיר מיין הארץ אזש פארקלעמט .

צו זיי גערעדט, און דערקלערט
אז זיי זיינען פון די לאָרדן פארפירט ,
ווי מומיעס געקוקט און געהערט
ס'האָט קיינעם פון אָרט ניט גערירט .

אז גאָט האָט געוואָלט, איז מייער דאָך רייך
אָן גאָטס ווילן קאָן קיין זאך ניט געשען ,
ס'האָט מייער מיט זיין ווייבל באנלייך
געשמייכלט, אוואדע אוואדע ווי דען ?

דאָס איז דער סייכל, דאָס איז דער באגריף
אזוי איז געווען, אזוי איז פארבליבן ,
איך בין אוועק , און אפילו קיין בריוו
צו זיי, נאָך ביז איצט ניט געשריבן .

קאָפּענהאגן
האָט אונז אויפגענומען ווי טייערע געסט
מיט מוזיק, און הילכיקן געשריי,
ס'זיינען די פאָסט ארבעטער ארויס אין פראָטעסט
קעגן שניידן די סכירעס בא זיי .

ליינג אויס פון א וואסער קאנאל
געוועזן אין דער מארשירנדיקער וועג ,
ניט ווייט פון פאלאץ, גיט פלוצלונג א קנאל
פּאָליציי האָט געמאכט א געשלעג .

געשלעגן און ארעסטן , די דעמאָנסטראציע צעטריבן
מיר געפינען שוין אף א פריינטלאכן באלקאָן ,
אין א פישער שיפל, איז א זייכער געבליבן
א רויטע צעריסענע פאָן .

אין דער כאווערשער הויז. איז דער פישער געקומען
מיט דער פארוויקלטער פאָן אין זיין האנט ,
פאר אמעריקאנער דאָלארן האָבן מיר זי גענומען
א מאטאָנע , פארן סאָוועטן פארבאנד .

די פאָן גוט באהאלטן און פאָרן שוין ווייטער
דאָס ווארפן פון שיף אין געוואלדיק ,
דאָס האָט זיך צעהוליעט דער שטענדיק פארשייטער
דער בייזער אונרואיקער באלטיק .

אין עלטינבפאָרס האָט געשנייט. און געדעגנט
מען פירט אונז די ארעסטאנטן צום באן ,
אף א פערד א סטאטוע האָבן מיר דאָרטן באגעגנט
ניקאָלייקע דעם צווייטן ,דעם לעצטן טיראן .

אף הינטיש געביל פון פינלאנדס פאטרולן
אנטפערן מיר מיט א געניין ,
א גאנצע נאכט געדעדט און געבולן
ביז דעם סאָוועטישן גרעניץ .

אף סאָװעטישער ערד

גלײַן — גלאַן —
ס'קומט דער סאָװעטישער באַן,
עס שלינגען די אױגן זײַן שפּאַן.
אין האַרצן הערט פרײלאַך, גערױמער,
הערצער פאַרבײַנקטע
אױגן אָנגעשטרײַנגטע
דערזעהן, דעם סערפ און דעם האַמער.

יעדערער גײט
די הערצער פול פרײד
צום טרעפל, װאָס פירט אין װאַגאָן,
עס קוקן די סאָנים
מיט חיטאָק אפאַנים
נאָר װאָס גײען זײ איצטער אונז אָן?

א פײַף און א קלונג
א טאַנץ און א שפּרונג
אין האַרצן פון פרײד דעם דערװאַרטן,
דער באַן האָט גערירט
און זיכער אונז פירט
צום לאַנד דעם געבענטשטן געגאַרטן.

אױגן זײ פלאַמען
מע זינגט שױן צוזאַמען
פון פעלקער באַפרײַטע דעם הימן,
דער סױנע צעשראָקן
שטײט װי א פלאָקן
און װיל אונז פאַרצאַמען די שטימען.

פרײד פילם איצט יעדער
עס קײקלען זיך רעדער
צום לאנד, װאו די זון אײביק שײנט ,
אדורך פעלד און װאלד
און זײנען שוין באלד
באם גרעניץ, צװישן סוינע און פרײנט .

דער סוינע ער שטײט
אויפן טרעפל שוין גרײט
צו לויפן אין שקלאפישן טרויער ,
געקומען צום בריקל
די פאן א צעװיקל
ארויף זײנען רויטע ארמײער .

א גרוס אײך כאװײרים
פון רויטע גיבוירים
א פרײד אין פאר אונז אײער קומען ,
און גלײך אויפן שטעל
מיט כאװעריש באפעל
פאפירן און פעסער גענומען .

גלין — גלאן —
עס שטײט שוין דער באן
װאו נעמט מען דעם מאלער דעם פינזל ?
ער זאל קאנען אויסמאלן
די בערג און די טאלן
די שײנקײט פון װײסינקן אינזל .)

45 (ביעלא אסטראװ)

דער זעגן געזאנג
און האמער געקלאנג
אין הונדערטער שאפנדיקע הענט ,
ציגל און ליים
פאר אייגענער היים
ס'וואקסן פונדאמענטן און ווענט .

עס קומט צו א רייטער
דער פערד א פארשייטער
טופעט און ווארפט מיטן קאפ ,
פון גרעניצן דארט
געבראכט א ראפארט
און ווידער אוועק אין גאלאפ .

עס ציען זיך פורן
מיט בויאונג קולטורן
ברעטער און קלעצער אסאך ,
פענצטער און טירן
פארבערט עס שמירן
אויך בלעכן צו דעקן דעם דאך .

מיר שטייען און באטראכטן
דעם לעבן דערוואכטן
דער קאנטראסט , ער איז גרויס ,
דארטן עס שטייט
א פראסטיקער טויט
און דא , א לעבן א צעברויזטער
און הייס .

בויאונג און אויפשטײג
װאָן עס דערגרײכט נאָר דאָס אויג ,
ס'פרודלט מיט לעבן איבעראל ,
נאָר מיט אמאָל
עס רופט אונז א קאָל
כאװײרים, ארײן אין װאקזאל .

אלץ אזוי נײ
ליבלאך און פרײ
די מענטשן, יונגע און פריש ,
געעפנט געפעק
קאסטנס און זעק
אף א לאנגן א אײזערנעם טיש .

װאָס װער האָט געבראכט
באקוקט און באטראכט
אמעריקאנער דאָלארן צעביטן ,
נעגלעט די מאטבײעס
װי ליבע קאמײעס
מיט סערפ און האמער אין מיטן .

מען לאד באלד אונז אײן
אין עס שטוב ארײן.
יונגמײדלשע קעפלאך
געבונדן אין רויט ,
געגרײט זײנען טישן
מיט שװארצברויט דעם פרישן
און שיסלען, מיט פריש הײסן קרויט .

מיט אפעטיט אלץ פארשלונגען
אויך לידער געזונגען
פארביסן מיט פעטע קאָטלעטן ,
געגעסן צו זאט
אנאָע געהאט
אונטערן ערשטן דאך פון סאָוועטן .

זיך פריינטלאך באגעגנט
זיך נאָך פריינטלאכער געזעגנט
ס'באגריסט אונז כאווער קאָםפּענדראנט ,
פארוויקלט די פאָן
און ווידער אין וואגאָן
און פאָרן שוין טיפער אין לאנד .

דורך פענצטער עס לויפן
פאלאצן און הויפן
פון געוועזענע קניאזן און גראפן ,
נאָר צוריק שוין מיט יאָרן
פארשוואונדן געוואָרן
און האָבן דאָ מער ניט צו שאפן .

מיט נייגיר מיר הערן
דעם קאָנדוקטאָרס דערקלערן
ס'האָט זיך געגאָסן דאָ בלוט אין די גאסן ,
ווען די צארסקע באנדיטן
האָבן דאָ געריסן
אף די פלייצעס פון די אָרימע מאסן .

געהערשט האָט דער קנוט
געשמיסן ביז בלוט.
גענוק איז געווען נאָר איין וואָרט,
ווען אף איינעם א פארדאכט
האָבן שפּיאָנעס געמאכט
דער טויט, איז געווען אויפן אָרט.

אונזער ארבעט פארשוועכדעט
די טעכטער געשענדעט
די טאטעס און זין אין יאָך איינגעשפּאנט,
נים פאר ווער זיך קלאָגן
א וואָרט אף זיי זאָגן
זייערס, איז געווען אונזער לאנד.

געטאָן וואָס געוואָלט
און קיין געצאָלט?
נים געווען ווער זאָל נעמען דערפאר,
געריבט פראנק און פריי
באשיצט האָט זיי טריי
דער היינקער, דער בלוטיקער צאר.

איז אָקטאָבער געקומען
און צו זיי זיך גענומען
אונזערע הענט —
געשטארקט און געשטאָלט,
געהעזענע קנעכט
געקראָגן דאָס רעכט
און זיי, האָבן פאר אלץ שוין באצאָלט.

כאװײרים זעס דאָרטן .
דעם שלאָס און דעם גאָרטן
ער װײזט מיטן פינגער אהין ,
ס'איז געװען דאָרט א נעסט
פון זינד און פון פעסט
און איצט לעבן דאָרט
אונזערע הײמלאָזע טעכטער און זין .

זײַן דערצײלן דערקלערן
מיר זיצן און הערן
יעדער װאָרט איז מיט סימבע באלאָדן .
ארוים שוין פון װאלד
דערזעהען מיר באלד
קוימענס פון גרויסע זאװאָדן .

א פײַף , און גלין גלאַן
ס'שטײט שוין װידער דער באַן
צעשאלס האָט זיך פרײלאך סירענע .
אין סירן צעפראלטע
פענימער צעשטראלטע
ארבעטער , פון באטאַניקער סמענע .

א פרײלאכער געדרײנג
אין װאגאָן עס װערט אײנג
יעדער אײנער דערלאנגט אונז א האנט ,
פרײלאכער געלעכטער
פון זין און פון טעכטער
פון דער גליקלאכער ארבעטער לאנד .

אלע אונז באנריסן
יעדער איינער. וויל וויסן
וואָס הערט זיך אף דער וועלט איבעראל,
פארנאכט – ציים מיר זענען
אין דער שטאָט פון לענין
געקומען, אף מאָסקווער וואקזאל.

א סקווער אזא ריינער
א ראכוועסדיק שיינער
מיט פראטפולע געביידעס
פון אלע פיר זייטן
נאָר א סטראשידלע אין מיטן
פון אלעקסאנדער דעם דריטן
א שווארצער אָנדיינק פון פינסטערע צייטן.

אין דער שטאָט וואו דעם איד
האָט מען געברענט זיינע טרירט
ווען ער האָט אמאָל געוואגט נאָר צו קומען,
און היינט, מיט אָרימס צעשפרייטע
מיט פענימער דערפרייטע
אונז אין שענסטן האָטעל איפגענומען.

קריסטאָלענע ששראנדאלן
פראכטפולע זאלן
פירסטן בארשטנען האָבן אמאָל דאָ פארבראכט,
און איצט, ס'איז ניט קיין אילוזיע
מענטשן אין ארבעטער בלוזע
שלאפן און וואלטן דאָ,
ווי טאָג אזוי נאכט.

אלע צוזאמען
ווי בא איין טאטן און מאמען
לעבן די פעלקער לויט לעני'נס געבאָט ,
פון אינטוריסט געקומען
אין אָוטאָמאָבילס אונז גענומען
געפירט אונז באוויזן די שטאָט .

מיר הייבן אָן
מיט וואָלאָדארסקי ראיאָן
געווען אין פעטער שטאָט
דער שווארצטער קווארטאל ,
בלאָטע און זנוט
פון קאָפּ ביזן פוס
ס'איז דאָרט פינסטער געווען איבעראל .

און איצט !
פראכטיקע הייזער פאבריקן זאוואָדן
מיט ליכטיקע גאסן און פארקן באלאָדן
אין העמדער און קליידער —
דאָס לאנד טוט זיי אָן ,
געריייניקט געפלאסטערט
די זומפּיקע אמאָלן
אָף פראכטיקע סקווערן שולן שפּיטאָלן
דאָס איז היינט אין לענין שטאָט
די גאָלדענע פּאָן .

מיר קומען אין א שול
מיט קינדערלאך פול
אין דער צייט ווען זיי בייען שפּאצירן ,
נאָר וואָס איז געשען?
זיי האָבן אונז דאָ דערזען
און בלייבן שטיין אין די טירן .

העלדזלאך אויסגעצויגן
און מעסטן אונז מיט די אויגן
איינער נאָר, מורמלט ביז און פארביסן,
זיין פּעניםל איז בלאס
און שעפּשעט מיט קאס
בורזשועז ! מען דארף זיי צעשיסן .

וואניא, ווארט נאָר ווארט
זיי ניט איינגעשפּארט
(רעדט צו אים א צווייטער)
בארעכן נאָר אליין ,
זיי קאָנען דאָך זייער פיין
נאָר ארבעטער זיין
אונז העלפן בויען, מיט אַונז דאָ שטיין ,

דער צווייטער האָט געטראָפן
מען דארף אונז ניט באשטראָפן
דערקלערן מיר, זיי פרייען זיך דערפאר ,
מיט פרייד די אויגלאך פולע
א סימכע א געדולע
אלע יאטן לאכן , וואניא בינסט א נאר .

וואניושקא אָט דער יאט
האָט אלץ אף מיר א כ'שאד
מיין פּעטקייט,
מאכט זיין צווייפל אים ניט גרינגער ,
און פרעגט מיר מיט פארדראָס
זאָג נאָר וואָס איז דאָס ?
און גיט מיר אין בויך
א שטורך מיטן פינגער .

מיט די אױגלאך א ברען,
ער האָט מײַן האַנט דערזען
דאָס האָט דיר די מאַשין אָפּגעפּליקט ?
כאַװער פאַרגיב
איצט האָב איך דיך ליב
ער האָט זיך צו מיר מיט ליבע געדריקט !

געשפּרונגען, געהוליעט
צו אונדז זיך געטוליעט-
מיט פראַגן האָבן זײ אונדז אטאַקירט
אין אײער לאַנד מיט בורזשויען נאָך פול ?
געשלאָגן דאָרט קינדער —
אין א שעבוינענער שול .
דערצײלט אונדז װי האָט דאָס פּאַסירט !

באַװײזן די קלאַסן
שפּיל פּלעצער און טעראַסן
האָבן זײ אונדז אַרומגעפירט .
געפירט אונדז אין טעאַטער
אין דער עס-שטוב דער זאַטער
דאָס איז אַלץ אונזערס ! .
האָבן זײ שטאָלצירט !

געװען שװער זיך צו שײדן ,
מיט דעם קינדערשן גאַנהײדן
זײט געבענטשט, איר סאָװעטישע טעג ,
און דאָרטן פאַרבראַכט
ביזן פאַרנאַכט .
און אין פּאַלאַץ פון אַרבעט אַװעק !

צווײ קינדערלאך שײנע
שטעלן צוזאמען קלעצעלאך קלײנע
איך לײען די בוכשטאבן,
עס לויטעט סאַהעטי
און אָט מאַלט א מײדל
אזוי שײן אזוי אײדל
איך לײען די נעמען –
סאַקאַ און וואנזעטי.

אָט פלעכט אײנער אזוי געראָטן
פון פאָדים און דראָטן
וואָס פלעכסטו כאַווערל,
פאר פויגלען א נעסט?
א קוזק מיט די אויגן
דאָס נעזל פארצויגן
דאָס גרייט איך צו קיבעד –
פאר אומגעבעטענע געסט.

א יאט געזונט און פריש
לויפט צו צום טיש
שרייט אויפן לערער –
און רייסט זיך די האָר,
דיין דאיאגראמע טוינ ניט מיטסטאמע
עס וויל דאך ניט גיין דער מאָטאָר.

פעטיא האָב סייכל
זאָגט מיט א שמייכל
דער לערער–און נעמט אים גלייך איין,
גיב נאָר א טראכט
עפשער א טאָעס געמאכט
באטראכט נאָר, ס'קאָן אמאָל זײן.

גענומען באטראכטן
דעם מאָטאָר געמאכטן
א שריפעלע ערגעץ פארדריס ,
פארפעסטיקט די דראָטן
לוים לערערס געבאָטן .
א וואונדער, דער מאָטאָרל לויפט !.

אין פעטיא פול פרייד
דער מאָטאָרל גייט
זיין טאָעס, ס'פארדריסט אים דערפאר ,
זיך אין שטערן א קנאק
אָט. א דוראק ,
עד , בין איך דאָס א נאר !.

אויפן צווייטן עטאזש
א טומל א ראש
עס בויען דאָ קינדער א באן ,
מים פליגלען צעשפרייט
שטייט אויך שוין דאָ גרייט
צו פליען, א פארטיגער עראָפלאן .

מען שטודירט דאָ צוזאמען
צייכענונגען דיאגראמען
פון שיפן, און פארשידענע מאשינען ,
און בילדער וואָס ווייזן
ווי קוילן און אייזן
ווערן געגראָבן אין מינעס .

מיר קומען אין א צימער
מיט ליכטיקן שימער
פון לעמפלאך פארשידענע קאָלירן ,
עס שטייען דאָ יאסן
באַ פאָטאָגראַפישע אפּאראטן
פארן סאָוו . קינאָ זיי פראקטיצירן .

אף די עטאַזשן דריטן און פערטן
ביכער , טעאַטער , קאָנצערטן
אלץ איז דאָ , עס פעלט ניט קיין זאך ,
א דיסקוסיע א הייסע
א פארזאמלונג א גרויסע
אָט איז מען פארטיפט גאָר אין שאך .

מיר באַזוכן יעדער זאל
און איבעראל
עס וואקסט און עס בליט די קולטור ,
לעקציעס רעפעראטן
פראגן רעבאַטן
ס'וואקסט דער מענטש ,
א נייער סטרוקטור .

מיט זוכנדיקע אויגן
איבער ביכער געבויגן
דאָ שטודירט מען די מאפע –
פון וואָלגא ביז דנעסטער ,
אָט זינגט א כאָר נאמעס
און אָט שפילט מען דראמעס
און אָט רעפעטירט א אָרקעסטער .

א גלעקל טוט א רוף.
אלע הויבן זיך אויף
דאס רופט מען אף ברויט מיט קאפלעטן ,
א זאל לאנג און בריט
די טישן געגרייט
אויך מיר זיינען דארטן פארבעטן .

מען זיצט און מען עסט
מען פארברייינגט מיט די געסט
זיי פרעגן אונז פארשידענע זאכן ,
מיר זיינען שוין פריי און רייך
אבער וואס הערט זיך בא אייך ?
ווען וועט איר די רעוואלוציע שוין מאכן ?

געגעבן זיי צו דערקלערן
אז בא אונז וועט אויך ליכטיגער ווערן ,
באם געזעגענען זיך, אויגן עס פינקלען
אף אונזער אלעמענס פארלאנגען
זיינען מיר געגאנגען
אין זאוואד, מיטן נאמען דריי ווינקלען).

דארט לאנג ניט געזען
קיין סאך ניט געזען
צו שפעט שוין געווען אין דער נאכט ,
כאווירים אונז פירן
דורך טרעפן און טירן
מיר האבן דארט א טור נאר געמאכט .

מאַשינען גיגאַנטן
ווי שוואַרצע בריליאַנטן
ס'גלאַנצן קאַלאָשן טויזנטער פאָרן ,
אַלערליי סײלן
ווער קאָן זיי דאָ ציילן
און גומענע רעדער פאַרטיק צום פאָרן .

די אַרבעט גייט גוט
ס'איז טײער די מינוט
ידערער אַרבעט פלייסיק און גיך ,
מענער און פרויען
מיט ליבע זיי בויען
אַ גליקלאַכן לעבן פאַר זיך .

יעדער איינער איז זיכער
אַז ער וועט אַרבעטן גיכער
צום ציל, אַלץ זיכערער מען גייט ,
מיר וועלן אייך דעריאָגן
און אַריבער יאָגן
דערקלערן זיי אַלע מיט פרייד .

נו וואָס איז בא אייך ?
אַמעריקע איז רייך
פאַבריקן און געלד, און עסן אַ סאַך ,
און מענטשן ווי שטשורעס
אין הזאחערס קאנזורעס
מיליאָנען אָן אַרבעט —
אָן ברויט אָן אַ דאַך .

און װי לאנג װעט איר דולדן
דעם קאַפּיטאַליזם דעם װילדן
װאָס האָט אײך צו אזא לעבן געבראכט ,
בא אונז גיט א קוק
ניטאָ קײן מענטשן געזוק
מיר ארבעטן װי טאָג אזוי נאכט .

ניטאָ דאָ מער קײן פאראזיטן
זאָלן שלעפן פראָפיטן
מיר האָבן זײ מיטן װאָרצל אויסגעבראָכן ,
אױפן פעלד און אין פאבריק
מיר בױען אונזער גליק
אלץ איז אין אונזערע הענט .

אָפאך דורכגעטראָגן
זיך העלדיש געשלאָגן
אונטער דער פאָן פון לעניגס פארטײ ,
א בלוטיקער קריג
אָבער א זיג
האָבן מיר געהאט איבער זײ .

ס׳איז עמעס מיר לײדן
אָבער מיט פרײדן
װײל מיר װײסן פארװאָס
מיר בױען װאָס גיכער
און װײסן אָך זיכער
אז דער װאָס בױט —
דער איז באלעבאָס .

די הענט אונז געדריקט
א גרוס אויך געשיקט
צום אמעריקאנעם ארבעטער קלאס ,
צו די וואָס גייען ארום
און הונגערן שטום
און צו די וועלכע שלאָפן אין גאס .

לאָזט זיי געריסן
און לאָזט זיי אויך וויסן
מיר ווינטשן און ווארטן אף דער צייט ,
מיט אונז באנאנד זאָל אויך
~~זאָל אויך~~ אייער לאנד
ווי מיר , אויך ווערן באפרייט .

באגייסטערט דערהויבן
און פול מיט גלויבן
פון די ווערטער וואָס זיי האָבן אונז געזאָגט
וועגן אלץ נאָך געטראכט
מיט קיין אויג ניט צו געמאכט
אין דרויסן האָט שוין געטאָגט .

און ווידער
גייען מיר באטראכטן
די שיינקייט און פראכטן
פון לענינס שטאָט דער באפרייטער —
פון צארן געקרויינטע
אונטערטאנען פארווייינטע
היינט ,
מיט פרייהייט און פרייד דער באנייטער .

זײכער פון בלוטיקן שײטער
ס'שווימט אויף אין זיקאָרן
די בלוטיקע יאָרן
פאָן פלעווע סטאָליפּין
ניקאָלײ אויפן בלוטיקן טראָן ,
אין שפּאלטן פון אײן שטײן און צװײטן
בלוטיקע שפּורן פון זונטיק
דעם רױטן ,
קאָרבאָנעס, געפירט פון גאלאך גאפּאָן .

געזיגט ! האָט לענינישע פאָן
פרײ זענען סקווערן און גאסן
פארן מוטיקן טראָט פון פעלקער און ראסן
קײנער פארצאמט ניט דעם וועג ,
טיר און טויער אויפגעמאכט
גײ און זע און אלץ באטראכט
ס'איז דײנס, קײנעם ניט פרעג .

אין הינטער פאלאץ מיר זײנען אוועק
פּיאָטער דער גרױסער
דער מוטיקסטער קײסער
פון גאנצן ראָמאנאָװשן שטאם ,
רײט אלץ אויפן פערד
און די ערד
וואשט זיך פון די כוואליעס פון יאם .

עס עפנט זיך טויער א אײזערנער צאם
אין דאָס זיכער געווים
אז אידישע פּים
טרעטן דאָ איצט , דאָס הארץ טוט א ציטער
די אידישע שפּראך
א גאנגבארע זאך אונטערן דאך
פון צארישע טראָנען און געביטער .

סאָ זײט געבענטשט איר לעניִנשע ריטער
איר האָט מיט אײער לעבן
די פרײהײט געגעבן
אַף אײביק פאַרטריבן די פינסטערע נאַכט,
צעבראָכן די צאַמען
געריײניקט די פאַמען
פאַר אונז די טירן, ברײט אױפגעמאַכט.

און אַט פאָרן מיר שױן װידער
עס רוען אונזערע גלידער
אין װײכע װײס קלאָרע בעטן,
דער עקספּרעס זיך יאָגט
אין דרױסן שױן טאָגט
באַלד איז שױן מאָסקװע —
דאָס האַרץ פון סאָװעטן.

מיר שלינגען מיט דורשטיגע בליקן
מאָסקװער פאָרשטעט מיט אירע פאַבריקן
ריזיקע פלאַטפאָרמעס מיט שעפא געגרײט,
װײצן און קאָרן טױזנטער זעק
פאַרשידענע סכײרעס געפּאַקטע אין פעק
אין האַרצן נײט אױף אַזאַ פרײד.

רױכערדיגע קױמענס װי ריזן
צעשטעכן די הימלען װי שפּיזן
װי שלאַנקע סאָלדאַטן זײ שטײען אַף דער װאַך.
פרײלאַך עס רױשן מאַשינען
און מענטשן טעטיק װי בינען
שאַפן האָניק אַסאַך.

מאָסקווע, אָקיאַבער וואָקזאַל
אונדזאַ׳גער נאַניאַגראַ וואַסער פאַל
ס׳פליִיצן מענטשן כוואַליעס –
דורך טירן צעפּראַלטע,
דער כאָוועֶר וואָס פירט
האָט אָנגאָנסירט
אַז מיר פאָרן אַריין –
אין די כינעזישע הענט די אַלטע!.

ס׳פליט די מאַשין
אַהער און אַ הין
און פּלוצלונג. אַ שאַרפן דריי,
גענטאָן זיך אַ קער
צום רוסישן סקווער
ס׳אַנטפּלעקט זיך דער לענין מאַוזאָליי!.

פון אַלעמען איין פאַרלאַנג
אָפּצושטעלן דעם גאַנג
פון גרויסן פליענדיגן אָוטאָמאָביל,
אָט דאָס איז לענינס קייווער!
ס׳טוט אַ ציטער אַ יעדער איינער
דאָס האַרץ, עס דוכט זיך ווערט שטיל!.

ווי פון הימל אַ רוף!
עס וועקט אונדז אויף
פון קרעמל – זייגער,
דער הילכיגער שאַל!
ס׳צעזינגען זיך גלעקער
די לענינשע העקער
דעם מאַכטיקן הימען,
דעם אינטערנאַציאָנאַל.

דאָס איז שוין — — — —
האָט דער זייגער געקלונגען
מיט פויסטן פאַרשטייפטע
האָבן מיר מיטגעזונגען
עס גיבן סאַלוט !!
רויטע אַרמייער אַף לעצטנס שוועל,
די מאַשין לויפט צוריק
אַריבער אַ בריק
אַט זײַנען מיר שוין אין האָטעל.

ניטאָ איצט קיין צייט צו באַטראַכטן
פון האָטעל די שיינקייט און פּראַכטן
מאָסקווע רופט, און ציט ווי מיט צוואַנגען,
אימען געקראָגן
געפּעק אַרייַנגעטראָגן
נאָך אַ לייכטן צוביס —
איבער מאָסקווער גאַסן געגאַנגען.

מאָסקווע,
ווי אַ בײַזע לעגענדע פון אידן דערמאָנט
בלויז דורך ביכער האָב איך דיר געקאָנט
קרעמלין, דער שרעק פאַר פעלקער פון דויערס,
דער בלוטיגער שפּאַן
פון דעם שרעקלאַכן איוואַן
און ראָמאַנאָווסע פינסטערע גזיירעס.

איצט, אָן מוירע אָן שטער
קומען פעלקער אַהער
מיט ליבע און וואונדער צוזאַמען,
און בײַנטשן די הענט
וואָס האָבן פאַרברענט
און צעבראָכן די פינסטערע צאַמען.

איך שטיי אויפֿן בריק
ס'פֿאַלט מײַן בליק
אַף אַ לאַנגער אַ ריזיגער װאַנט ,
װאָס האָט בלוטיגע טראָגן געשפּיצט
און איצט
דער ליכטיגער צענטער פֿון סאָװעטן פֿאַרבאַנד .

פּראָספּעקט ריין . אין די לופֿט
שפּעט אַ קזיאַד · עס רופֿט
צום היסטאָרישן רויטן סקװער ,
פֿ'ציִען זיך איבער סקװערן און גאַסן
מאַכנעס פֿון פֿעלקער און ראַסן
פֿון לענדער פֿון װײַטע זיי קומען אַהער .

אין װילן אין האַרץ צוזאַמענגעקנאָטן
ניטאָ אַזאַ לאַנד װאָס איז דאָ ניט פֿאַרטראָטן
געקומען , געשטעלט זיך אין ריי
פֿון פֿאַרשידענע לענדער טעכטער און זין
מיט אויגן פֿאַרליבטע זיי קוקן אַהין
צו דער טיר , פֿון לענינס מאַװזאָליי .

דאָס איז שוין — — — — —
צעקלינגט זיך דער זייגער
יעדער 15 מינוט אַף סאַװעסישן שטייגער
דער װײַזער װײַזט , עס איז פֿיר ,
װי כװאַליעס צעװיגן זיך די רייען
מיט געמאָסטענע טריט מיר . גייען און גייען
אין מאַװזאָליי , דורך דער אָפֿענער טיר .

געקומען. אין אײַכעט מײַן רײַ
דאָס הארץ פלאטערט אזוי
איך פיל אז מײַן אָטעם ווערט אָפּגעשטעלט,
כ'ווער באהערשט מיט אײַן געפיל
מײַנע ליפּן מורמלען שטיל
לעניִן, לעניִן
געטרײַסטער פירער פון דער וועלט.

איך גײ טריט בא טריט
מיר דוכט עס רײדן די ווענט פון גראַניט
און דערצײלן דעם וואונדער פון קאַמף און זיג,
די ליכטיגע טעג
פון לענינס וועג
ווען געפלאַקערט האָט דער קריג.

א מאמע מיט איר קינד באם האנט
גלעט מיט ליבע די שטײנערנע וואנט
אף די טרעפּ טוט א שײַן –
פון לענינס געלעגער דער פײַער,
נאָר אָט בלײַבט זי שטײן
און זאָגט מיט געװײן:
טאטעלע לעניִן! אונזער באפרײַער!

ווי א פײַער גלוט
אין הערצער און בלוט
האָבן אירע הארציגע ווערטער צעצונדן,
ס'וועט בלײַבן אין מײַן זיקאָרן
אף אלע מײַנע יאָרן
דער ליכטיגער אָנדײַנק,
פארקניפּט און פארבונדן.

ארונטער די טרעפ
מיט געבויגענע קעפ
אין הארץ א געוויטער א שטורעם ,
מיר גייען ארויס
די אויגן פייערדיק שטום
ברענען דורך דעם גלעזערנעם טורעם .

עס רופט לענין ,
חי נאך א שווערן טאג ארבעט אף רויטן קישן
נים בעקאנט האט דער טויט –
פארמעקן פארווישן
פון זיין הויכן שטערן די גענייאלע בוואורע ,
לענין רופט זיך בלויז אפ
און זיין קאפ –
שיקט ווייטער און ווייטער די ליכטיגע בשורע .

די אויגן טיף פארמאכט
אונטערן שטערן וואס כאלעמט און טראכט
ס'בינדן זיך פלענער מיט פלענער באנאנד ,
ס'באצייכנט דעם וועג
דער גרעסטער סטראטעג
וואס פירט צום אלוועלטלאכן סאוועטן פארבאנד .

די הענט אויפן הארצן צוזאמענגעשלאסן
מיט ליכט פון שפיץ טורעם זיין בעם איז באגאסן
און צעליכטיקט די וועלט מיט פריידיגע גרוסן ,
עס שטייט קאטאמאליעץ א יונגער א בראווער
לעגינט א טאלמיד , לעגינט א כאוועד
ער שטייט און ער וואכט באם צעפוסן .

מיט ליבע און כאָכמע זיינע ליפּן זיי ריידן
שווער, זייער שווער איז פון אים זיך צו שיידן
מען מוז גיין, נאָר עס טוט אזוי באנג,
איינטערוויילעכטס אף טרעפּ זיך געצויגן
מיט זיין אָנזיכט געזעטיגט די אויגן
דאָס איז שוין אונזער לעצטער — — — —
האָט לענינשער זייגער באגליים אונזער גאנג.

ס'צעציינד זיך די נאכט
אין סאָוועטישן פראכט
אף גאסן די לאָמפּן, אין הימל די שטערן,
בא די קרעמלין ווענט
מען דריקט זיך די הענט
ס'חילט זיך מיט אלעמען באהעפטן —
אין קערפּער צו ווערן.

ווי א ליבע מישפּאָכע מיר גייען צוזאמען
עס פרעגט זיך דאָס קינד בא דער מאמען
ס'קלינגט איר פראגע, ווי א זיסער געזאנג,
זאָג מיר מאמע :
ער שלאָפט נאָך אלץ מיסטאמע ?
וועט דיאדיא לענין שלאָפן נאָך לאנג ?!

אין פראָסטיגן אָוונט צום האָטעל געלאָפן
אין זאל די כאווירים געטראָפן
יעדער איינער א פארפרויזטער א זאטער,
דער אָזטאָמאָביל פון אינטוריסט שטייט
אלע זיינען גרייט
צו פאָרן אין מאָסקווער מעלוכע טעאטער.

פערזענלאכער פארגעניגן, צו קלײן איז געוואָרן
ניט געקאָנט זיך באשליסן אין טעאטער צו פאָרן
ס'איז דער אײנדרוק צו גרויס און צו שײן ,
בין שפּעט אין דער נאכט
געלײענט געטראכט
אין מײן צימער אײנער אלײן .

מײן הארץ האָט געשטורעמט
אין געדאנק האָבן זיך געפורעמט
בילדער נאָך בילדער אָן א שיר ,
זײ צוזאמען געקליבן
פארצײכנט פארשריבן
פארכאסמעט אין קאָפּ און אין הארצן בא מיר .

אין דער פרי
געפונען דעם מאָסקווער עמעס באם טיר
איבער די שפּאלטן איך מאך א שפּאציר .
צו דער בויאונג פון סאָוועטישן פּלאן –
אין איצט נויטיק סטאָליארעס אסאך ,
צו מאכן פענצטער און טירן
פאר בויער וואָס פרירן
און הארטן אף א הײם און א דאך .

באלד אויפן שטעל
באם פארוואלטער פון האָטעל
געקראָגן א כאַווער וואָס האָט מיר געפירט ,
ער האלט מיר אין אײן דערקלערן
די נעמען פון גאסן און סקווערן
און אלץ וואָס דאָ האָט פּאסירט .

קלויסטערס קופּאָלן
צייכנס פון אַלטע זמאַלן
אַוואו דאָס אויג טוט אַ בליק,
שטייען פאַרלאָרן צעשראָקן
פאַרשוואונדן דער גלאַנץ און די גלאָקן
וואָס האָבן געהערשט דאָ מיט יאָרן צוריק.

טיכאָנקאַ, דער הייליקסטער אָרט
ס'האָבן טויזנטער גלויביגע דאָרט
פאַר מיילן אַף די קני געקראָכן,
געוויינט און געדאַוונט באַם הייליקן צאַם
פון זינד זיך גערייניקט
פאַרן הייליסטן כראַם
וואָס ליגט איצט צעשמעטערט צעבראָכן.

ס'האָט באָלשעוויק
צעריסן די שטריק
וואָס האָבן מענטשלאַכע הערצער —
און ווילנס געבונדן,
געקרעפּטיקט די קויכעס
געליכטיקט די מויכעס
מיט ליכטיגן וויסן צעהעלט און צעצונדן.

אויפן פּלאַץ פון פינסטערן גלויבן
פון רויבער דערהויבן
וואָס האָט אין קיטן געשמידט —
די פעלקער פון לאַנד,
וועט שיינען מיט פּראַכט
די סאָוועטישע מאַכט.
דער סאָוועטישער פּאַלאַץ —
פון פרייען סאָוועטן פאַרבאַנד.

ס'איז מײן פירער, א װאונדערלאכער אָראטאָר
א מאלער א קינסטלער, א צינגל א גלאטער
זײנע װערטער: װי בילדער זיך גיסן,
בילדער פון לעצטן שאָס
אין כראם פון באשיצער כריסטאָס
און דעם לעצטן הײליקסטן טורעם צעריסן!.

באם געצױגענעם שטריק
איך נעם ארום מיט מײן בליק
דעם טױזנטער קעפיגן עולאָם,
אלע קוקן אהין
צום פילפיסיגן טורעם װי א ריזיגער שפין
אויפ קאָפּ, א קופּאָל מיט א צײלאָם.

צעפּאטלטע פּאָפּעס װי װילדע גאָרילעס
קניענדיק פרעפלען זײ טפילעס
מענער און פרויען אף דער ערד אויסגעצויגן,
כ'הער א פארצװײפלטן געװאָי
האָספּאָדי פּאָמילוי
ס'גיסן זיך טרערן פון הונדערטער אויגן.

הײליגער יעזוס באשיצער דו גוטער
און דו אונזער אײנציגע הײליגע מוטער
אין אונז דײנע קינדער ניט פארגעס,
הײליגע בסולע
באװײז דײן גענדולע
באװײז אונז דײן גװאורע
באװײז הײנט דעם נעס.

א קנאל ! אין פוס האָט זיך צעלייגט
ס'האָט זיך דער ציילאָם צום געזעגענען פארנויגט
און שטייט מיט א געבויגענעם קאָפ,
א צווייטע פוס טוט זיך א שאָקל
דער ציילאָם טוט זיך א וואקל
ס'דוכט זיך ער פאלט באלד אראָפ .

און ווידער א קנאל, די ערד טוט א ציטער
עס פאלן שפליטער נאָך שפליטער
דער ציילאָם ער טוט זיך א הויב ,
ער טוט זיך א קער
מען זעט שוין ניט מער
נאָר א געדיכטן וואָלקן מיט שטויב .

א אלטע פאָר פאָלק זע איך דאָ שטיין
זי אף זיין אקסל ברעכט אויס א געוויין
ער איז ווי פארשטיינערט –
ס'ציטערט די ווייסע צעפּאטלטע באָרד ,
נו, עראויף, גלעט ער איר צארט
זעסטאָך ! ס'האָבן אונז די פריסטער גענארט
קיין זאך ניט געווען איז דאָרט .

פאָפּעס מיט צעלאָזענע פאָלעס
ווי באזיגטע נאָך שווערע מאפּאָלעס
שארן זיך איינזאם אוועק ,
ווי פארלאָזענע שטיינער
ס'באגלייט זיי ניט קיינער
אף זייער פארלאָרענעם וועג .

איך האָב אַ נײַעם גלאָק באַשאַפֿן
צו דערוואַכן טויטע שלאָפֿן
מיט רײַזנס ליד ס'צעזינגט זיך מײַן בלוט,
אין זוניקער פֿרײַד פֿאַרוואַנדלט די נאַכט
ווער האָט דאָס פֿאַרגרײַט און געבראַכט?
ס'איז לעגין, אונזער פֿירער וועלכער רוט.

איך מאַך: שעכיאָנו, און טראַכט
געבענטשט זײַ סאָוועטישע מאַכט
דיר איז די ליכטיגע מיסיע באַשערט,
האָסט מיט דײַן טאַט
דערפֿאָלג דאָך געהאַט
די גענאַרטע פֿאַרפֿירטע דעם עמעס דערקלערט.

דער כאַווער וואָס פֿירט
האָט מײַן האַנט באַרירט
כאַווער, איר כאָלעמט אַף דער וואָר?,
מיר גײַען צוריק
פֿון געצויגענעם שטריק
ער פֿירט מיר אַרײַן אין קאַנטאָר.

כאַווײרים איבער ביכער געבויגן
באַגעגענען מיר מיט ליבע אויגן
און גיבן מיר אַ האַרציגן ווילקאָמען,
אָט רעד שוין מיט מיר
אַ אידישער אינזשעניר
אַ שאָד, ניט פֿאַרצײַכנט זײַן נאָמען.

װי כאַקײרים גאַנץ נאָנטע
װי אַלטע באַקאָנטע
אײנער פֿון צװײטן אינפֿאָרמאַציעס גענומען,
כ׳האָב אים קלאָר געמאַכט
װעגן אַלץ װאָס איך האָב געבראַכט
דערקלערט אים דעם צװעק פֿון מײַן קומען.

ס׳גענפעלן אים די פלענער
דעם סאָװעטישן קענער
ער זאָגט מיר צו, פֿאַר מיר אַלץ צו טאָן,
צענטראַלנאַיאַ 1 — ער שרײַט
אַ רעדל ער דרײט
אין קאַנטאָר פֿון (מאָס דרעװ) קלינגט ער אָן.

ער רעדט אַזױ גיך
און צערױטלט זיך
יאָ, יאָ, אַ אַמעריקאַנער ספּעציאַליסט,
װעסט אים זען
מאָרגן אַ זײגער צען
אַ פֿאַרטײנער, נו, אַװאַדע אַ קאָמוניסט.

אין האָטעל געקומען צוריק.
מיט פֿרײד פֿון הײנטיגן גליק
פֿאַרשפּעטיקט דעם אינטוריסטישן פּאָר,
מיטן כאַװער פֿירער אָפּגעמאַכט
אַז הײנט אַף דער נאַכט
גײען מיר צו פּראָבע באַם אידישן כאָר.

מיר שפּאַצירן דורך פראַכטיקע זאַלן
פון אַלץ, אַף וואָס די אויגן נאָר פאַלן
אין האַרץ איז אַ פרייד זיך צעגיסט,
איבער ציטונגען און ביכער
זיצט מען רואיק און זיכער
אין אייגענער היים, אין אידישן קלוב קאָמוניסט.

דער כאָר זינגט
האַרמאָניש עס קלינגט
יעדער טאָן, און יעדער וואָרט,
עס טראָגט מיך אַ חן
פון וואַנען איך בין
אין שיקאַגער געזאַנג פאַריין
אַף מיין שטענדיגן אָרט.

מיר דריקן זיך די הענט
ס'האָט מיר דעקאָנט
אַ כאַווער פון שיקאַגער געזאַנג פאַריין,
ער שטעלט מיר פאָר
פאַרן גאַנצן כאָר
אַט בין איך בא זיך אין דער היים.

ס'פאַרשווינדן ווייטקייט און יאָמען
פאַרווישט ווערן גרעניצן און צאַמען
מאָסקווע, שיקאַגאָ, איין וועלט איין פאַרלאַנג,
ס'האָבן זיך הערצער צוזאַמען געבאָטן
אַ היילקן בונד מיין קלאַס האָט געשלאָסן
די זעלביקע לידער, דער זעלבער געזאַנג.

מאָס דרעוו , ליכטיגע זאלן און זאלן
פארשידענע סאָרטן האָלץ מאַטריאלן
מען צייכנט דאָ פלענער פאר בויאונג פון לאנד ,
ס'צייכענען יונגע ארכיטעקטן , אינזשינירן
פלענער פאר מעבל , פענצטער און טירן
פארן וואוקס פון סאָוועטן פארבאנד .

מעבל אנטיקן
הילצערנע בריקן
מאָדעלן פון הייזער און שיפן ,
כינע און באטראכט
די שאפנדיגע פראכט
אין קאנטאָר , האָט מען מיר שוין גערופן .

א פארזאמלונג :
אינזשינירן דירעקטאָרן
זיך צוזאמען געפאָרן
פון פארשידענע ווינקלען פון לאנד ,
מען גיט אָפּ באריכטן
פון בויאונגען נייע , און אלטע פאריכטן
אלץ ווערט דאָ באטראכט און געפלאנט .

וואו צו האקן די וועלדער
באדעקן זומפּן און פעלדער
מיט פאבריקן און ליכטיגע שטעט ,
וועגן קלעצער און פאליעס
צו צאמען די כוואליעס
פון דניעפּער און דווינע
דניעסטער און פרוט .

אײן צײל אין פּראָן
דעם פינף יאָריקן פּלאַן
מוז מען דערגרייכן אין פיר ,
ס'האָבן שוין גערעדט
פאָרשטייער פון יעדן סאָװעט
געקומען אין די רײ אויך צו מיר .

צו ריידן די רוסישע שפּראַך
איז פאַר מיר א אידלע זאַך
כ'האָב קײנמאָל די שפּראַכגוט ניט געקאָנט ,
איך בעט א איבערזעצער
ס'הויבן זיך פנן שטולן און פלעצער
צענדליגער אידישע הענט .

דאָס גיט מיר צו מוט
כ'רייך פליסיק און גוט
איך פיל זיך װי אײנער פון זײ ,
כ'דערקלער דעם צװעק
פון מײן װײטן װעג
און װאָס איך פאַרלאַנג איצט פון זײ .

דער איבערזעצער מײן ליבער
מײן רעדע ניט איבער
זאָגט אויך זײן אײגענעם געדאַנק ,
דריקט אויס א װילקאָמען
אין אלעמענס נאָמען
הייסט שטיצן מײן פּלאַן און פאַרלאַנג .

ס'ברעכט אויס
א אײנשטימיגער אפלאָדז
מען דריקט מיר די האַנט
מען גיט מיר אויך "שאָלעם",
אין האַרץ זיך צעשפּרייט
אזא האַרציגע פרייד
פאַרווירקלאכט עס ווערט איצא מײן כאָלעם.

אלץ וואָס איך האָב געבראַכט
ווערט בײקוקט און באטראַכט
באשלאָסן וועט אלצדינג דאָ ווערן,
מײן פּאַרטײ בילעט רעגיסטרירן
גײט א כאַווער מיר פירן
און אונזער שטאַב, דעם קאָמינטערן.

א פולער זאל
דער אויסדרוק פון אינטערנאציאָנאל
ס'האָבן זיך דאָ פעלקער צוזאמען גענאָסן,
שפּראַכן און ווערטער וויבדירן
פּענימער, קליידער, פאַרשידענע קאָלירן
פיטאָ אזא פאָלק וואָס אין דאָ ניט פאַרטראָטן.

האַלאָ כאַווער (אין דער ענגלישער שפּראַך)
מיר דריקן זיך די הענט מיט ליבע אסאך
ער לייענט פון מאָס דרעוו דעם ראַפּאָרט,
ס'ווײזט אויס ער האָט פון דעם אנגאָע
ווײל ס'גלאַנצן די אויגן די בלויע
און שעפּשעט גאַנץ שטיל יעדער וואָרט.

ער נעמט מיך ארום
נו כאווער קום
איך פיל אזוי ווארים און גוט ,
גוצלאָז צו ווארטן אף מאָרגן
ס'וועט היינט נאָך אלץ באזאָרגן
כאווער באָראָדין , דער נאר קאָמטרוד . [illegible]
[illegible]

די איבעראשונג איז גרויס
אין הארצן ווערט הייס
כאווער בערג פון שיקאגאָ ,
כאווער און לערער דו ליבער
בערג באָראָדין , דער זעלביגער פייער
זיין האנט דרוק , זיין וואָרט
אזוי ליב און טייער
ווי טויזנטער זוניקע לידער .

ער קלינגט אָן
אין טעלעפאָן
א דירע און עסן פאר מיר איז שוין גרייט ,
אוואו דיר צו שיקן מיר וועלן באשליסן
ניט נעמען וועט לאנג און דו וועסט דאָס וויסן
נאָר דערווייל צו דער ארבעט ,
א שאָד איז די צייט .

די זעגן זיי זינגען
בליציגע העק מיט אמפעט זיי שווינגען
שניידן און בייסן זיך —
אין זאפטיגע קלעצער אריין ,
אונטער טויזנטער הענט
צעוואקסן זיך ווענט
וואָס וועלן פאר ארבעטער היימען באלד זיין .

מיט טויזנטער ארבעטער צוזאמען
העלף איך מאכן טירן פענצטער און ראמען
מײַן פארקריפלטע האנט װערט שטארקער געזינטער ,
ליב און זיס
יעדער מאָלצײַט מיר איז
דאָס סאָװעטישע ברויט, מײַן קאָשער פארדינטער .

פון דער ארבעט דער גאנג
זעטיקט מיר װי א שײנער געזאנג
כ'האָב שיר ניט פארגעסן די פלענער מײַנע ,
נאָר אָט װעקט מיר אויף
פון מאָט דרעמל דער רוף
צו פאָרן אין דער שײנער אוקראַינע .

עס יאָגט די באן
אין נאכטיגן שפאן
די רעדער זי מורמלען א ריטמישן ליד ,
דרימלענדיק זינג איך אוקראַינע, אוקראַינע
איך קום דיר צו ברענגען די כאלוימעס מײַנע
װאָס איך האָב דורך יאָרן געכאָלעמט , געהיט .

פרימאָרגן אין בלויעם קאיאָר .
בא די פענצטער אין שמאָלן קאָרידאָר
װאָס לויפן און כאפן —
טראָפּן נאָך טראָפּן טאָג ליכט ארײַן ,
א געשפרעך שוין מיר פירן
מיט הויכע ארמײ קאָמאנדירן
צו פרישטיק זײ לאדן מיר אײַן .

זאלבע פינפט געזעסן
געטרונקען געגעסן
ס'צעיאגטעפט זיך אונזער געמיט ,
ס'באפעלט קאמאנדיר
אז איינער פון [illegible] אונז פיר
זאל פארציען און זינגען א ליד .

אט האסטו גיבוירים
וואס שווייגט איר כאווירים !
ער באפעלט מיט א ביזן געשריי ,
עס וועט קיינעם ניט מיידן
א טויב שטומען סיידן
און צעזינגט זיך דער ערשטער אין רײ .

אויפן פריפעטשיק ברענט א פייערל
און אין שטוב איז הײס
ס'צעפלאקערט זיך הײם ווי צונטער
און מיר אלע כאפן אונטער
און דער רעבע לערנט קליינע קינדערלאך
דעם אלעף בײס .

עס ענטזאגט זיך ניט קיינער
ס'זינגט יעדער איינער
געקומען די רײ אויך צו מיר ,
איך זינגען שייפערס לידער
כארן פון שייפערס צווי ברידער
און איך ווער איבער זײ קאמאנדיר .

מיט געזאַנג און דערצײלונגען –
דער טאָג איז אריבער
א צעהעלטער מיט פרייד אזא ליבער
אין דניעפּראָפּעטראָווסק –
האָב איך זיך אָפּגעשטעלט,
אָרעם אין אָרעם
מיר געזעגענען זיך וואַרים
ס׳האָבן אויך קיין קושן ניט געפעלט.

אוקראַינע,
באַשמוצט דײַן ערלאָכן נאָמען
מיט שכיטעס און בלוטיגע פּאָגראָמען
האָבן די פּריצים, און בלוטיגע אטאמאנען,
נאָר דורך קאַמף און טײַערע קאָרבאָנעס
האָסטו אָן ראַכמאָנעס
פאַרניכטעט פאַרייאָגט זיי פון דאַנען.

האָסט דײַן ערלאָכן נאָמען געריינגט
איצט לעבן דאָ אלע פאַראייניגט
אין דער סאָוועטישער פעלקער מישפּאָכע,
און מיר איז באַשערט
צו באַטרעטן דײַן ערד
און טראָג אין מײַן האַרץ דיר א בראָכע.

דניעפּראָפּעטראָווסק
דו האָסט מיך אויפגענומען ווי א מאמע –
איר פאַרוואָגלטן קינד
וואָס איז אלע יאָרן געשלײדערט פון ווינט
אין די אָרעמס די מאַכטיגע דײַנע,
צו דײַן האַרץ מיך געטוליעט געוואַרעמט
מיט דײַן קרעפטיגן אָטעם
געשטאַרקט און געוואָרימט
דו ליכטיגער שטערן פון אוקראַינע.

האָסט די ליכטיגסטע בלאַט
אין מײַן לעבן געשריבן
אין מײַן האַרץ איז אַף אײביג פאַרבליבן
די כאַװעריִשע פרײַד װאָס דו האָסט מיר געגעבן ,
איך האָב געפונען א ליבע הײם
בא די נאָדל מישפּאָכע
כ׳װעל אויך זײ דערמאָנען מיט א בראָכע
אלע מײַנע יאָרן , װי לאַנג איך װעל לעבן .

װאָלט איך א דיכטער געװען
װאָלט איך דײַן הײסן אָטעם און ברען
אין ליכטיגע לידער באַזונגען ,
דײַנע צעליכטיגטע זאַװאָדן
מיט שאַפונג באַלאָדן
דײַנע ריזיגע קוימענס װאָס לעקן -
די הימלען , מיט פײַער צונגען .

און שמעלצן דאָס אײַזן אין קעסלען צעגליטע
אין טויזנטער פורעמס װי בלומען צעבליטע
פאַר טראַקטאָרס , מאַשינען , און טאַנקען ,
די טויזנטער הענט װאָס יאָגן און אײַלן
װאָס זעגן און הובלען טאָקן און פײַלן
פאַרן סוינעס ביקסן און שװערדן װאָס בלאַנקען .

א גליקלאכע האָב איך דיר געפונען
פאַבריקן און אַרבעטער װי ליכטיגע זונען
שאַפנדיק אויצרעס װי טאָג אזוי נאַכט
עס רוט ניט מאַשין , עס רוט ניט די האַנט
ס׳איז יעדער רעגע אין אַרבעט געשפּאַנט
ס׳צעװאַקסט זיך דײַן רײַכטום און פּראַכט .

פארשוואונדן איז האס, פארשוואונדן פארדראָס
יעדער איינער וואָס שאפט איז אויך באלעבאָס
ס'וועט קיינער זיין מי ניט בארויבן ,
נישטאָ דער צעטיילונג פון קלאסן
קיין סינע צווישן פעלקער און ראסן
אלעמענס גליק, איז דער איינציגער גלויבן .

און דו, מעבל זאוואָד נומער פינף און צוואנציג
ווי די זון אזוי ליב און הארציג
מיר באגאָסן מיט פרייד. דורך דיינע שויבן ,
מיט דיין הילף האָב איך געמאכט
פיל מער ווי איך האָב דורך יאָרן פארטראכט
האָסט מיר צו דיין שלאָגלער דערהויבן .

און איר כאוויירים מייסטערס דירעקטאָרן
האָט זיך אף אלע מיינע יאָרן
אין מיין הארצן מיט ליבע פארקליבן ,
איר האָט מיר געדאנקט
און באם געזעגענען דערלאנגט
אף פאפיר, אלץ פינקלאך פארשריבן .

דעם אָפשייד איז שווער צו פארגעסן
צוזאמען בא טישן געטרונקען געגעסן
מיט רעדעס און שיינעם געזאנג ,
א צוויי וואָכנדיגן טור א פרייען א רייכן
מיט באנען און שיפן אף לאנד און אף טייכן
מיר געגעבן א ליבן געשאנק .

זיך צעשייד
מיט ליבע און פרייד
און ווידער אין וועג זיך געלאָזן ,
פאַרביי וואַגאָנישע שויבן
ס'פליען הי טויבן
ווייסינקע דערפער, און שיינע קאָלכאָזן .

אלט קאָנסטאַנטין
מיט מיין ברודער צו זען זיך
געקומען אהין
ס'ווילט זיך ניט פאָרן צוריק ,
אף סאָוועטישן כעשבן
די קינדער שטודירן
פייסאַך א דאָקטער, גאָלדע אקושערן
ראָכל, א לערער פון מוזיק .

רייזל זינגט לידל נאָך לידל
נאָטקע שפילט פידל
די שוועגערן דערציילט א היסטאָריע ,
מיין ברודער פאַרזיכערט מיר
אז נאָטקע וועט זיין אינזשעניר
און רייזל גרייט זיך שוין
פאַר קיעווער קאָנסערוואַטאָריע .

און ווידער אין שפּאַן
מיט נאַכטיגן באַן
עס וויל מיר באַצווינגען דער שלאָף ,
נאָר עס האַלטן מיך פעלדער
באַם פענצטער געבונדן
מיט ליכט און מיט טראַקטאָרס
צעברויזט און צעצונדן
די גאַנצע וועג ביז פאַסטאָוו .

קיעװ אָדעס, צװײ קאַלעס אין פּראַכט
ס'האָט דניעפּער און יאַם מאַטאָנעס געבראַכט
באַקלײד און באַפּוצט איך די גלידער
איך צו באַװאונדערן מעבוטאָנים קומען
אַף באַנען און שיפּן מיט קראַנצן און בלומען
מיט שעפּא מיט פרייד און מיט לידער.

אַף דינעפּערשער שיף אויפן דעק
װאָך איך דורך נעכט און דורך טעג
דאָס אויג קאָן זאַט געניט װערן,
אין װאַסער שעמערירן און גלאַנצן
אַרום שיף אַ קאָשער-טאַנץ טאַנצן
צוזמען לעװאָנע און שטערן.

דער פרילינג אַ מילדער
מאָלט בילדער נאָך בילדער
מיט גרינקייט באַפּוצט ער די ברעגן,
ס'ציט זיך דער מילך װײסער טוי
אין פאַרטאָגיגן בלוי
דער אויפבײענדיגער זון שוין אַנטקעגן.

עס צעקרײען זיך הענער
אַף פאַרשידענע טענער
א סיגנאל ! פאַרן מאָרגן קאָנצערט,
ס'צעזינגען זיך באַלד
דער טײך און דער װאַלד
װען די זון צעקושט זיך מיט דער ערד.

ס׳שפּילן פויגלען אף בוימער און פלויטן
אף פידלען, האַרפן און פלייטן
א הונט, האַוקעט אָן קאַס ,
שעפסן אָף צאַרטע קלאַרנעטן
מעקען, ווי זיי וואָלטן א טפילע געבעטן
דער האָקס , שטימט צו אויפן באַס .

גראָז שפּרינגער, די קליינע פּאַיאַצן
קלאַפּן צום טאַקט ווי מיט טאַצן
מיט א דריבנעם געלעכטער –
צעלאַכט זיך א פערד ,
קאַטשקעס און גענדזלאָך א סטאַדע
פלוידערן א וואַסער באַלאַדע
טראָגן צו זייער כיליק צום קאָנצערט .

א פערדל אין וואָגן געשפּאַנט
א באָכער מיט בייטשל אין האַנט
אף ווייסן און זאַמדיגן שליאַך ,
זאַפּטיגע ערד שוין צעאַקערט געוואָרן
ס׳רוישן און קלאַפּן סטאַלינס טראַקטאָרן
שלעפנדיק סאָכעס און בראָנעס אַסאַך .

ס׳שטימט אונזער שיף ווי א שטאָלצער שוואַן
ס׳באַגריסט איר פון וויטן א לויפנדער באַן
מיט פריילאַכן פייף, און גלעקל געקלאַנג ,
פון הויבן א אָדלער אין זילבער קאָליר
אונטער די וואָלקנס אין לופטיגן שפּאַציר
באַגריסט אונז, מיט פראָפּעלאָר געזאַנג .

כ׳דערהער דעם נאַיאַגרישן שטורעם
פֿון וואַסער דערהויבט זיך גיגאַנטישער טורעם
ס׳האָט מענטשלעכער קניאַך —
דעם דניעפּערשן פֿלײץ די פּאַרצאַמט ,
ס׳האָט וואַסער געשרײ
אויף דינאַמישן דרײ
מיט קראַפֿט און מיט ליכט
גאַנץ אוקראַינע צעפֿלאַמט .

שווער צו דערציילן דעם גליק
שפּאַצירנדיק איבערן בריק
דעם שײנעם האַלב-רונדן בולוואַר ,
דניעפּער ווען איך האָב אין מײן ׳מויאַך
דעם דיכטערשן קויאַך
וואָלט איך געזונגען : אַזאַ —
הימנע דערפֿאַר .

דניעפּער דו ברײטער און טיפֿער
[illegible] אײַנ[illegible] שײַן יאָר נאָר, אַ שטיפֿער
הוליענדיק שפּרינגסטו אַרויס פֿון דײַן בעט ,
נאָר אַ גאַנץ יאָר ווי אַ מאַמע אַ געטרײַע
אויף דײַנע פּלײצעס די מאַכטיקע פֿרײַע
צעטראָגסטו זאַטקײט קראַפֿט און ליכט
איבער פֿעלדער דערפֿער און שטעט .

דערלאַנגסט פֿון דײַנע טיפֿן די פֿיש
צו יעטװעדן טיש
מיט דײַן סוי מאַכסטו זאַפֿטיק די פֿעלדער
צעטראָגסט קוילן און אײַזן אויף פֿלײַציק וועגן
אויף שיפֿן און באַרזשעס פֿון ברעגן צו ברעגן
ברענגסט אויך דאָס האָלץ פֿון די וועלדער .

דניעפּער !
כ'װעל דערצײלן דײן שײנקײט פאר לײטן
אין מײן לאנד. דעם נאָענטן דאָך װײטן
װאוהין איך פאָר איצט צוריק,
כ'װעל דערצײלן װי שײן דו בינסט
װי ערלאך דײן לאנד דו דינסט
פאר אַלעמען !
אין באַס אין הױז אין פאבריק.

צום װידער זען !,
און שיק װײטער מיליאָנען מיליאָנען
מיט דונער און בליץ, עלעקטראָנען
באַקרעפטיק, באַליכטיק, די לעבע סאָװעטן, ליבע
די סױנים װאָס גיריקײט װעבן
זאָלן קײנמאָל ניט דערלעבן
מיט זײערע פאַרעטערישע פים דיר באַטרעטן.

!! גוט יאָנטעף !!
שטעטלאך װאָקזאַלן באַפּוצטע אין רױט
אין לאָקאָמאָטױװישן פײף ס'הערט זיך די פרײד
מיט ערעװ יאָנטעף געאײל אין זײן יאָגן,
מיר פליען קײן מאָסקװע —
װי קינדער צו דער מאַמען
דעלעגאַטן פון פעלקער, אַלע צוזאַמען
ערשט-מאַיקן, גוט יאָנטעף איר זאָגן.

ניט געװען אף דער װעלט אַזאַ פאַנטאַזיאָר
זאָל קאָנען זיך פאָרשטעלן א בילד אף דער װאָר
װאָס זאָל זײן אַזױ רײך קאָלאָסאַל,
ס'איז מאָסקװע באַפּוצט מיט בלומען און קװײטן
באַקלײד און באַהאַנגען מיט גאָלד און אין רױטן
און װאַרט אױפן יאָנטעף מײנאַל.

ניט נויטיק קיין בעט און קיין דאך
פאר טענץ און פריידן געלאך
אף גאסן, צעצונדן אין פראכט
גאנץ מאָסקווע א פאלאץ א גרויסער
דאָס לעבן, א אָטעם א הייסער
אין טאָג – אין פארוואנדלט די נאכט.

אף גאסן און סקווערן
בעזאנגען זיך הערן
אָף צענדליגע שפראכן די לידער
נאָר מיט איין פייער אלע אויגן בלאנצן
צוזאמען מיט ליבע טאנצן
ליילעכע שוועסטער און ברידער.

די שאפער און בויער בא שווערע מאשינען
וואָס שמידן און שמעלצן וועבן און שפינען
און האָבן די זאטיקע פעלדער צעאקערט,
א שיינער בוקעט פילפארביקע בלומען
מיט גאָלדענעם בארטל ארומגענומען
פון מאיקער זון, צעצונדן צעפלאקערט.

די ווענט פון גרויסן טעאטער
א פאָנען געפלאטער
ליכט אין שטראָמען זיך כוואליען,
צוויי שיינע פאטרעטן
די קעפ פון סאָוועטן
די ערלאכע, לענין און סטאלין.

עס דערט דאָס מעכטיקע וואָרט פון ווענט
ווי א ליכטיק פלאם וואָס ברענט
פון די פונדאמענטן ביז דאך ,
און (באלשאצאר) לייענט מיט שרעק
דעם אָנזאָג : פאר די פרייע טעג
אף פארשידענע שפראכן אסאך .

אף רויטן סקווער
מאכנעס מיט געווער
די מעכטיקע רויטע ארמיי ,
א ריזיקע וואנט
די באשיצער פון לאנד
און די פירער, אף לעניגס מאוזאָליי .

9, דער זייגער ביט דעם סיגנאל
מיט צענדליגער אָרקעסטערס –
דעם אינטערנאציאָנאל
פון מיליאָניקן סאלוט ! –
עס טרייסלט זיך די ערד ,
ס'פליען גאלאָפירן
די צוויי ליבע קאָמאדירן
וואָראָשילאָוו, און בודיאָני, –
אף פייערדיקע פערד .

עס ווינט זיך מענטשן יאם
א שאָרך עס הערט זיך קאָם
ווי א שטילער ווינטל, איבער רייפע זאנגען,
עס שווערן יונגע קאָמאנדירן
קעגן פיינים קריג צו פירן
וואָס וועלן קריג פארלאנגען .

כאװער סטאלין אין דער מיט
װי א פעסטונג פון גראניט
אין זײַנע אױגן ליבע גליט ,
פון בײדע זײַטן אלע פירער
מיט פרײד באגריסן די מארשירער
קרעפטיק, ריטמיש , קלאפן טריט .

מאכנעס,מאכנעס, גײען,גײען
דיװיזיעס, פאלקן,רױט ארמײען
ביקסן, טאנקען, און קאנאנען ,
אין די הױכן רױשן ברומען
שטאלצע אדלערס פליען קומען
עראפלאנען, גאנצע עסקאדראנען .

ס'ציט זיך ארבעטער ארמײ
פון געפלאטער איבער זײ
גליק און פרײד אין אלע בליקן ,
טריט פון ארבעט זיכער פעסט
אינעם שלאגלערשן פארמעסט
אין זאװאדן און פאבריקן .

װידער מאכנעס שטראמען שטראמען
אנגעשטעלטע אין די קראמען
און װאס דינען אין קאנטארן ,
ס'מארשירן כארן מיט דיריגענטן
פון די שולן די סטודענטן
מיט לערערס און פראפעסארן .

אף קופאלן און בוימער-שפיצן
וואַרפט די זון די לעצטע בליצן
אין טיפן הימל פינקלען שטערן ,
מיט יוגנטס-פרייד געלעכטער
פון די יונגע זין און טעכטער
קען דאָס האַרץ גאָר זאַט ניט ווערן .

איך וועט בלייבן אין זיקאָרן
אף אלע מיינע יאָרן
אַ,איר שיינע ליבע טעג ,
ערשטער מאַי און צווייטער דריטער
אין מיין האַרץ דעם זיסן ציטער
נעם איך מיט אין וועג .

אָ ליכטיק לאַנד אַלמע-גלאַכע
אין לעבנס-שוואונג באַוועגלאַכע
איך בין באַ דיין רייכן טיש געזעסן ,
מיט דיינע קינדער באַנאַנד
געאַרבעט האַנט אין האַנט
און צוזאַמען ברויט געגעסן .

ביים אָפּ די לעצטע ליבע גרעניצן טיר
איך געזעגן זיך מיט דיר
און ווינטש דיר זיכערקייט און גליק ,
ס'טראָגט די באַן מיט איילנדיקע שנעל
ס'איז מיין טרייסט אז צו שוועל –
קומען כ'וועל צוריק .

ХАРАКТЕРИСТИКА

о работе тов. КЕРИША на 25-м Д/О заводе " УКРДРЕВ ".-

Прибыл тов. КЕРИШ 22/XII- 1931 года. За время пребывания тов. КЕРИША у нас на заводе он ввел в жизнь нижеследующие мероприятия.

I. Разборные столы.-

Данное мероприятие дало возможность с"экономить железнодорожный транспорт 269 вагонов, так как целые столы вмещались в вагон 44 штуки, а разборные 170 штук, что составляет - 67.250 рублей, кроме того предприятие получило экономии на внутризаводский транспорт, лесоматериал, клея и рабсиле на сумму - 5.200 руб

Для быстрейшего внедрения разборных столов тов. КЕРИШЕМ изготовлен специальный патрон для завинчивания глухарей к ножкам стола.

2. Приспособление к циркулярному станку для вырезок разных шпунтов посредством пауков и 2-х пилок шириной шпунтов до 100 м/м.-

Данное мероприятие ускоряет на много работу и улучшает качес во продукции.

3. Механизация токарного станка для выработки колышек и палок к шкафам.-

Данное мероприятие увеличивает производительность в 8 раз, что составляет экономию в сумме - 2.000 рул.-

4. Изготовление ленточного шлифовального станка.-

Станок уже изготовленный и передан уже в эксплуатацию.- Задача данного станка ликвидировать ручной труд, который занимает большое место в нашем производстве.-

5. Изготовление ролика для обрезки кромок фанеры в ножках обеденного стола.-

Данное мероприятие на много улучшило правильность образания фанеры и увеличило производительность. Денежная экономия дает в сумме - 300 рулей.-

6. Просечка для соединения ленточного шлифера путем замков.-

Данное мероприятие дает возможность правильно склеивать шлифер, так как последний при соединении получается гладкий, что способствует к правильной работе и продолжительность службы шлифера увеличивается.-

7. Приспособления для фанеровки ножек к обеденным столам.-

Данное мероприятие надохится в стадии выполнения, по предварительным подсчетам оно должно увеличить производительность примерно на 50%. Экономического эфекта еще не подсчитано.-

8. Приспособление для палировки мебели.-

Данное мероприятие находится в стадии выполнения.- Сейчас судить об экономическом эфекте затрудняется.-

9. Изготовление сверла для конусных дыр по заказу $Ц^2$.

Данное мероприятие улучшает на много качество и облегчает -условие труда.-

IO. Перекоструирование стола для торцевки.-

Данное мероприятие дало возможность уменьшить выпуск браковых изделий и на много облегчило условия труда.-

Все вышеуказанные работы т.е. пункты I,2,3,4,5,6,9 и IO выполнены и эксплуатируются на нашем заводе.-

Тов. КЕРИШ лично руководил изготовлением всех вышеуказанных ра мероприятий и в большей мере сам их изготовлял.

В работе тов. КЕРИШ показал себя как хороший ударник не щадя ни сил ни энергии.

За время работы тов. КЕРИША он стремился передавать свой большой опыт приобретенный за границей нашим специалистам и рабочим.

В настоящее время тов. КЕРИШ работает на целый ряд мероприятий которые дадут не мало пользы, как нашему заводу, а также родственных нам предприятий, так как все его мероприятия передаются в картотеку "С О" для распространения.-

Зав. Отделом Рационализации /Писаревский/

"УКРДРЕВ"

Об'єднання

Управління

20/XII 2н

№ ПВ-55-20-8

Тов. КЕРИШУ

Согласно наших переговоров с Вами просим ускорить высылку интересующих нас прейскурантов на деревообделочные станки. Одновременно просим Вас выяснить на заводах о возможности приобретения нужного нам оборудования сообщить нам характеристику его, условия покупки, по возможности фотоснимки или чертежи, что даст нам возможность возбудить ходотайство о покупке такового.-

ТЕХ.ДИРЕКТОР 25 Д/О ЗАВОДА "УКРМЕБЕЛИ" /БУДНЕН/

/МАЙЗЕЛЬ/

11. Механическая отвертка для завинчивания шурупов в дощечки к стульям

12. Целый ряд мелких фаз шлифовки

ЗАВ. ОТД. РАЦИОНАЛИЗАЦ.

[illegible]

איבערזעצט פון רוסיש , אונטער דעם אויפזיכט פון דיכטער כ׳וועך כיים שווארץ .

ווענן דער ארבעט פון כאווער קעריש , אויפן 25 טן האָלץ-ארבעט זאוואָד " אוקאָר האָלץ .

פאר דער צייט פון כאווער קערישעס זיין בא אונז אויפן זאוואָד , האָט ער אריינגעבראכט אין לעבן די פאָלגנדע אויס-בעסערונגען .

1) א צעגומטענעם טיש .
די דאָזיקע אויסבעסערונג גיט אונז די מעגלאכקייט צו פאַר-קלענערן די קאָסטן פון טראנספּאָרטאציע אויפן באן , אף 269 וואגאָנען . אזוי אז די גאנצע טישן זיינען אריינגעגאנגען בלויז 44 אין א וואגאָן , און די צעגומענע טישן גייען אריין 170 שטיק אין א וואגאָן . וואָס דאָס פארקלענערט די קאָסטן אף 67.250 רובלען . און אויסער דעם וואָס די אויס-בעסערונג האָט געבראכט א פארקלענערונג פון די טראנספּאָר-טאציע קאָסטן פארן זאוואָד , איז אויך א פארקלענערונג פון די קאָסטן פון האָלץ מאַטריאַלן , קליי , און ארבעט-קראפט אף דער סומע פון 5.200 רובלען . פארן פארשנעלערן דעם צוזאמענשטעלן די צעגומענע טישן , האָט כאווער קעריש פאר-פארטיקט א ספּעציעלע שטיקל געציי֞ג אריינצודרייען די שרויפן אין די פיס פאר די טישן .

2) א-צוגאָב מיטל צו דער רונדער שנייב מאשין צו מאכן פארשיידענע גרויזן (שפּונטן) מיט דער הילף פון מעסערס און צווי זעגן . וואָס דאָס מאכט גרויזן ביז 100 מילימעטער די אויסבעסערונג פארשנעלערט אסאך די ארבעט , און פאר-בעסערט די קוואליטעט פון דער פּראָדוקציע .

3) מעכאניזירונג פון א טאָקארנעם ווארשטאט פאר די אויס-ארבעטונג די היינגער פלעקלאך , און אויך די רונדע שטאנ-גען פאר די קליידער שאפעס .

די דאָזיקע אויסבעסערונג פארגרעסערט די אויסארבעטונג
אף 8 מאל , וואָס דאָס שפאָרט איין די קאָסטן אף דער סומע
פון 2.000 רובלען .

4) די פארפארטיקונג פון א באנד- שליפ-מאשין .

די מאשין איז שוין פארטיק און איבערגעגעבן אין דער
ארבעט , די אויפגאבע פון דער מאשין איז, צו באזייטיקן
האנט ארבעט, און זי פארנעמט זייער א גרויסן אָרט אין
אונזער אויסארבעטונג .

5) די פארפארטיקונג פון א שנייד-רעדל צו באשניידן די
ברעגן פון דעם פאניר פון די פיס פארן עס-טיש .

די דאָזיקע אויסבעסערונג פארבעסערט אף אסאך די ארבעט
פון באשניידן דעם פאניר, און פארגרעסערט די אויסארבע-
טונג , די עקאָנאָמעזירונג פון געלט באטרעפט די סומע
פון 600 רובלען .

6) א שטיקל געציי צו פאראייניקן די ברעגן פון דעם פאס
זאמד פאפיר , מיט דעם מיטל פון שלעסער .

די דאָזיקע אויסבעסערונג גיט די מעגלאכקייט ריכטיק צו
פארקלייען דעם שליפ-פאפיר , אזוי אז דער צוזאמענקלייען
באקומט זיך א גלאטער , און גיט ריכטיקע גוטע ארבעט,
און פארלענגערט דאָס דינסט פון דעם שליפ-פאפיר .

7) א אויסגעבעסערטע געציי צו פאנירן די פיס פאר די
טישן .

דער געגעבענער געציי געפינט זיך נאָך אין דער סטאדיע
פון פארפולקאָמענען, לויט דער אויסרעכענונג פון דער
ארבעט ביז איצט, דארף דאָס פארגרעסערן די אויסארבעטונג
אף ארום 50 פראָצענט, דער עקאָנאָמישער באטרעף וויפיל געלט

דאָס װעט אײנברײנגען איז נאָך ניט אויסגערעכנט .

8) א אויסגעבעסערטע געצײג פאר פּאָליסורן מעבל .

דער געגעבענער געצײג געפינט זיך נאָך אין דער סטאַדיע פון דורכפירונג , איצט צו אורטײלן װעגן דעם עקאָנאָמישן באטרעף װיפיל געלט דאָס װעט אײנברײנגען, איז נאָך שװער.

9) די פארפארטיקונג פון בויער (דריל) פאר אויסבויערן ספּעציעלע װינקל לעכער לויטן באשטעלונג פון צ.2.

די דאָזיגע אויסבעסערונג פון געצײג , פארבעסערט אָף אסאך די קװאליטעט , און פארגרינגערט די באדינגונגען פון דער ארבעט .

10) דאָס איבערבויאונג פון נײענדיקן טיש פאר דער בא-שנײד מאשין .

די דאָזיקע אויסבעסערונג גיט א מעגלאכקײט צו פארקלענערן דעם פארלוסט פון אָפּפאל פון מאטעריאל , און פארגרינגערט אָף אסאך די באדינגונגען פון דער ארבעט .

אלע אויבן דערמאָנטע ארבעטן װי די פונקטן 1 2 3 4 5 6 9 און 10 זײנען שוין פארפולקאָמט און ארבעטן שוין אָף אונזער זאװאָד .

כאװער קעריש האָט פּערזענליך אָנגעפירט מיט דער ארבעט צו פארפארטיקן אלע אויבן אָנגעװיזענע דערפינדונגען און אויסבעסערונגען , און צום גרעסטן טײל אלײן געמאכט און אויסגעפילט .

אין דער ארבעט האָט זיך כאװער קעריש באװיזן װי א גוטער שלאָסער, ניט געשפּאָרט קײן קויאך ,און קײן ענער-גיע .

פאר דער צייט פון דער ארבעט פון כאווער קערישן, האָט ער געשטרעבט איבערצוגעבן זיינע גרויסע דערפארונגען וואָס ער האָט בעקראָגן אין אויסלאנד, צו אונזערע ספעציאליסטן און אויך צו די ארבעטער.

און איצט ארבעט כאווער קעריש אף א גאנצע ריי נייע דערפינדונגען און אויסבעסערונגען, וועלכע וועלן אונז געבן גיט ווינק נוצן בא אונז אויפן זאוואָד. און אויך פאר דער גאנצער אינדוסטרי אין אלגעמיין, אזוי אז אלע זיינע דערפינדונגען און אויסבעסערונגען וועלן איבערגעגעבן פאר דער פארשפרייטונג צום "קארטאָטעקן"

פארן אָפטייל פון ראציאָנאלע דערפינדונגען און אויבעסערונגען פארן זאוואָד.
דער נאטשאלניק, כאווער פיסארעפסקי.

(ארבעט פון די לעצטע פאָר טעג)

11) א מעכאנישער שרויפן-ציער, צו צעשרויפן די זיין-ברעטלאך צו די שטולן.

12) א גאנצע ריי קלענערע אויסבעסערונגען וואָס וועלן אין גיכן פארפארטיקט ווערן.

זאוואָדישער טָפטייל פאר ראציאָנאליזאציע,
כאווער פיסארעפסקי.

אינסטרוקציעס פון דער דירעקציע .

כאווער קעריש !

איינשטימיק לזיט אונזער אפמאך מיט אייך : בעטן מיר אייך צו פארשנעלערן דאס ארויסשיקן די אינטערעסאנטע פאר אונז פרייז-ליסן אף האלץ ארבעטנדיקע מאשינעס . און אין דער זעלבער צייט בעטן מיר אייך צו דערקלערן אף די פאבריקן וועגן דער מעגלאכקייט צו באקומען די נויטיקע פאר אונז אויסשטאטונגען . לזט אונז וויסן דעם כאראקטער פון דעם , און די באדינגונגען פון איינקויפן זיי, מיט דער מעגלאכקייט פון פאטאגראפיעס אדער צייכענונגען . וואס וועט אונז געבן די מעגלאכקייט אנצופאנגען פארהאנדלונגען וועגן איינקויפן מאשינען .

טעכנישער דירעקטאר פון דעם 25 טן זאוואד
אוקאר מעבל ,
כאווער בורנען .
כאווער מייזל .

געשטעמפלט מיט די שטעמפלען
פון זאוואד , און דער דירעקציע

אף מײן װעג אַ הײם

ליטע און פױלן
פ׳דוכט זיך זײ פױל׳ן
װאקזאלן מיט טױטקײט באגאָסן ,
רוקנס געבױגן
שרעק אין די אױגן
הערצער און ליפּן פארשלאָסן .

אין דײטשלאנד ניט בעסער
דער קריזיס נאָך גרעסער
בלױז האסי׳ער כשאד אין די בלימן ,
װי מאצײװעס עס שטײען
רײען נאָך רײען
שמילע און פּוסטע פאבריקן .

נאָך טעג און נעכט פון שיף געװיג
בין איך װידער שױן צוריק
אין מײן הײם געקומען ,
ס׳האָט מײן ליבע הױזגעזינד
באַבעלע מײן ליבסטער קינד
מײן הארץ ארומגענומען .

דאָך , בענקשאפט װאָסט
דאָס הארץ עס פּרעסט
די ארבעט װערט א לאסט ,
און יעדער שאָ
פון דאָרט ביז דאָ
צעװאקסט זיך דער קאָנטראסט .

װער קען האָבן א באַגריף
די פרייד, קרינגנדיק פון דאָרט א בריװ
פון די פירער פון פאַבריק ,
כ'פיל איך בין פון ל״א צװײג
און א קאַסטן מיט געצײג
האָב איך זײ געשיקט .

דער לעבן גײט זײן גאַנג
און טײלט אײן יעדן זײן געשאַנק
אונזער שײנער פאָדים ,—
זיך װײטער שפּינט ,
ס'האָט לאַנג ניט גענומען
און עס איז געקומען
יזרעסקע, אונזער זיסע קינד .

זײדע באָבע װערן יונג
אין ראָד פון לעבנס — ש//אונג
צוריק זיך אײנגעגלידערט ,
מיט מײן קלאַס איך אַרבעט װידער
פול מיט טעטיקײט און לידער
פאַרשװעסטערט און פאַרברידערט .

כאַשע, מוזיק לערער אין די שולן
די מאַמע, אַלע קװאַטאָס צו פאַרפולן
די גרעסטע שלאָגלערן אין שטאָט ,
נײטן, אין כאָר א באַס געװאָרן
לערער אין די קלובן כאָרן
ס'איז אַרבעט אַרבעט דער געבאָט .

און די שײנע קלאַנגען
פון די קינדערשע געזאַנגען
דיריגירט פון כאַשעס האַנט ,
איז קײן נױאָרק אָנגעקומען
און מען האָט איר אױפגענומען
אלס דיריגענט אין קינדערלאַנד .

און אונטער שיפערס פליגל
איר צוקונפט װערט פאַרזיגלט
ס'גײט אױף פאַר אונז א ליכטיק שטראַל ,
זי האָט אױסגעקליבן
פאַר אונז א זון א ליבן
אונזער ליבן סאל .

ס'איז אונזער גײטן װי פײל פון בױגן
אין זוניק לאַנד אװעק געפלױגן
און א בלום פון קאַליפאָרניער בלומען –
אין זײן האַרצן אײנגעפלאַנצט
מישפּאָכע קײטעלע פאַרגאַנצט
מיט איר צו אונז געקומען .

ס'זינגט דער לעבן אונז א ניגן
מיט נײער פרײד און פאַרגעניגן
מיט פרײד דאָס האַרץ איז אָנגעפילט ,
ס'האָט אונזער ליבע טאָכטער בעלאַ
אף דער פּיאַנאָ און דער טשעלאָ
פאַר אונזער קלאַס געשפּילט .

דעם פארגעניגן ניט לאנג געהאט
צו קאלט געווען אין דער קלימאט
אין די ווינטערדיקע טעג ,
און ביידע פויגלען יונגע
אף פליגלען פלינקע גרינגע
אין קאליפארניע צוריק אוועק .

ס'האט צעצויגן זיך די קייט
אין דער לענג און אין דער ברייט
איבער ווייטע חענן ,
עס טראגן עראפלאנען
בריוועלאך צו טאטע מאמען
פון ווייטע וואסער ברעגן .

ס'קומט א נייער זינעלע
אונזער זיסער ווינעלע
ס'קען דאס אויג אים ניט דערלאנגען,
די הערצער רוען ניט
ווינעלע אונז ציט –
צו זיך , מיט טויזנט צוואנגען .

אוועק איז מער ווי א יארעלע
און ס'איז געקומען קערעלע
ס'האבן באבע זיידע זיך צעהוליעט ,
די ערשטע באס גענומען
צום אטלאנטיק ברעג געקומען
אין אונזערע ארעמס, קערעלען געהוליעט .

מיט פרייד די הערצער אָנגעפילט
די ביינקשאפט פאר א ווייל געשטילט
אָבער ניט אף לאנג ,
ס'האָט די ביינקשאפט זיך צעברענט
און פארלעשן ניט געקענט
צו זען די קינדער דעם פארלאנג .

ניט לאנג געטראכט ניט לאנג געקלערט
צו פאקן זיך באשלאָסן ווערט
אין זוניק לאנד צו פאָרן ,
פרייד געזאנג אין הערצער זינגען
הייסע קושן שטארקע קלינגען
ס'איז שיינער כאָלעם וואָר געוואָרן .

און די באָבע מיטן זיידן
שווימען אין א יאם פון פריידן
ס'איז יעדער טאָג ,
מיט זוניק גאָלד באשפריצט ,
נאָר די ערנסטע פראָבלעמען
אף צום לעבן וואו צו נעמען
שטייט די פראגע איצט .

ס'קלערן קינדער טאָג און נאכט
און מען האָט זיך דאָך דערטראכט
גענוק פאר מיר מאשין פאבריק ,
אלע קינדער גיבן געלט
אין א קרעמל זיך געשטעלט
מיט מאזל און מיט גליק .

ס'האָט פון האנדל מאזל בראָכע
ניט געחאוסט אונזער מישפּאָכע
און דער גליק איז שנעל צערונען ,
און לאנגע לאנגע וואָכן
אין פאבריקן אומגעקראָכן
און ארבעט דאך געקראָגן .

א באָס „ א כאחער ” חיי און ווינד
קאָם טרוקן ברויט בא אים פארדינט
ס'האָט זיך סכויר , —
אין שיינע פעדערן געצירט ,
אונזער יוניאָן ניט אנערקענט
אין זיין שאפ די ארבעט הענט
שרעקלאך עקספלאטירט .

איך האָב געווינלאך ניט געשוויגן
וואָס אים קומט האָט ער געקראָגן
די שיינע פעדערן ארומגעפליקט ,
ס'איז נאקעט סכויר אין קאם געוואָרן
און אין גרויסן:צאָרן
מיך פון שאפ אוועקגעשיקט .

דער יוניאָן ביזנעס אגענט
דערקלערט: אז פאר אלטע הענט
איז ניטאָ קיין סאך באלאָנים ,
ער זאָגט מיר אָפן הערציג .
אז ארבעטער אריבער פערציק
דארפן לעבן אף אָפגעשפּאָרטע מעזומאָנים .

ביזנעס אגענט רעדט מיט שמייכל
זיין ציגאר קנוילט מיט רויכל
בלויע רינגען אין דער לופטן ,
יעדער וואָרט פון זאטן הויל
טרעפט ווי א הייסער קויל
דעם ארבעטס-לאָזן שווער געפרואווטן .

אויפגעשטאנען פון דער נאכט
ס'בלענד און ווארימט זונען פראכט
צו געוויסע פלעצער אלע לויפן ,
און איך, וואנדער וואנדער אָן א ענד
און טראָג פארשעמטע הענט
ערגעץ וואו פארקויפן .

כ'הער דאָס רוישן פון מאשינען
כ'זע מענטשן טעטיקע ווי בינען
דורך טיר און טויערן. צעפראלט ,
און איך קלאפּ טיר נאָך טיר
אז איך וואנדער דוכט זיך מיר
איינזאם אין א וואלד .

אויפן הארצן שווער עס איז
מידע פלאָנטערן די פיס —
צום ליבן היימיש ווארעם נעסט ,
מיין ליבע כאווערטע זי שפאסט
נעמט אראָפּ פון הארץ די לאסט
וואָס האָט דעם גאנצן טאָג געפרעסט .

די זיסע קינדער קומען באלד
װאָס מיר אומעט, װאו מיר װאלד ?
געפיל פון איינזאמקייט פארשװינד ,
בעלא נייטן װינעלע
ראנעלע, מײן ניי געבוירן זינעלע
א קװאל מיט פרייד אין יעדער קינד .

ס'האָט א כאװער און פריינט
אויפן טעלעפאָן געגרופן היינט
ס'איז דאָ פאר אונז א גוטער פלאן,
א רואיקע אכנאָסע (איינקונפט)
א זיכערע פארנאָסע
צום קויפן אין פאראן .

ניט געקלערט און ניט געטראכט
און דעם האנדל באלד געמאכט
האָפענונג צעשיינט זיך העל ,
מיט א קליינע סומע געלט
האָבן זיי אונז איינגעשטעלט
אין א פארטיקן האָטעל .

טירן גומערן , א בינטל מיט שליסלען
אלטע דאָס מעבל, שטעלאך מיט שיסלען
צימערן שטילע פארטיק צום שלאָפן ,
יעדער בעטל א ליידיקע געסט
פון װאנען עס זיינען די געסט .
אף פליגלען אף גרינגע אנטלאָפן .

אין יאָר מײַן כאַװערטע אײַנגעשפּאַנט
מ'פּוצט און ראַמט איר פלינקע האַנט
דורך רײַנע שויבן זונען שטראַלן זינגען,
און מען פילט זיך גליקלאַך.
אַרבעטער מיט גרינגע בעקלאַך
קומען צימערן צו דינגען.

פריילאַכער עס װערן טעג
איך מיט האַמער און דער זעג
צום איבערבויען זיך גענומען,
מײַן כאַװערטע װאַשט און שײַבט
אַרום הויז די ערד זי גראָבט
און פלאַנצט אַ גאָרטן בלומען.

און װען דער כעשבן װײַזט עס פעלט
העלפן קינדערלאַך מיט געלט
טאַטע מאַמען צו באַזאָרגן,
צו פאַרזיכערן מיט ברויט
אַז ניט װיסן פון קײן נויט:
ניט הײַנט, און אויך ניט מאָרגן.

װען איך האָב געלײענט גאָרקיס ביכער
ניט געגלויבט האָב איך אָף זיכער
אין יענע יונגע טעג,
אַ לאַנגע צײַט האָב איך געהאַלטן
אַז ניט עמעס זײַנען די געשטאַלטן
פון גאָרקיס " אױפן דעק"

הויז

ס'איז אונזער דער דעך בעוועו.
גארקיס העלדן אסאך געזען
שמוץ און שיקרעס, פארפעסטן אונז די לופט,
נים-געקענט אריבערטראָגן
ס'העלפט קיין ריידן און קיין זאָגן
אלע מיטלען אויסגעפרואווט.

פול דאָס הארץ איז מיט יסורים
פון די שכיינים די שיקורים
ס'האָט דאָס הארץ, נאָך ריינלאכקייט געבייַנקט,
און פון צאר און צאָרן
בין איך קראנק געוואָרן
און כאדאָשים אָפּגעקריינקט.

מיין כאווערטע איין שפאן
באם הויז, און קראנקן מאן
מיט אירע שוואכע פיס. זי לויפט,
נאָר ס'האָט דאָך א סאָף גענומען
א קויפער איז געקומען
און האָט אלעס אָפּגעקויפט.

און גוט נאָך אָפּגעשניטן
קיין פארלוסטן נים געליטן
קיין גראָשן נים פארלאָרן,
מיר זיינען אף דאָס ניי
ווידער פריילאך פריי
פונקט ווי ניי געבוירן.

ס׳האָט ניט לאנג גענומען
צו די קויכעס צוריק געקומען
ס׳עפנט זיך א נייע וועלט,
ס׳האָט די יוניאָן סי אי אָ
אין א גוטער שאָ.
צו דער ארבעט מיך געשטעלט.

און דערפילט [illegible] דער יונג
אריין צוריק אין שוואונג
מיט לידער און געזאנג,
ס׳האָט מיין כאווערטע גענומען שטריקן
סוועטערס, זאָקן, אָף צו שיקן
די פרייהייט קעמפערס א געשאנק.

און ווען עס האָט פאשיסטישע יאפאן
מיט רויב און מאָרד געטאָן א שפאן
אָף אונזער לאנד מיט בלוטיק קריג,
איז אין די שווערע טעג
מיין כאווערטע אוועק
ארבעטן אין א פאבריק.

און יעדן אין דער פרי
צו ארבעט און צו מי
ביידע גלייך מיר גייען,
ס׳ברייננט דער אָוונט אונז צוריק
פון דער ארבעט אין פאבריק
מיר, פון הובלען זעגן
און איר, פון קליידער נייען.

איך העלף מיט זעג און הובל
פאר די שיפן מאכן מעבל
דעם רוף פון דער צײט באגריפן,
די מאמע נײט קלײדער פאר די זעלנער
דער זון טוט אויס דעם װײסן קאָלנער
און ארבעט שוין באם בויען שיפן .

קײנער טראכט איצט ניט פון רו
מיר טראָגן אונזער כײלעק צו
מיט ליבע און מיט שטאָלץ ,
צו פארטײדיקן אונזער לאנד
אין פארנומען יעדער האנט
בא אײזן, שטאָל, און האָלץ .

ס'קומט א נײע בשורה
ס'דערצײלט אונז יעדער שורה ·
אין א בריװ װאָס קומט אונז אָן,
אז אונזער קינד, דער טאַטער סאָל
שטײט אין דינסט שוין פארן קלאל
אונטער אונזער שטאָלצער פאָן .

הויז און אָפּיס אויפגעגעבן ·
א סטאָף צום רוהיק זאטן לעבן
ס'איז ניט די צײט פאר דעם אצונד ,
ס'קומען קעמפער פון די שלאכטן
ס'מוז דער דאָקטער גלײך באטראכטן
יעדן ריס, און יעדן װאונד .

דער טאטע, א סאָלדאט
ווײַב און קינד איז נאוועגאד
ס'פאלט די זיכערע נעסט פאנאנדער ,
מיט דאָס צווייטע אָף דער צייט
דארף זיך לאָזן אין דער ווייט
אין אומבאשטימטן וואנדער .

ס'פרעגט איצט קערעלע מאמע וואו ?
איז גרייט פאר אונז די רו ?
היימען זיינען דאָ אסך ,
פארוואָס איז טאטע שוין אוועק ?
וואוהין וועט פירן אונז דער וועג
צו וועלכער היים, צו וועלכן דאך ? .

(וויג ליד)

לייג דיין קעפעלע אף מיין ברוסט
דער ענטפער איז נאָך ניט באוואוסט
נאָר זיכער קומען וועט די רו ,
ניט זאָרג ניט פרעג מיין פויגעלע
פארמאך די בלויע אויגעלאך
שלאָף איין רוהיק ליו,ליו, .

ווען איך בין געווען אין דיינע יאָרן
איז אויך מיין טאטע אוועק געפאָרן
איך האָב געפרעגט מיין מאמען פונקט ווי דו ,
זי האָט אייכעט ניט געוואוסט
מיך געטוליעט צו איר ברוסט
און געהייסן שלאָפן, ליו,ליו,ליו, .

מיין קליינע שוועסטערל לאהלע
האָט געשאָקלט שטאַרק איר וויגעלע
נאָר צום טיר זי קוקט זיך צו ,
ס'רופן אירע ליפעלאך זיס און צאַרט
אויפן טאַטן אַלץ געוואַרט
ער זאָל איר זינגען ליו, ליו, ליו .

דער גוטער טאַטע ניט פאַרגעסט
און גרייט צו פאַר אונז ס' נעסט
פאַר זיכערקייט און רו ,
נאָך טעג און נעכט פון שיף געוויג
אין טאַטנס אָרעמס שוין צוריק
און ער זינגט אונז : ליו, ליו, ליו .

עס שטורעמט איצט א בייזער ווינט
עס וואָיען וועלף און הינט
פרייד און גליק זיי נעמען צו ,
זיי פאַרצוקן לענדער שטעט
ס'שטייט אין פלאַמען הויז און בעט
דאָרט זינגט ניט מאַמע , ליו, ליו, ליו .

וואָלף און הונט אין זיין געיעג
האָט דערגרייכט שוין אונזער בריג
אין פוירל האַרבאָר ערגעץ וואו ,
נאָר שאַרף און שטאַרק איז אונזער געווער
קומען וועט ער ניט אַהער
שלאָף איין רוהיק, ליו, ליו, ליו .

ס'מאַרשירן קעמפער איצט אַהין
טאַטעס ברידער בראַווע זין
און דיין טאַטע אויך מיט זיי
פֿר וועט היילן שטאַרקן מידע גלידער
פון העלדן טאַטעס זין און ברידער
פון אונזער העלדישער אַרמיי .

פאַרניכטעט וועט דער פֿיינט ווערן
ס'וועט שוין קיינער מער ניט שטערן
אונזער גליק און אונזער רו ,
און מיט פרייד פון אונזער זיג
וועט דיין טאַטע קומען צוריק
צו זיין הארצן טוליען דיר —
און זינגען ליו,ליו,ליו,

ווי א בלום צווישן בלומען
א צווייטע קינדעלע וועט קומען
א ברודערל,אָדער א שוועסטערל ווי דו ,
מיט פרייד און פאַרגעניגן
וועסטו צום שלאָפן דאָס פאַרוויגן
און זינגען ליו,ליו,ליו, .

קומען וועט די גנטע שאָ
דיין ליבע באָבע וועט זיין דאָ
וואו נאָר זיין וועט אונזער רו ,
אף מאַמע פליגלען וועט זי פליען
צו איר הארצן וועט זי טוליען—
און וועט איך זינגען ליו,ליו,ליו, .

װען די צײט װעט אונז באַגליקן
און מען װעט דעם טאַטן שיקן
באַם קאַליפאָרניער מיזראך ברעג ,
אין דעם זוניקן גאַנײדן
צו דער באָבען מיטן זײדן
פאָרן מיר אַװעק .

פרײ פון שנײען פרײ פון פרעסט
װאַרט פאַר אונז אַ ליבע נעסט
ליבע הערצער פלאַמיק הײס ,
פעטערס מומעס שװעסטערקינדער
גרײט אױז יעדערער באַזונדער
מיט זײן אָרעם מיט זײן שעים .

צו ליבע הערצער אונז צו דריקן
מיט הײסע קושן אונז דערקװיקן
דער זײדע גרײט שױן לידער צו
ער גאַרט אונז גיכער שױן צו קריגן
אין זײנע אָרעמס דיר פאַרװיגן
צו דײן דרימל, ליו,ליו,ליו, .

לײג דײן קעפּעלע אף מײן ברוסט
ס'איז דיר אַלץ שױן איצט באַװאוסט
קומען װעט די פרײד און רו ,
ליכטיק װערן װעט דער הימל
שלאָף אײן מײן קינד אין זיסן דרימל
מיט באַלױמעס שײנע , ליו,ליו,ליו, .

טעג ווי פונקען .

ניינציק טעג ווי הייסע פונקען
דורכגעלאפן בליציק בלענדיק .
אין פארגאנגענהייט פארזונקען
אין דעם נעכטן גרויסן שטענדיק .

טעג ווי פונקען בליצן
מיט נעמען איינגעטיילט אין זיבן ,
אין זיקערן איינצוקריצן
זיי אין קאלענדאר פארשריבן .

פארעכנט און געציילט
פארשריבן פינקטלעך אין געטערן ,
אין טשבן ,פארטשיט,איינגעטיילט
און עס צעלטן זיך די יארן .

יעדער טאג צעטיילט אף שטונדן
און אף פינקטלעך צעברעקלט ,
אף מינוטן און סעקונדן
יעדער שאָ דער זייגער גלעקלט .

ס'האט יעדער טאג זיין נעכטן
יעדער טאג מיט זיינע זארגן ,
נייע שלאכטן און געפעכטן
פארן קומענדיקן מארגן .

א טאג פון פרייד און שטרעבן
און אייכטע פון געוויין ,
א געבורטסטאג פארן לעבן
א יארצייט פון פארגיין .

טעג פארהעלקנטע אן שייר
און צעליכטיקטע אין פראכט ,
אפן רונדיקן שפאציר
מיט באגלייטערן די נאכט .

טעג באַרוישנדיק ווי ווײַן
באַם פֿרײלאַכן באַגעגענען ,
און אויך געקלאַמערטע אין פּײַן
באַם פֿײַנלאַכן געזעגענען .

2

ווי אַ מיל דאָס לעבן דרייט זיך
צעמאָלט די לעבנס און די טעג ,
און פֿיבערדיק אַ מאַמע גרייט זיך
צו קינדערלאַך אין וועג .

ניינציק טעג ווי רעגנבויגן
געשטעמפּלט מיט פֿילפֿאַרבנדיקן זיגל ,
אין זיי שנעל אַוועק געפֿלויגן
אַף די פֿלינקע מאַמע פֿליגל .

ס'האָט מאַמעס האַרץ שטאַרק געהאַמערט
אין ברויזנדיקן באַן געפֿליי ,
אין שיקאַגאָ ,אין ליבע אָרעמס איינגעקלאַמערט
זונטיק אין דערפֿרי .

מיט שטראַלנדע געזיכטער
אין די אָרעמס איר געהאַלטן ,
אָ וואו נעמט מען אָט דעם דיכטער
צו באַשרייבן די געשטאַלטן .

אין הויז די טירן שוין צעפּראַלט
ס'פֿליען אײַניקלאַך ווי שיינע בלומען ,
פֿ'הערט אַ סימכע אַ געוואַלד
די באָבע איז געקומען .

פֿאַרגינטיגט און באַצאָלט
פֿאַרן לעבן שווער פֿאַריאָגטן ,
וואָס מיר ברילִיאַנטן וואָס מיר גאָלד
קעגן צאַרטע הענטעלאַך—
אַרום באָבעס האַלדז פֿאַרפֿלאָכטן .

מאמעניו און קינדערלעך
געקלאמערט און געארעמט,
זינגען בליצינע די צינדערלעך
מיט הערצער שטארק צעטארעט .

טעג בארוישטע די מיט זיין באפרייונגען
ע זיין זאלט איר נישט מער,
זאלן שפריצן הייסע פונקען
גלאנצן זאל א פריידנס מער .

טיערע איר פריידט זיך דארט
און איך פריי זיך אייכעם מיט,
מיט מיין הארץ און מיט מיין ווארט
דורך די שורעס פון מיין ליד .

8

טעג פון בענקשאפט און באגערן
עס אזוי דער לעבן גייט ,
וויסן טעג דעם שווערן
ווען מען איז צעשייד .

שווער די גאנצע פרייד געניסן
דאס הארץ איז פול מיט זארג ,
דער מאמעס הארץ וויל וויסן
ווען די קינדער איין גוישורט .

און באשטימט עס ווערט
אין א טאג גרויס עס פארט די מאמע ,
דער פלאן ער הערט צעשטערט
פון כאשעלעס א טעלעגראמע .

איך קום דיר צו זיכן געבן
מאמע מיינע ליבע זיסע ,
אז דאס גייט לעבן
ריימט זיך שוין פון מעיטע .

אין הארץ א שטורעם פרייד און שרעק
איז ווי א פייל פון בויגן,
שוין מאמע אויפן וועג
צו כאשעלען געפלויגן.

אף איר פנים נאר איין קוק
ווייס שוין באלד א יעדער,
אז נים גיך גענוג
קייקלען זיך די רעדער.

פאט שטיים די מאמע שוין באם בעט
און וואנדער איבער וואנדער,
הייסער קוש און מאמע גלעט
און ווייען ווערן $$$$$$$$ לינדער.

צענויפגעשמאלצן הערצער זיינען
באך צו באך געטוליעט,
דאס נייע לעבן וויל דערשיינען
און שטורעמדיג געהוליעט.

מיט שווייס באדעקט אין כאשעס שטערן
א שניידנדיגער ווי,
דאס נייע לעבן לאזט באלד ערן
איר ערשטן קאמף געשריי.

מזל טוב! פריידן טרערן פליסן
בא דער באבען און דער מאמען,
אלעמען צו לאזן וויסן
צעשיקט די באבע טעלעגראמען.

דעצעמבער 19, יאר פערציק צוויי
א מיידעלע געבארן,
זיין זאל זי בא זיי
מיט געזונטע לאנגע יארן.

און עס ציטערן די דראטן
צעטראגן פלאמענדיגע ברכע,
פון ווייטע שטעט און שטאטן.
פון דער גאנצער מישפאכע.

זיסער איינציקל קערעלע
מיט דער באָבען ליפּ צו ליפּ
זיט עס קליינגט איר טערנאָדעלע
באָבע איך האָב דיר ליב .

מאַויל און נאָז דער באַבען
איר אין גליק באַשערט ,
פאַרגעגינען אַפֿאַך צו האָבן
פֿון קערעלעס אַ קאָנצערט .

ס'קייקלט זיך ריין דאָס לידעלע
פֿון אירע ליפּעלאַך אַראָפּ ,
איר שטימעלע אַ פֿידעלע
אַ לעבן איר אין קאָפּ .

מיט זונענשיין צעוואַרעמט
דאָס האַרץ מיט פרייד אין זאַט ,
היים געקושט און שטאַרק געאַרעמט
דעם ליבן טאַטן דעם סאָלדאַט .

דער טאַטע קריגט אַ דירע שוין
אַ באַשיצנדיגן דאַך ,
און ברענגט מיט פרייד אַהיין גרין
דער מאַמען מיט די קינדערלאַך .

דער טאַטע מיט דער מאַמען
מיט די קינדערלאַך אין דער נעסט ,
און עס קומען זיך צוזאַמען
פריינט , באַקאַנטע , ליבע געסט .

נייע טעג מיט נייע וועלטן
ס'גיט דאָס לעבן פריילאַך מונטער ,
קערעלע גיט קאָנצערטן
סימע דווירעלע העלפט איר אונטער .

ס'וואַקסט די פרייד אַלץ גרעסער
קערעלע רופט איר מוזאַנעלע ,
נאָר דעם טאַטן ווילט בעסער
איר צו רופן טאַנעלע .

מען מאַכט קיין פיינעס ניט דערפון
מאַטקים אלע זיינען ,
און ווי די שיינע זון
זאָל זי ליכטן זאָל זי שיינען .

פאַר אַ קורצע צײַט געהאַט דעם גליק
אַלע טאָג צו זען דעם טאַטן,
װײַל פּלוצלונג שיקט מען אים צוריק
ערגעץ װאו אין װײַטע שטאָטן.

דער קאַלענדאַר װײַזט און זאָגט:
אַז אָפּגעצײַלט שױן זײַנען טעג,
אין האַרץ אַ בענקשאַפט נאָגט
די טרער מען װישט אַװעק!.

טעג באַרױשנדיק װי װײַן
באַם פרײַלאַכן באַגעגענען,
און איצט געקלאַמערט אין פּײַן
באַם פּײַנלאַכן געזעגענען.

אַ װוּנטש אין האַרץ, אַ טרער עס בליצט
באַם שײדן זיך געזעגענען,
מיט הערצער גרינגערע די איצט
װידער זיך באַגעגענען.

אַ ליכטע טעג די שײנע פונקען
איך נעם אין האַרץ אָפּטעמענדיג זײַן,
דורשטיגע איך אויסגעטרונקען
די שפּרודלדיגע װײַן.

4

אין בענקענדיגן עלנט
ציען זיך די טעג,
און װידער גרײט זיך שױן די מאַמע
מיט די קינדערלאַך אין װעג.

עס זאָל דעם פּיצעלע ניט שאַטן
אַ זאָרג אין האַרצן פרעסט,
איז אָבער ליבער פון דעם טאַטן
די צײַטװײַליגע געסט.

קערעלע גאַ דער זײַט
טאַנעלע אין טרעט,
פליען װידער שױן מיט פרײד
אין דעם װײַטן דערעט.

צו דעם גוטן זיסן טאטן
צו דעם ליבן גאטער מאן,
האט באדינט איצט אלע שטאטן
אלס דעקמער קאפיטאן.

די דערע זון בא זייער קומען
די ערד צעפארטט האט אצונדער,
נאר הימער שטיין דא געפרמט
טאטע מאמע ליבע קינדער.

פריידן טרערן ווידער גלאנצן
פארשוואונדן זיינען גימקיים צאמען,
די מישפאכעלע אין גאנצן
זיינען ווידער שוין צוזאמען.

אט דעם גליק און פרייד
נים אף לאנג געהאט,
אין וועג פריין זיך מאכן גרייט
מוז דער טאטע דער סאלדאט.

איבער שווערמריגע יאמען
איבער שטעט און לענדער,
און די קינדער מיט דער מאמען
ווידער שוין אין וואנדער.

ווידער טרערן ווידער ליידן
פול מיט אנגסט און שרעק,
צו דער באבען מיטן זיידן
באם קאליפארניער ברעג.

מיט גארימקיים און אויסגענומען
בא אלעמען זיי זערן,
מ׳איז מישפאכע באלד געקומען
און אויסגעקושט די טרערן.

האט האבן פערלדיג גערוגען
דורך וויטאג און דורך פריידן,
און ליבע טרעסט דא געפונען
בא דער באבען מיטן זיידן.

זיכערקייט און ליבע רו
האָבן די קינדערלאַך געפונען,
און דער לעבנס פאָדים
האָט זיך שטיל געשפונען.

זייערע קעלבעלאַך ווי פידעלאַך
אין האַרץ אַריינגעדרונגען,
זיסע שיינע לידעלאַך
האָט קערעלע געזונגען.

פאָרן יידן אין א בלאָטע
און דער רעבע עליעמיילאַך,
ס'פאַרקאַשערט זיידע די קאַפּאָטע
מיט דער באָבען טאַנצט ער פריילאַך.

סאַנעלע אין דערמיט
ארום איר א ליבער קרענצל,
שטעמטער מאַמע זינגען א ליד
באָבעס, זיידע כאַפּן א טענצל.

אין דעם גרעסטן פרייד געלאַך
האָט א הייסע טרער געבליצט,
וואו איז פון די קינדערלאַך
דער ליבער טאַטע איצט ?.

ניט איינמאָל פון געלעכטער
פלאַצט אַרויס געוויין,
ס'פרעגט די מאַמע און די טאָכטער
וואו איז איצטער זיין געביין ?.

א בריוועלע א קליינער
טאָט עס קומט אַהער,
מאַכט די געמיטן ריינער
און ווישט אָפּ א טרער.

מיט פרייד די הערצער זאַטע
פון דעם גרוס געבראַכטן,
דערפאָלגן שרייבט דער טאַטע
פון די הייסע שלאַכטן.

ס'איז אונזער פייער דאָ צעצונדן
און ברענט דעם סוינעס פרים,
און איך הייל דאָ די וואונדן
און שטאַרק אַ יעדן גליד.

פון די קעמפער פון די בראַווע
אין דעם גרויסן קריג,
אין נאַטע גריבער און קאַנאַוועס
פאַר אונזער רו און גליק.

מעסט איז אונזער פראָט
באַקראַנצט מיט פולן זיג,
מיר נעמען שטאָט נאָך שטאָט
דער סוינע לויפט צוריק.

די סאָוועטישע גיבורים קאָמפּ
קעמפן איצט מיט ברען,
און מיר די שלאַכט כאַווייריס
האַלטן סוינע איצט אין קלעם.

ס'וועט אונזער זיין דער מאָרגן
נאָכן שווערן קריג,
איר זאָלט זיך גאָרנים זאָרגן
כ'וועל בעשאָלעם קומען צוריק.

פריילאַך ווערט אין אונזער נעסט
די זון זי שמייכלט דורך די שויבן,
יעדער האַרץ נעמט קלאַפּן מעסט
מיט זיכערקייט און גלויבן.

ס'װערט פון טאָג צו טאָג צוביסעלעך
מיט פרייד דאָס לעבן פול ,
טאַנעלע לויפט אַף אירע פיסעלעך
קערעלע גייט אין סקול .

דער זיידע דערציילט געשיכטעלעך
מייסעלאך נאָר פיין ,
מיט שטראַלנדע געזיכטעלאך
הערן זיי זיך איין .

מיט די מייסעלאך דערפאָלג געהאַט
אלע אייניקלאך װילן דאָס הערן
עס צאָלט מיר יודעסקע האָנאָראַר
מיט א הייסן קוש אין שטערן .

די מאַמע צו דער אַרבעט גייט
פאַרדינען פאַר די קינדערטװעגן ,
פאַרנאַכט די קינדערלאך פול פרייד
לויפן איר אַנטקעגן .

נאָר פלוצלונג האָט א טאָג געבראַכט
צו דער װעלט די גוטע בשורה ,
צעשמעטערט האָט שוין אונזער מאַכט
די [illegible] במאורע .

צעשטויבט דעם נאַצי קלאַמער
האָבן סאָװעטישע העלדן-זין ,
און ס'מאַרשירט שוין סערפ און האַמער
אַף די גאַסן פון בערלין .

די װעלט האָט אָפּגעאָטעמט פריי
די פרייד איז גרויס און האַרציג ,
דער טאָג פון זיג דער אַכטער מאַי
אין ניינצן פינף און פערציק .

ס'איז יעדער פּנים מיט פרייד צעשטראַלט
ווי די שענסטע פרילינגס בלומען ,
קינדערלעך, אַז באַלד אָט באַלד
וועט צו אונז דער טאַטע קומען .

ס'וועט קיין טרערן מער ניט פליסן
פון בײנקשאַפט פול מיט שרעק ,
אין זײנע אָרעמס פרייד געניסן
פאַר אַלע ווײמערדיגע טעג .

מיט יעדער ברײוועלע וואָס קומט אָן
צעליכטיגט זיך די גוטע בשורה ,
אַז באַלד אָט באַלד איך קום שוין אָן
דערציילט אונדז יעדער שורה .

דער הייסער וואונטש און בראָכע
ווערט איצט דורכגעפירט ,
זײן קומען ווערט בײַ דער מישפּחה
אַלס אַ יאָנטעף פּראָקלאַמירט .

אַ סימכע איז געוואָרן
בײַ יעדערן באַזונדער ,
צום יאָנטעף קומט צופאָרן
אויך לאה מיט די קינדער .

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

אין אָרעמס געקלאַמערט פאַראייניגט געוואָרן
טאַטע מאַמע ברודער און שוועסטער ,
ס'וועט בלייבן אויף אייביג אין האַרץ און זיקאָרן
דער טאָג, אױנזוטו דער זעקסטער .

באַבעלע דזשודעלע קערעלע סאַנעלע
ווי גאָלדענע גלעקלאַך צעקלינגלט ,
ס'קומען באַלד צו אייך מיינעלע ראָנעלע
דעם טיש מיט יאָנטעף באַרינגלט .

פון טעלעפאָן דער קלאַנג
האָט אַלעמענס הערצער צעצונדן,
טאָלט קאָל ווי אַ הײליג געזאַנג
די צערײסנקײט צוריק פאַרבונדן.

פון די נעבל פונעם טוים
איז ער געקומען אַ געזונטער,
צו באַשרײַבן אָט די פרײד
נעם איך זיך ניט אונטער.

ווײל בלויז דאָס גרויסן דיכטער
קען דאָס פּאַסיג וואָרט געפונען ווערן,
צו באַשרײַבן שטראַלנדע געזיכטער
וואָס וואַשן זיך אין פרײדנס טרערן.

דאָס פרײד פון די קינדערלאַך אמילע
שווער איז צו באַשרײַבן,
זײ טוליען זיך, און אויף די ליפּעלאַך אַ תּפילע
טאַטע שטענדיג זאָלסטו מיט אונז בלײַבן.

סטנגעלע הערט פאַראינטערעסירט
אַזויפיל צאַצקעלעך אויף אים פאַראַן,
קערעלע זי שטאָלצירט
מיט איר מאַמן קאַפּיטאַן.

טעג פון יאָנטעף טעג פון פרײד
מיט די קינדערלאַך פאַרבראַכט,
און אײדער מיר האָבן זיך צעשײד
אַ מישפּחה בילדעלע געמאַכט.

אין איצט ניט מער געטריבן
דורך בלוט, און שנײ און פרעסט,
זיך מיט פרײד הײַנגעקליבן
אין נײער אײגן נעסט.

נויטרק ——— שיקאגאָ ——————— לאָס אנדזשעלעס
און יעדער בריוו װאָס קומט פון דאָרטן
איז פול מיט ליכטיגער פרייד ,
װאָס דערציילט פון הויז און גאָרטן
מיט פלאנצונגען פארזייט .

און װידער רוישן פראָפעלאָרס אין רוימען
און שניידן און שלינגען די מיילן ,
איבער שטעט, פעסטונגען, און צוימען
מיט שנעלקייט, זיי פליען און איילן

צעטראָגן די ליכטיגע בשורעס
זיי לויפן געשווינד און געשווינדער ,
געשריבענע בריוולאך און שורעס
פון טעט מאמעס און קינדער .

גוט איז דעם טאטן און מאמען
װייל איז אויך צו די קינדער ,
װען פראָפעלאָר ברינגט זיי צוזאמען
פון װייטן, און דאָך ניט באזונדער .

עס זאָגט קערעלע כאָכמעלאך שיינע
סאנעלע זאָגט דאָס באלד איבער ,
גערטמענע דזשודעלע, אין סקול איז זי איינע
ס'האָט שוין באבעלע א באװאָרטע א ליבער .

און װען שטארקע בענקשאפט געפילן
אין הערצער רופן און מאָנען ,
די בענקשאפט צו לינדערן און שטילן
איז דאָ אָף דער װעלט טעלעפאָנען .

ס'װערט באָבע און זיידע אלץ יונגער
װערנדיק דאָ פון די קינדער באגריסט ,
ס'באשליסט ע-ינעלע צו װערן א זינגער
ראנעלע א גרויסער פיאניסט .

אזוי דרייט זיך פון זייגער דער ווייזער
און ציילט אזוי פינקטלעך די צייט ,
דער קאָפּ ווערט אלץ גרייזער און גרייזער
ס'איז דער פראָסטיגער ווינטער ניט ווייט .

דעם אייביקן שלאָף דערמאָנט איך זיך און שרעק
איך ניט, אזוי ווען דאָס זיין ,
נאָר קאָלזמאַן ס'איז נאָך אָפן דער וועג
לויף איך און כאַפּ אַלץ אַריין .

א טאָג אַרבעט, איז מיר אזוי זיס
עס זינגט מיין מאַשין ווי א פידל ,
נאָך א טאָג, געשטאַנען אויף אייגענע פיס
אין אָוונט, עס זינגט זיך א לידל .

צופרידן בין איך מיט מיין כייליק
ווייל ס'איז אזא פרייד מיר באַשערט
זיך צו גרייטן איז ליב מיר און הייליק
צום 33 טן פרילינג קאָנצערט .

צו זינגען פון קאַמף און פון זיג
איז דאָך אזוי גוט א מעכאַיע ,
ס'איז ליבער און גרעסער דאָס גליק
צו זינגען א אָראַטאָריע א נייע .

פון אייגענע דיכטער געשריבן
פון ערלאַכע אַרבעטער הענט ,
פון הייס שטאַרק אונזער ליבן
און געקעט טאַמאַראָף, אונזער דירינענט .

און קאָלזמאַן דאָס האַרץ איז שטיל ניט געוואָרן
ווילט זיך אַלץ לעבן און הוליען ,
אין וועג, מיט טימבע מיר גרייטן זיך פאָרן
די קינדער צו אונזערע הערצער צו טוליען .

מײַן שול, און מײַן בוך.

איך װאָלט עפּעס געקענט זײַן
א דיכטער, און שרײַבן ביכער
און טאָקע שרײַבן שטאַרק און שײַן
מיט דערפֿאָלג זײַן זיכער.

װען איך װאָלט אין א שול געגאַנגען
מיט לערערס און פּראָפֿעסאָרן,
און ניט אין אַלטע יאָמער צװאַנגען
פֿאַרבראַכט די יונגע יאָרן.

בײַ געטערטע אַלטע שװערע
מיט ראַבאָנים פֿון א צאָל,
מיט דער אָפּגעלעבטער טױרע
פֿון פֿאַרגאַנגענעם אַמאָל.

און איצט, זײַנען אונזערע הײמען
מײַנע אוניװערסיטעטן געװאָרן,
פֿאַבריק טירענע, באָס און קױטען
מײַנע פּראָפֿעסאָרן.

יעדער װאַנט, פֿון בוך א בלאַט
פֿענצטער לאַנגע שורות,
װאָס דערצײלן אַקוראַט
פֿון לעבנס, פֿול מיט צרות.

פֿון שװערע טעג אין שװײס געבאָדן
אין אײלנדיגן יאָג,
װאו מענטשן קינד מיט יאָך באַלאָדן
געבױגן יעדן טאָג. —

בײַ לױפֿנדע מאַשינען
פֿון א פֿרי, פֿון א ענד,
ניט זעלטן זעט מען בלוט אױך רינען
פֿון צעפֿליקטע שװערע הענט.

פאַר וואַסער איז אַ זייער דאָ
יעדער טראָפּן ווערט פאַרצייכנט ,
דאָס ווערט פאַרגאָסן יעדער שאָ
ווערט אין געלט באַרעכנט .

ס'ווערט קיין טראָפּנדל פאַרפאַלן
וואַסער, ס'איז דאָך געלד ,
אַ גלאָז , אַ קוואָרט, אַ גאַלאָן
באַרעכנט און באַצאָלט .

בלוט, מעג דאָס פליסן מעג דאָס רינען
פאַרשיט מען דאָס מיט מיסט ,
ציילן ? וועמען ליגט דאָס גאָר אין זינען
אַז מען קריגט דאָך דאָס אומזיסט .

ס'איז ווערטלאָז אונזער בלוט און גלידער
עפקער זיינען מיר ,
ווייל טויזנט אַנדערע ברידער
וואַרטן בײַ דער טיר .

ניט איינמאָל ציטערט אויף דאָס האַרץ
בײַם אַרבעטער דעם פרישן
פאַרקילטע בלוט ווי לעבער שוואַרץ
פון דער מאַשין צו ווישן .

(2)

דער זייגער ווייזט די שאָען
עס ציילן קינדער .ס'ציילט די מוטער ,
דער טאַטע וועט באַלד קומען
אונזער ליבער אונזער גוטער .

ער ברענגט אין זיינע בליקן
אונזער פרייד די גרעסטע ,
ער וועט אונדז קושן טוליען דריקן
אין זיינע אָרעמס פעסטע .

קינדער זײט געדולדיק
מיר װײסן װאָס אײך פֿעלט ,
שױן קײנעם באַלד ניט שולדיק
און ס'װעט דער טאַטע ברײנגען געלט .

איר װײסט איך זאָג קײן ליגן
קומען װעט דאָס גליק ,
איר װעט אַלע קריגן
קלײדעלאַך און שיך .

צופֿיל צײט מיט אײך פֿאַרנומען
דער זײגער איז שױן פֿיר ,
נאָך אַ שאָ װעט טאַטע קומען
שאַ .. װער קלאַפּט דאָס איצט אין טיר ? .

בלאַס צעשראָקן שטײט דער טאַטע
געבױגן איז זײן קאָפּ ,
אױפֿן האַרץ אַ װײסע שמאַטע
אַ לײדיגער אַרבל הײנגט אַראָפּ .

שטיל און שטום ער שטײט אַזױ
עס שטיקט דער טרערן קװאַל ,
און נאָכן ערשטן װײ געשרײ
די מאַמע טוט אַ פֿאַל .

די קינדערלאַך צעשראָקענע
מאַכן אַ געװאַלד ,
שכנים צעגױבגעלטענע
מינטערן זײ באַלד .

עס טוט אַ פֿלײץ ס'טוט אַ גאָס
טײכן בלוט און טרערן ,
ס'װעט זײער צאָל און זײער מאָס
ניט פֿאַרצײכנט װערן .

אונזער יכעס

ווען אונזער קלאס וועט די וועלט איבערנעמען
און פאָדערן פון דערוויילטע, יכעס און ראַנגען ,
וועלן אונזערע קינדער זיך אויך ניט פאַרשעמען
ווען זיי וועלן זייערע יכעס בריוו דערלאַנגען .

ס'האָט קיינער פאַר דזירעט דעם יכעס פאַראַסן
ס'האָט קיינער פון רויב קיין פאַרמעג ניט געהאַט ,
קאָשערע האָרעפּאַשניקעס סיי פון טאַטן
און סיי פון דער מאַמעס צאַד .

איין זיידע דער מאַמעס א שמיד
איין קוזניע באַם פייער זיין לעבן פאַרבראַכט ,
דאָס אייזן געקלאַפּט און צעגליט
העק און טערפּן געמאַכט .

צעבלאָזן דעם פריילאַכן פלאַקער
עס האָבן זיך פונקען ווי שטערנדלאַך געטראָגן ,
צום פאַרזיי געפורעמט דעם אַקער
צו פירן די שעפּא , דעם וואָגן .

ווען האַמער און צאַנג פון זיין האַנט געריסן
האָט דער אונפאַרמיידלעכער טויט ,
האָבן זיך טרערן ריינע ווי פּערל געגאָסן
פון צענדליגער פויערים , וואָס האָבן אים באַגלייט .

ער האָט קיין צאַוואָעס געשריבן
קיין גרויסע ירושעס געלאָזן ,
נאָר אין אש זיינען פונקען פאַרבליבן
וואָס זיין ערלאַכע האַנט האָט צעבלאָזן .

א ליכטיגער אָנדיינק נאָך דער באָבען געבליבן
דאָס האָט מען אין שטעטל דערציילט ,
זי האָט די פרוכט פון איר גאָרטן געקליבן
צו אָרימע לייט דאָס צעטיילט .

דער טאטעס צווייטע באָבע און זיידע
האָבן פאר פויערים סטאָלע געגרייט ,
געארבעט אין וואלד האָבן ביידע
ערלאך פארדינט זייער ברויט .

קיין עביירעס געטאָפּטן געוואוינגן
פון שווינדל ניט געמאכט קיין פארמעג ,
און אויך זייערע קינדער דערצויגן
אין דעם זעלביגן ערלאכן וועג .

מיט שווייס אונזער יכעס געשריבן
דורך ערלאכע יאָרן און טעג ,
א ירושע פון זיידן געבליבן
א קו, אפּאָר הינער, א האן און א זעג .

דער טאטעס טאטע מאמע
באם וואלד געלעבט האָבן דאָרטן ,
דער טאטע מאכט דעמבענע פעסלאך
די מאמע ציט שפייז פון איר גאָרטן .

שפייז פארן הויזגעזינד
ניט געזוכט קיין גרעסערן גליק ,
איז אונטערגעוואקסן א קינד
אין שטאָט אוועק אין פאבריק .

ניט גרינג געצויגן די יאָרן
מיט מידע פארמאטערטע הענט ,
איז אין סטאָליארנע א פייער געוואָרן
די מאמע ווערט דאָרטן פארברענט .

נאָך דעם ווי עס האָט דער אומגליק געטראָפן
האָט ניט גענומען קיין סאך ,
די קינדער, ווי צעשראָקענע טויגלען צעלאָפן
פון אונטער א ברענענדיגן דאך .

ניט אנגעגרייט איז געווען פאר זיי גליקן
נאר שווערע ארבעט, דייגעס און נויט,
אין פארשיידענע שטעט און פאבריקן
מיט שווייס פארדינט זייער ברויט.

ניט געווען זיך איינער מיטן אנדערן
אף פארשיידענע שיפן געשוואומען,
נאך יארן איינזאמען וואנדערן
אין אמעריקע זיך צוזאמענגעקומען.

דער טאטע אין די זעכציגער יארן
זיין טראט נאך א גלייכער א שטייפער,
אין אף דער עלטער געווארן
אף גוישרקער גאסן א שלייפער.

פיל שענער פון פידלען און טארמן
געקלונגען, אף גאסן גוישרקער דער גלעקל,
פון זיין פאטשינקע צו שלייפן און שארפן
א מעסער א שער און העקל.

פון דעם זיין כאיונע געצויגן
ניט אנגעקומען איז ער צו קיינעם,
אף אייביק פארמאכט זיינע אויגן
אין א גוישרקער מישאו זיקיינים.

איין זידע דעם מאמגס א פיטטער
געבויט ריגמטילן אלע זיינע יארן און טעג,
עטלאבע קומערגע זעקסערס אין לעדערנעם פיטטער
געווען איז א גרויסער פארמעג.

העק, זעגן, און שמריק
געווען איז זיין גאנצע אשירעס,
נאר גרעסער געווען איז זיין גליק
זינגענדיק שאבעס די זמירעס.

דער באָבען געדײנקט איצט ניט קײנער
זי האָט זיך קײן מאָל ניט דערװאָרבן,
האָט מען װײס פון דער באָבען מער שײנער
אז זי איז א יונגע מאמע געשטאָרבן.

מיט זײן צװײטער פרױ, אלע קינדער דערצױגן,
מיט גאָט און מיט לײט זיך פארשטענדיגט,
צו פינף און אכציג יאָר פארמאכט זײנע אױגן
די לעצטע מיל ניט פארענדיגט.

ס'איז א הײליגער אָנדײנק פארבליבן
אין די הערצער פון דער גאנצער מישפּאָכע,
ס'װעט קײנער פארגעסן דעם נאָמען דעם ליבן
באָבע זיסל, זאָכרױנו ליװראָכע.

דער צװײטער זײדע א פּראָלעטאריער א רײנער
ניט געהאַט קײן האַק, ניט קײן זעג,
א אידעלע א דארער א קלײנער
א לױנשקלאַף אלע זײנע יאָרן און טעג.

זײן אײגנס, א טישל א באנק און א בעטל
געלעבט א אָרימען לעבן א שטילן,
געאָרבעט פון קינדװײז באם נאָגיד פון שטעטל
דורך טעג און דורך נעכט אין די מילן.

די באָבע א יונגע יאָסױמע געבליבן
באם נאָגיד געניאנטשעט א קינד,
ביז דער כמעטנע אין קיך דאָרט פארבליבן
פארן ברױט און א קלײד דאָרט געדינט.

ס'האָט נאָגיד דעם מאלעס געגעבן
צװײ לײכטער אף שאבעס די באָבע געקראָגן,
פינף גילדן א װאָך אף צו לעבן
צום סאָף, סאמריכים אין קװער צו ליגן.

דער טאטע דער בעניטכיף א אינגל א בלום
מיט זיין שיינקייט האט שטעטל געקלונגען ,
זיין שטימע א לייבן־געברום
באם כאזן פון שטעטל געזונגען .

געהאפט אז כאזן און שייכעט וועט זיין דער טאטע
איז ער אייכעט א מילנער פארבליבן ,
א מינע צו די רייכע און זאטע
האט זיך אף אייביג אין זיין הארצן פארקליבן .

די מאמע, א יונגע פארלערן איר מוטער
דאך ניט געוואוסט פון קיין נויט ,
איר טאטע דער געטרייער און גוטער
האט פארזארגט זיינע קינדער מיט ברויט .

ניט געוואוסט פון קיין צו גרויסע גליקן
ניט געלעבט אין לוקסוס און פרייד ,
פון נייען און העפטן און שטריקן
פארדינט אף א שוך און א קלייד .

געהאלפן דערציען די קינדער די קליינע
געניט, און בעכאלעמט אין בלויע פארטאכן ,
דעם מילן־מייסטערס טאכטער די שיינע
האט דעם זינגענדיבן מילנער געקראגן .

פון דעם ערשטן טאג זיך אין יאך איינגעשפאנט
געארבעט צו גלייך מיטן טאטן ,
געווען שטענדיג מיט ארבעט פארנומען איר האנט
דערגרייכט קאם א מאלצייט א זאטן .

די קינדער באלמעלאכעס געווארן
אוועק פון טאטן און מאמען ,
זיך אלע צעלאפן צעשפארן
איבער ווייטע ברויזנדע יאמען .

קיין טאָג און קיין שאָ קיין באַרוטע
האָט זיי אלט און צעבראָכן געמאכט ,
האָבן די קינדער די גוטע
אין אמעריקע, זיי אהערצו געבראכט .

מיט גאַנץ שטעלעס האָט מען זיך געבעטן באַם טאַטן
ער האָט געקענט לעבן גרינגער און בעסער ,
האָט ער ניט געוואָלט אונזער יכעס פאַראַטן
אף דער עלטער געוואָרן א פרעסער .

אין דער יוניאָן א מיטגליד געוואָרן
א געטרייער א גוטער דערצו ,
און צו פיר און זיבעציק יאָרן
אוועק אין זיין אייביגער רו .

די מאַמע, ביז די ניין און אכציק יאָרן
האָט אין לאָס אנדזשעלעס דערלעבט אירע טעג ,
מיט ווייטאָק און פרייד זאַט געוואָרן
און איבעט צום טאַטן אוועק .

און ווען אונזער אייגענעם לעבן דעם שווערן ,
צוויי מאָל צו רעדן האָט ניט קיין זינען .
ווער ס'וועט דאָס ווייסן באַגערן
וועט דאָס אין דעם ביכל געפינען .

ווען די גאַנצע וועלט וועט אונזערע קלאַס געהערן
איבער אלעמען וועט פלאַטערן אונזער פאָן ,
וועט איר אונזערע קינדער דערהויבן ווערן
מיט אלע ערלאַכע צום הויכן-אָן ....

[illegible]

איך וויל קיין קונסט דאָ ניט דערגרייכן
נאָר פּראָסט, וואָס געהערט וואָס געזען ,
נעם איך און פאַרצייכן
אַלץ וואָס איז געשען .

כ'ווייס איך בין ניט איינער
שרייבערס דאָ אַסאַך ,
יעדער איינער אַף זיין שטייגער
טוט געטריי זיין זאַך .

און איך וויל אייבעט דאָ פאַרשרייבן
וואָס מיר לעבן דורך אַצונדער ,
און זאָל דאָס פאַרבלייבן
אין זיקאָרן בײַ די קינדער .

אַז ווען קומען וועט די צייט
פון דער גרויסער מישפּט שאָ ,
איינעם טאָג פון לעצטן שטרייט
בין איך אייבעט דאָ .

„חיזיון ביישון"

ס׳איז געשען ,
האט געקענט גאר אנדערש זיין ?
ס׳איז וועלט קאפיטאל דער באשאפער געווען
פונם שרעקלאכן מאנסטערס געביין .

זיי האבן פון מיסט א מענטשן דערהויבן
עס ווייסן איצט אלע דערפון ,
מאכט אים געגעבן מיטן ווילן און גלויבן
צו פארלעשן די ליכטיקע זון .

געזייט פארניכטונג און האס
דער דארן האט זיך צעבליט
איבער דארף איבער שטאט איבער גאס
איבער פעלד איבער וואלד און וואו ניט ?

געבויט דעם שרעקלאכן שייטער
יעדער לאנד האט זיין כיילעך געבראכט ,
צו פארניכטן דאס לאנד דער באפרייטער
די ערלאכע ארבעטער מאכט .

געהייליקט דעם מערדער און שענדער
פארשוואונדן דער געפיל פון ראכמאנעס ,
רוזיקע פעלקער און לענדער
אנייפן שייטער געבראכט אלס קארבאנעס .

איבער כורוועס פארוויסטונג און טויט
איבער פרעמדע לעבנס און פארמעג ,
דורך יארן געפלאסטערט געגרייט
פאר דער בלוטיקער כייע דעם וועג .

באַנאַנגען די גרעסטע פאַרברעכנס
האָבן פראַנקרייך און בריטאַניע ,
ברוטאַל פאַרניכטעט די טשעכן
געשענדעט, פאַרבלוטיקט אויך שפּאַניע .

געהאַרגעט געטשעטעט דעם קויזאַך
וואָס מער קאָהבאָניס, איז געווען דער געבאָט,
אַלץ געוואָרפן אויפן בלוטיקן מיזבייאַך
צו די פיס פון פאַשיסטישן גאָט .

די העמאָקראַטיעס, די קלוימערשטע פרייע
גאַנץ רואיק געשטאַנען געקוקט
ווי זייער ליבלינג, די פאַשיסטישע כייע
האָט באַלד גאַנץ אייראָפּא פאַרצוקט .

אפילע בא אונז אין שטאָט
האָט מען מיט רעדעס די אויגן פאַרבלענד ,
נאָר אין הארצן געבענטשט אָט די טאַטן
און מיט סימכע זיך געריבן די הענט .

צו זייערע הערצער די פאַשיסטן געצוליעט
האָט כאַליאַסטרע פון שונד און שאַנד
און א טייוולשע כאַסענע האָט זיך צעהוליעט
אויך דאָ בא אונז אין לאַנד .

טאט, טאט , טאט ,
א גאנצער יאט
מיט בלאטע און מיט שמוץ,
פאנעפאטט די מויכעס
מיט היפעשריגע רייכעס
פון רינשטאקן א פוץ .

דו פרעגסט פאר וועמענס נוץ ?

אנדערע ניט פאר מיר
און אייכעט ניט פאר דיר
דאס שפריים מען קעגן אונדז די סכיירע ,
ס'איז א שרעק באפאלן
אף אויסגעווארפן גאנדאלן
און פליוכן גאנצע צעבערס –
היטלערס נייע פוזירע .

א גאונדער , כאזירים זיינען טאלענטירע .

פון זאל טטרים אלע מארן
האבן גענעפנט רעזערווארן
מיט געפילדער און געשריי ,
גענומען מאט דערלאנגען
און עס איז דערגאנגען
צו גאורי , און איטם בראדעט .

א טיאלישע כאפענע צעשפילט האט זיך בא זיי .

ביי ! איר לאפעטוטן
טרייט דער הויפט מעכוטן
א קארעטע א פעטע איר פארשפייט דעם פשאט ,
אהער איר שרייבערוקעס
רוקט אריין די שנוקעס
און בלייבעט זיך אן צוזאמ .

ס'האט אשמידאי און לילים היינט כאסענע נעהאט .

ס'גרימפלען די קלעזמארים
נעגונים פאר פייגארים
און פירן פון די זומען –
די שמוציגע פראצעסיע ,
פון פירט צום קריין שלעפטס יוזעלע
לייפיק אף זיין פשייאך צייזעלע
און דער גאנצער פבאל –
פון דער טרייבערשער פראפעסיע .

דער פייאל אין דער פארזיצער
און פירט די שווארצע פעסיע .

דער פייאל הויבנאן
אין זיכער אף זיין פראן
דערפילט די שטארקייט אין די הענט ,
און איל אלעמען דיקפירן
די גאנצע וועלט נאר פירן
ס'האט פייאל זיינע מאמע ניט דערקענט .

ס'האט וועלט אין פלאמען זיך צעברענט .

און די וועלט רעגירער
פירער און פארפירער
קעניגע, פירשטן, און גראפן ,
זיך דערפילט געשלאגן
איינגעשפאנט אין וואגן
בא דעם מיסט זשוק היטלער –
וואס זיי האבן אליין געשאפן .

און וויל זיי נאר איצט פארשקלאפן .

און א טייל פון גרויסע מאכטן
גענומען זיך באטראכטן
זיך קעגן אים געשטעלט ,
זייגע פלענער שטערן
ער זאל ניט קענען ווערן
דערהערשער פון דער וועלט .

נאר עטעטיקייט פעלט .

ווייל אפילע איצט
פאשיזם ווערט באשיצט
מען טוליעט זיי צום הארצן–
אזוי ליבלאך אזוי צארט ,
נאר דער פירער פון אנטי פאשיסטן
אף א בילבל א אומזיסטן
דער ערלאכער קעמפער בראודער
אין טורמע זיצט פארשפארט .

און אף נאך אנטי פאשיסטן
דער טורמע שליסל ווארט .

זיי זיינען כאַלילע ניט קעגן
פאַשיסטישע מעטאָדן און װעגן
אױסראָטונג ?
דאָך איז ״טאָך דער פּראָגראַם ,
נאָר װי קענען זיי פֿאַרטראָגן
אַז ער זאָל זיי אַ דייע זאָגן
דער טיטש קעניג היטלער
װאָס דער פּראָסטער כאַם .

נאָר ניט דאָס
איז פאַר זיי דער טאַם .

װי קען מען דערלויבן
זיך דײַטשלאַנד צו דערהויבן
איבער אײראָפּע, אינדיע, און טערק ,
װאָס װילן פֿאַרצאַמען
אַלע װעגן און יאַמען
און װילן פֿאַרכאַפּן
פאַר זיך אַלע מערק .

און אַ דונער װאָס צעטרייסלט
אַלע טאָלן אַלע בערג .

ס'האָבן די הינטישע זין
פון רוים און בערלין
מאַדריד און טאָקיאָ
זיך צוזאַמענגעבונדן ,
און באַצאָלט זיי גאַנץ טײַער
מיט זייער אײגענעם פײַער
װאָס זיי האָבן זיי דערלאַנגט
און געצונדן .

עס ליגט איצט די װעלט
אין בראַנדיגע װאונדן .

פראנקרײך, פון זײנע הערשער טאראסן
דער רום פון דזירעס אין בלאָטע צעטראָטן
אויפן האלדז פונעם פאָלק דער נאצישער שטיװל ,
אנשטאָט פרײהײט און ברויט
פארװיסטונג און טויט
געבראכט האָט דער היטלער טענוואל .

לאָנדאָן ,די טשײמבערלין פאבריק
פונעם נאציישן גליק
די געטרײע מאמע פון שטורעם שטאפעלן ,
פון אירע אײגענע באָמבעס פארניכטעט פאָרװיסט
פראכטפולע גאסן פארװאנדלט אין מיסט
מיט טויזנדער טויטע אף גאסן און שװעלן .

מיט בלוטיגע טריט טאסטיקא מארשירט
אין יעדן לאנד דער פאשיזם טריומפירט
אויך פאר אונז איז שוין א היטלער באשטימט ,
אָפן עס גרײט זיך די שװארצע קאפעליע
דאיאז און קאָגלין לינדבערג און פעלי
און די גאנצע כאליאסטרע פאשיסטישע הינט .

אָפן פאר זײ זײַנען אלע קאנאלן
צו רופן מיט טעראָר די רעגירונג באפאלן
אויך דאָס איז זײ ניט מארנוערט ,
מען הילף װערט פאר אײנגלאנד באשלאָסן
װערט רוזװעלט מיט פעך און מיט שװעבל באגאָסן
מיט צײן און מיט נעגל די ארבעט געשטערט .

ס'װערט היטלער כוצפּעדיגער און דרייסטער
אייראָפּא א שעכט הויז און ער איז דער מייסטער
אָף זיין װאונק װערן מענטשן דערמאָרדעט װי הינט,
ס'פאלן פעלקער און לענדער
צו די פיס פון מערדער און שענדער
װער װעט אים דען אָפּשטעלן אצונד ?

ס'האָבן אים מערדער אנקעגן געטראָגן
פאר ליבע, און מוירע, אין נאציישן מאָגן
אלע קויכעס און מיטלען איינגעשפּאנט,
פארשטערט מיט זיגן די נאצי װאנדאלן
האָבן פלוצלונג אָן װארנונג באפאלן
אויך דעם סאָװעטן פארבאנד .

ס'האָבן די מערדער און שענדער
מיט די קויכעס פון 17 לענדער
זיך געװאָרפן אָף פרידלעכער ערד,
ס'איז היטלער געגאנגען צום ציל,
געשיקט דורך אַפּיזערשער שפּיל
נאָר קיין נאכעס איז פאָרט נים מאראן .

װאָלט היטלער דעם אָפּמאַך געהאלטן
דיקטירט, פון איינגלאנד'ס פרעמיער דעם אלטן
װאָלט דאָך איצט אזא סימכע געװען,
די סאָװעטן צעריסן, פאר יעדערן א שטיק
דעם זייגער פון װעלט א דריי געטאָן אָף צוריק
און איצט, אזא בראָך איז זיי געשען .

װער קען אים איצט גלויבן ?
אז ער װיל דאָך בארויבן
פארשלינגען די גאנצענע װעלט,
פארשטיקט דעם װייטאָק אין האַרצן
פארשטעלט דעם פארצעף דעם שװאַרצן
צו פּטװעקן, זיך מיט פריינטשאפט געשטעלט .

ווי צו אייך וועלט פאראזימן
דעם אורטייל צו ווערן פארשניטן
האט איר שוין געכאפט פון לאנג ,
דער ווידערשפרוך
אייער אייגענער פלוך
געפאקט האט אייך שוין אין זיין צוואנג .

די נאצישע מינט
מיט שטורעם געשווינד
מוים און פארטימונג געטראגן ,
געוועזן אין שווער
פארן רויטן געווער
אין די ערשטע טעג זיי פאריאגן .

פאלקן דיוויזיעס געפאנצערט אין שטאל
איבער שטעט און דערפער, איבער בארג און טאל
געגאנגען איז בלוטיגער טראט ,
ס'האט רויטע ארמיי
אין הארצן מיט זיי
געמוזט פארלאזן שטאט נאך שטאט .

פארשיקערט פון זיג
ניט געטראכט פון צוריק
ס'האט היטלער מאסקווע געוואלט ,
ער האט פאר יעטוועדן קער
צו קומען אהער
מיט מיליאנען פאשיסטן געצאלט .

ס'האבן דייטשלאנד'ס באנקירן
געמיינט, אז זיי וועלן טריומפירן
און נעמען איבער וועלט די מעמשאלע ,
נאר די רויטע ארמיי
האט צוגעגרייט פאר זיי
א פינצטערע א ריסטע מאפאלע .

געפּאַנצערט מיט בלוטיקן האַס
יעדער דאַך, יעדער טיר, און די גאַס
מיט פֿאַרפּײַעטן טעטע געשטאַנען ,
ס'האָט סטאַלין מיט מוט און מיט גלויבן
פֿאַרן זיג אַלע הערצער דערהויבן
פֿון רויטער אַרמיי און פּאַרטיזאַנען .

איבער מאָסקווע באַטאָג און בײַנאַכט
האָבן שטאָלענע אָדלערס געוואַכט
שאַרף איז דאָס אויג און דער ציל ,
מאָסקווע באַרינגלט מיט טאַנקען קאַנאָנען
עס פֿליען און פֿאַלן סוואַסטיקאַ פֿאָנען
די לופֿט איז צעציטערט פֿון קאַנאָנען געברייל .

ס'צערעכענען זיך רוסישע זין
מיט בייזער פֿאַשיסטישער שפּין
פֿאַר יעדער פֿאַרצוקטער געשטעטע ,
פֿון קינדער, מאַמעס, און טאַטעס
פֿאַר שטעט פֿאַרוויסטע און ברענענדע כאַטעס
עס פֿלאַקערט גערעכטע נעקאָמע .

וואָס גרעסער און טיפֿער די וואונדן
אַלץ שטאַרקער עס ווערן צעצונדן
אין הערצער מיליאָנען, נעקאָמע פֿאַרלאַנגען ,
אָן אונטערשייד קריסטן און ייִדן
אַלע פֿעלקער צוזאַמען זיי שמידן
אַרום נאַציִשע הערדעס, די שטאָלענע צאַנגען .

געמאַכט אַ ענדע
צו דער לעגענדע
אַז עס קען קיינער די נאַציס באַזיגן ,
אויף סאָוועטישע פֿעלדער
אין טייכן און וועלדער
מיליאָנען, טויטע נאַציס שוין ליגן .

ס'האָט סאַטאַנישע האַנט
גערײניגט איר לאַנד
פאַרשניטן דעם סאַם פון ראַכמאָנעס ,
די באַנדע טרעצקיסטן
טוכאַטשעפסקיס בינטל דעם מיטן
און פאַרתים פון בײזע פאַקטנעט .

דער טויבע נאָך שטאַרק
כאָטש געבראָכן זײַן קאַרק
דאָך האָט ער נאָך לעבנס טאַרצוקן ,
נאָר אײַן זאַך איז זיכער
אַז זײַן סאָף קומט אַלץ גיכער און גיכער
צעבראָכן וועט ווערן זײַן רוקן .

עס גליט צום קלימאַקס
די פאַשיסטישע אַקס
וואָס האָט צענדלינגער פעלקער צעפרעסן ,
יאַפּאַנישע הײנט
האָבן שוין אַצינד
באַפאַלן די פאַראײניקטע שטאַטן .

יאַפּאַנישער באַוריקער
רײַסט אײנצלען רײַסט שטיקער
בלוט, טײַכן שוין רינען ,
פאַרן שפּאָל פאַרן ציל
ער צעלט אונז מיט גרויל
מיט קאָרים, און שמעקע אין רואינען .

ס'איז פאַר אַלעמען קלאָר
אַז אין 1942 טן יאָר
וועלט מען זײ פאַרניכטן געקענט ,
די פעלקער זיך בעטן
פון געפאַר זײ צו רעטן
עפענען אײן מאָריג א צווײטן פראָנט .

עס האָבן טעלקער געטאָנט
צו עפענען באַלד אַ צווייטן פראָנט
צו פאַרניכטן די ברוינע מאַניפע,
נוט האָט רוזוועלט און טשוירטשיל אונטערגעשריבן
און בײַ דעם איז געבליבן
אָף אַ ווײַלע פאַרלעשן די טרייפע .

ניט וערט די פּאַפּיר זײַנען אַלע טראַקטאַטן
געשריבן געכאַפּטעס פון פרײַען דעם זאַטן
ס'איז נוצלאָז אָף זיי זיך צו פאַרלאָזן
פון די מאַסן דער ווילן, דעם פייער צעגליטן
מיר טאָרן ניט לאָזן פאַרגיסן פאַרשיטן
נאָר שטאַרקער די פלאַמען צעבלאָזן .

עס זײַנען לעבנס מיליאָנען געשטאָרבן אין קאָן
מיט בלוטיגע שטראָמען עס פלייצט איצט דער דאָן
מיט פאַרשניטענע לעבנס פאַרשפאַרט זײַנען ברעגן ,
ס'גריזשעט דער טײַוול אָף זײַן בלוטיגן גאָפּל
פאַרבליבענע זאַפּן פון דער שיינער סעוואַסטאָפּל
און שפּרייט מייער פאַרוויסטונג אָף פעלדער און וועגן .

דורך פייער און בלוט
אויפן נאַצישן מאַרשרוט
צעמאַקסט זיך בײַשעך און גרוזיל ,
אָף קאַווקאַזישע באַרגיקע וועגן
איז שוין נאַצישע לאַפּע געלעגן
צו פאַרכאַפּן דאָס סאָוועטישע אויל .

עס קעמפן צי ליבן סאָוועטישע זין
און רײַסן די נעצן פון נאַצישן שפּין
ס'קען כאַיע שוין מער ניט פאַרצוקן ,
געמאַכט האָט דעם קער
דאָס סאָוועטיש געווער
צווישן סטאַלינגראַדער בורעס –
צעבראָכן דעם נאַצישן רוקן .

און איצט איז דאָך די בעסטע צײַט
צו העלפן אײראָפּא ווערן באפרײַט
ווען צעבויגן זײַנען נאַציִשע צוואַנגען ,
ס'יאָגט פון מיזראך די נאַציס די רויטע אַרמײ
די פארבלוטיגטע אײראָפּא בעט זיך בא זײ
פון מאַירים זײ הילף צו דערלאַנגען .

יאָ, שווער איז צו רײדן
נאָך שווערער צו שווײַגן
דאָס האַרץ איז פול מיט ווײטאָק באַלאָדן ,
א פראַגע מאַטערט און קוועלט
צי האָט שוין די וועלט
ניט גענוג נאָך אין בלוט זיך געבאָדן ?.

וואָס וואַרטן זײ ?
וואָס טראַכטן זײ ?
וואָס וויל מען דאָ דערגרײכן ? ,
צי וועט דאָס האַרץ צעפּלאַצט ניט ווערן
אײדער עס וועט די וועלט דערהערן
דעם ענטפער, אף דעם פראַגע צײכן .

יאָ, איך ווײס
מעג דער צווײפל זײַן ווי גרויס
ניט שײַן איז פאר א באָלשעוויק ,
צו טראַכטן פון טאַקטיקעס
זיך שרעקן פאר קאָרבאָנעס
אין א צײַט פון קריג .

הײַנט, אין שווערע טעג
עפּשער נויטיג איך אָפּ פון וועג
האָט עס פירט מיך מײַן פאַרטײ ,
נײַן ! ס'וועט מײַן פוס זיך מער ניט וואַקלען
נאָכן ליכט פון רויטע פאַקלען
אויפן וועג צעליכטיגטן איך גײ, איך גײ,

נאָר מיט אָנגעשטאָלטן ווילן
וועלן מיר דעם פײַנט פאַרשפּילן
זאָל אונזער קאָל, ווי א לאַווע זיך צעגיסן ,
ס'ווערט ליכטיגער און גרינגער
טאָשל דזשאָסטיס, הערצלד, עקסרײַ,
אָט די דרײַ קאָגלינס בײַזע צינגער
זײַנען שוין אַרויסגעריסן .

שווער דער פראָנט
די אַרבעט מאָנט
זאָל קײן האַנט ניט לײדיג בלײַבן ,
דערלאַנגט אַהער
צו הילף וואָס מער
און זאָלן זיך די מאַכנעס קלויבן .

עס שטײַען פעלקער שוין אויף
ס'ווערט שטאַרקער דער רוף
ס'איז ניט אין דער מידבאַר קײן קאָל,
מען וועט אונז דערהערן
נאָר עס מוזן זיך מערן און סערן
די מאָנערס, אַלץ גרעסער אין צאָל .

ס'מוזן ווערן פאַרברידערט די מאָנערס צוזאַמען
אָפּגרונטן פאַרשיטן ,צעברעכן די צאַמען
וואָס האָבן די ברידער צעשפּליטערט ,
און ווען ברודער מיט ברודער וועלן זיך דערקאָנען
און זײער לעבן באַרויבן נעמען זיך מאָנען
מוז ווערן דער רויבער פאַרציטערט .

ניט איצט איז די צײַט פון כעשבוינעס
זוכן כאַטאָים כאָסרוינעס
ווער דער גערעכטער, באַדינגונגען שטעלן,
ווען דער טויט שטײט שוין באַם טיר
בא מיר און בא דיר
עס לויערט דער טויט אַף די שוועלן .

מער ניט צווייפלען, איז מיין באשלוס
מעג װי גרויס זיין דער פאראדיז
מיט ארבעט פארצאמען דעם פרייען געדאנק ,
נאר עס װיל מיין אויג ניט װערן טונקל
און זעט אף יעדער גאס און װינקל
װי עס קריכט די פאשיסטישע שלאנג .

רוזעװעלט, טשוירטשיל, קאנפערענצן
רעדעס שיינע בליצן גלאנצן
אטלאנטיק טשארטער טוט א בליץ ,
ס'האט יעדער פאלק א רעכט זיך צו רעגירן
גלייכהייט, פרייהייט, איינצופירן
איז דאס ניט א שיינער װיץ ?.

אין דער פרעסע לייכטן שטראלן
נעמען פון די גענעראלן
טימאשענקא, קאנעװ, און מעקארטור ,
אף די כװאליעס פונעם ים
א שאס מיט א ראקעטן פלאם
דער אטלאנטיק טשארטער .

דעמאקראטיע האט טריומפירט
װארט פון פרייהייט שעמערירט
װי די פיינסטע צירונג ,
זאל יעדער פאלק און יעדער לאנד
פריי פון צװאנג פון קיינעמס האנט
אויפשטעלן איר רעגירונג .

פאלק, דעמאס, װי שיין דאס קלינגט
נאר װער איז דער זינגער ?
און װער עס זינגט
און װער עס האלט די פידל .
א געפעך, מיט פיל פארביגע טענער
א געגריילץ, מיט פאלשע טענער
אין דעם פאלשן לידל .

די קאנפערענץ אין קאסא בלאנקא
אמעריקע און בריטאניקא
פון אלעמען ווערט באגריסט ,
ס'האט וועלט מיט גרויסע האפענונג געווארט
און געווארן אפגענארט
מיט זשיראן דעם פאשיסט .

אפגעטאן, און אלץ פארשוויגן
און ווייטער שפינט מען אט דעם ליגן
מיט שיינע פליטערלאך באצירט ,
מיט אילוזיעס פון א פרידן
קאפיטאל און ארבעט, קריסטן אידן
ס'ווערט גליק און שאלעם איינגעפירט .

ס'ווילט זיך מאכן שאלעם
מיטן שיינעם כאלעם
אז די קאפיטאליסטן מיינען ניט שלעכט ,
נאר מארקס און לענין זאגן: גלויב ניט !
די רויבער פינגער וואכזאם היט !!
איז דאך בראודער ווידער אומגערעכט .

אז ער הייסט אונז זיין בארוט
רוזוועלט, טשוירטשיל, מיינען גוט
גלייכע שוטפים מיטן סאוועטן פארבאנד ,
רוסלאנד אמעריקע און בריטאניע
מאסקווע, טעראן, און קאסא בלאנקא
ס'איז איין ווילן , ס'איז איין האנט .

צי קען א פיינער אנדערש ווערן ?
צי קען באטריגער ערלעך קלערן ??
ס'זייער שווער צו גלויבן
אז וועלף און לייבן
זאלן מיט לעמער מאכן שאלעם ,
כאטש עס זאגט איצט די פארטיי
אז עס וועט זיין אזוי
נאר ווי גלויבט אזא כאלעם ? .

נאָר ווער בין איך דאָס ניט צו גלויבן
אַ באַשלוס האָט קומט פון אויבן
פון כאַווער בראַודערן אַליין ,
אָנגענומען האָט די שיטע
די פּאַרטיי צענטראַל קאָמיטע
נאָר מיין פּראָסטער סייכל –
קען דאָס ניט פאַרשטיין .

מען ניט גלויבן ווערט נאָך גרעסער
ס'ווערט מען באַלעבאָס נאָך־אַלץ ניט בעסער
מען יוניאָן, אַ דאָרן אין זיין אויג ,
ס'איז באַלעבאָס נאָך אַלץ מיין סוינע
די אילוזיע אָט די שיינע
וואָס טויג ? וואָס טויג ! .

ס'האָט בראַודער היינט גערעדט
ניט דעם סוינע צאַרט גלעט
דעם שוואַרצן טייוול ווייס געמאַכט ,
מיט העלע פאַרבן מאָלט ער בילדער
ס'ווערט דער וואָלף אַ שעפּס אַ מילדער
און דער טייוול האָט געלאַכט .

עס ברייינגט אונז ראָבערט מיינער
אויך די סכירע
לערנט אונז די זעלבע טוירע
שוטפים, זיינען מיר מיט זיי ,
דער קלאַסן־קאַמף ניט נייטיק שוין
סאָציאַליזם קומט פון זיך אַליין
און ליקווידירט איז קאָמ־פּאַרטיי .

ניט וויסנדיק אז איך בין גערעכט
נאָר פילנדיק אז דאָס איז שלעכט
שטיי איך פון דער ווייטן ,
איך בין קעגן דעם נייעם געבאָט
איך וויל אויך ניט זיין קיין דאָן קיכאָט
מיט ווינט מילן צו שטרייטן .

איך שטיי אָף דער װאַך
און באַטראַכט יעדער זאַך
ס'איז יעדער טאָג, אַ בלאַט אין מיין בוך ,
דורך די בלוטיגע טעג
אָף מיין איינזאַמען װעג
דעם עמעס, איך גיי און איך זוך .

יעדער קער יעדער ריר
איז אַ שורע באַ מיר
יעדער זאַך װערט פּינקטלאַך פֿאַרשריבן ,
אין דעם שווינדלדיגן ראָד געלויף
די געשעענישן כאַפּ איך אויף
און צום עמעס זיך דערקליבן .

און עס װערט ליכטיק אין מיין זיקאָרן
פֿאַר דעם לעצטן צענדליג יאָרן
אַלץ װאָס האָט מיט אונדז פּאַסירט
זיי האָבן היטלערן געבראַכט צום לעבן
און אים אַלץ אַװעק געגעבן
אין מינכען, די באַשלוסן דורכגעפירט .

באַ קאַפּיטאַליסטן אַ געדולע
דערזען אין היטלערן זייער געהולע
פֿאַר פרייד געריבן זיך די הענט ,
ס'האָט מיט שיינע רעדעס —
רוזװעלט אונדז גענאַרט
און ניט לאַנג געװאַרט
היטלערן און זיין אַרבעט אָנערקענט .

איך געדיינק דאָס נאָך װי היינט
ס'האָט רוזװעלט װי אַ פֿריינט
קעגן פֿראַנקאָ'ן אַ רעדע געטאָן דערלאַנגען ,
װי אַ אַנטיפאַשיסט געדונערט געהאַמערט
און באַלד דאָס שפּאַנישע פֿאָלק איינגעקלאַמערט
אין זיינע עמבאַרגאָ צװאַנגען .

אָבער די היטלערס און מוסאָליניס
זײַנען דאָך פֿרײַנטלעכע מעדינעס
מען קען צו זײ דאָך גאָרנישט האָבן ,
זײ דאַרף מען אַלץ פֿאַרקויפֿן
זײ זאָלן קענען לויפֿן
דעם פֿאָלקס פֿראָנט צו באַגראָבן .

אַמעריקאַנער באָמבעס —
האָבן שפּאַנישע לעבנס צעריסן
זאָל דאָס רוזוועלט טראָגן אַף זײַן געוויסן
אַף זײַן ליגנערישן קאָפּ זאָל פֿאַלן דאָס בלוט ,
און ווען דורך פֿאַראַט איז היטלערן געלונגען
פֿראַנקרײַך צו באַצווינגען
איז די ווישי נאַצי רעגירונג אויך געווען גוט .

ווי קען מען גאָר פֿאַרגעסן
ווי מיט פֿאַשיזם דורכגעפּרעסן
איז די גאַנצע רוזוועלט קאַמאַרילע ,
ווען מאַנערהײַמס פֿינלאַנד —
היטלערס שותּף דער געטרײַער
האָט צעצונדן בראַנד און פֿײַער
אַף סאָוועטישע גרענעצן פֿרײַנטלעכע און שטילע .

מיט געוואַלדן און געשרײען
סאַם און סיזע צו פֿאַרזײען
קענען די באַוואַרישע פּאַטעטן
איבער שטאָט און שטאָט ווי פֿײַל פֿון בויגן
צאַדײקעס רוזוועלט איז געפֿלויגן
דעם פֿאַשיזם דאָרט צו רעטן .

ווי אַ שלאַנג האָט זי געשיפּעט
מיט גיפֿטיק סאַם אַף אירע ליפּן
פֿון פֿאַשיסטישן ברודיקן קוואַל ,
געקלאַפּט אין אַלע טירן
געקליבן געלט און וואָלונטירן
צו העלפֿן היטלערס אַ מאָל .

מיטן צווייטן פראָנט דעם פיל געצאַרטן
שטייען זיי און וואַרטן
אַף אַ סאָוועטישער טאַפּאָלע,
און זיי שטייען גרייט
דורך פאַרניכטונג און דורך טויט
צו נעמען איבער וועלט די מעמשאָלע.

און איצט, אָן צווייפל און אָן וואַקל
קום איך צום סאַכאַקל
און עס ווערט מיר אַזוי קלאָר,
יעדער זאַך וואָס איז געשען
אַלץ וואָס איז געווען
אין די פאַרגאַנגענע פאָר יאָר.

די פאַרבלוטיקטע יאָרן און טעג
שניידן דאָס האַרץ ווי אַ טעמפּע זעג
שווער איז רו צו געפינען,
דער טוינע מיט מאָרד און געפלינדער
פון מיליאָנען מענטשן קינדער
טייכן בלוט איצט רינען.

אין אַלע צייטן האָבן וואַרן
קעניגע און צאַרן
זיך אין פעלקערס בלוט געבאָדן,
פּריצים פעאָדאַלן
פירשטן גענעראַלן
מיט מאָרד און רויב באַלאָדן.

אָבער ווי קען מען דאָס פאַרגלייכן
מיטן קאַפּיטאַליסטישן קלאַס דעם רייכן
ווען ער דערפילט זיך אין סאַקאָנעס, —
צו פאַרלירן זיין מעמשאָלע
ווערט אַ פינצטערע בעהאָלע
און ס'ווערט אויסגעמעקט דער וואָרט ראַכמאָנעס.

פארן פאָלק'ס צאָרן זייער מוירע
װערט היטלערס "מײן קאמף" זייער טוירע
זייער "אָפּפענונג" און גלויבן ,
און קיין זאך איז ניט צו שלעכט
װאָס היטלער טוט איז ער גערעכט
מען דארף אים אלץ דערלויבן .

נאָר װי צו איך איר געלט באראָנען
די באשיצער פון אייערע טראָנען
װעלן ניט געװינען מער קיין שלאכטן ,
אייער מעמשאָלע אף דער ערד
װערט פארשניטן מיטן שװערד
אין האנט באם פאָלק דערװאכטן .

דאָס הארץ עס מאנט פאר פרייד
די רויטע ארמיי זיגרייך גייט און גייט
שװארצער קויאך װערט צעבראָכן ,
שטארק און זיכער איז דער טראָט
דאָרף נאָך דאָרף און שטאָט נאָך שטאָט
װערט באפרייט פון שװערע יאָכן .

װאָלגא , דניעפער , דאָן ,
װידער אויבן אָן
צו פליסן פראנק און פריי ,
קלאָרע װאסער װעגן
װידער ברײנגען צו די ברעגן
הילף און שעפע אף דאָסניי .

ליטע לאטװיע און עסטאָניע
אין סאָװעטישער הארמאָניע
פריי עס װערן לאנד נאָך לאנד ,
ניט נאָר די נאציס צו פארטרייבן
נאָר אין נאצן זיי צערייבן
אין פוילן שוין ארײנגעשפאנט .

רויטע ארמיי שוין אין פראגע
צו פארלאזן מארשע שטייט די פראגע
פאר דער נאצי שפין ,
אונטער סאוועטישער פירונג
ווערט איינגעשטעלט א רעגירונג
דערווײַלע אין לובלין .

און עס זאמלען זיך די קרעפטן
וועלדן קריגער זיך באהעפטן
אנדריי, און יאנקל, וואצלאוו , יאנעק ,
פארניכטעט און פארשניטן
ווערן נאצישע באנדיטן
די מערדער פון מײדאנעק .

די לאנדאנער פאנעס אין שרעק
פאר די ליכטיגע טעג
פון פוילישן פאלק דעם דערוואכטן ,
עס ווייסן פארעטער
אז פריער צי שפעטער
וועט דאס פאלק דאך געווינען די שלאכטן .

אז אך און אז ווי
וועט זיין צו זיי
זיי וועלן שוין די הערשער ניט ווערן ,
זיי ציען אלע גלאקן
און שיקן נעבעכן
דעם זיגרייכן מארש צו צעשטערן .

בא הערשער רעגירער
פצמישטישע פירער
די קאפיטאליסטישע הארץ מוט א ציטער ,
מען טילט דאך א די פויערים ערד
א פאניק עס ווערט
א פינצטערער שטורעם געוויטער .

ווי פארסאמטע טאראקאנעס
לויפן די פאנעס
צו רעגירערשע טירן און שוועלן ,
טשוירטשיל רוזוועלט זאגן זיי צו
אז ס'וועט ניט זיין בא זיי קיין רו
דעם פאלק'ס דערוואכונג אפצושטעלן .

עס פלעכט איר נעץ די שפין
פארן באפרייאונג קאמיטעט אין לובלין
ווייל אנטי פאשיסטן זיינען דארט פארן ,
צי וועט דאס איר געלינגען
אויפן פוילישן פאלק ארויפצוצווינגען
דעם אלטן פאשיסטישן פאן .?

צי וועט דאס זיי געלינגען
אויך פוילן צו באצווינגען
בראנד און פייער דארט צעצינדן ,
ניין! א פאלק וואס קעמפט א לאנגע צייט
מיט רויטע ארמייער זייט בא זייט
וועט זיך ניט לאזן בינדן .

די רויטע ארמיי שפאנט און שפאנט
אריבער די גרעניצן פון סאוועטן פארבאנד
פונעם סוינע שטיקער צו רייסן ,
צעשמעטערט ליגט די נאצישע נעסט
די דוירעסדיגע יונקער בעסט
שוין פארנומען מיזראך פרייסן .

עס וועט ניט פון קיין שטער
דאס רויטע געווער
ס'איז דער וועג מיט זיגן רייך ,
מיט זיג באקראנצט איז יעדער טראט
דארף נאך דארף, און שטאט נאך שטאט
און פריי איז שוין דער ערד טייך .

די לעצטע שוין, דאָס לעצטע האַנט
פאַר דער הויפּט שטאָט פונעם גאַנצי לאַנד
איז אַף אייביג שוין געפאַלן ,
אַמעריקע, ענגלאַנד, פאַרציטערטע ווערן
און ס'נעמען טראַכטן, און ס'נעמען קלערן
זייערע גענעראַלן .

מען קען שוין מער ניט וואַרטן לײנגער
ווייל רויטער פאַנצער ווערט אַלץ אײנגער
אַרום דער גאַנצי כאַיע ,
און באַשלאָסן ווערט דערפאַר
צו פאַרמיידן די געפאַר
פון אַ וועלט אַ פרייע .

און פּלוצלונג אַ טרומייטן שאַל
דער מאַיריש פראָנט עס טוט אַ קנאַל
צו הילף, צו הילף, מען לויפט אַהין ,
ס'האָט מאָנטגאָמערי דער סטראַטעג
געוואָלט פאַרלויפן באַלד דעם וועג
און צוכאַפּן בערלין .

דעם רוסן מאַרש גלייך אָפּצושטעלן
און באַפעסטיגן אַלע שוועלן
קעגן רוסישע קאָמוניסטן ,
און זיי לויפן גיכער גיכער
דעם פאַשיזם מאַכן זיכער
נאָר בייטן די פאַשיסטן .

נאָר ס'האָט אַ אומגליק זיי געטראָפן
זיי זיינען ניט דערלאָפן
ס'האָט היטלערס לעצטע באָמבעס –
זייערע טריט געברענט ,
אַ מאַפּעלע דאָרט געליטן
פאַרניכטעט און פאַרשניטן
ס'האָט היטלער ווידער זיין מאַטן ניט דערקענט .

ס'האָבן סטאַלינישע פּלענער
און די רוסישע סטראַטעגישע קענער
דורכגעפֿירט, זייער ציל און פֿאַרלאַנג,
ס'האָבן די זיגרייכע הענט
צעשמעטערט צאַמען און ווענט
און אַריין אין בערלין מיט געזאַנג.

ס'האָט רויטער געצאָכן
זיין מאַרש ניט געבראָכן
געהאַנדלט ווי שלאַכט קאָמעראַדן,
באַם ענדע פֿון קריג
צו פֿאַרהאַנדלען דעם זיג
צום מישפּעט מיט זיי געלאַדן.

און פֿונקט אין דער צייט
ווערט פּוילן באַפֿרייט
מיט שטאָלץ און מיט פֿרייד און מיט לידער,
און דריקט אויס איר באַגערן
אין איר פֿייערלעך זיך דערקלערן
אין פֿריינטשאַפֿט מיט די סאָוועטישע ברידער.

אונרוהיק עס ווערן
פֿון פּוילנס דערקלערן
די הערצער פֿון גרויס קאַפּיטאַל,
און ס'ווערט באַלד א שטורעם
שווער צו פֿאַרלירן דעם פֿאַשיסטישן טורעם
פּוילן, דעם היטלער האַסאַל.

וואָס האָט קענען רויטער געפֿאַר זיי געשיצט
און איצט
אַזאַ אומגליק האָט זיי געטראָפֿן,
ניט מעגלעך אַ אינטערווענץ
אין מען צו אַ קאָנפֿערענץ
אין יאַלטאַ באַלד געלאָפֿן.

און װאָס באַקלערט און אָפּגעטאַכט
האָט רוזװעלט אַ באַריכט געבראַכט
אַז אונגעזעצלאַך איז די פּױלישע פירונג ,
און אַז די געזעצלאַכע רעגירער זענען
די לאָנדאָנער מאַנען װאָס מיר אַנערקענען
איבער פאַר קײן פאַל ניט די װאַרשעװער רעגירונג .

אין פאַנפראַציסקאָ אַ קאָנפערענץ דורכצופירן
די פאַראײניקונג פון נאַציאָנען עטאַבעלירן
די װעלט פון מאָרגן האָט ער באַגליקט ,
און װי אַ פירער פון פאַשיסטן
האָט ער װאַנדענבערגן מיט זײַן בײַנטל דעם װיסטן
אַלס פאַרטרעטער דאָרט געשיקט .

געטרײַ זײַן מיסיע אויסגעפילט
פאַלשע ראָלע גוט געשפּילט
אַ מינער אין אַ שעפּסן פעל ,
עס איז אים געלונגען
מויכעס הערצער צו באַצװינגען
מיט שײנע צונגען ליכטיק העל .

מיט גלויבן האָט די װעלט געהאָפט
אַף אַלץ װאָס רוזװעלט האָט געבלאָפט
פאַר דער שײנער װעלט פון מאָרגן ,
װעלכע ער האָט אין רױבער הענט אָנגעטרױט ,
און נאָך באַװײַזן פאַרן טויט
פאַשיזם צו באַזאָרגן .

און זאָלן דיכטער אים באַזינגען
זײַן לויב און רוהם אַף װעלט צעקלינגען
עס װעט מיך ניט נאַרן קײנער ,
קלאָר פאַר מיר איז זײַנע צילן
און עס װעט מײַן האַרץ ניט שפּילן
איך שיק אַ קללה צו זײַנע בײנער .

א באַראַטונג אין פּאַקט־ראַט
טרומאַן טשוירטשיל איבערן יאַם
אַף פליינקע עראָפּלאַנען,
נאָר עס האָט זיך אין מיטן
אין ענגלאַנד אַלץ געביטן
ס'איז ראַמזי, טכיאַס המײסים אויפגעשטאַנען.

עס פאַרזיכערט מיסטער טרומאַן
אַז ער וועט גיין נאָך רוזעוועלט'ס פּלאַן
און ער האָט וואָרט געהאַלטן,
נאָר ניט נײטיק איז פאַר אים צו בלאָפן
עס גייט רעאַקציע פרײ און אָפן
ער וויל זיך ניט באַהאַלטן.

ווייל ווי טאָר מען דאָס דערלאָזן
רויטן פייער זיך צעבלאָזן
אַף דער וועלט די פונקען שיין,
עס קלאַפּט פרעהאַנגע די רעאַקציע
פון פינצטערע קויכעם אַ מאָבילעזאַציע
דעם רויטן פייער צו פאַרשטיקן.

און זיי טוען אַלץ נאָר וואָס זיי קענען
דעמאָקראַטיע אויסצוברענען
און צו ראַטעווען מיט מאַסטיקע,
נאָר עס'ז וויי און ביטער
אַף דער וואַך די געטרייע היטער
מאָלאָטאָף, ווישינסקי, און גראָמיקאָ.

די פאַשיסטישע שלאַנג
האָט ניט אָפּגעשטעלט איר גאַנג
און זוכט איבעראַל אַרײנצוקריכן,
צו ראַטעווען פאַרהיטן
די פאַשיסטישע באַנדיטן
ווי עס איר שוין געלונגען —
באַ די גריכן.

ס'ווערן פרעכער די רעשעים
זייער צאל מיט כאמעים
ווערט אלץ שרעקלעכער און גרעסער ,
פאר דער געפלאנטער איינטערהענגן
אויפן ארבעטערס עקזיסטענץ
שארפן זיי דעם בלוטיקן מעסער .ב

ס'האבן די היטלערס אגענטן
זיך פארמעסטן אויסצוראטן
אלץ וואס איז נאך פריי
פאר אידן פוים, און גלע לאטעס
פאר די יוניגנס פורמע גראמעס
פארניכטן באלד די קאפ-פארטיי .

ס'האט היטלער אויך אזוי געטראכט
אז ער האט דאס רעכט און אויך די מאכט
די גאנצע וועלט איינצושלינגען
אין בערלין פארשטומט אין היטלערס קאל
האבן די היטלעריסטן הידער המאל
זיך אין מאשיננטאן צעזונגען .

פון טרומאנען דיריגירט
גייט די קאפעליע ווי געשמירט
מיט איין פארלאנג און איין באגערן
מיט ברוטאלעי מאכט אף פעלקער צו רייסן
מיט דער פאמספיקע צו פארבייטן
אונזער פאן פון שטריף און שטערן .

און כאטש איך האב געהאוסט געווים
אז קומען וועט אט דער פורצרין
האב איך דאך געהאלט א לינגער בלייבן ,
דערפאר איז דאס איצט אזוי
פול דאס הארץ מיט פיין און וו-
די שווארצע מאקטן צו פארשרייבן .

נאר עס גייט אויף אין מארגן א טרייסט
אז דו ווייסט
אז שטארק און זיכער איז דיין שטאט,
און ווען אפילע אין אלקנדיגע טעג
ארונטער פונעם וועג
צוריק דערזען דעם ליכטיגן פלאץ.

וועט מען ווידער זיך צעברענט
און דעם טאטע אנערקענט
צוריק דעם וועג געפונען,
אפגעקערט זיך פון פאראט
מיט א ווירל בראודער רענעסאנס
מיט פארטעריש געשפאנען.

און ווידער קעמפט געטריי
די קאמוניסטישע פארטיי
אין אלע טיילן פון דער וועלט,
מיט צוטרוי און מיט גלויבן
האבן פעלקער איר דערהויבן
און צו רעגירערשאפט געשטעלט.

מען וועלט מיט אויגן בליצן
מען דער סוינע ציינער קריצן
מען שווארצע מערדעס בילן,
זיי וועלן מער די וועלט ניט שאטן
און קיין פעלקער מער ניט צאמען
צו פרייאיט, זייער דראנג און ווילן.

ס'איז אומפארמיידלעך זייער ענדע
ווי א פינצטערע לעגענדע
אין דער געשיכטע זיין פארשריבן,
ס'איז געשען
ס'איז א רויבער קלאס אמאל געווען
און פון אים קיין זייכער ניט געבליבן.

לעבן זאָל דאָס לעבן .

איך בין בלויז א זעמדל
אין ריזיגער שטאָט ,
א קלײנינקער צײנדל
אין לויפנדן ראָד .

א פּיצעלע ציפער
אין גרויסן יעסורים ,
א טײל פון געוויטער
וואָס גרייט צו דעם שטורעם .

א טרײפעלע בלויז
אין מײן שאַפנדע האַנט ,
אין מאַשין וואָס איז גרויס
און רופט זיך מײן לאַנד .

צי בין איך דאָ נויטיק ?
צי לעב איך נאָר סתם ,
צי בין איך א נוצלאַכער
טראָפּן אין ים ?.

ווען איך וואָלט אַלס טראָפּן
אין ים אויסגעפעלט ,
צי וואָלטן זיך שיפן
צוליב דעם אָפּגעשטעלט ? .

א בוכשטאַב פון ליד
א טעם פון קלאַנג ,
און דאָך זינג איך מיט
אײנעם גרויסן געזאַנג .

מײן טעם א ווינטל
קאָלזמאַן איך לעב ,
א קלײנינקער פינטל
אין גרויסן געוועב .

ס'איז מיר אזוי גוט
װאָס איך בין נאָך דאָ ,
א סעקונדע אין מינוט
א טײל פון דער שאָ .

ס'איז ליב מיר און טײער
צו װיסן בלויז דאָס ,
אז איך בין א צעשטײער
צום גרויסן קאָלאָס .

א שותף א רײכער
צום גרויסן געשעפט ,
א טײלכל א גלײכער
צום לעבן באהעפט .

שלעכט איז דעם דאָרן
ער האָט ניט קײן פרײד ,
ער האָט דורך די יאָרן
קײן קערנער געזײט .

װער ס'לעבט נאָר בלויז סטאם
מיט קײנעם פארבונדן ,
און האָט אין דעם פלאם
קײן פונקען געצונדן ?.

דער האָט ניט באפרישט
דאָס לעבן מיט זױמען ,
דעם װערט פארװישט
פון לעבן זײן נאָמען .

דערפאר אזוי מונטער
דערפאר אזא פרײד ,
צום פלאקער דעם צונטער
האָב איך אויך געגרײט .

ווען דאָס לעבן וועט שטײגן
מיט זיגן באַקראַנצט ,
וועלן דאָך גײן מײנע צווײגן
וואָס איך האָב פאַרפלאַנצט .

ווען אײן בלויע פאַרטאָגן
באַם פרײלאכן שײטער ,
וועט יונגט דאָך טראָגן
מײן לעבן אף ווײטער .

ווען שפּיל שוין עס רוט
מײן ברעקל געבײן ,
וועט אף אײן מצנוט
מײן לעבן ניט פאַרגײן .

. . . .

. . . .

. . . . .

. . .

אפטימיזם

דער איינדרוק פון דער סאוועטישער פילם
דער נירענבערגער פראצעס

אין מינוטן אין שווערע
ווער איך ניט פארלוירן
ס׳שוועבן בילדער גאנץ קלארע
פונעם נייעם געבוירן .

שווער איז צו זייען
שווער איז צו פלאנצן ,
שווער זיינען די ווייען
פונעם לעבן אין גאנצן .

ווייען פון אומקום
פארשווינדן , ניט ווערן ,
וואס בריינגען פארצווייפלונג
און פירן צו טרערן .

דאס מוז מען דורכגיין
אינעם לעבנ׳ס געלויף ,
פרייד און געוויין
באם אנהויב און סוף .

ניטא אזא קראמפ
נאטור איינצוצאמען ,
זי פארניכטעט און שאפט
און אלץ ניט צוזאמען .

אויב ס׳איז א פרייד
די ווייען פון ווערן ,
דארף אויך דער טויט
ניט בריינגען קיין טרערן.

אָפּטאָמיזם

דער איינדרוק פון דער סאָוועטישער פילם
„דער נירענבערגער מישפּט"

אין מינוטן אין שווערע
ווער איך ניט פארלוירן
ס'שוועבן בילדער גאנץ קלאָרע
פונעם נייעם געבוירן.

שווער איז צו זייען
שווער איז צו פלאנצן,
שווער זיינען די ווייען
פונעם לעבן אין גאנצן.

ווייען פון אוסקוס
פארשווינדן, ניט ווערן
וואָס ברייגגען פארצווייפלונג
און פירן צו טרערן.

דאָס מוז מען דורכגיין
אינעם לעבנ'ס געלויף,
פרייד און געוויין
באם אָנהויב און סאָף.

ניטאָ אזא קראפט
נאטור איינצוצאמען,
זי פארניכטעט און שאפט
און אלץ גייט צוזאמען.

אויב ס'איז א פרייד
די ווייען פון ווערן,
דארף אויך דער טויט
ניט ברייגגען קיין טרערן.

נאָר שווער איז צו פאַרטראָגן
די לעבנס פאַרוויסטע,
דאָס האַרץ זי מוז קלאָגן
אָף טויטן אומזיסטע.

טויטן צו פריע
טויטן דורך צוואַנגען,
דורך נאַצישער כאַיע
אין יעסורים פאַרגאַנגען.

ס'האָט סאָוועטישער פילם
געוויזן די בילדער,
די שרעקלעכע גרוילן
פון דער כאַיע דער ווילדער.

די נאַצישע באַנדע
מיט גערינג און העס,
די מערדער קאָמאַנדע
באַם גרויסן פּראָצעס.

מיט ווילדער אַקשאָנעס
ווי כאַיעס געפאַנגען,
און מיליאָנען קאָרבאָנעס
זײַנען ווי אידעס געגאַנגען.

מיליאָנען סקעלעטן
הורבעס מיט בײַנער,
קאַסטן נאָך קאַסטן
געריסענע צײַנער.

קערפּערס צעשניטענע
שעפּלען מיט קעפּ,
פון פרויען געליטענע
פאַרפלאָכטענע צעפּ.

נאָר שווער איז צו פֿאַרטראָגן
די לעבנס פֿאַרוויסטע,
דאָס האַרץ זי מוז קלאָגן
אױף טויטן אומזיסטע.

טויטן צו פֿריִע
טויטן דורך צוואַנגען,
דורך נאַצישער כאַיע
אין יעסורים פֿאַרגאַנגען.

ס'האָט סאָוועטישער פֿילם
געוויזן די בילדער,
די שרעקלאַכע גרוילן
פֿון דער כאַיע דער ווילדער.

די נאַצישע באַנדע
מיט געריננ און העס,
די מערדער קאָמאַנדע
באַם גרויסן פּראָצעס.

מיט ווילדער אַקשאָנעס
ווי כאַיעס געפֿאַנגען,
און מיליאָנען קאָרבאָנעס
זײַנען ווי אײדעס געגאַנגען.

מיליאָנען סקעלעטן
הורבעס מיט בײַנער,
קאָפּן נאָך קאָפּן
געריסענע צײַנער.

קערפּערס צעשניטענע
שעפּלען מיט קעפּ,
פֿון פֿרויען געליטענע
פֿאַרפֿלאָכטענע צעפּ.

קערפערס צעפרעסענע
פון נאצישן מאָרט ,
מאמעס פארפייניגטע
מיט די קינדער אין אָרים .

מען דארף זיין פון אייזן
מיט הערצער פון שטאָל ,
צו קענען דערהייזן
אלץ צו זען מיט אמאָל .

עס שפארן די טרערן
צום האלדז ווי א קנויל ,
פינצטער עס ווערן —
די אויגן, פונעם גרויל .

פון דער פינצטערער כמארע געדיכטער
בליצט אויף א שיין פון נעכטמע ,
מיט שטאָלץ שטייט דער סאָוועטישער ריכטער
פאָדערט און רופט צו נעקאָמע .

סאָוועטן , איר האָט זיך אונז געבראכט
זייט געבענטשט זייט געגרויסט ,
פאר די וואָס האָבן געשאפן די נאציישע מאכט
עס בילט זיך א מאכטיגער פויסט .

ניין , אין האָלקנס אין שווערע
קען ניט ווערן פארלוירן ,
די צייכנס די קלאָרע
פונעם נייעם געבוירן .

קערפערס צעפרעסענע
פון נאציישן שטערעם,
מאמעס פארפייניקטע
מיט די קינדער אין אָרעם .

מען דארף זיין פון אייזן
מיט הערצער פון שטאָל ,
צו קענען דערווייזן
אלץ צו זען מיט אמאָל .

עס שפארן די טרערן
צום האלדז ווי א קנויל ,
פינצטער עס ווערן —
די אויגן, פונעם גרויל .

פון דער פינצטערער כמארע געדיכטער
בליצט אויף א שיין פון נעכאָמע ,
מיט שטאָלץ שטייט סאָוועטישער ריכטער
פאָדערט און רופט צו נעקאָמע .

סאָוועטן ! איר האָט זיג אונדז געבראכט
זייט געבענטשט זייט געגריסט ,
פאר די וואָס האָבן געשאפן די נאצישע מאכט
עס בלייבט זיך א מאכטיגער פויסט .

ניין ! אין וואָלקנס אין שטערע
קען ניט ווערן פארלוירן ,
די צייכנס די קלאָרע
פונעם נייעם געבוירן ...

צו די מערדער פון מיין פאלק און קלאס

איך וועל קיין קאדעש ניט זאגן
ניט זיצן קיין שיווע מיט באזאקנטע פיס ,
זאלן די קלאג ווייבער קלאגן
איך, וועל אויסשרייען צום מערדער
ווער שולדיק עס איז .

דו האסט מיט מענטשלאכע בלוט געהאנדלט
דורך דוירעס האסטו לעבנס פארצוקט ,
האסט די וועלט אין א שעכט הויז פארוואנדלט
ס'האט נאך דיין קארבן פאר דיר זיך געבוקט .

ווי א כאיע פארצוקט און פארשניטן
אונזערע סאציאליסטע זין און טעכטער ,
זייער בלוט אף גאלדענע רענדלאך צעביטן
פאר פרייד אז געקייכט פון געלעכטער .

איך וועל ניט פארשווייגן דיין שמוציגן נאמען
וואס שפריט פארגיפטונג און האס ,
פון פאלק אף פאלק פירסטו פאגראמען
דו ! קאפיטאליסטישער קלאס .

דייטשן, פראנצויזן, איינגלאנד, אמעריקאנער
פאשיסטישע באצווינגער פון וועלט ,
אין פיראטן באנדע אונטער איין באנער
צו רויבן און מארדן אלץ צוליב געלט .

וואשינגטאן, לאנדאן, פאריז, און בערלין
באצייכנט די מאפע אין שווארץ ,
די נעץ איז צעריסן ס'ציטערט די שפין
מאטקאע, זי שטעכט איך אין הארץ .

דיין פארלוסט האט שטארק דיר פארדראסן
פיראטן שיף געגומען האט זינקען ,
האסטו באשטימט און באשלאסן
די וועלט אין איר בלוט צו דערטרינקען .

אלע פֿינצטערע קויכעס געשטעלט אין געשפּאַן
געשאַפֿן געווער פֿאַר פֿאַרניכטונג און טויט ,
דײַטשלאַנד, פּוילן, פֿינלאַנד, יאַפּאַן
ארום די סאָוועטן א אײַזערנע קייט .

היטלער דײַן קאַפּיטאַן פֿון פּיראַטן
דו האָסט אים מיט גוואַלדע געפּאַנצערט ,
געבענטשט זײַנע בלוטיגע טאַטן
אין זײַן „קאַמף" דײַן האָפֿענונג געאַנקערט .

האָסט געהאַט דעם פּוילן בעטאָכן
אַז פֿעלקער וועלן ווערן דײַן שטויב ,
סאָוועטן פֿאַרבאַנד וועט ווערן צעבראָכן
און דו וועסט פֿאַרשלינגען דײַן רויב .

דער געבאָט איז געווען רויב און פּלינדער
שעכטן נאָר אָן ראַכמאָנעס ,
טאַטעס מאַמעס זקײנים און קינדער
אין קרעמאַטאָריעס פֿאַרברענט די קאָרבאָנעס .

איז אָבער קיין אָפּמאַך באַם רויבער טיראַן ,
ניטאָ דאָרט קיין וואָרט און קיין גלויבן ,
קאָם איז רויב נאָר פֿאַראַן
וועט רויבער דעם רויבער באַרויבן .

אײַן רויבער דערפֿילט האָט זיך שטאַרק
מיטן קויאַך וואָס געקראָגן באַם צווייטן ,
געגעבן דעם צווייטן אין קאַרק
אַליין אַף אַלץ זיך צעשפּרייטן .

די סאָוועטן פּרינציפּ דערקלערט
ווען דו האָסט דאָס געדאַרפֿט ,
און מיט מינע דײַן בײַקס און דײַן שווערד
געגן די סאָוועטן געצילט און געשאַרפֿט .

האט דער מארש פון דער רויטער ארמיי
דיין פינצטערן כאַלעם צעשטערט ,
און איצט, ווינד איז דיר ווי
קענסטו ניט באַהערשן די ערד .

דו האסט די מילכאַמע פארלוירן
געעפנט דיין טיר פאר נאַצישע געסט ,
ס'איז אמעריקע איצטער געוואָרן
פאר אלע פאשיסטן א זיכערע נעסט .

ס'האָבן פעלקער דערזען דיין העסלאכע צורע
לאָנדאָן, און דיסטריקט אָף קאָלומביע ,
האָט טראשעט דער וועלט מיט בייזער גזוירע
צו פארניכטן מיט אטאָמישער באָמבע .

ס'וועט דיר ניט העלפן דיין ציען די גלאָקן
און שפרייטן דיין גיפטיגן סאם ,
ס'האָבן זיך פעלקער פאר דיר ניט דערשראָקן
און ברעכן דיין אייזערנעם צאם .

כאָטש עס ווייטאָקט דאָס הארץ פון ראכמאָנעס
אָף די לעבנס וואָס דו האָסט אומגעבראכט ,
באַקלאָג איך ניט די מיליאָנען קאָרבאָנעס
איצט, ווען מען רופט אונז אין שלאכט .

זאָלן קלאָג ווייבער זאָגן די קינעס
אויפן כורבן פון דאָרף און פון שטאָט ,
ווי סאָרע באס סויזים פארפאסן זיי טכינעס
און שרייען א קאדעש צו גאָט .

איך שיק ניט קיין טפילעס אין הימל געצעלט
צו א גאָט וואָס קען די בעסטיע ניט צאמען
און אויב ס'וואָלט געווען אזא גאָט אָף דער וועלט
וואָלט איך אים פארשעלטן פארדאמען .

! א צײט אזא !

איך װיל ניט זײן קײן האַרפע
אײכעט ניט קײן פלײט ,
נאָר מײנע הענט צװײ שװערדן שאַרפע
מײן גאָרגל א טראָמפּײט .

װער דאַרף דען איצט א פידל ?
אין א צײט פון מאָרד און האַס ,
און ברומען שפּיל א לידל
אף מײן אלטן באַס .

די צײט איז איצט ניט רײף
פאַר צאַרטע שײנע לידער ,
װען טאַליען מיט מעסער און שלײף
פאַרטיליגט מײנע ברידער .

עס שמאַכט מײן ברודער אינטער צאַמען
באַװאַכט פון בריטישן סאָלדאַט ,
און װערט געיאָגט אף אלע יאַמען
הײמלאָז נאַקעט נאַװענאַד .

מען װעט דעם סוינע ניט פאַרטרײבן
מיא פידלען און מיט האַרפן ,
זאָל טראָמפּײטן—שאַל די קױכעס קלױבן
אין פאַרטײדיגונג זיך װאַרפן .

זאָלן הענט איצט שװערדן װערן
געבײלטער פױסט זײן גרײט ,
זאָל יעדעס האַרץ א שװאוע שװערן
פאַר פאַשיסטן, א טויט ! א טויט !

איך קען קײן האַרפע איצט ניט זײן
און זינגען שײנע לידער ,
װען עס ראַנגלען זיך אין פּײן
מײנע שװעסטער מײנע ברידער .

„מוזע"

דאָװיד עדלשטאַט דער זינגער
איז מיט איר געװען באַקאַנט,
און אױב זי האָט צױבער פֿינגער
האָט זי אײַכעט דאָך אַ האַנט.

װײַזן מאַכט זי דאָך געװיס
צו יעכידים בלױז געצײלטע,
האָט זי דאָך מיסטאַמע ניט
צו גײן צו אירע אױסדערװײלטע.

װי קוקט זי אױס?
װײַס, צי שװאַרץ?
צי קלײן צי גרױס?
אַ קאָפּ? אַ האַרץ?

איז זי אַ צערטלאַכע מאַמע
מיט אַ ליבן מאַמע שעיט,
דיכטער װײסן מינאַטאַטע
גאָר זאָגן אונז ניט אױס.

ניט אײנמאָל האָב איך איר געבעטן
זי זאָל מיר שענקען אַ װיזיט,
אױך מײַן שװעל אַריבערטרעטן
און באַלײַכטן מײַנע טריט.

גאָר זי הערט מיך ניט אַפּילע
און קען אַפּילע ניט זײַן טױב,
ס'איז נוצלאָז, װי צו גאָט אַ טפּילע
צום גאָרנישט, זינגענדיק אַ לױב.

און זײַענדיק קלאָר און ניכטער
איז מיר קײן פֿליגלען ניט באַשערט,
כ'קען דערפֿאַר ניט זײַן קײן דיכטער
און מוז בלױז שפּאַנען אַף דער ערד.

יוגנט געדאנקען . „שקלאפן"

מײַן ערשטע ליד געשריבן אין יאר 1901

וואס קרעכצט איר, שקלאפן פאסקודנע
איז דען אימיצער שולדיק אין אייער נויט ?
וואס ווייגט איר ווי קלאג-ווייבער נודנע
ווי בעטלערס בעטלט איר ברויט .

עס קוקט דאך פון אייערע אויגן
די שמוציגע בעטלערשע שאנד ,
ווי געבעכדיק איר האלט אויסגעצויגן
א דארע א בעטלערשע האנט .

איך זע אייך טאגטעגלאך אומלויפן
זוכן און קלאפן די טירן ,
פאר הונגער לוין זיך פארקויפן
צו רויבער, באנדיטן, וואמפירן .

אזוי לײַדעט איר הונגער און נויט
און גלויבט אז אזוי איז באשערט ,
אין די הייליגע ביכער דארט שטייט
פון ראט און פון גאלעך געהערט .

רוהיק לאזט איר זיך בארויבן
אן ווידערשטאנד, און אן א פארדראס ,
איר קענט נאך אלץ זיך ניט [illegible]
אז ווען איר ווילט, זייט איר באלעבאס .

אזוי גייט אייער לעבן אריבער
מאכנדיק אנדערע רייך ,
און שטארבט אין פינצטערע גריבער
די וועלט, זי ווייסט ניט פון אייך .

קריכט ארויס פון אײַערע גריבער
הויבט אויף מיט צאָרן די הענט ,
אונזערע שימשן חאַניבער
צעשמעטערט די זײַלן די ווענט .

זײַן זאָל דער צאָרן וואָס גרעסער
פאַרציטערט זאָל ווערן די וועלט,
אויב שטאַרבן?! איז דאָך שענער און בעסער
צו שטאַרבן אין קאַמף ווי א העלד .

הונגער מארש

אין דער צייט פון פרעזידענט הואווער .

וועלט ! איז שוין פאר מיר נישטאָ קיין ברויט ?
דער שפּײַכלער ליידיק שוין ?
מוז איך מיט א הונגער טויט
אין הונגער אונטערגיין ? .

עס האָבן זאַנגען דאָך געבליט
אף מיין כײליק ערד ,
טאָ וואו איז מיין זאָמער שניט
ווער האָט מיין ברויט פארצערט ? .

זיינען רויבער דען געקומען
אין שפּײַכלער זיך אריינגעריסן ?
און פון דאָרטן צוגענומען
מיין ערלאך דארן ביסן .

וועלט ; דו האָסט מיין ברויט אוועקגענומען
מיט קאַס און צאָרן דער הונגער ברומט ,
ניט צו בעטן בין איך געקומען
נאָר צו נעמען אלץ וואָס מי ר קומט ..

מײן רעבנס געװיעט

איך װעל אײך דערצײלן א מײסע אצונדער
פון מײנעם א רעבן רעב שעפּסל ,
ער האָט ליב געהאַט דערצײלן מײסעס די קינדער
און האָט אױך ניט פֿײנט געהאַט א שנעפּסל .

א בײדל א קלײנס, דאַר װי א שפּענדל
א שיטערע בערדל װי בא א ציג ,
א דינינקע שטימע, װי בא א הענדל
נאָר קױל־שװאַרצע אױגן מיט פֿײער אין בליק .

מער װי אַלץ האָט ער ליב געהאַט די טױרע
טױרען אין דעם הײליקער ניסן ,
פ׳האָבן די קינדער פאַר אים ניט קײן מױרע
װײל ער האָט זײ קײנמאָל ניט געשמיסן .

קײנמאָל אין קאַס, קײנמאָל קײן קלאָלע
שטענדיג פאַרקלערט און פאַרטראַכט ,
אין טױרע געטאַוכט, זײהאַר, קאַבאָלע
זיך געגריבלט װי טאָג אזױ נאַכט .

מיר זיצן און װאַרטן בא פּענגע געמאַרטע
דער רעבע דאַרף זאָגן דעם שיר ,
זיצט ער און קװעטשט אַף די אידישע צאַרטע
און טוט מיט קײן אײנער קײן ריר .

נאָר טאָ טוט א בליץ אין די אױגן די גרױסע
א פֿײערל פֿול מיט געדולע ,
כ׳װעל אײך אײנס קינדער דערצײלן א מײסע
א עמעסע פֿון אונזער געאולע .

דאָס האָט מיר אַף זיכער דערקלערט
דער הײליקער טיפֿער קאַבאָלע ,
די מײסע האָב איך אױך געהערט
פֿון הײליקן זײדן פֿון שטעטלע .

קינדער, דאָס װאָס איך װעל אײַך זאָגן
פֿאַרשרײַבט זיך אין אײַער זיקאָרן,
װײַל איר װעט דאָס דאַרפֿן דורכטראָגן
אין אײַערע צײַטן און יאָרן.

ס'איז באַשטימט און פֿאַרכאַסמעט די שטראָף
ס'איז גרײט פֿאַר רעשאָים מאַפּעלעס,
אין ניבן װעט קומען דער טאָג
צום לאַנגן צום פֿינצטערן גאָלעס.

ס'קען דער הימל מער ניט דולדן
טאָ דעם גאָלעס טאָ דעם שװערן,
ס'װעלן פֿעלקער צאָלן די שולדן
פֿאַר די טײַכן בלוט און טרערן.

פֿון יעטױמים און אַלמאָנעס
פֿון באַרױבטע אָן אַ שיר,
װאָס געפּײַניקט אָן ראַכמאָנעס
האָט דער רױבער, און געװיר.

ס'װעט די װעלט װאָס ליגט אין װאונדן
שרײַען רופֿן צו נעקאָמע,
און װערן װעט די ערד צעצונדן
אין אַ בלוטיגער מילכאָמע.

ס'װעט דער געהענעם זיך אַנטפּלעקן
דאָ, בײַ אונדז אױף דער ערד,
מיט אַלע גרױלן, מיט אַלע שרעקן
שעכטן װעט דער שװערד.

פֿינצטער װעט דער הימל װערן
ס'װעט זון דאָס פּאָנים זיך פֿאַרדעקן,
ס'װעט לעװאָנע און די שטערן
זיך פֿאַרבאָרגן פֿאַר די שרעקן.

ס'וועלן פויגלען דאן ניט זינגען
שטום דער וואלד אין טויטן שלאף ,
נאר די קלויסטערס וועלן קלינגען
צו דער שכיטע רופן די שאף .

נאר פלוצלונג וועט א שטראל טאן
אין מיזראך זיך א שטערן ,
דער ערשטער שייטער וועט א שאל טאן
און דארט וועט ליכטיק ווערן .

ס'וועט זיך מאשמידאי דערשרעקן
זיין גאנצע פעמשעלע שדים אין קאן ,
ער וועט א פייף טאן, און פון אלע עקן
שדים, שדים, לויפן צו .

ס'וועט דארט געבראכן ווערן
פיילס שווארצע גמאזרע,
און טראגן וועט דער שטערן
צו דער וועלט , די גוטע בשורע .

ס'וועט רוהיק פייל זאך ניט בלייבן
זוכן וועט געקעמטע ,
ער וועט די שווארצע קויכעס קלויבן
פאר א צווייטער וועלט מילכאמע .

ס'וועט דער פייל זיך פארשטעלן
אין א מענטשלאכן געשטאלט ,
וועט צינדן בראנד אף אלע שוועלן
אין שטאט אין דארף, אין פעלד אין וואלד .

נעיג און מאניג וועלן זיך שלאגן
יעדער פאלק מיט ביקס און שווערד ,
פוים מארטיסונג וועט זיך טראגן
אף דער גאנצער ערד .

ס'װעלן פעסטונגען און בריקן
ניט האָבן מער קײן װאַנט ,
צעשמעטערן צעפליקן
װעט זײ די בײזע קראַפט .

נאָר ליכטיק שטערן װעט אַלץ ברענען
מיט זײן ליכט די װעלט באַשײנט ,
ס'װעלן מענטשן זיך דערקענען
און װערן ברידער װערן פרײנט .

ס'װעלן פעלקער זיך פאַראײנען
ס'װעלן זיך סוינים הענט דערלאַנגען ,
אײנעם לעצטן שלאַכט דעם אַלגעמײנעם
קענען טײלס צואַנגען .

צװײטער שיטער װעט דאַן בלאָזן
ס'װעט די ערד זיך טאָן א ריר ,
טאַכנעס , מאַכנעס , װעלן זיך לאָזן
איבער בריקן פון פאַפיר .

בריקן פון אײזן װעט סוינע צערײסן
פון הײלן װעט ער פאַרברענען ,
די פאַפירענע בריקן אײנצובײסן
דאָס װעט דער סוינע ניט קענען .

און מײן רעבנס װערטער
פון צוריק מיט זעכציק יאָרן ,
אָף אונזער ערד צעשמעטערטער
מעקוים איז געװאָרן .

„אונזער לעבן"

ס'איז יעדער טאָג און יעדער שאָ
אַ פּערל אַף אַ שנור געקליבן ,
און יעדער פּערעלע איז דאָ
אין בוך, פאַרצייכנט און פאַרשריבן .

די פּערל זיינען ניט אַלע גלייך
זיין קאָליר האָט יעדער איינער ,
ליכטיגע, און פאַרבן-רייך
און גרויע, ווי מאַצייווע שטיינער .

אַ זון אויפגאַנג, אַ פּערל גלאַנץ
אַ פאַרגאַנג, אַ בלוטיק שנור ,
נאָך אַ פּערל איינעם קראַנץ
אַרויפגעצויגן אויפן שנור .

אַ שלעכטער בוך-האַלטער פירט דאָס לעבן
ער ווייסט קיין חשבון ניט ,
ער האָט נאָך קיינעם ניט געגעבן
לויט זיין באַרעכטיקטן קרעדיט .

מיט אומרעכט פירט ער דאָס געשעפט
טאָמאָ, אַף גאָט'ס באַראָט ,
און גאַנץ אָפט עס טרעפט
אַז דער לעבן ווערט באַנקראָט .

שווער און בלוטיק ווערן יאָרן
ס'ווערט דאָס לעבן שלעכט ,
און די באַרויבטע קרעדיטאָרן
מאָנען זייער רעכט .

מיר מוזן דעם בוך-האַלטער —
אין האַלדז און נאַקן נעבן ,
און פירן אַליין די ביכער
ווייל נאָר דאַן וועט אונזער לעבן
בליקלאַך זיין, און זיכער .

טיטוסעס שטראָף

ווען דער רוימישער קריג
האָט געפֿירט דעם זיג —
איינ-לאַנד, באַרויבט און באַצוואונגען ,
האָט זיך באַ טיטוסן דעם קריגער
דעם באַצווינגער און זיגער
אין קאָפּ, א בײזע פֿליג זיך צעזונגען .

האָט מײַן אידישע געשטעטע
מיטן געפּײל און געקעמטע
געטראַכט, אַז די שטראָף איז צו מילד ,
פֿאַרן טוינע וואָס האָט בליענדיגע שטעט —
אין כורבעס פֿאַרוואַנדלט
און מײַן פֿאָלק באַהאַנדלט
פּערדעריש, ברוטאַל, און ווילד .

ווײַל פֿאַר אזא גרויסע זינד
האָט ער דאָך פֿאַרדינט
כאָטש ווײַניגסטנס א לײבן געברום ,
און צום סאָף .
נאַדיר א שטראָף
א שוואַכינקן פֿליגן-געזשום .

נאָר ווי עס ווײַזט אויס
איז די שטראָף טאַקע גרויס
נאָר איך האָב דאָס דאַן ניט פֿאַרשטאַנען ,
נאָר איצט ווײס איך געווײס
אַז דער שטראָף איז
דעם גרעסטע, וואָס אין שטראָף-בוך פֿאַראַנען .

איך האָב קײן שלאַכטן געפֿירט
קײנעם ניט באַרירט
קײן פֿעלקער און לענדער באַצוואונגען ,
און דאָך מיט אמאָל
האָט דער זשומענדיגער קאָל
באַ מיר אין קאָפּ זיך צעזונגען .

דאָס האָט מײַן לעבן צעבראָכן
פּײַנפֿולע יאָרן כאַדאָשים און װאָכן
קײן הילף און קײן רו ניט געפֿונען ,
פֿון אַלע דאָקטױרים און פּראָפֿעסאָרן
איז מיר בעסער ניט געװאָרן
ס'האָבן זיך פֿינצטערע געדאַנקען געשפּונען .

פֿון מעטיקײַט באַרױבט
דאָס געהער שױן פֿאַרטױבט
פֿאַרשװאונדן איז פֿון מיר דער שלאָף ,
ניט געקענט שױן מער קלערן
אַז עס זאָל בעסער װערן
פֿאַר די אױגן געשװעבט האָט דער סוף .

קײן הילף מער ניט געזוכט
ס'האָט זיך געדוכט
אַז אױסגעטריקנט איז דער לעבנס קװאַל ,
איז דאָס צו אונזערע קינדער דערגאַנגען
און ס'האָט גענומען הילף דערלאַנגען
מײַן ליבער זון , מײַן דאָקטער מאַל .

כאָטש ניט אין גאַנצן שטיל געמאַכט
אַ שטילער גערױש סײַ טאָג סײַ נאַכט
האַלט נאָך אַלץ אין זשומען ,
איז אָבער בעסער מיר געװאָרן
דאָס גלײַכגעװיכט דאָך ניט פֿאַרלױרן
און צו זיך געקומען .

ס'האָט אײביגע ליבע זיך האַרצן פֿאַרקליבן
צו מײַן דאָקטער צו מײַן ליבן
פֿול מיט איבערגעגעבנקײט און דאַנק ,
פֿאַר מײַן פֿרײלאַכן געמיט
פֿאַר מײַן לעבן ,פֿאַר מײַן ליד
פֿאַר מײַן װײַטערדיקן גאַנג .

פארצווייפלונגס געדאנקען

וועלט ! איך בין שוין זאט מיט דיר
גענוג ; עס קערט מיר שוין צוריק ,
נאר מיט צארעס שפייזט מיר
נישטא קיין ברעקל גליק .

אף דיין שיינער גרויסער ערד
מיט איר גאנצן גלאנץ ,
טאנצט דער טייוול מיט זיין שווערד
דעם שווארצן טויטן טאנץ .

די זון דיין שענסטער פראכט
זי ווארעמט ניט , איך פיל נאר איר ברען ,
זי האט מיר קיין גליק ניט געבראכט
מיין אויג וויל איר מער ניט זען .

און איך זאג דיר אפן פריי
איך האס דיר וועלט , מיט דיינע ליידן ,
און מיט א העקלדיגן שפיי
וועל איך פון דיר זיך שיידן .

צום יאם

טראָג מיך, טראָג מיך, שיפל מײן
נעם מיר צו פון ברעג,
אין שטורעמדיגן יאם ארײן
טראָג מיך שנעל אװעק.

טראָג מיך אין דעם פרײען יאם
מיט כװאַליעס ברײט צעגאָסן,
װוּ עס איז נישטאָ קײן צאַם
און אויך קײן טיר פארשלאָסן.

אנטלויפן װיל איך פון דער ערד
מיט טרערן און בלוט פארפלעקט,
דורך הונגער, ביקס און שװערד
מיט מײטים פול באדעקט.

פארשטעלט פארצאַמט מיט טורמע װענט
קײן פרײער פלאַץ פאראַן,
פון רויבערישע הענט
פארכאַפּט איז יעדער שפּאַן.

באָס, לענדלאָרד, און פריסט דעם שװארצן
מיט רויבערישע הענט,
זאָגן זײגן שװײס, און בלוט פון הארצן
און צאַפּן גרויסע רענט.

װוּ אַ אויג, דאָרט אַ טרער
קײן פרײד ניט מער צו קריגן,
ערד! איך װיל אָף דיר ניט לעבן מער
און אויך אין דיר ניט ליגן.

טראָג מיך שיפל װינטיק
אין טיפן יאם ארײן,
און זאָלן כװאליעס ברויזנדיק
אויך מײן קײװער זײן.

דאָס לעבן

א מאַזל טאָף , א בריס
א כאַסענע , לעכיים מאַכט שעהאַקל ,
און פלוצלונג ציט מען אויס די פיס
און דאָס איז דער סאַכאַקל .

וואָס איז דער לעבן גאָר אין גאַנצן ?
א נאַריש קורצער שפּיל ,
נאָר איינעם ווילט זיך ליאַרמען גלאַנצן
און איינער מאַכט דאָס שפּיל .

איינער אָרעם , איינער רייך ,
איינער אין יאָך , איינער אין רו ,
נאָר ביידע ווערן גלייך אַף גלייך
ווען די אויגן זיינען צו .

[illegible] אוילעם

דו בינסט אייביק, בינסט שרעקלאך, בינסט גרויס
דו שטעט שטאָט פון בערגלאך און שטיינער ,
טיף אין דיין ערדערנעם שויס
באהאלטסטו מיין זיינעלעס ביינער .

בינסט שטיל רוהיק אין סוידעס געהילט
אין געהיימע כאלוימעס פארטראכט ,
נאָר דיינע געדערם זיינען געפילט
מיט קערפערס פון מענטשן אסאך .

ווי א ריזיגער שטייסטו און וואַרטסט
צו ריבן נאָר אָן ראכמאָנעס ,
ווי א הונגעריגע כאיע גארסטו און גארסט
נאָך ניע און פרישע קאָרבאָנעס .

נישט נויטיק דיר קעמפן זיך יאָגן
זיכער בינסטו מיט דיין רויב ,
מען ברענגט דיר קאָרבאָנעס צוטראָגן
מען קושט נאָך מיט טרערן דיין שטויב .

דו שטאָט פון בערגלאך און שטיינער
פאר איין זאך נאָר קומט דיר קרעדיט ,
עס קריגט זיך בא דיר דאָ נים קיינער
דיינע איינוואוינער שלאָגן זיך נים .

די קלײנע שװארצע מעי

מיט טרערן און געװײן
מיט א יאָמערדיק געשרײ ,
קומט אין הויז צעגײן
די קלײנע שװארצע מעי .

מיט טרערן אין איר קאָל
נעמט זי זיך באקלאָגן ,
זײ האָבן מיר שוין נאָכאמאָל
װידער הײנט געשלאָגן .

זײ שלאָגן מיר , עס טוט מיר װײ
כ'קען זיך ניט שפּילן גאנצע טעג ,
שװארצער טײװל שרײען זײ
און יאָגן מיך אװעק .

דער פּאפּא רײניקט אויס דעם יארד
און מאכט דאָס אזוי שײן ,
אלע קינדער שפּילן זיך דאָרט
נאָר איך קען דאָרט ניט גײן .

מא ! איך קען דאָ מער ניט זײן
פארשפּארט אין הויז א גאנצן טאָג ,
מא , איך בעט דיר מוף ארײן
צוריק אין אונזער בלאָק .

דאָרט געװען א ינגעלע
אזוי גוט צו מיר גערעדט ,
מיט זײנע װײסע הענטעלאך
דעם פּאָנים מיר געגלעט .

איר בענקעניש איר פּײן
אין הארצעלע איז גרויס ,
איר פארװײנטן פּאָנים גראָבט זי אײן
אין דער מאמעס שעיס .

דער מאמען טוט וויי אירע פיסעלאך
פארוואס זי קען זיך דא ניט שפילן ,
און גלעט אירע געקרייזטע הערעלאך
פרובירט איר איינצושפילן .

שפיל מיין קינד ניט זיי קיין זינדער
נאט, ער וויל אזוי ,
מיר אלע זיינען זיינע קינדער
ווייסע שווארצע אלערליי .

נאט , איז אונזער פריינט
ער העלפט אין דער נויט ,
דארפסט דאנקען נאט מיר האבן היינט
צו זאט א שטיקל ברויט .

איך האב איס פיינט דעם שלעכטן נאט !
זאגט דאס קינד ניט פיל געטראכט ,
איך האס איס ! וויל ער האט
מיין פאנים שווארץ געמאכט .

דו זאגסט איך זאל ניט זיין קיין זינדער
נאט איז אונזער פריינט ? ,
פארוואס האבן זיינע ווייסע קינדער
אונז שווארצע אזוי פיינט ? !

איר מאמע ווערט צעמישט
זי האט קיין ווערטער מער ,
בלייבט שטיל און ענטפערט ניט
נאר אף איר פאנים קייקלט זיך א טרער .

„עוואלוציע"

געשריבן אין דער צייט פון מאנקי טרייעל אין טענעסי

מענטש! א פראגע פרעג איך ניט קיין נייע
א ענטפער וויל איך קריגן,
דארווין זאגט דו בינסט א כאיע
ברייען זאגט ס'איז ליגן.

פון וואנען דו בינסט געשאפן
שווער איז צו פארשטיין,
דארווין זאגט דו שטאמסט פון אפן
דער פריסטער זאגט: פון גאט אליין.

נאר ווען איך קוק זיך אין דיר איין
קען איך ניט גלויבן ביידע,
נישט גאט ניט כאיע קענען זיין
דיין עלטער עלטער זיידע.

בינסטו טאקע גאטס א קינד?
לויט זיין הייליגן געשטאלט?
ניין! בינסט ליגנער, רויבער, פול מיט זינד
איך לייקן דאס דיר באלד.

צום גאט אויך אזויני דו?
איז ער אייכעט א פארעטער?
נעמט ער אויך דעם ביסן צו
בא זיינע שכנים געטער?.

נאר גאט איז א שלעכטער אן א שיר
מיט קאס און צארן אויפגעבראכט,
דאס איז ער געראטן מענטש אין דיר
וויל דו האסט אים געמאכט.

זאָל איך ווידער גלויבן
אַז דאַרווין האָט רעכט געהאַט ? .
טאָ וועלכע כאַיע ניט דאָס רויבן
ווען זי איז נאָר זאַט ! .

מאָרד, רויב, געזעצלאַך שיין
דאָס זאָגטמן איז דער גרונט ,
אַ קאַפּאָריע מענטשן גיין
פאַרן ערגסטן הונט ....

איך קען דאָס ניט דערקלערן
וואָס דער נאָמען מענטש בעדײַט ,
מענטשן , דאַרפן ערשט נאָך ווערן
עפּשער מיט דער צײַט ....

„צום קאמף"

געשריבן אין אקטאבער 1917 אונטערן איינדרוק פונעם סאָוועטישן זיג.

געזונגען באם געזאנג פאריין מיט דער מוזיק פון דער „טאָרעאַדאָר ליד" פון דער אפערא קארמען.

שטייט אויף! שטייט אויף!
שטייט אויף עס איז שוין צייט,
הערט דעם רוף
פון נאכט און פון נויט
הערט איר דען ניט
דעם קעמפערס געשריי?
הערט איר ניט די שטארקע שטאלצע טריט
פון דער רויטער ארמיי?.

הערט עס שלאגט
דער זיגרייכער טראמפייט
די פאָן זי שטראלט
זי בלוט איז זי רויט,
און צום קריג
רופט דער געשריי
און ער פירט מיט שנעלע טריט צום זיג
דער פרייהייט'ס ארמיי.

שנעלער קומט צום קאמף
מיט די מיליאנען
כאווײרים, שנעלער קומט מיט מוט,
לאמיר שטירצן אונזערע סוינים
וועלכע דורשטן נאך אונזער בלוט
אהער, קומט יעדער,
שטייט גרייט, צום שטורם,
צום שטורם.

(צוזינג)

ברידער און שוועסטער איר ליידנדע קנעכט
קומט צום קאמף פאר פרייהייט און רעכט
צערייסט די קייטן פון אייערע הענט ,
דערקלערט די טיראנען א קריג ,
צעברעכט די באסטילעס די בלוטיגע ווענט
און מאכט פריי דעם וועג צום גליק ..

הערט עס קראכט !
עס קראכט טראָן נאָך טראָן
עס פאלט די מאכט
פון שווארצן נאָט מאָטן
און עס שאלט
דעם קעמפערס געשריי
און די פרייהייט פאָן אין האנט ער האלט
און קעמפט מיט זיי ,

און ער גייט
דער העלד פון לאנד צו לאנד
ליכטיקייט ער שפרייט
מיט זיין שטארקער האנט
און זיין רוף
זיין פרייער פאָן
רופט און וועקט אונז
שטייט צום קאמף שוין אויף
אונטער דער רויטער פאָן ,
עס פאלט די מאכט
פון די באנדיטן
און געקומען איז שוין זייער צייט ,
די וואָס האָבן אייביק שטום געליטן
האָבן איצטער זיך שוין דאָך באפרייט
דורך קאמף, צום זיג,
צו פרייהייט , צום גליק, צום גליק ...

(צוזינג)

„געבורט פון רויטן קינד"

געשריבן אין שיקאגא פאר דער לעבעדיגער צייטונג
אנגעפירט פונעם וועסט סייד ברענטש פון דער קאמ. פאר,
לעקאוועד דעם 10 טן יובעליי פון דער סאוועטישער
מעלוכע .

א שווארצע און פינצטערע נאכט
מיט וואלקנס דער הימל פארשטעלט ,
עס שטורעמט, עס בליצט, עס קראכט
עס ציטערט עס שוידערט די וועלט .

עס לויפן פעלקער נאציאנען
פארצווייפלט פון צארן און שרעק ,
עס קראכן ביקסן קאנאנען
מיט בלוט , איז פארפלייצט זייער וועג .

ניטא מער קיין פענימער מילדע
אין די אויגן א פייער נאר ברענט ,
ס'פליען אום מענטשן ווי ווילדע
מיט שווערד און מיט ביקס אין די הענט .

שטעט דערפער און ערד
פארברענט צעריסן פארוויסט ,
עס בושועט דער שפיז און דער שווערד
בלוט ; עס גיסט זיך און גיסט .

ווי שלאנגען און ווי ווערים
קעמפן פעלקער זייער קאמף ,
טיף אין דער ערד'ס געדערים
הערט זיך דער געסיטע קראמף .

און דער שרעקלאכער שווארצער טוים
אין דער פינצטער גיט און גיט .

נאר אין דער שווארצער שטורעם נאכט
האט פלוצלונג ווער א ליכט געבראכט .
און אף די בורזשעסדיקע ווענט
גייען שוימרים מיט ליכט אין די הענט .

פארזיכטיק און שטארק געהיט
גייען זיי דארט טריט בא טריט
און נאכ'ן שיין פון ליכט איך גיי
כ'דערנענטער זיך צו זיי
און קום אף זייער וועג
און טרעג, און פרעג ,

זאגט מיר שוימרים זאגט מיר איר היטער
טרעגער פון ליכט און פון שיין ,
וועמען היט איר דא אין בייז געוויטער
זאגט : וואס וועט דא זיין ? .

זאגט : וואס זינגען די געשרייען
דאס יאמערלאך געוויין ,
צי ווערט אין קראמפנדיקע וויען
די וועלט שוין אונטערגיין ? .

און איינער פון די וועכטער
מיט א שטראלנד מוטיקן געזיכט ,
מיט זיין האנט דער רעכטער
הויבט ער העכער אויף זיין ליכט .

אין אט דער פינצטערניש געדיכטער
שנייד זיין ליכט אריין ,
און טויזנטער געזיכטער
דערזע איך אין זיין שיין .

און מיר שטייען אלע דארט
און ווארטן אף זיין ווארט .

און ער הויבט אונדז אָן צו זאָגן
מיט זײַן שטאַרקן קול ,
זײַנע ווערטער ווערט צעטראָגן
איבער באַרג און טאָל .

הערט ! כאַווײרים , מענטשן קינדער
קינדער פֿון אײן מאַמען ,
פֿאַרזאַמלט זיך אַמער געשווינדער
פֿעלקער ראַסן קומט צוזאַמען .

גענוג געשלאָגן שוין געוואָרן
פֿאַרן קאַפּיטאַל און טראָן ,
אַ רויטע קינד ווערט הײַנט געבאָרן
דערוואַכט !! דער טאָג קומט אָן .

אין קראַמפּנדיקע ווײען
פֿאַטערט זיך די וועלט אַצונד ,
פֿון איר לײַב עס רײַסט זיך שוין
דורך בלוט , דאָס רויטע קינד .

אין מיזראַך הויבט אָן ברענען
פֿאַרשוואונדן ווערט די נאַכט ,
אונדזער גרויסער כאַווער לענין
האָט דאָס רויטע קינד צו אונדז געבראַכט .

און זײַן שטימע לאָזט זיך הערן
איבער יעדן לאַנד ,
דעם ליכטיקן מאָרגן-שטערן
טראָגט ער אין זײַן האַנט .

מיט פֿײַערדיקע שטראַלן
וואַרפֿט דער ליכטיקער שטערן
און וואו נאָר זײַנע פֿונקען פֿאַלן
דאָרט מוז ליכטיק ווערן .

און פון לענדער איבער ימען
שווארצע , געלע , שוין צוזאמען
מיט איין ווילן און באגערן ,
צו פארניכטן און פארצאמען
אָט די שטארקע רויטע פלאמען
פון דעם מאָרגן – שטערן .

און דאָס רויטע קינד ער שטייט
צו באגעגענען איז ער גרייט
די ווייסע שווארצע געלע הינט ,
און פלוצלונג א יעלעלע
א לויטעניש א בעהעלע
א פינצטערע מאפעלע
כאפן זיי פון רויטן קינד .

און מיט ראשע טריט און שנעלע
טראָגט ער ליכט פון ברעג ביז ברעג ,
און די שווארצע ווייסע געלע
ציטערן פאר שרעק .

געצייכנט האָט דער רויטער שטערן
אף זיין פאָן דעם שיינעם ארב ,
ניט קיין אָדלערס ניט קיין בערן
נאָר א האמער מיט א סערפ .

דער סערפ ער וועט אויסשניידן
אלע דערנער פונעם פעלד ,
פון הונגער און פון ליידן
באפרייען וועט די וועלט .

דער האמער וועט צעשטויסן
קאפיטאל׳ס מאכטקין טראָן ,
דעם גוילטאָט אָט דעם גרויסן –
בלוטיקן גאָט מאמאָן .

און באפרייט שוין פון די נויטן
צעריסן זיינען קייטן
דורכן טערפ און האמער קלאנג ,
די וועלט א שיין באנייטע
די מענטשהייט א באפרייטע
וועט יובלען מיט געזאנג .

פערצן יאָר

צום 14 יאָריקן סטטעטישן יובליי .

צוויי פּיערדיקע שטימעס
אָנגעגליטע , ווי שטאָל אין רויט ,
ציילן סוינים מיט ניטשק
און מיר, מיט הייליקער פֿרייד .

14 יאָריקער רויטער נעצטכן
געליטערט אין בלוט און אין פֿייער ,
קייטן צעריסן , טראָגן געבראָכן
דעם קומענדיקן יובל צעטייער .

נאָך אַטער קלעפּ און עס צעס מאַלן
דער סוינע טאָט אין שוין אַלע טויט ,
נאָך אַטער שטימעס און פֿראַגע זיך צעשאַלן
פֿון אַלמעלטלאַכן יובל די פֿרייד ..

א באגריסונג פון פרייהייט געזאנג פארײן ,און מאנדאלין ארקעסטער , און פרייהייט דראמ. סטודיע, און קינדער כאר . צום 5 טן יובליי פון אונזער פרייהייט .

עס האט די וועלט ארומגענומען
א ברויזנדיקער שטורעם ווינט ,
מיט פייער בליץ ביינאכט געקומען
צו אונז, דו קעמפער קינד .

דו האסט די פינצטערניש צעריסן
דיין פייערדיקן ווארט געזאגט ;
מיט פייערדיקע בליצן האסט געשמיסן
די פינצטערניש פאריאגט .

אף שטויב האסטו צעריבן
זשאווער-קייטן אלטע געטער ,
פארניכטעט און פארטריבן
פאלשע פירער און פארעטער .

און אלע שווארצע געלע קויכעס
שטייען איצט צוזאמען ,
טראכטן, ברעכן זיך די מויכעס
ווי דיר דעם וועג פארצאמען .

עס ווערט אלץ גרעסער גרעסער
זייער געסימטע קראמף ,
מיט מעסירעס, בליי, און מעסער
פירן זיי זייער לעצטן קאמף .

ס'איז פיינף יאר שוין היינט
זינטשוען דו קעמפסט מיט זיי ,
און צעשמעטערסט אונזער פיינט
מיט דיין רייזיקער ארמיי .

און היינט אין טאג פון דיין געבוירן
איז שטארק און זיכער דיין באשטאנד ,
עס יובלען זינגען פרייהייטס כוירן
איבערן גאנצן לאנד .

א באגריסונג צו דער פייערונג פונעם צוויי טו״זנטריקן
כארקטער שטערן . געשריבן אין דגיעפרט פעטראווסק
אין יאר 1981

צוויי טויזנט שטערנס רויטע
ריזט ז די שטאל געגליט ,
ליכטן שטראלן בריים צעשפרייטע
איבער העלזן פון גראניט .

צוויי טויזנט ? מער נישט ?
זיי קענען דען געציילט גאר ווערן ?
עס זיינען דאך מיליאנען דא
ווייל יעדער ווארט אין דאך א שטערן .

יעדער ווארט א ליכטיק שטראל
יעדער ווארט א פייער פלאם ,
וואס מאכט ליכטיק איבעראל
און ראטעט אויס דעם טאם .

יעדער ווארט אין פול מיט גבאורע
יעדער ווארט א פארטניק ,
אויסבוי ברויז אין יעדער שורע
אין זאווד און אין פאבריק .

יעדער שורע א קאדרע שלאגלער
יעדער ווארט א בריגאדיר ,
וואס יאגט די טעמפן אלץ שנעלער שנעלער
צו דערגרייכן דעם פינף אין פיר .

יעדער ווארט מאכט שטארק און זיכער
יעדער מאזאליסטע האנט ,
וואס בויט און בויט אלץ גיכער גיכער
אונזער איינציג פראלעטאריש לאנד .

טא זיי געגריסט דו העלדן בויער
זיי געגריסט דו רויטער העלד ,
פון דעם ארבעטער און פויער
אף דער גאנצער גרויסער וועלט ..

דער סאָוועטישער פרויִ א סאלוט .

א באגריסונג ליד לעקטער אונזער ליבן גאסט
לודמילא פאוולישענקא .

צו דיר שוועסטער סאוועטישע
אין דײַן פרויִשמארש מיט זיגרײַכע טריט ,
מיט פרעפס מוסקולירטע אטלעטישע
צו דיר זינג איך מײַן ליד .

אף פראנטן מיט שפאנדיצע ריזן
זיך אקפל צו אקפל געשטעלט ,
דו האסט מיט דײַן ארבעט באוויזן
אז דו קענסט בויען און פירן די וועלט .

סוזאסט וועלט דיר פאר דויערס בעגעבן
בלזיין מליכמן , קיטן , און לאסט ,
געשטעלט דיר באם זײַט פונעם לעבן
צום הויז און צום קיך דיר פארקנאסט .

אין רויטער אקטאבער געקומען
די ליכטיקע פרייהייט צעשולט ,
די קייטן און צאמען צענומען
די טירן פארמאכטע צעפראלט .

דו האסט שוין באוויזן דורך יארן
דײַן קויאך , און אויך דײַן פארשטאנד ,
צום מאן א גלײַכער כאווער געווארן
און א ציכטיגער בירגער פון לאנד .

מיט צארטקייט דערציסטו דעם קומענדיקן דור
העלפסט בויען דאס לעבן דעם רײַכן ,
דײַן אויפשטײַג צעבליט זיך פון יאר צו יאר
פיאסט וועלט נאך צו דיר נים קײַן גלײַכן .

דאס ליד פון ארבעט פארצויגן
באם זעג שניידסטו הולץ אזוי ביסיק ,
איבער שטערע מאשינען געבויגן
אלס שלאגלערן ארבעטסטו פלײַסיק .

פירסט טראקטאָר מיט זיכערער האנט
באזאָרגסט דיינע טישן מיט זעט ,
העלפסט אויך רעגירן דיין לאנד
אלס מיטגליד פונעם העכסטן סאָוועט .

ס׳האָט דיין מעכטיקער ריטום צעזונגען
אין קוזניע באם פייער א ליד ,
מיט אָרעמס געשטאָלטע דעם האמער צעשוואונגען
דאָס איינזן צעגליטע דו שמידסט .

בינסט איינגעוועבט אין לעבן דעם נייעם
שניידסט רוימען מיט דיין עראָפּלאן ,
דו פירסט די גאסן טראמווייען
און יאָגסט אויך מיט אימפעט א באן .

צו שטייגן אלץ העכער און העכער
איז דיר פון לאנג שוין געלונגען ,
ס׳האָט שניידערשע מיידל אדעסער
די יאמיקע כוואליעס באצוואונגען .

פירסט שיפן אף כוואליקע וועגן
ס׳פּאָלגט רודער דיין שטאָלצן באפעל ,
דו אנקערסט די שיפן בא ברעגן
מיט קליידער , מיט ווייץ , און מיט מעל .

און איצט ווען די נאצישע כאיע
האָט מיט מאָרד און געפּלינדער ,
פאראז.נרייניגט דיין ערד די געטרייע
און שעכט אויס דיינע טייערע קינדער .

האָסטו זיך גענומען די שווערדן צו שארפן
מיט נעקאָמעדיקן האס ווי א טיגער ,
אף שלאכט פעלדער דיין לעבן געוואָרפן
צוזאמען מיט העלדישע קריגער .

מיר הערן דיין רום אויך פון דאנען
דיין הערטישן קאמף מיט שווערדן בלאנקע ,
אין שנייאיקע וועלדער מיט פארטיזאנען
גייסטו אויך אין שלאכט פארטיזאנקע .

צו דיר מיין שוועסטער סאוועטישע
אין דיין קאמף מיט זיגערישע טריט ,
דיין קאמף קעגן סוינים פארעטערישע
באזינג איך היינט אין מיין ליד .

א בלומען קראנץ פאר מײן טײערסטן כאװער און לערער

יעקב שיפער . צום (.10 פון יובעלײ פון זײן שאפן

אין יאר 1924 אין שיקאגא .

צו דײן יאנטעף ליבער שיפער
באגריס איך דיר אצונד ,
זײ געגריסט דו גוטער כאװער
שײנער פראלעטאריער קינד .

נאך באם האמער און דער זעג
האט שוי דײן ליכט פאר אונז געשײנט ,
האסט דאן שוין אױנגעלײגט דײן װעג
אף װעלכן דו גײסט הײנט .

דו אױבסט דײן ארבעט אן
פול מיט קראפט און מוט ,
שײן און שטארק עס קלינגט דײן טאן
אין דײן , פארטירער בלוט .

און דו אקערסט און דו זײסט
מיט שײנע קלאנגען און קלינגסט ,
און װי א העלד מיט שטאלץ דו גײסט
מיט די פרײהײט סאלדאטן און דו זינגסט .

דו גײסט דורך דער פינצטערער נאכט
מיט דײנע פרײהײט לידער ,
און שרײסט דערװאכט ! דערװאכט !
צו דײנע ארבעטער ברידער .

נאר פלוצלונג װערסטו רוהיק מילדער
בײן האשטאטעטריק פארטראכט ,
און דורך קלאנגען טעלטסו בילדער
פון צװישן טאג און נאכט .

נאר דו קענסט ניט זײן קײן מילדער
עס רופט דיך צו דעם שטורעם טאג ,
און מיט שטורעם און געפילדער
ציטטו שטארק דעם פרײהײט גלאק .

און עס קלינגט דײַן שטורעם גלאָק
און וואַרפֿט אַ מוירע אַף די וועלף ,
און דעם רוסישן פֿרײַהײט טאָג
באַזינגסטו אין דײַן „ צוועלף ״ .

דער הימל פֿינצטער שוואַרץ
זינגסטו אין דײַן צוועלעף ליד ,
און אין דײַן קוזניע זינגט מיט האַרץ
דײַן פֿאַרשוויצטער שמיד .

אין דער קוזניע בײַ דעם פֿײַער
שמיסטו טאָג פֿאַר טאָג ,
און דעם קאַמף וואָס איז דיר טײַער
באַזינגסטו אין שטורם גלאָק .

בײַ דעם רויטן פֿײַער פֿלאַם
האָסטו זיך געשטעלט ,
און די „ בעסטיעס ״ מיט דעם טאַט
פֿאַרטריבן , פֿון דער וועלט .

פֿול מיט צאָרן טרײַבסטו זײ
די בעסטיעס , די רעגירער ,
און מיט ליבע און מיט טרײַ
באַקלאַצטסטו אונזער פֿירער .

דו שטײסט די גאַנצע צײַט
און זינגסט פֿון קאַמף אונזער לידער ,
און באַזינגסט דעם גרויסן שטרײַט
פֿון די קאָמאַנדע „ צוויי ברידער ״ .

דער שרײַט , ס'איז מײַן אַשירעס , מײַן געלט
יענער , מײַן שטיט , מײַן בלוט ,
און איצטער ברענט די וועלט
אין דײַן „ פֿײַער גלוט ״ .

און א רויטער פייער בראנד
האט די וועלט ארומגעכאפט ,
אין דיין שטארקער מיטטער האנט
דיין האמערל ער קלאפט .

ני שיין עס קלאפט
דער שטארקער האמער דיינער ,
היט און פלינק זיין מיידל כאפט
דיין פריילאבער ציגיינער .

נאר פלוצלונג האבן זיך צעלאזן
מיט אימפעט און מיט קויאך ,
הילכיק אויפגעטו צו בלאזן
דיין שיינער שעל מעטיאך .

דער שיינער רופט און וועקט
צום גרויסן קאמף פאר גליק און שלעם ,
און מארגט א מוירע און ער שרעקט
דעם ליליט ביינטל , מיט טייטעלים .

צען שיינע יארן האבן ליכט געשפריט
ס)איז יעדער יאר א באפרייונג צייכן
זאל דיין שטימע הויך און ברייט
אלע פרייע דערגרייכן .

הייגט צען יאר שוין איז געווארן
זינט דו שאפסט פאר אונז געזאנג ,
זינג נאך ! זינג נאך ! פילע יארן
יארן , יארן , לאנג .

ארבעט ווייטער מער נים מיד
נים אין גייסט , און נים אין גוף ,
זינג ! און זינג ! דיין שטורעם ליד
זינג ! און וועק ! און רוף ..

דרײ דירעס

א מאטאנע מײן טײערע כאװערטע פאר איר טעטיקײט אין די שיקער קרײזן , לעקאװעד דער פײערונג פון א.א.ט. באם ארויסשיקן דעם ערשטן טראנספארט געשטריקטע זאקן און סװעטערס, פאר אונזערע קעמפער אף די פראנטן .

צװישן פעלדער מיט װײץ און מיט קארן
האט א זאמדיגער װעג זיך געשלײנגלט ,
צום מילנערס הויז האט שטײט שוין פון יארן
מיט גארטן און בוימער בארינגלט .

אויפן בערגל האט די מיל זיך געטורעמט
װי א אָדלער קעגן הימל צעפליגלט ,
דער װאלד האט זײן שײנקײט געפורעמט
אין זילבערנעם טײך זיך געשפיגלט .

פיטאך דעם מילנער זײן װײב מערע זיסל
װער האט דען זײ ניט געקענט ?,
אפן די טיר איז, גרײט אין די שיסל
ברײט זײנען הערצער, און אפן די הענט .

א געסט מיט ליבענדע טויבן
האט געהיטן די מילנערשע הניז ,
די קינדער אף שװעל און דורך שויבן
אף פארבײ-גײער קוקן ארויס .

װען א װאנדערער אויפ פלײצע א פעקל
געבויגן פאמעלאך ער גײט ,
שיקט ארויס א צעבויגענעם שטעקל
װערט באלד אין הויז א פרײד .

א פרײד בא דער מאמען און טאטן
מיטן גאסט, פרײדט זיך יעדעס קינד ,
מען רײנטשט דעם אפגערוסן און זאטן
זײן זאל דאס אים צו געזונט .

2

גים מיט זונעס פרישן גרעניץ
שטיט דארט פון לאנג, פון אמאל ,
א שטעטל גרויס ווי א צעניץ
פארטײעט פארבארגן אין טאל .

מיט כשוד איז באוואכט יעדער שטעגל
ס'איז שטעטל אין שטענדיגן שרעק ,
ווען טאטעס מיט פערדל און וועגל
נאך ברויט זיך געלאזן אין וועג .

צווישן הײזער צעקריכטע אונטער שטרויענע דעכער
איז א שײנע הויז דארט פאראן ,
ס'האט פ״טאך דער סילנער איר ברײטער און העכער
געבויט, פאר זײן טעכטער דעם שײנעם נאדאן .

עס האנדלט דער אײדים מיט וואלד און מיט קארן
ס'פעלט ניט כתלילע קײן גרויס ,
איז די טעכטער א מאמע געווארן
צו אלע הפס זײנען אין נויט .

ער איז באקאנט מיטן טרארע
גאנץ שטאט ער קומט דארט אין הויז ,
איז פאלט ער אריין אין א צארע
לויפט ער און שלעפט אים ארויס .

קימפעטערנס פי אידישע פי גויעס
פאר זײ איז אלעמאל גרײט ,
אײנגעמאכץ פארשידענע אין פלעשיעס
פאר הונגעריגע קינדער א ברויט .

עס קומט ווינטער א אויטן איז קאלט
גרויס איז די קעלט און די נויט ,
באזארגט ער מיט האלץ פונעם וואלד
און זײ, מיט א שוך און א קלײד .

אזוי שפּינט זיך דער פּאָדים
פון דעם פילנערס מי־שבּרכע ,
א פרוכטבארער פלאנץ יעדער קינד
מיט פארנומענע הענט אף די ליפּן א ברכה
זײן זאָל דאָס זײ צו געוווּנט .

8

צוױי דורות האָט צײט שוין פארצערט
דורך מילכאָמעס און בלוטיקע פּאָגראָמען ,
דער דריטער דאָר , אף אמעריקאנישער ערד
שפּינט װײטער דעם גאָלדענעם פּאָדים .

אין דער זאטער דער רײכער מעדינע
פעלט אויך ניט קײן פרעמקײט און נויט ,
ניט אף אלעמען רוט גאָלדענע שכינע
גענוק דאָ, סן א דאך און סן ברויט .

מיט ברידער און שװעסטער געטרײע
אויפן פּיקעט לײן אזױ־א העלד ,
קעגן קאפּיטאליסטישער כאיע
אין קאמף, געטרײ זיך געשטעלט .

אין קאמף געפינט זי איר גליק
פאר גערעכטיקײט , קעמפט זי און מאָנט ,
אין הויז, אויפן גאס , אין פאבריק
צוזאמען מיט קעמפער באַם פראָנט .

זינטען מ׳האָבן פאשיסטישע װאנדאלן
סאָװעטישן גרעניץ איבערגעשפּאנט ,
ברוטאל שוין אײכעט באפאלן
אונזער דעמאָקראטישער לאנד .

איז זי געװאָרן א סאָלדאט א געטרײער
צוזאמען מיט קעמפער אין הײסן געפעכט ,
האָט מער הילף צו שאפן , איז ליב איר און טײער
פארנומען מיט ארבעט די טעג און די נעכט .

מיט וואָל און מיט שפּיזלען
איר האַרץ זיך צעוויליעט —
שטעט בײַ דער ראַדיאָ —
מיט די פּאַטעטישע זינגען אַצונד ,
אַ פּאַרטיקן פּטעטער —
צום האַרצן זי פּוליעס
הילדישער קעמפער !
טראָגן זעלבסט דאָס געזונט .

אוויכטיגער עפּיזאָד. פֿון מײַן פֿאַווערטע ,און מאַמע, אויפּטן אין יאָר 18-19. ווען די אינפֿליזענציע, קראַנקהייט האָט זיך שרעקלאַך, פֿאַרשפּרייט ווי אַ מאַגייפֿע, איבערן לאַנד. מיר זײַנען אויך געווען צווישן די קראַנקע. דריי מיט איין מאָל. ווען מיר זײַנען קאָם מיטן לעבן אַרויס.

מײַן פֿאַהעריטע, און מאַמע, געטרײַע, פֿון אונזערע ליבע קינדערלאַך, איז געווען זייער באַזאָרגט ווען די קינדערס געזונט. זי איז אַוועק אין סקול, וואו אַלע אונזערע קינדער, זײַנען טעגלאַך געגאַן געגאַנגען. און האָט צוגענומען אַלע פֿיר קינדער. דער פֿאַרוואַלטער, (פּרינציפּאַל). האָט זי זייער געשראָקן. אַז מיר וועלן שטאַרק באַשטראָפֿט ווערן. פֿאַרן אַרויס נעמען די קינדער פֿון סקול. אָן די דערלויבעניש, פֿון דער באָרד אָף עדיוקיישן. אָבער זי האָט אים ניט געהערט. און האָט געטאָן, וואָס איר מאַמע האַרץ האָט איר דיקטירט. די קינדער זײַנען געווען צוויי וואָכן אין הויז. ביז די עפּידעמיע, איז געוואָרן אַביסל שטילער.

די מאַמע האָט זיך באַטראַכט, אַז עס איז איצט אַ גינסטיגע צײַט, צו לערנען די קינדער, לייענען און שרײַבן אידיש. אַי פֿון בוך, און אויך אויפֿן פּאַפּיר. וויל אידיש, רײדן קענען זיי. אונזי איז די מאַמע, געוואָרן די קינדערשע ערשטע לערערן. אין אידיש לייענען, און שרײַבן. די אינגערע דריי קינדער. האָט זי, צוגעגרייט, פֿאַר דער אידישער, אַרבעטער רינג שולע. וואו פּסח, באַקאַל, איז דאָן געווען לערער. לייעלע, איז גלייך אַרײַן אין דריטן קלאַס. און ניטעלע, אין צווייטן קלאַס. און דער אינגסטער, דער זעקס יאָריגער פּסחקע, אין ערשטן.

די עלטערע כאַשעלען, האָט די מאַמע אליין געלערנט. ביז כאַשעלע, האָט שוין גוט, געקענט לייענען און שרייבן אידיש.
און איצט, אין יאָר 19–35, איז כאַשעלע, די געזאַנג לערערן.
פון די פראָגרעסיווע קינדער שולן, אין שיקאַגאָ.

שפעטער. נעמט מען כאַשעלען, צו אין נויאָרק, אלס געזאַנג לערערן,
אין קעמפ קינדער לאַנד. און זי ווערט שיפערס, געהילף דירינענט.
און פיאַניסטן. און אויך לערערן מיט די קינדער אין קעמפ.
נאָכן סיזאָן. אין נויאָרק, איז כאַשעלע, שיפערס, געהילף דירינענט.
און פיאַניסטן, אין די כאָרן.
און איצט, ווען די קינדער, זיינען צופאָרן אין אנדערע שטעט.
שרייבן די קינדער צו אונז זייערע בריוו, אין אונזער שיינער
מוטער שפראַך, אידיש. און מיר האָבן גרויס פאַרגעניגן, צו
לייענען זייערע בריוו, אין אידיש.

ק א ו ע ד.

און איצט, ווען אונזער מאַמעס, זיינען באַקריינט, געוואָרן מיטן
קאָוועד, מ א מ ע פאָג. וויל איך אויך געבן מיין כאַווערטע, און
מאַמע, דעם קאָשער פאַרדינטן. קאָוועד. מאַמע געטרייע. צו אלע, קינדער.
נייט נאָר צו אונזערע קינדער אליין. וויל זי איז, די פאַרטרע-
טערן. פון אונזער כאָר. צו די קינדער שולן פון אָרדן. און
אויך פון כאָר. איז, זי די פאַרטרעטערן. צו אלע אונזערע
פראָגרעסיווע, אָרגאַניזאַציעס. וואו אויך אלס פאַרטרעטערן. אויך
פון כאָר. צו אונזער מאָרגן הרייהייט. וואו זי, ווערט באַערט מיטן
קאָוועד, שלאָגלערן. און די מאָרגן פרייהייט גיט איר א וואָך,
וואַקאַציע אין קעמפ. ניט געדיינגעט. איז ניב איך דיר דעם
קאָוועד. געטרייע כאַווערטע און מאַמע. וויל אלץ וואָס דו טוסט,
איז מיט אזוי פיל ליבע. און–איבער געבענהייט.
טאָ זיי, טעטיג. נאָך פאַר פילע יאָרן.

אויך קאָוועד, אייך מאַמעס. און כאַווערטעס. פאַר אייער
איבער געבענהייט, צו אונזער ארבעט.

אייער יצחק, קעריש.

„בענקשאפט"

געשריבן פאר דער ערשטער פראָגרעסיווער קינדער־שול
געגרינדעט ביים פרייהייט געזאנג פאריין ,אין שיקאגאָ .

פריי די וועלט פון פרעסט און שנייען
די לופט איז פול מיט פרייד ,
וואלד און פעלד פארפוצטע שטייען
אין רייך קאָלירטן זומער קלייד .

טייכעלאך זילבערנע רוהיק פליסן
מורמלען א געזאנג ,
צום לעבן און גענימן
ס'וועקט אין הארצן א פארלאנג .

פייגל געזאנג, און בלומען דופט
און קינדער'ס פרייד געשריי ,
דאָס קישעפט וועקט און רופט
צו באהעפטן זיך מיט זיי .

דאָס איז נאָר פאר קינדער רייכע זאטע
פאר אונז נאָר בענקשאפט ווײ ,
הייל אונזערע אָרימע טאטעס
ארבעטן שטענדיק נאָר פאר זיי .

אויגוסט

יעדער כּײדעש מיט זײַן לעהענע קאַלע
א יאָר, גאַנצע 12 לעהענעס ,
האָסטו אויגוסט מער פון אלע
אונדז געבראַכט מאַטאָנעס

איך האָב דיר אויסדערצײלט
פון אלע 11 ברידער דײַנע ,
זײ האָבן אונדז אײַכעט ניט פֿאַרטײלט
כ׳האָב צו זײ קײן טײנע .

סעפּטעמבער איז אונדז ליב און הײליק
דער ליבסטער פון מאָנאטן ,
ער האָט אין אונדז א גרויסן כּײליק
דעם זון , און אויך דעם טאַטן .

מיר האָבן פאר א צײַט געטראַכט
אַז סעפּטעמבער בלײַבט דער זיגער ,
א מאַטאָנע אונדז געבראַכט
דעם נאָמען שװער און שװיגער .

אָקטאָבער, אינדיאַנער זומער גלאַנץ
געבראַכט אונדז אויך זײַן רום ,
אין אונזער שײנעם לעבנ׳ס קראַנץ
געפֿלאַנצט דעם צאײטן בלום .

דעצעמבער מיט זײַן װינטער פּראַכט
געגעבן האָט אַסאַך ,
מאַמע , באָבע , אונדז געבראַכט
מיט דרײַ זיסע אײניקלאַך .

יאַנואַר, דער ערשטער כּײדעש פונעם יאָר
צים געלדן פֿאָדים אויפן שפּינדל ,
עס קומט צו דזשודעלע צום כאָר
באַרײַכערט דאָס געזינדל .

די ערשטע מאמענע אונז געבראכט
און געגעבן זייער פיל ,
פאר מאמע מאמע אונז געמאכט
האט דער 28 טער אפריל .

מאי צעפריילינגט בוים און בלומען
באפוצט די ערד אין גרין ,
איז א איניקל געקומען
אונזער ליבער זין .

ס'האט זון אין יולי זיך צעצונדן
און געשלאפן א פארבאנד ,
ס'האבן אונזערע קינדער זיך פארבונדן
אין פארשרום שוין זאלבענאנד .

אויגוסט , מיט שעפעדיגער בראכע
פון דיין אייצער פונעם רייכן ,
האסטו געבענטשט אונזער מישפאכע
ס'איז נישטא צו דיר קיין גלייכן .

אויגוסט , מיט דיר מיר זיינע בידע
די ערשטע טריט געגאנגען ,
טאטע מאמע איצט באבע זיידע
צווישן כוטע שפאנגען .

אויגוסט , דו האסט אונז א זון געגעבן
אין אונזער קראנץ א שיינעם פערל ,
און אויך א איניקל זאל לעבן
אונזער זיסע קערל .

דורך יארן האט דעם הארץ געבלוטיקט
מיט שרעק און זייטאק —
נאכן כאמער און מאטן געביינקט ,
האסטו אונז געטרייסט דערמוטיקט
האסט אים ווידער אונז געשיינקט .

אויגוסט , פול מיט שפאס און מיט וואונדער
אונזער לעבנ'ס וועג באצירט ,
אונזערע זיסע ליבע קינדער
אין זייער אייגענער היים אריינגעפירט .

אויגוסט , דו שענסטער רונג פון 12 רינגען ,
פאסטענעס זעלטענע אונז ברענגען ווידער ,
און מיין הארץ מיט פרייד וועט זינגען
פאר דיר די שענסטע לידער .

מײן לעבנס טאָג .

אַלץ װאָס איך האָב ליב
איז א טײל פון מײן לעבן ,
אַלץ װאָס איך גיב
האָב איך אלעמאָל געגעבן .

מײן פאָלק און אױך מײן קלאַס
װעל איך ליבן ביזן קײװער ,
פאַר סױנים פול מיט האַס
איז מײן יעדער פײער .

מײנע ליבע זײנען
אונזער ברױט און בוך ,
הײלע גאָר פון דאַנען
שעם איך מיך אױך .

עס ליבט מײן האַרץ אַזױ
די װאָס שרײבן לידער ,
און די װאָס זינגען זײ
זײנען מײנע שװעסטער מײנע ברידער .

ס'איז יעדער אַרבעטער מיר טײער
װען אַפילע א פאַרטירטער ,
װײל אין האַרץ עס גליט דער זעלבער פײער
מיט מיר אין פּיקעט לײן שפּאַצירט ער .

מײן יעדער קינד מײן גרעסטע פרײד
דאָס טײערסטע אין מײן לעבן ,
פאַר זײ בין איך שטענדיק גרײט
מײן בלוט אַװעקצוגעבן .

װידער אויגוסט.

דיר צו דערמאנען
קום איך איצט װידער,
דיר צו באשרײַבן
מיט ליפּסיקע לידער.

דײַנע טעג פול מיט פראכט
זײַנען געפלויגן װי טויבן,
אונדז מטטנעס געבראכט
דורך קינדערשע שויבן.

דײַן 15 טן טאג
װעל איך פארשרײַבן,
דער באנישער יאג
װעט אויף אײביק פארבלײַבן.—

די פרײדיגסטע טעג
פון אונדזערע יארן
װען זיך געלאזן אין װעג
צו די קינדער צו פארן.

איך פארשרײַב דאס באזונדער
מיט גליק און מיט פרײד
געפארן צו קינדער
און ס׳האבן אונדז קינדער באגלײט.

מיט פרײד אײנעם בלוט
דאס הארץ גירברײַרט,
עס קומט די מינוט
די באן האט געריירט.

ס׳שטײַכלט די מאמע
ניט נויטיק קײן שפּראך,
פון גליק מינאטמאטע
טוט מאמע א לאך.

שווער צו באשיידן
דעם גרויסן געפיל ,
דאס קען נאר ריידן
א הארץ אין דער שטיל .

עס שניידט די באן
אין טונקעלער נאכט ,
אין הארץ איז פאראן
אזא ליבטיקער פראכט .

ביים פענצטער די מאמע
ציילט יעדער שפאן ,
צו פאמעלאך מיטאמע
גייט איצט די באן .

מיט בענקשאפט אין די אויגן
פון מאמע א זאג ;
ווען מיר וואלטן געפלויגן
זיינען מיר אין שיקאגא ביין טאג .

עס ברענט ניט דער טאטע
ער איז גאנץ געלאסן ,
מיט פרייד זיינען זאטע
זיין לאכן און שפאסן .

דיר ווילט זיך איצט פליגלען ;
א פידלער גאר ווערן ; ,
אין הימל זיך שפיגלען
און ציילן די שטערן ; .

[illegible] אין דער ציילן
דער הימל צו צייט ,
מען דארף זיך ניט אײלן
מיר'ן קומען אין צייט .

אין וואגאן איז שוין טונקל
עס שלאָפט שוין א יעדער ,
נאָר פאר אין ווינקל
עס זינגען די רעדער .

א מורמל א שפילן
אין זייער געזאנג ,
מיר לויפן דערפילן
א הארציקן פארלאנג

צו א כאָלעם געגארטן
מיר לויפן געשווינדער ,
דאָרט וווּ עס וואַרטן
ליבינקע קינדער ..

מיט פענימער ווערפריידטע
זיי שטייען צוזאמען ,
מיט אָרעמס מעשפרייטע
פאר טאטן און מאמען .

מיר זיצן און קלערן
מען פילט זיך דערהויבן ,
פינקלען די שטערן
דורך נאכטיקע שויבן .

אין הארץ אזוי פריי
די אויגן זיי שטראלן ,
עס לויפן פארביי
צעליכטיקטע וואקזאלן .

פאבריקן און שטעט
זיינען אנקעגן געלאפן ,
וואָס טויג איצט א בעט ?
ווער קען דען איצט שלאָפן ? .

ווען פון מיזראך האט דער הימל
זיך בלוי־רויט געשיקט ,
האט ענדלעך א דרימל
אונז ביידן באזיגט .

דערפרישטע באַרוטע
מיר האבן דערוואכט ,
האט 16 פער אויגוסט
זיך זוניק צעלאכט .

מיר זיינען באַרינגלט
מיט מאכטיקע ווענט ,
ס'האט באַן זיך געשלײנגלט
אין זוניקן בלענד .

מיט גרינקייט פארשפרייט
די פעלדלאך אין צוויט ,
ווער האט זיי פארזייט
אויף בערג פון גראניט ? .

ווער האט די בערג דא געשניטן ?
אויסגעטירט דעם פלאן ,
עס זאל קענען אין מיטן
דא לויפן א באן ? .

אז איך מיט דער מאמען
זאלן קענען אצונדער ,
לויפן צוזאמען
צו אונזערע קינדער ? .

דעם האבן דא מיינע ברידער
די קירקעס צעשאונגען ,
מיט ארבעט און לידער
די לופט דא פארקלונגען .

דאָס האַרץ אין דערקװיקט
פונעם געלדענעם בלענד ,
א בראָכע זי שיקט
פאַר ערלאַכע הענט .

אזוי צײט און צײט
די באַן אײנעם יאָג ,
צװישן בערג פון גראַניט
א גאַנצענעם טאָג .

נאָר עס קומט פון הױבן
א װאָלקן אנקעגן ,
און עס װאַשן זיך שױבן
אין פלײציקן רעגן .

דער לאָקאָמאָטיװ װי א מידער
נעמט לאַנגזאַם זיך שלעפן ,
ס'װילן רוען די גלידער
די אױגן זיך קלעפן .

ס'װערט פינצערניש צעריסן
מיט בליציקן בלײאַסק ,
ס'לאָזט אונז באַלד װיסן
דער דונערשער טראַסק . —

אז קײן רו איז נישטאָ
בײ הימל און ערד ,
יעדער מינוט, יעדער שאָ
עס שאַפט און צעשטערט .

דאָ בױט ער, דאָ צערײסט ער
דאָ פלאַנצט ער און פ'בליט ,
אָט דאָס איז דער מײסטער
פון די בערג פון גראַניט .

ס'האט באן דורך דער נאכט
זיך פארטיק געמאכט,
אין רעגן, זיך געוואשן געצוואגן,
זיך געפוצט און געגלעטיקט
און טאקע פארשפעטיקט
און פרובירט דאס איצט צו דעריאגן.

ס'איז דאך 17 טער אויגוסט היינט
טאטע, מאמע, און פריינט
פאר טויזנטער מיילן ווייט,
געטרויט די על קאפיטאן
אלס די זיכערסטע באן
אז זי וועט זיי ברענגען אין צייט.

באלד פון פארטאג
פארשנעלערט דעם יאג
ארויס פון געשליינגלטע וועגן,
ניט מער קיין וועגן געבויגענע
די שטרענגע אויף פידל געצויגענע
און ס'שפילט די זון איר אנטקעגן.

ס'ציען זיך פעלדער גלייכע
אין קאלירן רייכע
א טעפיך מיט טויזנט אוזערן,
ס'פליען ביימער נאך ביימער
אין גרין און אין קוויטן
און טנעפעט מיט גאלדענעם קארן.

פורלאך עס פארן
עס שלעפן טראקטארן
טשעבעט און ברעגנעט שמאך,
טי ער און טי זי
פארגליבן די מי
אונטער א שיינדריקן דאך.

צי וועט דאַ דער שאָפער
פון זיין אַרבעט גענייטן ?
צי וועט דער פאַרכאַפער
זיין ברויט ניט פאַרשפּילן ?
אויסערן ריגל פון שלאָס ,
אין האַרץ פון אַ ריס
וויל איך ניט אויף געהיים
אַז עס וואַרט שפּעקולאַנט —
און באַנקיר באַלעבאָס .

באַנקיר איז שוין גרייט
ער ציילט שוין דאָס ברויט
זיין געלט מיט פּראָצענטן צו מאָגען ,
פון קאָרן און ווייצן
וועט באַלד נעמען פליסן
אין זייערע קאַסעס —
די שווערע מיליאָנען . — — — — — —

ביים פענצטער געזעסן
געטראַכט אין דער שטיל ,
און קיינמאָל ניט פאַרגעסן
מיין וועג און מיין ציל .

נאָר באַלד נעמען זיך באַווייזן
בילדער דערמאָנטע ,
בריקן פון טייכן
קוימענס באַקאַנטע .

ס'ציט די באַן
אויף פיל רעלסיגע וועגן ,
ס'קומט שוין נאָך שוין
אונז שיקאַגאָ אַנטקעגן .

האַסטיק נעמט פליען
דאָס פרייד אין די בלוטן ,
סעקונדן זיך ציען
און ס'קומען מינוטן .

פון פרייד די דערוואַרטע
אין א ווירקלאַכקייט געוואָרן ,
פאַרלאַנגען געגאַרטע
פון יאָרן און יאָרן .

שיקאַגאָ !
איך האָב דיר פאַרלוירן
און ווידער געפונען ,
אין דיינע אָרעמס דורך יאָרן
באַלוימטע געשפונען .

די קינדער פון דער מאַמען
דיינע זאַפטן געזויגן ,
ביי דיר דאָ צוזאַמען
אונזערע קינדער דערצויגן .

שוין יאָרן און יאָרן
מיט דיר זיך געזעגנט ,
איצט געקומען צו פאָרן
זיך ווידער באַגעגנט .

דו האָסט אונדז אויפגענומען
ווי א מאַמע א צעהיצטע ,
אנקעגן געקומען
א צעפּאַרעטע פאַרשוויצטע .

עס האָט אונדז דיין שוויצן
גאַנץ ווייניק געאַרט ,
ווייל הייסערע היצן
האָבן אויף אונדז דאָ געוואַרט .

עס שטייט שוין די באַן
די רעדער. שוין שטיל ,
בלויז נאָך איין שפּאַן
און מען איז דער ציל .

אראפ פון די טרעפ
אין טיערן שפאציר ,
מיט געהויבענע קעפ
עס שטייען ביים טיר .

מיט הימען געפלאטער
דורך מאקזאלישע שויבן ,
מיט פענימער צעשטראלטע
אונזערע ליכטיקע טויבן .

מיט הייליקסטע פלאמען
די הערצער צעצונדן ,
מיטן טאטן און מאמען
פארקניפט און פארבונדן .

דער טאג פון אונזער קומען
האט זיך ליכטיק צעשיינט ,
ס'האבן אויך איינמאל גענומען
אונזערע פריינט .

עס פירט אונז דער וועג
אין הויז אריין גלייך ,
וואו עס וואשט זיך דער ברעג
אין מישיגאן טייך .

ס'איז אונז אזוי גוט
מיר זיינען ווידער איצט דא ,
מיר בענטשן די מינוט
מיר בענטשן די שעה .

אײניקל און זײדע
שוין צװײ גרױסע מענער ,
דיסקוטירן זײ בײדע
טעכנישע פּלענער .

אַ טרײסט בײ אונז בײדן
װי אַ ערפּלאַן שװעבט ,
אַז װױל איז דעם זײדן
װאָס האָט דאָס דערלעבט .

דאָס האַרץ אַזױ זיכער
מיט פרײד איבערבירט ,
איבער ביכער און ביכער
דזשורעלע שטודירט .

ס'פרײען זיך טאַטע און מאַמע
ס'שטראַלט דאָס גליק פון זײ בײדן ,
מיט גליק און פרײד זײנען זאַטע
די הערצער בײ באָבען און זײדן .

צו קלײן איז מענטשלעכער שײכל
צו קענען באַשרײבן דאָס גליק ,
װען ס'[illegible] טעכטער אנקענען איר שײכל
דער אײדעם זײן האַרציקן בליק .

אַ טעג צו ליכטיקע פונקען
אױף שטענדיק אין האַרץ װעט איר זײן ,
באַרױשטע האָבן מיר אײך געטרונקען
װי דעם בעסטן און טײַערסטן װײן .

מיט פרײד פון יעדערן באַזונדער
לױפן דורך די טעג ,
און װאָס טאָרן מיר צו קינדער
אידער שוין אין װעג .

װידער אין װעג

נו, אט פארן מיר שוין װידער
מיט טיפבע זפצט די מאמע ,
די פלאנעטעס שוין לידער
צו שרייבן פינאטאמע ! .

אַ זאמל אין די שיינע בלומען
די פריידנספולע טעג ,
פון אונזער פארן אונזער קומען
אויף אונזער יטנעטריקן װעג .

ניטערק צענטראל" טראגט אונז װידער
אינעם נאכטיקן געפלי ,
באהעפטן זיך מיט ליבע גלידער
טורנען אין דער פרי . —

מיט די קינדער העלבע טארטן
דארט אויף אונז מיט פרייד ,
מיר פילן שוין דעם קוש דעם צארטן
װאס איז פאר אונז שוין אנגעגרייט .

אויגוסט איין און צװאנציק
אין יאר ניינצן פערציק זיבן ,
זאל גאלדיק בליציק גלאנציק
אין מיין טאג בוך זיין פארשריבן .

ס'האבן שען זיך געקיפלט
אין זוניק הייסן בראנד ,
ס'האט די זון שטארק צערוימלט
אין גלות, דעם מאדירא ראנד .

די גאלדענע זונען שטראלן
שניידן דורך די שויבן ,
און שיקן אונז די פרייד פיגאלן
און מיר פילן זיך דערהויבן .

די זון איז שוין פארגאנגען
אין נאכטיקייט געהילט ,
באפרייט די ערד פון פייער צאנגען
אָפּגערוט און אָפּגעקילט .

דער הימל איז ריינער
קיין וואָלקנדל פאראן ,
שטערנדלאך ווי דימענטן שיינער
פינקלען ,אין די פענצטער פון דער באן .

שוין פארלאָשן אלע ליכטער
טונקל אין וואגאָן ,
אין דער פינצטערניש געדיכטער
שטעט, וואקזאלן קומען אָן .

דורך די שויבן פון א בליץ
מיט ליכטיקייט און טומל ,
עס וועקן זיך פון יעדן זיץ
פון זייער שלאָף און דרימל .

נאָר מיר ביידע זינגען נאך
ס'קען דער שלאָף אונדז ניט באזיגן .
קערעלעס און פאנעלעס קעלכעלאך
אין די הערצער זינגען .

ווי א ברויזנדיקער קוואל
האָט דאָס בלוט צום הארץ געהאמערט ,
אז באלד איז כאשעלע און סאל
אין אונזערע ערעמס איינגעקלאמערט .

מינוטן קיילען זיך אין שטען
און די רעדער רוישן יאָגן ,
און די שויבן נעמען בלויען
מיט קאָלירן פון פארטאָגן .

עס זײַנען די בערג מיט געלד שוין באַנומען
די זון האָט זיך נידער צעפּלאַקערט ,
דער טײַך ווי אַ שפּיגל בײַ זיך האָט געפלאָסן
אַ שיף האָט זײַן גלאַטקייט צעאַקערט .

עס ווינקט זיך די שיף, ס'שלײַכט זיך די באַן
ווי אַ פּאַרטעטש אין לויפנדן שפּיל ,
פּראָפּעלער אין רויטען שלעפּט אַ עראָפּלאַן
אין דער זעלביגער ריכטונג צום זעלבינן ציל .

די לויפן און פליען אין גרויסן געיעג
שלינגען די מײַלן געשווינד און געשווינדער ,
צו פירן די אײכעס אין זעלבינן וועג
טאַטעס און מאַמעס צו קינדער !

דאָס וואַרטן מיט ליבע און זאָרגנדע בליקן
די אונדזערע קינדערלאַך דאָרט ,
צו טאַטעס און מאַמעס זיך טוליען און דריקן
אויפן לופט פעלד און אײכעס בײַם פּאָרט .

עס וואַרט אַלץ ברייטער און ברייטער דער טײַך
דאָס איז דער - "אָקעאַן" זאָגט פריילאַך די מאַמע ,
איבער אַ בריק פון באַן זיך אַ שלײַך
די מוז זײַן גערעכט מײַנאַמאַמע .

פאַרלאַנגזאַמט וועט דאָס שפּאַנען
איבער אַ געפּלעכט פון רעלסן אַסאַך ,
עס שטייען מיר שוין צווישן טורעמס מיט באַנען
אונטער אַ טונקעלן דאַך .

מיט געפּעק אין די הענט מיר שטייען שוין גרייט
די האַנגײַשע טירן צעפּראַלט ,
ס'איז יעדער טראָט באַלײַכטן מיט פרייד
אַ געזאַנג האָט אין בלוט זיך צעשאַלט .

ס'האָבן די שדען די טמריזנעט געזונגען
דאָס ליד װאָס האָט אונז באַגליקט ,
קערעלע און מאַנעלע אונז אנקעגן געשפּרונגען
צו אונז זיך געטוליעט געדריקט .

פאַר די דייגעס און לאַסטן פונעם לעבן פאַרישכטן
װערט איצט באַצאָלט און פאַרגלעטיקט ,
מיט קינדערשע שרעקס אויף מעלדזשער פאַרפלאָכטן
די ליפּן מיט קושן געזעטיקט .

עס װעט קיינמאָל בײַ אונז פאַרגעסן נים װערן
קערעלעס פאַרשטאַנד, איר ליבע און פראַכט ,
דאָס האַרצעלע צאַפּלט אין די אויגעלעך טרערן
װען זי האָט פאַר פּיסכע געזיינט און געלאַכט .

מאַנעלע, װי א טויב א פאַרליבטע
האָט זי צו אונז בײַדן —
פון שרעק צו שרעק געפלאַטערט געשװעבט .
גוט אין דער באָבען און זיידן
װאָס האָבן אזוי נאָבאָט און פּיסכע דערלעבט .

עס טוליעט זיך כאַשעלע האַרציק און ליב
פון די אויגן האָט ליבשאַפט געקוקט ,
דאָס שיינע בײַן גריבעלע איבערן ליפּ
האָט מאַמעניק געטאַנצט און געצוקט .

מיט א שמייכל האָט בובי דאָס אלעס באַטראַכט
װער קען דען גלײַכגילטיק איצט בלײַבן ? ,
זי האָט אונז איר פריינטשאַפט אנקעגן געבראַכט
מיט פריידע װעל איך דאָס פאַרשרײַבן .

מיר פאָרן צום ציל פונעם יאָנטעף פאַרשרוט ,
דורך ניו-יאָרקער גאַסן געבריזט ,
געבענטשט אין די שאָ, געבענטשט די מינוט
אונזער קומען צו די קינדער אין הויז .

ס'האָט געלוינט דאָס פאָרן און פאָרן
צו זען דאָס הויז און דעם גאָרטן ,
די פאַרויטלטע זאַפטיקע פאָמעדאָרן
בלומען פאַרשידענע סאָרטן .

דעם גאָרטן געפלאַסטערט געפלאַנצט
האָט די טאָכטער מיט די אייגענע הענט ,
אין שטוב שטעטירט און עס גלאַנצט
דער סופיט, דער דיל, און די ווענט .

ס'האָבן די קינדערלאַך צו אונז ביידן
זיך געטוליעט און געקלעפט ,
אַרום דער באָבען מיטן זיידן
ווי זומער פייגעלאַך געפלאַטערט און געשוועבט .

אַף זייערע ביימיקלס אַוועקגעפלויגן
און באַלד געקומען פון געיעג ,
און געפירט אונז ווייזן
זייער קינדערשן פאַרמעג .

מענעלאַך, אוטאָמיבילן
ליאַלקעס פילע סאָרטן ,
קערעלעס פאַרבן שפילן
און די הוידלקע אין גאָרטן

אַלץ איז אונזערס, האָבן זיי באַטאָנט
מיט שטאָלץ און אויך מיט פרייד ,
זיי האָבן אויך דערמאָנט
דעם הונט האָט רייסט זיך פון דער קייט .

דאָס פרייד מיט פולע אויפנס גענומען
פונעם זיסן לעבנס קוואַל ,
און ס'איז באַלד געקומען
אונזער זון און לאַטער טאָל .

מיט ליבע בליקן אונדז געוואַרעמט
אַזאַ גליק זיך זעלטן טרעפט ,
היים געקומט און שטאַרק געאַרעמט
ס'האָבן הערצער זיך באַהעפט .

עס שטראַלט מיט פרייד אין ליבן נעסט
עס רודערט זיך אין קינד ,
עס וועלן קומען ליבע געסט
צו אַ יאָנטעף גרייט מען זיך .

און מיר פרייען זיך דעריבער
וואָס אונדז איז גליק באַשערט ,
זיך צו פרייען מיט קערעלען דער ליבער
איינעם טאָג, וואָס 9 יאָרעלאַך איר ווערט .

דער טאָג איז זוניק לויטער ריין
יעדער הויז איז פול מיט מי
דער טיש געגרייט אין פראַכטפול שיין
פאַרן ליבן צוזאַמענ-פלי .

ס'איז געקומען די מישפּאָכע
דאָס פרייד אין יעדנס אויג עס ברענט ,
אין יעדנס האַרץ אַ בראָכע
און טאַטענס אין [illegible]הענט .

און אַט קומט אָן דער שענצטער װאונדער
ס'װערט פון פרייד די אױגן נאַס ,
מיט געזאַנג עס קומען קינדער
אַלע שײנינקלאַך פון גאַס .

ס'איז דער יאָנטעף שײן און גרױס
װער קען דערצײלן אַזױ פֿיל ? ,
װי עס האָבן די קינדערלאַך אין פראָנט פון הױז
דורכגעפירט אַ שײנע שפּיל .

ינגלאַך מײדלאַך זין און טעכטער
יעדער קינד אַ שײנער בלום ,
די לופט איז פול מיט פרייד געלעכטער
פון אַלעמען אַרום .

מיט פרײלאַכע געזיכטעלאַך
צעגלעקלט זיך דער יוגנט כאָר ,
עס פלאַקערן 9 ליכטעלאַך
אַ ליכטעלע פאַר יעדן יאָר .

שפּײַזן טראָגט די מאַמע
אַ ליאַרעם אַ געפּילדער ,
און װי אין האָליװאוד מיטטאַמע
מאַכט דער טאַטע בילדער .

עס װעט דער טאָג אַלס פרײדן טראָגער
אין מײַן האַרצן זײַן דערמאָנט ,
מיט מײַן שװעגער און שװאָגער
צום ערשטן מאָל זיך דאָ באַקאַנט .

וואשינגטאן

אונזער ראכעלע די ליבע גוטע
האט אונז אין וואשינגטאן געבראכט ,
סעם און איזי און ליבע רוטי
מיט זײערע זיסע קינדערלאך . —

האבן אונז מיט סימכע אויפגענומען
אזימן דארף צו זיך געבראכט ,
און לעקטאָער אונזער קומען
א שײנעם יאָנטעף אונז געמאכט .

איבער גאסן איבער וועגן
איבער בריקן פון שטאל און אײזן ,
דעם נאציאנאלן גרויס פארמעגן
געפירט אונז צו באווײזן .

קאנגרעס, סענאט, די הויז דאס ווײסע
געזעצן ווערן דארט געמאכט ,
פאר די מיליאנערן גרויסע
ווײל וואל סטריט האט דערווײל די מאכט .

אלץ באטראכט, און אלץ געזען
דעם גרויסן פראכט און בלענד ,
נאר ווען מעט שוין דער נעם געשען
דאס צו האבן אין ערלאכע הענט ? ....

מיט אונזערע ליבע פרײנט
מיט סימכע זיך באגעגנט ,
ס'האבן ליבע פענימער געשײנט
ווען מיר האבן זיך געזעגנט .

די גוטע בשורע

נא, עס איז קימאט ני שוין באשטימט
צו פארקויפן דאס הויז —
באשלאסן איז געווארן,
און מיט מיין הויזגעזינד
אין לאס אנדזשעלעס צו פארן.

ווי א זון פון לויטערן הימל
האט א שיין געטאן פאר מיר,
צי כ'חלעם איך אין מיין דרימל ?
איז דאס עמעס איך שפאציר.—

איצט אין פארק מיט מיינע קינדער
און הער די ווערטער פון באגערן,
און זיי מיט דער שיינער וואונדער
א ווירקלאכקייט גאר ווערן .— ?

מיין ליבער טאל ער מאכט מיר קלאר
זיין רעכענונג און פלאן,
אז דער כ'חלעם ווערט א וואר
איז א האפענונג מארטן .

זיינע ווערטער ווי שיינע לידער
צעזינגען זיך אין מיינע בלומן,
איך פיל א פרייד אין מיינע גלידער
פונעם האפענונג דעם גוטן .

אין אונזערע פרעמס זיי צו קריגן
די קינדערלאך צום הארצן דריקן,
און ווידער הערן דעם פארגעניגן
פון זייער שמייכל און ליבע בליקן .

און ווידער טארן מיר אין וועג
שוין א היים צוריק,
און מיר ווארטן אויף די טעג
פון זייער קומען, אונזער גליק .

דער יאָנטעף האַלט נאָך די גלידער
כאָטש עס איז שוין נאָך ,
צו דער אַרבעט גיי איך ווידער
אײַנגעשפּאַנט אין יאָך .

אײַנקעם רוישן פון מאַשינען
דונקט זיך מער ווי א געזאַנג ,
אין מער א צוזאַג אין דערינען
פאַרן האָפענונג און פאַרלאַנג .

ווידער זען די שיינע טויבן
פילן זייער קוש דעם צאַרטן ,
און זיי העלן דורך די שויבן
אויף דעם ווייטן גאָרטן .

ס'האָט דער ווינטער דאָ אין קאַליפאָרניע
מיט זיינע בלומען זיך צערוימלט ,
טעג און נעכט ווי א סימפאָניע
אין באַדעקטיס זיך געקייטלט .

און טעקסיעס איז געטאָרן
אונזער שיינער כאַלעם ,
די קינדערלאַך אין טעג שוין פאָרן
קומען זאָלן זיי בעשאַלעם .

ס'איז שוין אַלץ פאַר זיי געגרייט
און מיר פרייען זיך דערפאַר ,
אונזער הויז ווערט פול מיט פרייד
דעם 28 טן פעברואַר .

מישפּאָכע פריינט און קריישים
נעמען זיך צו פיטבעט גרייטן ,
קומען העלן דאָך יאָנטויוים
איינער גרעסער פאַרן צייטן .

א פרייד ביי אלעמען צוזאמען
דער ערשטער יאָנטעף שראל ,
שוין אדורך געמאכט דעם שטאַט עקזאמען
אונזער ליבער דעקסטער מאל .

עס זיינען אלע מירן
מ'איז דער וועג געפלאסטערט גלאט ,
מיט פולע רעכט צו פראקטיצירן
אין קאליפאָרניע שטאט .

שוין איינגעאָרדנט אי א דירע
פון פארנאַכטע זארגן – פריי ;
הערצער זינגען מידער שירע
מ'איז א יאָנטעף אויף דאָס ניי .

און מיר שעפן אויפנס פולע
פרייד אשירעס נאָך אמאך
מאל און כאשע ,ניטן בעלא
מיט אלע ליבע קינדערלאך .

ליאָ לאה באבי דזשורי
צוועלף שטערנדלאך אויף אונזער פאָן ,
קענען זיי מיט אונז ביים טיש ניט זיין ?
נו , איז דאָ א טעלעפאָן .

אונז קען קיין ווייטקייט ניט צעשיידן
דער ליבעס פלאם איז העל צעצונדן ,
מיט מאמע טאטען באָבע זיידן
אין איין פארבאנד צונויף געבונדן .

עס זאָלן יאָנטעף טעג זיך ציען
פימכעס נאָך אמאך אונז געבן ,
זאָלן די יונגע בלומען זיך צעבליען
און זייערע כאטענעס אויך דערלעבן .

זיבעציק

גוט איז 70 צו ציילן
ווען קלאר פארן טראט איז דער ציל ,
דאס פרייד מיט אלעמען טיילן
און אויך פאר זיך אין דער שפיל .

זיכער און גרינג איז דער גאנג
באלויכטן מיט מארקסיסטישן פאקל ,
דער כעשבן א שיינער געזאנג
ווען פול איז מיט פארמעג דער פאכאקל .

ס'זיינען באלויכטע פארטייקלאכט געווארן
פארלאנגען וואס איך האב געוואלט ,
פאר שווערע און מיזאמע יארן
גאנץ ערלאך געקראגן באצאלט .

פאר צארישע טורמעס ארעסטן
האט מיר געצאלט מיט דער פולער האנט ,
פונעם שענסטן און בעסטן
מיין ליבער סאוועטן-פארבאנד .

ווען קאפיטאליסטישע ברוינע מאגייפע
האט געשפרייט פארניכטונג מיט בלוטיקער האנט ,
האט דערשטיקט און פארלאשן די סרייפע
מיין שטארקער סאוועטן-פארבאנד .

געגוסען באצאלט פאר די ברוילן
מיט סימבע דעם כעשבן איך רעכן ,
בולגאריע , יוגאסלאוויע , און פוילן
אונגארן , רומעניע , און טשעכן .

דאס מארן פריידט זיך דעריבער
און זינגט א פריילאכן זעמער ,
מיין קלאס דער דרימלענדער גיבער
איז איצט א קעמפער א נעמער .

און קעמפט/קעגן אלע באַדריקער
קעגן מילכאָמע און פײַנט ,
שנײַדט פון זײ פּאַסן און שטיקער
שטעט און דערפער אין כינע .

און װידער שאַרפט טױנע דעם שװערד
ער קען זײַן פאַרלוסט ניט פאַרלײדן ,
זײַן אומקום װאָס איז אים באַשערט
װעט ער שױן מער ניט פאַרמײַדן .

זײַן װילדער פאַרלאַנג פאַר נעקאָמע
טרײַבט אים אַרױסער פון זינען ,
אין זײַן געפּלאַנטער דריטער מילכאָמע
װעט ער זײַן קײַסער געפינען .

איז גוט מיר איצט 70 צו צײלן
װעגן קאָרבאָנעס װיל איך ניט זאָרגן ,
ס׳װעלן זיך די װאונדן פאַרהײלן
און ליכטיק װעט זײַן אונזער מאָרגן .

אײנעם לעבן פון מײַן אידישן שטאַם
אין טרײַסט און פרײד איך פאַראַן ,
אין ישראל ניט אויך א פלאַם
א הײם אין בירע בידזשאַן .

איבער שטורמישע יאַמען געשטערן
מיט מײַן שװעסטער אין יאָר אײַנגעשפּאַנען ,
אונזער לעבן באַקרױנט איז געשטערן
מיט קינדערלאַך שײנע ברילױאַנטן .

מײַן ביטן דער קײסער פאַרדינטער
איז מײער און ליב מיר און זיס ,
צו 70 יאָר א פּראָלעטאַר א געזונטער
און שטײ אויף די אײגענע פיס .

איז גוט 70 צו צײלן
מיט שײנע דערגרײכונגען פיל ,
מײַן פרײד מיט אלעמען טײלן
און, אויך פאַר זיך אין דער שטיל .

מזל טאף דיר ביאליסטאק

מזל טאף דיר ביאליסטאק, היים מיינע פון יונגע טעג
אין דיינע טרימע שטיבלעך שיינע כאלוימעס געשפונען
פרייד און האפענונג אין דיינע טריטס געפונען
דו האסט מיר געפירט און געוויזן דעם וועג .

דו האסט געמיינט איך האב דיר פארגעסן ?
דורך די לאנגע יארן און טעג ?
זינט יענער פינצטערער נאכט פון דיין טורמע אטעם
זין! בינעם שטענדיק מיט בענקשאפט אין הארצן געווען .

דו מיט דיין ליכטיקן רעוואלוציאנערן סטאזש
שטרייקס דעמאנסטראציעס,בלוטיקע געשלעגן
קעגן סטאנים אזוי העלדיש געשטעלט זיך אנטקעגן
האסטו דורך יארן געטראגן דיין שיינעם באנאזש .

מזל טאף דיר מיט דיינע שריטע גאסן און קווארטאלן
זשעמערזשניק,בעיארי,פיאסקעס,און כאנייקעס
פרי בינסטן איצט פון ארעסטן און נאנייקעס
און פון צרילן דורך נאכטיקע איבערפאלן .

מזל טאף איך הענט מאנואליסטע
דורך שטענדיגער פראצע און נויט
פאלאצן און רייכטימער געבויט
פאר די ארן און העושער די גיטסע .

די היטער פון צארישן טראן
פאליצי פאבריקאנטן באהערשט דיך ביז איצט
פון רעש און פון פעם און דעם גאלאף געשטיצט
זיי זיינען געווען די גילדערנע פאן .

און ווען ס'איז געפאלן דיין צאר דער טיראן
האבן אין נייע טיראנען פארביטן ,
האסטו ווידער געקרעכצט און געליטן
אונטערן קנאפל פון פוילישן פאן .

דיין טי געשריי איז צו אונז דערגאנגען
פאר דיינע קערבאנעס אין די קאזעמאטן
בעגריינדעט פארטינאטן
דיר הילף און טרייסט דיר דערלאנגען .

איצט, שוין פארשװאונדן דײן װײ ,
פרײ איז קריסט און ייד
געבײנטשט זאָלן זײן די טריט
פון דער מאכטיקער רויטער ארמײ .

פרײ בינטשו פון בלוטיקן קלאמער ,
עס אָטעמט דײן ברוסט
מיט פרײד און מיט לוסט
אונטער דער פאָן פון סערפּ און האמער .

עס װעט אף דיר שוין קײנער ניט טרעטן ,
פאר קאפּיטאלס מעמשאָלע
א אײבינע מאפּאָלע
דורך די געשרײע זין פון סאָװעטן .

נעם צו מײן מאזלטאָף, און אויך מײן בראָכע ,
זײ א שטאָלצער שײנער צװײג
בוי דײן לעבן, העכער שטײג
צוזאמען מיט דער גרויסער סאָװעטישער מישפּאָכע .

עס פרײען זיך מיט דיר הערצער אצונד
אויך דאָ אין לאנד פון בלוטיקן דאָלאר ,
מיט גליק פרײד זיך אויך דײן קינד
איטשקע דער װײטער סטאָליאר .

מאזלטאָף דיר הײט פון יוגנט טעג ,
כאלוימעס פון יונגע יאָרן
זײנען פארװירקלאכט געװאָרן
גײ װײטער מיט פרײד אף דײן װעג ..

„אין פעלד"

א געזאנג צו בירא ביידזשאן די ערשטע אידישע אויטאנאמיע געגנט, דערקלערט פון דער סאוועטישער מעלוכע.

אויף וועגן ניט געטראטענע
זומפן ניט פארשאטענע
אויף דערנער שארפע שפיציקע
זיין פארבלוטיקטע פוס געשטעלט,
מיט הענט ביז בלוט צעריסענע
ליפן פון הייטאק פארברענענע
ליידעט קעמפט און גייט
דער נייער איד אין פעלד.

ארויס פון היפטן שטעטל
פארלאזט דאס הארים בעטל
האט עס האבן דוירעס געפינצטערט
זייערע יארן און טעג,
ארויס פון ענגן געסל
פארלאזט די הערינג פעסל
דערהערט דעם לעבנס רוף
געלאזן זיך אין וועג.

גענוק שוין לופט פארנאטעט
קאלישע אכנאטעט
מעקלען שפעקולירן
האליוטע פרעמדע געלט,
א נייער איד געבארן
א פאלק ווערט איצט געבוירן
בויט א נייעם לעבן
אויף זיין אייגן פעלד.

אויף וועגן ניט געטראטענע
זומפן ניט פארשאטענע
אויף דערנער שארפע שפיציקע
זיין זיכער פוס געשטעלט,
ער פארניכטעט אלע דערנער
אקערט זייט די קערנער
פאר א נייעם לעבן
אויף זיין געבענטשטער ערד.

1. Why I Write

Brother! You ask me:
Why do you bother writing?
Straining your mind for nothing,
of what good are the rhymes
without poetic strength.

Who needs your rhymes?
Of what use are they
that you bind them together
like loose bundles of hay?

Useless is your binding
of pale, pathetic rhyming
which won't light the weakest,
smallest flame in anyone's heart.

Yes, I know that, brother,
I heartily agree,
that I'm not a writer
is not a secret to me.

But I describe in verse
my joy, and also my pain,
perhaps some relation
will have a look at them.

And will come to know
hope and striving,
and perhaps will remember
this difficult life of mine.

When under flags of hammer and sickle
my clan will march with joy,
they'll also recollect me
in my simple, feeble verse.

And that's why I write, brother
and do strain my mind,
because I'm confident, and I believe
in our battle, in our might.

To you my dear, beloved, faithful girlfriend
and to you our sweet children, I'm talking to in this book.

A lot of waters have passed over our heads.
Running over, stormy, and also smooth, have our life's ship
carried, we've always shared both the joys and the hardships. And now
to my 69th birthday, I'm printing out my lucky joy in our union, and I hope and am
certain that this will be so until the last day of my life.

Great thanks to you my dear girlfriend and helper in everything that I've
done and do now, because only with your help am I able to print this book.
And may this book be this book be the loving reward for your dear help.

Your friend and father, Yitzhok Karish.

On My Way

I'm making a confession
of all my living days,
light-filled, but more dark ones
have I lived through on my way.

May this remain in memory
for the coming days
may nothing be lost
from my long, difficult way.

My Childhood

Fields and woods are spread out
as far as the eye can see,
in their midst a long, sandy road
snakes through.

Alongside stretches a path
between poplars and willows aplenty,
to a little wooden shanty
under a roof of straw.

The walls are covered in clay,
the door made of crude planks,
the little windows is decked out
with curtains made of paper.

The table and chairs plain white
with flower pots of all kinds,
a commode, a large child’s bed,
in the chamber, a cradle and two beds.

Around the house, a lovely garden,
not far – a waterfall,
a built-on stall
is leaning against the wall.

For the beautiful little pony,
hens, roosters of all sorts,
for the good, loving neighbors
for the four little cows.

P. 5

In distant, wide fields,
before the wind’s free play,
its wings wide spread
stands our sustenance, the mill.

It’s a joy, a true pleasure –
the mill is stuffed full of bread,
the wind sings a tune
to which the sifter beats along.

All is plain, and country fresh –
milk, potatoes always ready.
Under the cloth on the table,
the black loaf of bread.

And all sorts of birds
make the attic their home,
I hear them every morning
singing in a choir.

Father mills the bread
for the entire household,
mother cooks, bakes, and sews
and grandma sits and spins.

Grandpa has left
to build a mill somewhere.
And so go the days,
peaceful, mild, and still.

P. 6

The rabbi sits and teaches
me and my brothers,
and leads us to another world
of Bible, psalms, and prayer.

And they thank and praise the Blessed One
And they are so glad
that the children are learning Torah,
becoming pious Jewish lads.

No thought given to riches,
no searching for it anywhere,
challah, fish, meat, and chanting
while thoughts turn to Sabbath rest.

But it didn't take long,
luck isn't meant to last,
and a storm arrived
to disturb our good nest.

The mill breaks down,
only a few of its blades remain,

and after many weeks of hunger
the household is forced to separate.

Father and my brothers
left for town long ago,
I attend the Talmud Torah
taking meals at stranger’s tables.

P. 7

Everything vanished with the wind.
The very last loaf is sold
and our entire household
is newly settled in town.

Father works in a factory,
mother nurses a stranger’s child.
And out of all the luck
comes stale bread for us all.

And poverty whistles
through the house, want governs all,
and to add to it all
death makes a frequent call.

Blessed art Thou, Keeper of the Truth,
Father recites the blessing,
sorrow, tears, and mourning
as the family grows smaller.

Into the great wide world
does the family depart –
one serves the Kaiser,
while I learn a trade.

Again, hunger, again, suffering
from the masters who are beggars themselves,
singing for the cantors
for shoes and clothes.

8. (This page crossed out – but here it is)
And I enter into
the workers' army
and swear my loyalty,
to fight along with them

against all the crowned bandits
from the palace to the street,
against those who oppress
my downtrodden class.

For this great battle
I give all my youthful days,
arrests and prisons to encounter
all along the way.

I fought til I was bloodied along with them,
hungered and fasted
and was a frequent guest
in all sorts of prison cells.

Into the roaring storm
fled the youthful days.
I encountered a beloved girlfriend
somewhere along the way.

A courageous friend
in the battle lines
and for the longer journey
we battle as two.

(MISSING p. 9 & 10)

P. 11

Wide streets, lovely houses
for the rich, polished halls.
Narrow alleys, tiny houses
in the district of the poor.

Doors, windows, a long row
in the long grey walls,
a large family in two rooms,
a boarder helps pay the rent.

They received us there
like welcome guests,
a tiny little room
became our nest.

We sold old antiques
to pay the rent for a week
then left for the factories
to hire out our fresh hands.

Discovered too many hands there –
yellow, green, all sorts.
Ran around and searched and searched,
barely hiring my own two out.

A little workshop
tiny as a chicken coop.
I sat my belongings down
to purchase tools of my own.

A free land, without compulsion
for the worker, it's peaceful, still.
One works as long
as the master demands.

A union with a fat purse
buzzes, like bees
only some class battles
with no light to be seen.

Socialists turn worlds upside down –
go to the box and vote.
A watery little newspaper -
at least undress and swim.

The election battle heats up.
Every leader, a candidate
to be a deputy
in the wealthy parliament.

Dead quiet by the socialists,
yellow and pale as straw;
a burning battle by the anarchists –
so I went over to their camp.

Kroposkin beats with a fiery whip,
what a surprise,
Roker screams in Yiddish,
like a German Calvinist.

13.

And new brothers took me
into the midst of things,
into the battle, I stand once again,
against new parasites.

The strike stretches on,
pickets day after day,
my girlfriend, already expecting by then
without a bite of bread at home.

Lived through hunger, want,
battled to the end,
for a little piece of stale bread,
the last pillows pawned.

And not just once in battle
did red blood flow,
until the victory
that won our strike for us.

It lit joy in our hearts -
We won! One hundred percent!
Better pay, fewer hours,
our union recognized.

We're at work now,
proud, not like slaves,
the master no longer wielding
any power over us.

P. 14

Once, coming home from the factory,
we kissed and hugged.
Today, *Mamenyu* says, with luck
our guest is on its way.

Daughter, dear, don't rush,
I say in jest:
Come early Sunday morning
on my free day.

On hearing my words,
Mamenyu joked,
How do you know a daughter
is going to be our guest?

And we deliberated like friends
that the time may not be now,
and obey her father she did,
our much adored child.

My love for her flamed in me
from that day on,
Oh! How I would love it
if she would be that way today.

Obeying, and arrived early Sunday,
not betraying my will,
and was given her first bath
by her loving Dad.

P. 15

With her little hand, the bowl turned over,
water on the floor,
I wash, and kiss the blue eyes,
the golden head of hair.

Happy, the three of us together,
we lived through the joyful morning,
left my daughter with her mother
to arrange some things.

I brought a woman home
to be with them during the day;
at night I myself
watched over them.

With fresh joy and delight
we saw her first smile –
the child hears and understands –
her mind already working.

Life went on, tranquil and fine,
so happy did we feel,
playing with our daughter
every moment that was free.

But not long did peaceful joy
live in our nest,
hunger, worry, and want
became our daily guests.

P. 16

The boss can't stand
the impudence of worker's hands,
refusing to work late?
For your workshop, I'm paying the rent.

For the rich ones with their bellies full
it just doesn't make any sense –
how can a hard-up father
long for his child's smile?

And anger and fear rattle around in one’s heart,
a battle, between man and slave,
it warns the slave about hungry days,
but the man calls out: be brave!

The blood flows hot and swift,
a decision flies out like a wind -
tear off one’s apron
and go home, to mother and child.

Workers with strong feelings?
This the boss can’t stand,
for the impudence of having a will
of one’s own - seven days notice.

And again I went knocking on doors
looking to hire out my hands,
hunger lets one feel it,
no few shillings for the rent.

17.

Hunger and want didn’t bend
the courage of my girlfriend,
Boosting my morale with proletariat joy,
kissing away a tear from my eyes.

Satiated with hot loving kisses,
hunger and care soon disappear,
pawned are pillow after pillow
for milk and food for our child.

Hunger tightens its hold,
days go by without bread,
but we both are happy that
our dear little daughter is fed.

It’s fresh in my memory til this day,
we’ll never forget that night
when our everlasting friends
brought us a loaf of bread.

Not just once in those difficult times
did they lighten our bitter lot,
we carry in our hearts with love and honor,
our friends' names, Max and Pola.

I no longer had the luck
to find a job as a carpenter,
I went off to a factory
to work with heavy machinery.

P. 18

Our lot once again improved,
life became much easier,
but I paid for it with my blood
often with cut up fingers.

I got two bosses, a dreadful set of twins,
they weren't any better,
they wanted to squeeze out for a shilling
work that was worth at least ten.

The work weighed me down,
carrying boards and bricks,
and again I left in protest,
searching for a change of jobs.

Fruitless the searching and changing,
til it became real clear,
a boss in every place and time
is still the same curse.

The more they robbed me and tormented
the greater it lit and enflamed
my anger and my hatred
against the bossing class.

And again I called and awakened
the workers of my trade,
not just once did I suffer from traitors
from amongst the workers themselves.

19.

But I never lost my belief
that the workers of today will be fighters,
I sought to elevate them as fighters
in the club of "Workers' Friends".

But quite often we arrived
to find "hairsplitters"
caught up with questions
of what it meant to be personally free.

So a man is born -
at least cut him a slice of earth,
and let all his years
remain undisturbed.

The rule of anarchy
a free man only they
free men he and she
above all, loving free.

Over this question they became aroused
and fought over it a good deal,
making an issue about the holiness
of enjoying free love.

And the philosophies
didn't crawl into their heads,
as Sholem Aleichem says,
heaven and earth and *strutshe bob (*pod ___??)*.*

P. 20

I arrived at the decision
from the lessons over there
that for bringing up class fighters,
this was not the place.

The question gave me no rest –
Where is the road? Where should I go?
Who can explain the situation,
who can help me understand?

The Czar gave a constitution,
the streets were flooded with joy,
with blood it was paid for
by my bloodied workers' class.

Demonstrations, flags waving,
millions of eyes full of joy,
to liberate their friends
my class goes off to jail.

The Czar's henchmen in the street
give our flag "Salute",
and once again in blood
is my class bathed.

And now it's getting clearer,
the miracle has arrived,
the ship, Potemkin has hoisted
our flag at the Port of Odessa.

P. 21

Again does the dark power reign.
The people suffer patiently,
doubt burns in my brain,
who is really to blame?

I was more than certain
and definitely not mistaken
that studying books
is the way to find the truth.

I got connected to
a study circle
made up of honest folk
and studied intensively.

Learned, discussed,
through the nights and also the days,
and this led me
to the true clear way.

And who are the guilty ones
who smother revolutions,
Friend Lenin taught us
in his book, “The Two Tactics”.

Like someone who wanders long
and finds the true way,
so certain became my step
for the coming days.

P.22

With new morale and firm belief
for the victory of our class,
I searched for our own to raise up
in the factory and also on the street.

It didn’t take long
for the exploiter to find out,
as the alarm spread far
to protect oneself from the green agitator.

Once again there were the days
when I brought no bread home
because the doors of the factories
closed themselves to me.

Fortunately, a door did open up,
I went to work over there,
and soon they brought me home
with mangled fingers from the machine.

In days of pain and suffering
that wrapped my heart around,
like a consolation and delight
did our second daughter arrive.

Immediately forgotten
was the painful brand,
with Khashele sitting on my lap,
Leahle on my sound hand.

P. 23

So we’re poor, so we’re in need,
life bound up with pain isn’t given heed,
as our hearts fill up with the joy
at having our two sweet gems.

Our elder daughter, Khashele
plays with her little sister,
sha, sha, tiny little baby
she soothes her as she rocks.

In the weeks at home
I told stories to Khashele,
a miracle occurred,
the wounds became healed.

I came back to the factory
started working again,
with gladness and joy
brought a little money home.

Paid off a few loans,
breathed more freely,
and had a sense that life
was shining newly.

After work at the factory
ran home right away,
rest, happiness, and joy
is what I encountered there.

P. 24

Khashele runs to greet me
catches me round the legs,
Leahle’s lying in her crib
smiling honey-sweet.

At last all four of us are sitting
by the table, laid beautifully,
and from one to the other
joy flows endlessly.

Mamenyu tells me right away
all the news of the day,
Daddy, do you really love us both?
says Khashele.

Joy in the heart without end,
she knocks more strongly, faster,
my hot kisses make her certain
that Daddy truly loves her.

But more than once did Khashele think
that I love Leahle better,
and caressing her, tiny little baby
she snuck a little pinch.

Leahle cried and cried
until we figured it out
and even though it bothered us,
we laughed heartily nonetheless.

P. 25

But the laughter vanished quickly,
happiness wasn't there for long,
our Leahle, sweet little child,
suddenly became gravely ill.

She suffered from a variety of problems,
couldn't handle a drop of milk,
a swelling removed from her little neck,
tore her from the claws of death.

Our friends became very close,
they came, cheered us up, gave encouragement,
and when they left for America
Khashele longed for her Pola and Pash.

And when poverty once more sang its tune
again with pressing want,
they pawned their wedding rings
and sent me a passage on a ship.

I will never forget
the difficult farewell eve,
when we all sat, enjoying
the last moments in each other’s company.

The two little children already asleep
their beds made wet with my tears,
I fled the house like a wounded animal
lonely, into the dark of night.

P. 26

It was poverty that forced me
that difficult, long journey to make,
mother and children left forlorn
with only a few shillings to their name.

For fourteen hard days the ship
cut through the foaming waves
with my heart constantly aching,
longing for home.

I arrived at our friends’,
there was joy, and also weeping
as with open arms they welcomed me
into my new found home.

They brought me love and friendship,
their help was simply our good fortune,
I found work almost immediately
and sent money to mother and children at once.

I loved my work,
more than once I cried in secret,
in every dollar I saw a brick
for building a home that much more quick.

In the factory, and in a Cantor’s choir
worked the same day and night,
created a new home, and in exactly one year
brought my little family over to me.

P. 27

No artist could possibly describe
the breadth and depth of our delight –
Mother in my arms, with the two lovely doves
dressed like angels all in white.

Again, life goes on
in the usual way,
a great need arises
to find brothers anew.

I joined the union
and the Workmen's Circle too,
and like a comrade with comrades,
began to sing at concerts.

But the truth must be told,
I didn't enjoy it for very long
as the socialist party
and I didn't get along.

Just as in London, the same old stuff --
hardly any difference at all,
drawing its principles, its Torah,
from its organ, the Forward.

The same band,
the same goal,
the lovely Arabella
and the Bintl Briv[1]

P.28

Minds poisoned by trash,
darkness sown,
the underworld poised take on the unions,
to wield its strength

Abie Cohen[2] triumphed
in every city in the land.
Daily Baraban printed
scandal and trash.

---

[1] Translator's note: Advice column in the Daily Forward newspaper devoted to letters from readers – like "Dear Abby".

[2] Translator's note: Abe Choen, the influential editor of the Forward.

Should someone have another opinion
he incurs little Abie's wrath,
he's ready to bury them
for the sake of the fact.

I forsook these pleasures,
after having had my fill,
locked myself up at home with studies
until 1910 drew to a close.

For us that year
could not have been more blessed,
along came a sweet little son
with whom our family was enriched.

The house with laughter did resound –
happiness increasing bit by bit,
the girls going off to school,
little Nathan already running around.

P. 29

Once again I feel my spirits prepared
to take on the social cause,
I'm grateful for these lovely days
to my friend, Jacob Schaefer.

At work I encountered
newcomers and those dissatisfied
with the workers' movement
in the Golden Land[3].

It didn't take very long
for me to find my way
to serve our class –
I decided, with song.

So life became full again
of all sorts of activities.
We sing workers' songs
in newly-established choirs.

I couldn't remain for very long
in the first choir --

[3] Translator's note: "Di Goldene Medine" – immigrants' term for the U.S.

until the founding of
the United Socialist Choir.

The foundation was laid
by Beylim and Kochansky.
The new building grows
through the hand of Schaefer.

With every new song
sung by the choir
member after member joining –
from year to year, it keeps on growing.

It was hard to believe that
in the land of commerce and the dollar,
simple Yankl the carpenter
could be elevated to a Wagner.

Chicago became the center –
I myself grew very busy,
choir after choir singing throughout the land
in dozens of different cities.

When our second son arrived
dear friends wished us luck!
The air was crowded with song,
the walls resounding with music.

Our daughters already played piano,
my eyes misting with joy more than once,
we felt a certitude
that they two would serve our class.

Our beautiful dream
became a shining reality –
Khashele, may she be blessed,
is singing in the choir already.

P.31

It's no news and no wonder
that often in poor households
a mother taking care for her children
becomes frail and worn-out.

But we're a compassionate folk,
at times of sickness and need,
God forbid, should there be a real concern,
there are institutions to which we can turn.

Clinics, dispensaries, with long corridors –
hundreds of patients sitting on benches.
Writers and wailers and all kinds of troubles,
a bunch of doctors who know very little.

And when my dear one, the exhausted mother,
felt that her limbs were hurting her,
she also sat and waited her turn
among all the other patients.

In the hope of being aided
she went to them to see,
arriving with pain and tears
frightened of having T.B..

It was the season of the white plague
for everyone, a certain diagnosis –
the doctor contemplates and says:
Mrs., you've got tuberculosis.

P. 32

After a long hard work day I take off --
the tramway not moving fast enough.
I want to know right away
what the doctor had to say.

A weeping Khashele comes to greet me,
tears falling one after another,
consumption contracted by mother
means she can't kiss us any longer.

Worry increases more and more,
as she fills up each beaker,
one lung already eaten up,
the other full of holes, according to the doctor.

Missus, you're going to the other side…
but you've had the luck of the draw,
I'll inject you with my medicine

for only $5 a pop.

Doctors and professors all managed
to cheat and rob us horribly,
but I didn't worry too much about it
because I never believed them anyway.

And after weeks of lamentation,
filled with pain and fright,
our household was divided –
Mother went off to the sanitarium.

P. 33

Our house quickly falls apart –
everyone sent in separate directions.
Borders did we become – me and the little one.
The older three – in a home for homeless children.

Days and weeks in the sanitarium
brought no relief of course,
while the angst and fright alone
made her condition worse.

I didn't take it lying down,
but my battle brought us good fortune,
she was removed from the sanitarium
and sent to rest in the country.

With rest and nutritious foods,
a wonder did occur –
the x-rays then revealed
the lies that the doctors had told.

Momma kisses her kids and the kids kiss her
with joy, and through tears -- laughter,
the scattered flock together again
back under their own rafter.

Life becomes sweeter and easier,
we even get back the piano,
sounds ring out from under childish fingers,
music filling our home.

P. 34

Our greatest pride and joy at the time
was our little orchestra --
Leahle accompanying on the piano,
Nathan playing cello

We celebrated the first of May
at different trades, in different halls,
with the children playing,
making the holiday more special.

Life sings us a little song
full of the sweetest tones,
Peysekhke's already a fiddle player,
with the incentive being our dear Schaefer.

The brothers playing violin and cello,
both sisters on the piano,
mother dancing to the rhythms
of her own musical ensemble.

The melody is cut off,
no more song, but tears are pouring,
the lovely fiddle plucked by Death
from our orchestra.

For a revolutionary it's not seemly
to be broken down, I know,
hard to muster the will, however,
because the loss is huger than huge.

P. 36

Our house is wrapped
in still, dark grief,
Death appears to be lurking nearby,
is what I feel.

The curtain of my opera
continues to fall in the end,
the lamps of all the chandeliers
are being extinguished.

Still and mute lies my fiddle,
with no one now to play it,
while the sounds of my cello
are no longer in my hearing.

Forlorn are the music stands,
my symphony is silenced,
but out of the abysmal dark,
I hear something humming.

It murmurs soft and sad
in the black stillness,
and scratches at my heart
like cold, dead fingers.

What’s the humming in the dark,
what can this hum mean?
Is this then not yet the end,
is something else coming?

P. 37

Will it grow light
once again?
Is it just dead sounds
echoing?

I can’t comprehend
the heartrending quiet murmur –
do I still have to wait for something?
Is it telling me to go?

I can’t wait overlong
in this heavy gloom,
My symphony is over,
and so is my play.

At my girlfriend’s request, Schaefer arrived,
hurling angry insults at me more than once,
why have you taken to writing,
why have you started to sing like a fool?

I worked those days, singing in the choir too,
even as my heart was breaking from sorrow
forcing myself to forget the great woe,

but with sleepless nights, what can one do?

Quite rarely, if ever,
was there for sleep a quiet time,
not once did I curse
this existence of mine.

P.38

Heart, why are you ripping, why are you stabbing?
Nearly breaking me in two?
Against my poor life,
what have you?

Why do you knife me by day,
burn me at night,
has your pain
made it better for me?

Stop burning and devouring,
destroying me limb by limb,
I want to at least forget for a moment
my young, dark little tomb.

Can’t you still the pain?
The wound is great, and it aches,
does longing have to last so long,
forever to be this way?

Can’t I arrive at some peace,
during the week, or in my sleep?
So let me entirely be torn asunder
and let the end be near.

Tears ran onto my pillow,
my very thoughts frightened me
as they spun during the nights
through my sick heart and mind.

P. 38

Face after face of loved ones
would pass by before my eyes,
and mutely ask and ask,

Do you want to be free of your task?

I was disturbed by my own smallness
and soon in its place
I swore an oath that was holy
and gave my true word.

Though death was what I longed for,
the hope of life and joy
pulled me back into my life
like tongs of light.

I could be lying now
like my son, cold and dead,
but for you and our youngsters,
mama and elderly papa.

You keep on talking and shouting:
your life isn't yours alone --
you have no right to try to be free --
dear ones, you're stronger than me.

I'll live and hold in my heart
our tomb, our pain and woe,
and until my bitter end
I'll live and carry the yoke.

P. 38b

(*Yortsayt/*Memorial)

Yortsayt, yortstayt, woe is me,
an entire year has raced by,
a year since our child
went forever to sleep.

An entire year has passed
I still hear his voice
his last words full of fear,
Papa! How it blinds!

The sorrow is still fresh,
I can still see myself standing by his bed,
feeling on my face
his beloved, tender caress.

And to this unfortunate memorial day,
no *yortsayt* candle need be there,
a hellish fire burns in my heart
day and night throughout the year.

P. 38c

(My Awakening)

The celebration of the Soviet victory
overshadows my own woe
its song became a joyous branch
of the worker's party.

Though from the Forward we suffered long
we didn't get led astray,
we changed the name to our "*Freiheit*"[4],
as set-up by Comrade Olgin.

Life became more expansive
a universal joy was lit
the *Morgn Freiheit*[5] shed light
and in hearts sowed sweet hope.

The absolute that we created
kindled in Shafer a flame.
Like a storm he awakened
his heart and the soul that followed.

Loud tones are ringing out
healing the hearts of the weak and the asleep,
songs are carried like bright flags
that Shafer now begins to create.

Oratorios, Soviet songs
that glimmer like bright stars,
Messiah son of Joseph, twelve, the two brothers
who are waging a battle fierce.

---

[4] Freedom
[5] Morning Freedom

38d

The joy rises and grows
with every Soviet deed,
the first Five Year Plan goes
with momentum in village and town.

Lenin is entrusted with the helm --
such a captain the world has never had,
__lin[6] is on watch close at hand
our soldier most steadfast.

We carry the bright promise
through deed, word, and sound,
we reach thousands of hearts
with the words of our songs.

We sing programs for workers by the thousands
joy bubbles up like a new pure spring
I sing on stage together with the children
in the best in the city, the orchestra hall.

In my heart there's a constant prayer
that our joy should remain undisturbed
our son with his cello, one daughter at the piano,
one at the organ -- her husband the first violinist at our concert.

At rehearsal Shafer yells out in anger,
"Karish! You unsatisfied glutton,
so absentminded, why are you watching them?
Watch my hand instead!"

P.39

Shafer smiles, the children smile
the entire chorus smiles too,
it likely comes as no surprise
what's occurring in the heart.

Unsatisfied glutton!
Yes, Shafer was correct,
the desire grows bigger and stronger

---

[6] translator's note: name obscured

to see the Soviet Union for myself.

Planned during the day, dreamed at night --
it never left my mind.
I mastered, built, and made
new machines for the Soviet Union.

The plans are exact and ready
didn't make a single mistake,
but one question remains outstanding
from where comes the money that it will take?

This too was answered
as in one terrible moment—
I lost two fingers of my right hand,
poured my blood all over the machine.

For my fingers, I was compensated
with a tidy little sum,
and by the time my hand was healed
I was already on the road.

P.40 **On My Way**

Friends and family came
to bestow on me their blessings
and bid me luck on my way;
mother and children in my arms did clamor
while my heart like a storm did hammer.
From where shall my strength come to depart?

Sighs are audible
and tears are not lacking,
pain in everyone's gaze,
Bobbie (Babele), eyes full of tears
drew closer to me,
and with a *Zayde!!*, called me back.

The train started moving,
I stood like a fixture
in the door of the wagon's steps.
I became lightheaded
at the image of my beloved little family
vanishing with bowed heads.

A painful feeling,
while under the floor the wheels
clanked in a rhythmic advance.
I kept hearing Bobbie’s call to his *zayde*
in the clatter of wheels
and the song of the rails.

It took some comprehension
to overcome these feelings
as my thinking became more clear,
about reaching my goals
of carrying out a mission
to bring my contribution –
my constant aspiration.

(Pages missing?) Several pages numbered “40” “41”

At the ship, escorted by all my loved ones
who bid me farewell and good luck.
Five days and five nights on the watery way
with the rocking of the ship.

P. 40 **London**

The same look, the same appearance
as if nothing had happened there,
the same East Side, the same beggars
marinated in eternal poverty.

I stroll on the long Whitechapel
no stone had been touched,
the same pears, the same apples
the same Jewish storekeeper from Brooklyn.

Commercial and Embern (?) Streets
the marketplace for carpenters
even there nothing had altered
not a thing had been changed.

I met the same carpenter
with worries bowing his head,

he thought I was a boss and ran to greet me
Navgershi (New Jersey?), maybe a job??

A missionary house with black walls
where one is cheered with heavenly comfort,
hungry cripples lacking hands and legs
souvenirs of the last war.

Skeletons scoot over to a dirty table
the homily has already been said,
Greedy as dogs, they gnaw at
a slice of bread and fried fish.

P. 41

Yes, London did renew itself somehow –
it became very clear to me,
I didn’t see such a picture at that other time
twenty-four years ago.

I enter a little book store
and my heart grows so much lighter,
friends and girlfriends young and handsome
The Daily, our party’s organ.

Yes, London you did get renewed
but you don’t deserve the credit,
it was Red October that sowed the seeds,
and look how beautiful it blooms!

I sought out my cousins and found them --
happy to see me they were.
Not much pleasure in their company—
they were ignorant and poor as sin.

Mayer the fiddler is rich,
got paid for his shattered hand,
took a seamstress with a few pounds
and became a dress manufacturer.

From one to the next, the poverty was greater.
Brains missing in their heads,
Abie fries fish, and is a glutton.
Khave washes the stones of thresholds.

They thought of me with pity,
and really cautioned me –
Don't travel to the dark dangerous land
the Bolsheviks are the gravest threat.

I looked at each of their faces
etched with worry and woes,
and yet, complete fools,
my heart went out to them.

I talked with them, and explained
that by the lords had they been betrayed;
like mummies they looked and they listened,
and no one budged an inch.

It was God's will that Mayer be rich,
without God's will nothing can occur.
Mayer and his little wife smiled complacently,
Of course, of course, how else?

That's the sense, that's the idea.
So it was, so it will remain.
I left, and haven't til this day
written them a letter.

Copenhagen
We were welcomed like special guests
with music and echoing shouts,
the postal workers went out on strike
against having their salaries cut.

P. 43

Along a water canal
they marched on their way;
not far from the palace, a sudden alarm—
the police had started a fight.

They beat and arrested, the demonstration was disrupted,
we found haven on a friendly balcony.
In a fishing boat there remained a souvenir --
a torn up red flag.

The fisherman came to the friendly house
with the wrapped flag in his hand.

With American dollars we were able to obtain it,
a gift for the Soviet Union.

With the flag well hidden we then continued.
Traveling on a ship is amazing.
Eternally roguish, it was constantly heaving,
that angry restless Baltic Sea.

In Elsingfors it snowed and rained,
and we're escorted like prisoners to the train.
On a statue of a horse is where we met
Nicholas the Second, the last tyrant.

To the barking dogs of the Finnish patrols
we answered with a yawn,
we talked and chatted the whole night through
until we arrived at the Soviet frontier.

On Soviet Ground

Glin – Glan –
the Soviet train is arriving.
Eyes swallow its length.
The heart becomes lighter and more expansive,
hearts filled with longing
eyes straining
to see the hammer and sickle.

Everyone goes
with hearts full of joy
to the step that leads to the wagon;
the enemies are watching
with obvious pain
but what does it matter to them?

A whistle and a bell
a dance and a jump,
a heart joyous with anticipation.
The train starts to move
and is taking us to
the blessed land.

Eyes are flaming,
as we sing altogether
hymns of liberated folk;

the frightened enemy
stands like a pole
wanting to stifle us.

P. 45

Joy fills everyone,
wheels turn
to the land where the sun always shines,
through field and forest
and we're soon at the border
between enemy and friend.

The enemy stands ready
at the little step
to run in slavish sorrow;
arrived at the bridge
wrapped the flag,
above, the Red Army men.

Greetings, comrades
from red heroes
your arrival is a joy for us.
And right on the spot
with comradely command
took papers and passes away.

Glin – Glan –
The train is already stopping.
Where can one get the painter, the brush
to be able to paint
the mountains and valleys --
the beauty of the white island?

(Bielo Ostrov)

P. 46

The song of saws
and the ring of hammers
in hundreds of creative hands,
bricks and lime
for one's own home,
foundations and walls rise up.

A rider approaches,
the horse being lively
paws the ground and shakes its head.
A border report
is what he brought
and leaves promptly in a gallop.

Trucks drive by
with building materials,
a lot of boards and bricks,
windows and doors
that painters paint
and shingles to cover the roof.

We’re standing and pondering
this awakened life.
The contrast is so great –
there there is
a plain death
and here, a sparkling life,
and hot.

P. 47

Building and construction
wherever the eye can reach,
it sprouts with life everywhere,
but suddenly
we’re summoned by a voice,
Comrades, enter the train station.

Everything so new
beloved and free,
people young and fresh,
opening packages
crates and sacks
on a long metal table.

Whatever one brought
looked over and considered.
American dollars were bitten,
the coins fondled
like beloved amulets,
with the sickle and hammer in the middle.

We’re soon invited
to the dining room.
Young ladies’ heads
wrapped in red.
Tables were set
with fresh black bread
and bowls of fresh hot cabbage.

P. 48

With appetite all was consumed,
and songs sung.
Along with greasy hamburgers,
we ate til our fill.
Enjoyed ourselves thoroughly
under our first Soviet roof.

Met others amiably
and more amiably parted.
Comrade Kosendant greets us.
Wrapped the flag
and again we’re on the wagon
traveling deeper into the land.

Through the windows
palaces and courtyards run by
of former princes and counts,
but having disappeared
already years ago
and having nothing left to bring about.

With curiosity we listen
to the conductor’s explanation.
Blood was spilled in these streets
when the Czarist bandits
tore things off
the backs of the masses.

P. 49

The whip reigned then,

with floggings till blood was drawn;
one word was enough
if suspicion was cast
on someone by spies –
death was on the spot.

Our work was wasted
our daughters raped,
fathers and sons tied to the yoke,
no one to complain to,
to say one word against them,
our land was theirs.

They did what they wanted
and no payment?
There was no one to collect,
they robbed everyone freely,
faithfully protected by the executioner,
the bloody Czar.

Then October arrived
and we attended to them
with our hands –
we strengthened and steeled ourselves,
we former slaves
obtained our rights
and for all of it have they already paid.

P. 50

Comrades, look there!
The castle and the garden –
he points with his finger --
there was a nest there
of sin and pestilence
and now our homeless daughters and sons
live there.

We sit and listen to
his story and explanation,
every word is full of celebration,
coming out of the forest
we immediately see
chimneys of great factories.

A whistle, a glin-glan,
the train has once again stopped,
a siren cheerily sounds,
in the wide open doors
are beaming faces
workers from the botanical (?) (pesticide (?) plant

A cheerful tumult,
it gets tight in the wagon.
Everyone shakes our hands,
merry laughter
from sons and from daughters
of the fortunate worker's land.

P. 51

Everyone greets us
each one wanting to know
what's going on in the world.
Evening – time for us to arrive
in Lenin's city,
at the Moscow Station.

A square so clean,
so wide and beautiful
with gorgeous buildings
on all four sides.
Only a scarecrow in the center -
Alexander the Third a gloomy reminder
of dark times.

In the city where the Jew's steps
were once burned when he wanted only to come in,
today, with outstretched arms,
with beaming faces
they escorted us to the best hotel.

Crystal chandeliers
dazzling halls –
where barons used to entertain themselves,
and now, it's no illusion
that people in worker's uniforms
glide and waltz here
day and night.

P. 52

Everyone together
as if from one father and mother
do the various peoples live according to Lenin's law.
From tourism they came in automobiles
to show us around the town.

We started out in the Vododarski (?) District
which had been the darkest quarter
in the fat city,
mud and filth
from head to toe;
it was dark there everywhere.

And now!
Stunning homes, industrial works,
full of lit-up streets and parks.
In shirts and dresses –
the country puts them on,
cleaned up and plastered
the swampy old days
into lovely squares, schools, hospitals.
That's what's in Lenin's city today,
the golden flag.

We come to a school,
with little children it's full,
at the time they're off for a stroll.
But what happened then?
They noticed us and stayed near the doors

P. 53

their necks outstretched,
taking our measure with their eyes.
One whispers, angry and upset,
his face pales
and he hisses, irate,
"Bourgeoisie! They should be shot!

Vanya, wait a minute, wait,
don't be stubborn
(another says to him).

Figure it out yourself
they could just as easily be workers
to help us build, staying with us.

The other one guessed correctly -
we should not be punished,
we explain, and they're glad to hear it,
their eyes full of joy -
such a celebration,
all the guys laugh, Vanya you're a fool.

Vanyushka, this young guy
still has his suspicions of me.
My fatness
doesn't ease his doubts,
and he asks me with displeasure,
Tell me, what is that?
And he pokes me in the belly
with his finger.

P. 54

With his eyes aflame
he noticed my hand.
Did the machine cut this off?
Comrade, forgive me,
now I like you.
He pressed himself affectionately to my side.

Jumping and jockeying,
they surrounded us
and with questions attacked us:
Is your country still full of Bourgeoisie?
Are kids locked up
in a junky school?
Tell us how this came about?

They showed us the classrooms,
playgrounds and terraces.
They took us to the theater,
to the replete hall where they dined.
This is all ours!
they said with pride.

It was difficult to depart

from this children's paradise.
Bless you, Soviet days -
and til the evening we remained
when we departed for the worker's palace.

P. 55

Two beautiful children
put together little blocks;
I read the lettering,
honoring the Soviets.
And a little girl is painting
so well and so delicately;
I read the names –
Sacco and Vanzeti.
And here's one weaving so skillfully
out of thread and wire –
What are you weaving, little comrade?
-- a nest for a bird?
A look of annoyance – this I'm preparing
to hold refreshments for uninvited guests.

A hale and hearty lad
runs over to the table,
yelling at the teacher –
and tearing at his own hair.
Your diagram's probably all wrong,
the motor doesn't work.

Petye, have some sense,
the teacher says with a smile,
and gives him a hug.
Give it a thought –
maybe you made a mistake.
Think about it, it could happen that way

P. 56

He took into consideration
that perhaps the finished motor
was missing a screw,
and refastened the wires
according to the teacher's rules.
A miracle, the motor works!

So Petye is full of joy,
the little motor works.
His mistake disturbs him,
he slaps himself on the head,
Such a jerk!
It’s me that’s a fool!

On the second floor
is a tumult, a noise.
Children are constructing a train;
while with wings outspread
there also stands ready to fly
a finished airplane.

They study together
drawings and diagrams
of ships and all sorts of machines,
and pictures that show
how coal and iron
gets dug out of mines.

P. 57

We come to a room
with the bright shimmer
of lamps of many colors.
Here lads are standing
alongside photographic equipment,
practicing for Soviet films.

On the third and fourth floors,
books, theater, concerts:
everything’s here, nothing’s missing.
A heated discussion,
a large gathering,
a deep involvement in chess.

We visit every hall
and throughout culture grows and blooms,
lectures, talks
questions, debates,
mankind developing
with a new structure.

With searching eyes
bent over books,
here they're studying the map –
from Volna to the Dniester,
a choir is singing in one place,
in another dramas are being performed,
and there an orchestra is in rehearsal.

A bell sounds a call,
they all get up,
called to bread and hamburgers;
in a hall that's long and wide,
the tables are set,
and we're also invited.

We all sit and eat,
they entertain their guests.
They ask us various things –
we're already free and rich,
but what's doing with you?
When will you have your revolution?

So we explain
that for us the situation will also brighten.
When we bid farewell, eyes were glistening
with all of our longings.
We went to the plant whose name was Three Corners.

We didn't stay long
didn't see much,
as it was already too late at night.
Comrades escorted us through steps and doorways –
as we only had time for a tour.

P. 59

Gigantic machines
black as diamonds,
a thousand pairs of galoshes gleaming
too numerous to count,
in every measure,
and rubber wheels ready to roll.

The work progresses
every minute precious,
everyone at it with ease and skill –
men and women
lovingly assembling
a joyous world for themselves.

Everyone is certain
of working much quicker
as the goal is within sight.
We'll outdo you
and overtake you!
they all declare with delight.

So, what's with you?
America is loaded
factories and gold, and loads of food,
and people like rats
in their burrows,
millions without work -
without shelter and bread.

P. 60

And how long will you serve
that runaway capitalism
that brought you to such a life?
And look at that -
we're understaffed,
working by day and by night.

No more parasites here
to squeeze out the profits,
we burned them out with their roots.
In factory and field
our own luck we create,
everything is in our hands.

We lived through a lot
heroically we fought
under the flag of Lenin's party,
a bloody war
but the battle was won --
a victory over them.

It's true that we suffer,
but with joy
because we know why –
we're building even faster
and of this we're assured --
that the one who builds
is the one who's boss.

P.61

They squeezed our hands
and gave us greetings
for the American worker class,
to those who go around
hungering without a sound
and to those who sleep in the streets.

Do greet them
and make sure to inform them
that we're hoping and waiting for the time
when your land
like ours, will also be liberated,
side by side.

Inspired, uplifted
and full of faith
from the words they had imparted,
I kept thinking about it
not one wink did I take
while outside the dawn started to break.

And again
we're off to contemplate
the beauty and splendor
of Lenin's city that had been freed
of crowned Czars
weeping subjects.
Today,
with freedom and joy renewed.

P. 62

Remembrance of the bloody pyre,
in one's mind there surfaces

the memory of the bloody years
of Pleve Stolipin,
Nikolai on his bloody throne,
in the cracks between the stones
bloody traces of that Sunday,
the Red one,
victims, led by the priest Gapon.

Victorious! was Lenin's flag,
free are the squares and streets
for the courageous step of peoples and races,
no one blocks the path,
door and gate flung open,
go and see and consider it all --
it's yours, no need to ask.

To the winter palace we headed,
Peter the Great
the most courageous Kaiser
of the entire Romanov line,
is still riding his horse
and the earth
bathes in the waves of the sea.

A gate opens with an iron fence,
it must certainly be known
that Jewish feet
are treading here now? My heart trembles,
the Yiddish language
a genuine thing under the roof
of the czarist throne and laws.

P.63

So blessed be you knights of Lenin,
you paid for freedom
with your lives,
you banished forever that dark night.
You broke the repression
and cleared away the poison
opening wide the doors for us all.

And now we're on our way again,
our limbs cushioned

in soft white sturdy beds.
The express train is rushing
outside the day is dawning
as we’re approaching
Moscow, the Soviet heart.

We take it all in with avid eyes –
the suburbs of Moscow with its factories,
gigantic platforms with bounty readied,
wheat and corn in thousands of sacks,
all sorts of commodities stuffed into packs,
seeing this, our hearts are gladdened.

Smoking chimneys as tall as giants
thrust into the sky like spears,
like slender soldiers standing at the ready,
while machines are making a merry noise
and people active as bees
are producing honey in abundance.

P. 64

Moscow, Okyober Station
like a lively Niagra waterfall,
people are pouring in waves
through open doorways.
The comrade who leads us
announces that our journey takes us
into the ancient Chinese walls.

The car is flying
hither and thither
and suddenly a sharp turn,
we’ve come about
to the Red Square
where Lenin’s Tomb appears.

Everyone makes a request
to stop and rest
and get out of the big automobile.
So this is Lenin’s Tomb!
The tremble reaches every limb,
and it seems my heart stills.

Like a cry from above

that wakes us up --
from the Kremlin's clock
an echoing resound!
Bells are ringing
with Lenin's wake-up call,
the mighty hymn
the Internationale.

P. 65

It's already - -
the clock sounded
with rigid fists,
so we sang along
in a true salute!!
The Red Army at Lenin's threshold.
The car speeds a return
over the bridge
delivering us to the hotel.

No time now to ponder –
the beauty and splendor of Moscow
beckons mightily from the hotel.
Rooms we were given
our luggage brought in,
a light bite was eaten
and then we were strolling the Moscow streets.

Moscow,
like a mad Jewish legend remembered,
my acquaintance with you was only through books.
Kremlin, the fright of peoples through the ages,
the bloody span
of the terrible Ivan
and the horrible Romanov decrees.

Now, fearless and unfettered
nations come here
with love and wonder together
and bless the hands
that burned and broke
the dark enclosures.

P.66

I stand on the bridge
and my glance falls upon
a long enormous wall
that supported bloody goings on
and now
is the bright center of the Soviet Union.

The air is frosty clear
some sort of power is calling
to the historic Red Square.
Over squares and streets
bands of nations and races
from faraway lands are heading here.

One will, one heart woven together,
there's no country not represented here.
They came and stood on line
sons and daughters from various countries.
With love-struck eyes they're looking over
to the door of Lenin's Tomb.

It's already - -
the clock rings out
every fifteen minutes in the Soviet style,
the hands show, it's four o'clock,
and like waves the lines roll.
With measured steps we walk and walk
in the mausoleum, through the open door.

P. 67

My turn comes also,
my heart flutters so.
I feel that my breath is catching
I'm taken over by one feeling –
Lenin, Lenin
most trustworthy leader of the world.

I go step by step
it's as if the granite walls are speaking
and recounting the wonder of battle and triumph,
the bright days
of Lenin's way

when the war was on.

A mother with a child by the hand
lovingly strokes the stony wall,
on the steps there's a glow
from the fire of Lenin's resting place.
But the stone remains
and it wails:
Dear Father Lenin! Our liberator!

Like a flame emblazes
hearts and blood
her heartfelt words did catch fire –
it will remain in my memory
through all my years,
the brightest memorial
knotted and bound.

P.68

Down the steps
with bent heads
in my heart a desire like a storm,
my eyes are silent and fiery
burning through the glass tower.

Lenin is resting on red pillows
like after a hard day of work
death was unable
to erase and blot out
the genial virility
Lenin's just resting
and his head is still sending
his bright message farther and farther still.

The eyes deeply closed
under his forehead that dreams and thinks
plans are binding together,
it shows the way,
the greatest strategy
that leads to the universal Soviet Union.

The hands on his heart are locked together
his bed is flooded with light from the tip of the tower,
and lights the world with joyous greetings.

Komsomolyets is there, young and brave,
one of Lenin's students, one of his friends,
he stands guard at his feet.

P. 69

With love and wisdom are his lips speaking.
Not easy, not easy to tear oneself away.
We have to go, but with great regret,
meanwhile on steps we retreated,
on his presence our eyes had feasted
this is already our last ---
Lenin's clock accompanied us out.

The night lights up
with Soviet splendor
the lamps in the streets, stars in the sky.
By the Kremlin's walls
we're shaking hands –
wanting to join them all
to unite as a body one and all.

Like a loving family we walk together
the child asks something of its mother,
her question sounding like a sweet song,
Tell me, mama –
he's probably still asleep?
Will uncle Lenin sleep much longer?

Into the frosty night to the hotel we ran.
In the lobby we encountered our friends,
each one dressed up and well-fed.
The tourist bureau auto is awaiting,
everyone is at the ready
to attend the Moscow State Theater.

P.70

Personal enjoyment had became of little value,
so decided not to go to the theater;
the impressions were too great and beautiful,
so all alone in my room
I read and thought late into the night.

My heart was stormy,
one thought was forming,
image after image without an end,
I gathered them together
noted and wrote them
signed into my heart and my head.

In the morning
I found the Moscow truth by my door,
over the cracks I take a stroll
to the building of the Soviet palace –
a lot of carpenters are needed now
to make windows and doors
for builders who are freezing
and waiting for a home and a roof.

Right by the post
of the manager of the hotel
I found a comrade to be my escort.
He keeps on explaining
the names of the streets and squares
and everything that happened here.

P. 71

Church cupolas,
the symbols of what once was --
wherever the eye strays
they appear lost and frightened,
the polish and bells that ruled for years
have vanished.

Tikhonka, that holiest of places
where thousands of believers
crawled on their knees for miles,
weeping and praying by the holy cross
cleansing themselves of sin
before the holy relic
that now lies shattered and broken.

Bolsheviks tore the rope
that bound human hearts and wills,
strengthening the powers
enlightening the minds,

illuminating and brightening them with clear knowledge.

At the place of dark belief
elevated by thievery
that kept the peoples of the land
bound up in chains --
the Soviet regime
will beautifully shine,
the Soviet palace
of the free Soviet Union.

P.72

It’s my leader, a wonderful orator
a talented painter, a smooth tongue;
his words: pour like pictures,
images of the last shot
at Christ the protector’s abode
and the last holiest tower torn up.

Where the rope is stretched
I take in with my glance
the crowd of a thousand heads.
Everyone’s looking there
to the multi-footed tower like a giant spider
whose head is a cupola with a cross.

Disheveled popes like wild gorillas
kneeling, prattling prayers.
Men and women stretched out on the ground,
I hear a distressed shout,
“*Hospodi pomiloy”*
tears spill from hundreds of eyes.

Holy Jesus, you good protector,
and you, our only holy mother,
don’t forget us, your children.
Holy virgin
reveal your joy
reveal to us your power
reveal today the miracle.

P. 73

A knell! One foot fell down.
The cross has need to bid farewell
and stands with its head bowed;
another foot starts to shake,
the cross begins to quake
it looks about to fall.

And again the knell, the earth begins to tremble,
splinter after splinter starts to fall.
The cross begins to lift,
starts to turns over,
nothing left to see
but a thick cloud of dust.

I see an old couple standing nearby,
she at his shoulder breaks out in tears.
He looks as if made out of stone –
his unkempt white beard trembles,
So, stop it, he pats her tenderly.
You see! The priests deceived us,
there was nothing there.

Popes with loosened robes
like the vanquished after harsh defeats,
glide away forlorn;
like abandoned stones,
no one accompanies them
on their lost path.

P. 74

I forged a new bell
to awaken dead slaves
my blood singing the song of the road.
The night is transformed in sunny joy.
Who prepared this and brought it along? --
Lenin, our leader who's at rest.

I do a *shekhiyonu*[7] and think,
bless them, the Soviet might,
the bright mission is destined to be yours,
your platform

[7] Hebrew blessing giving thanks for having arrived at the present situation

had popular success,
the deceived and misled had the truth explained.

The comrade who leads
touched my hand,
Comrade, you're dreaming of the truth?
We leave the outstretched rope,
he leads me into the office.

Comrades bent over books
greet me with loving eyes
and give me a hearty welcome.
A Jewish engineer strikes up a conversation,
a pity, I didn't write down his name.

P.75

Like friends who are quite close
like old acquaintances,
we gathered information from each other,
I made it clear to him
what all I had brought,
explained the goal of my coming.

He likes the plans,
this Soviet expert,
he promises to do everything for me,
Tsentralnaya 1 – he shouts,
turns a little dial,
calls up the office of (*mos drev)*[8].

He talks so fast
and turns all red,
Yes, yes, an American specialist,
you'll see him
tomorrow at ten
a party man, yes, of course a communist.

Came back to the hotel
cheered by today's luck,
tardy for the organized tour,
arranged with the comrade guide
that we'll go to the rehearsal
of the Jewish choir.

---

[8] Author's note: (*mos drev*) Dept. of Woodworking.

P. 76

We stroll through gorgeous halls,
everything my eyes behold
pours such joy into my heart.
Over newspapers and books
they sit tranquil and certain
in their own home, in the Jewish communist club.

The choir sings,
harmonious it rings,
every tone and every word
carries me forth
to the Chicago singing group,
to my usual spot.

We shake each other's hands,
I'm recognized by a comrade
from the Chicago singing group.
He presents me before
the entire choir
and I'm suddenly entirely at home.

Distance and seas disappear,
vanished are borders and fences.
Moscow, Chicago, one world, one desire
hearts spilled into one another,
a holy bond that my class created,
the same songs, the same sounds.

P.77

Mos Drev, bright halls and halls
of many kinds of wood materials,
here's where they draw plans for building the land,
drawn by young architects and engineers,
plans for furniture, doors and windows
for the growth of the Soviet Union.

Antique furniture
wooden bridges
models of ships and houses,
I walk and contemplate

the creative beauty,
and I was already being called to the office.

A gathering:
engineer directors
who've come together
from various corners of the land;
they deliver reports
about new building and old repairs,
everything gets considered and planned.

Where to cut the forests,
cover up swamps and fields
with factories and cities lit,
roads of brick and cobblestone
to hold back the waves
of the Dnieper and Dvine,
Dniester and Prut.

P.78

There's but one goal –
the Five-Year Plan
needs to be done in four.
Representatives of each Soviet
had already spoken,
when my turn also arrived.

To speak the Russian language
is for me a sensitive thing.
I never knew the language well –
I ask for a translator,
from seats and places go up
dozens of Jewish hands.

This gives me courage --
I speak swiftly and well,
I feel like I'm one of them.
I explain the purpose
of my long journey here
and what I'm now asking of them.

The dear translator
delivers my speech,
and adds his own thoughts.
He bids me welcome

on everyone's behalf
and asks that they support my plan and wish.

P. 79

An applause breaks out
of agreement.
They shake my hand,
and also say "*Sholem!"*[9]
In my heart there arises
such a powerful joy,
my dream is now becoming realized.

Everything that I brought
is regarded and considered,
all will be decided here.
My party ticket registered,
a comrade will take me
to our headquarters the *komintern*.

A full hall,
the expression of the *Internationale*,
peoples have blended together here.
Languages and words vibrating,
faces, garments of assorted colors.
There is no folk not represented here.
Hello, comrade (in the English language) --
with great affection we shake hands.
He reads the report from *Mos Drev.*
It looks like he's enjoying it
because his blue eyes are shining
and he whispers each word quite low.

P.80

He gives me a hug,
"So, comrade, come."
I'm feeling so warm and good,
Needless to wait till tomorrow,
all will be arranged today,
Comrade Borodin, the Minister of Labor.

The surprise is great,
my heart grows hotter,
Comrade Berg from Chicago,

---

[9] Yiddish "Hello".

Comrade and teacher you dear one,
Berg, Borodin, the self-same fire,
his handshake is his word.
So dear and precious,
like thousands of sunny songs.

He calls up
on the telephone,
my apartment and food are at the ready.
Where you'll be sent is to be determined,
it won't take long and you'll find out,
but meanwhile to work,
let's not waste time.

The saws are singing,
lightning axes with enthusiasm they're swinging,
they cut and bite into
generous blocks.
Under thousands of hands
walls spring up
that will soon be workers' homes.

P. 81

Together with thousands of workers
I help make doors, windows and frames.
My crippled hand becomes stronger and healthier,
dear and sweet
is every meal
the Soviet bread is squarely earned.

The way back from work
fills me up like a beautiful song,
I've nearly forgotten my plans.
But then I'm awakened
by a call from *Mos Dev*
to travel to the lovely Ukraine.

The train speeds along
through the night long,
the wheels murmuring a rhythmic song.
Sleepily I sing, Ukraine, Ukraine,
I'm coming to bring you my dreams
that I dreamed and guarded over the years.

Early morning in the blue dawn

by the windows of the narrow corridor
that run and catch
drop after drop of morning light.
Already we're in conversation
with army high commanders
who invite us to join them for breakfast.

P. 82

A group of five of us are sitting
drinking and eating,
and filling with holiday cheer.
A commander gives the order
that one of us four
should arise and start singing a song.

Here you have native sons,
why so silent, comrades!
He orders with an angry shout.
No one can avoid it,
unless you're deaf and dumb --
so the first one starts singing his turn.

"*Oyfn pripetshik/*On the hearth there burns a fire
and in the room it's hot",
it spreads hot like tinder
and we all join in –
"And the rabbi teaches the little children
the *alef-beyz/*alphabet."

No one excuses themselves,
everyone sings,
then comes my turn.
We sing Schafer's songs
choruses of Schafer's two brothers,
and I become the commander over them.

P.83

With song and story
did the day go by,
lit up with such a dear joy.
I get off in Dniepropetrovsk,
and arm in arm
we bid each other farewell,

and kisses weren’t lacking as well.

Ukraine,
your true name is besmirched
with slaughters and bloody pogroms
by the nobles and bloodthirsty Ottomans.
Only through battle and costly sacrifices
did you mercilessly
vanquish them from here.

You cleansed your true name,
now all live here united
in the family Soviet.
And it’s my destiny
to walk on your earth
and carry a blessing in my heart.

Dniepropetrovsk,
like a mother you welcomed me,
your wandering child
that is tossed about by the wind,
into your powerful arms.
You cradled and hugged me to your heart,
strengthened and warmed me
with your potent breath,
Ukraine, you bright star.

MISSING SECTION OF PAGES?

P. 92

The mighty word speaks from the walls
like a bright burning flame
and Balthazar reads with alarm
the promise: for the days of freedom
spelled in many different tongues.

In the Red Square
multitudes with weapons
the mighty Red Army.
A colossal wall:
the protectors of the land
and the leaders, on Lenin’s mausoleum.

Nine -- the clock gives the signal

with dozens of orchestras –
the Internationale
a salute from millions!
The earth shakes,
the two beloved commodores
Voroshilov and Budyoni
are flying, galloping
on fiery steeds.

A sea of people are rocking.
A rustle is barely heard
like a quiet breeze over ripened stalks,
young commanders swearing an oath
to war against enemies
who are bent on war.

P. 93

Comrade Stalin in the middle
like a granite fortress.
In his eyes love flames.
From both sides leaders
joyfully greet the marchers
in their skillful, rhythmic, thudding steps.

Multitudes, multitudes are walking, walking,
divisions, regiments of Red Army soldiers
rifles, tanks, and cannons.
In the heights, the rumble and roar
of proud eagles flying --
airplanes, entire squadrons.

The workers' army is moving along,
flag flutter up above
happiness and joy in all their eyes.
Work steps sure and firm
in the shock worker contest
in plants and factories.

Again multitudes are streaming, streaming
laborers in stores
and those who serve in offices.
Choirs and directors are marching by
students from the schools
with their teachers and professors.

P. 94

The sun casts its last rays
on cupolas and tips of trees,
in the deep heavens stars are twinkling
with youthful joyous laughter.
The heart can never be sated
from these young sons and daughters.

You will remain in my memory
for the remainder of my years.
O, you beautiful much-loved days of
the first of May and the second and third,
in my heart I tuck the sweet shiver
to take with me on my way.

O, bright capable land
in motion with life's zest,
I sat at your laden table,
together with your children
worked hand in hand
and broke bread.

Bigosov, the last beloved border door,
I bid you farewell
and wish you security and luck.
The train carries me swiftly along,
my consolation is that I'll be coming home
to my own threshold.

P. 101
Translated from Russian, under the supervision of the poet Comrade Chaim Schwartz.

About the work of Comrade Karish, on the 25th wood-working plant, Ukor Wood.

During the time Comrade Karish was with us in the plant, he brought to life the following improvements:

1) A disassembled table.
This improvement gives us the possibility of reducing the cost of train transport, on 269 trains. Whereas the whole tables fit only 44 to a wagon, and the disassembled tables fit 170 to a wagon, this lowers the cost by 67,250 rubles.

And in addition to the improvement bringing a reduction in train transportation cost for the plant, there is also a reduction in the cost of wood materials, tools, and skilled work in the sum of 5,200 rubles. For speeding up the assembly of the disassembled tables, Comrade Karish completed a special little implement for screwing in the screws in the table legs.

2) An addition to the round cutting machine to make various grooves with the help of knives and two saws, that makes grooves up to 100 millimeters. This improvement speeds a lot of the work and improves the quality of the production.

3) Mechanization of a turning lathe workshop for the making of hanger pegs and also the round bars for wardrobe closets.

These improvements increase the production eight-fold, which saves 2,000 rubles.

4) The finishing of a ribbon-sharpening (polishing?) machine.
This machine is already finished and used at work. The purpose of the machine is to replace hand labor and it plays a very important part in our fabrication.

5) The finishing of a cutting-wheel to cut the edges of the veneer of the feet of the dining table.

This improvement greatly improves the work of cutting the veneer and increases production. The economization is estimated at 600 rubles.

6) An implement to unite the edges of the strip of sand paper with the middle of locks.

This improvement allows for the gluing of the polishing paper, so that the gluing together becomes smoother and gives accurate good work and extends the utility of the polishing paper.

7) An improved tool to veneer the feet of tables.
This given tool is still in the stage of being realized. According to the calculation of the work until now, this should increase production by around 50 percent, the economic estimate of how much money this will save is not yet calculated.

8) An improved tool for polishing furniture.
This given tool is still in the stage of being carried out. It is difficult to estimate in how much of an economic savings it will result.

9) The finishing of a drill for drilling special corner holes according to the placement of ?2.
This improvement of the tool greatly improves the quality and eases working conditions.

10) The rebuilding of the moving table for the cutting machine.
This improvement allows for the decrease in loss of falling materials, and greatly eases working conditions.

All the above listed works, such as 1,2,3,4,5,6,9 and 10 are already in existence and are working in our plant.

Comrade Karish personally carried out the work to finish all the above mentioned inventions and improvements and mostly made and fulfilled them himself

In this work Comrade Karish demonstrated himself to be a good woodworker, unsparing of his strength and energy.

P.104

During the period of Comrade Kerrish's work, he strove to impart the great experiences that he gathered abroad to our specialists and also to the workers.

And now Comrade Karish is working on an entire new set of inventions and improvements which will give us no small use in our plant, and also for the entire industry in general, such that all his inventions and improvements are meant for the spreading of "karto tek".

For the division of rational inventions and improvements for the plant
The Plant Manager, Comrade Pisarepski

(Work of the Last Few Days)
11) A mechanical screw-pull, to unscrew the seat blanks of stools.

12) An entire set of smaller improvements that will soon be ready.

Plant Division For Rationalization,
Comrade Pisarepski.
P. 105

Instructions From the Director

Comrade Karish!
In accord with our agreement with you: we ask you to hasten sending what is of interest to us of the price-lists for woodworking machines. And at the same time we request that you explain to the factories about the prospect of receiving the equipment we need. Let us know the character of this, and the conditions for purchasing them with the possibility of photos or drawings that would give us the opportunity to begin dealing with purchasing machines.

Technical Director of the 25th Plant.
Ukor Furniture
Comrade Burgen
Comrade Maisel

Stamped with the stamps of the Plant and the Director.

P.106

Lithuania and Poland
I imagine they're rotting,
train stations saturated with death.
Backs bent,
eyes fearful
hearts and lips locked up.

In Germany it's no better
the crisis even greater
looks full of hateful distrust.
Standing like crosses
are row upon row
of silent, vacant factories.

After days and nights of ship's rocking
I returned once again
to my home.
My beloved household,
Bobby my darling child
took my heart around.

Yet, longing devours
my heart.
Work becomes a yoke
and with every hour
from there to here
the contrast continues to grow.

P.107

Who can conceive
of the joy of receiving a letter from there,
from the leaders of the factory.
I feel that I'm one of their branches

and send them a box
filled with tools.

Life goes along
and doles out everyone’s portion.
Our beautiful thread
spins itself further.
It didn’t take long
and there came along
Yudeske (Judith), our sweet child.

Grandpa, grandma are growing young
in the arc of life’s swing.
I joined up again
and worked with my class
full of activities and songs
I formed sisters and brothers.

Khashe, music teacher in the schools,
Mother, fulfills all the quotas –
the greatest shock worker in town.
Nathan became a bass in the choir
teacher in the club choruses,
work, work is the rule.

P.108

And the lovely sounds
of the children’s songs
directed by Khashe’s hand.
So we arrived in New York
where she was welcomed
as the director of Kinderland.

And under Shaeffer’s wing
her future is assured.
For us there arises a bright beam,
She chose
a dear son for us,
our darling Saul.

Our Nathan, like an arrow from a bow
flew off to the sunny land
and planted in his heart
a bloom of California blooms

making whole the family chain
by bringing her back to us.

Life sings us a melody
with new joys and pleasures.
The heart is filled with happiness,
our dear daughter, Bella
on the piano and the cello
performed for our class.

P. 109

Contentment wasn't ours for long,
the climate was too cold
in the days of Winter,
and both young birds
on graceful wings
returned to California.

The chain stretched out
in length and in width
over distant paths.
Airplanes bear letters
to papa and mama
from far-off shores.

A new little branch arrives –
our sweet Winny.
The eye can't reach him,
and our hearts are restless,
Winny draws us to him –
with a thousand hooks.

More than a year goes by
and Kerele arrives,
grandpa and grandma dance a jig
and grab the first bus
to the shores of the Atlantic
to bounce Kerele in our arms.

P. 110

As with joy our hearts were filled
longing for a while was stilled

but not for long.
Longing began to flame
and could not be quenched –
to see our children is what we wished.

Not long did we ponder or think
before we decided to get packing
to that sunny land.
Joyful songs in our hearts are singing
hot kisses resounding,
the lovely dream coming true.

And grandma and grandpa
are swimming in a sea of joy.
Every day
is rimmed with gold,
yet the grave problems
of how to make a living
remain to be answered now.

The children ponder day and night
and we all come to the same conclusion
that of machine work I've had enough.
All the children provide the bucks
to open up a little store
with the best of luck.

P.111

Business sense was something with which
our family was not blessed
and luck soon ran out,
and long, long weeks
did I search the factories
until I found some work.

A boss, a "comrade" oh, horrors!
Barely stale bread could I earn from him
the coward –
in beautiful threads adorned,
our union not recognized,
in his shop the working hands
terribly exploited.

I was not one to remain silent

what he deserved he received,
the lovely threads plucked from all directions.
Naked, the coward became angry
and in great wrath
sent me from the shop.

The union business agent
explains: for old hands
few positions are to be had
he tells me openly and sincerely
that workers over forty
need to live very sparely.

P.112

The business agent speaks with a smile
his cigar curling out smoke,
blue rings in the air.
Every word from his sated mouth
hits the struggling jobless one
like a leaden bullet.

Awaking from the night,
the gorgeous sun is bright and warming,
to their places all are running,
and I, wander, wander without end
seeking somewhere that I can vend
my disgraced hands.

I hear the din of machines
I see people busy as bees
through doors and gates left open,
and I knock upon door after door
seeing myself as a wanderer
alone in a forest.

Weighed down by sadness
my feet plod tiredly –
to my dear, homey, warm nest.
My darling mate jokes around,
removing the vise that all day long
has been pressing on my heart.

P. 113

The sweet children soon arrive,
what sadness, where a forest?
The sense of loneliness is banished.
Bella in her carriage,
Ronny, my newly born little son --
a source of joy is every one.

A comrade and friend
called up on the phone today –
there's a good plan for us,
a tranquil income,
a certain return
that can be acquired.

Without much thought or pondering
the deal was swiftly struck,
hope shining brightly forth.
With a little sum of money
they deposited us
in a hotel that was ready.

Door numbers, a bundle of keys,
old furniture, cups and saucers,
quiet rooms ready to be slept in,
each bed an empty nest
from which all the guests
on wings escaped.

P. 114

I yoked my mate to the task
of polishing and cleaning,
the sunbeams sing through spotless windows,
and we feel ourselves fortunate
as workers come to rent the rooms
carrying lightweight baggage.

The days grow livelier,
as I take out saw and hammer
to work on rebuilding.
My mate washes and sweeps,
digs up the soil near the house
and plants a bed of flowers.

And when accounting shows a lack
the children help with money,
making sure that mom and dad
have enough to get by
and not have to worry
not just today, but also for tomorrow.

When I read Gorky's books
I was never certain
in those youthful days -
for a long time did I maintain
that those images were fake
in Gorky's "On the Deck"

P.115

Our house was the deck
in which I saw many of Gorky's heroes,
dirt and drunkenness stuck in the air,
couldn't get it out of there,
no words or warnings made a difference
as all means were exhausted.

Our hearts were full of anguish
due to our neighbors, the drunkards.
Cleanliness was what we longed for,
and from heartache and anxiety
with illness was I stricken
that endured for many months.

My mate taken up with the demand
of the house, of her sick man,
on weak legs, running about,
but it still took quite alot
for a buyer to emerge
who would buy us out.

And a good severance it was
with no losses suffered,
not a penny did we lose
once again we're as if renewed
joyfully liberated
as if we're born anew.

P.116

It didn't take me very long
till I regained my vigor,
a new world opened up –
the union CEO
put me to work
in a fortunate hour.

And I once again I felt young
back in the swing of things
singing lively songs.
My mate took up knitting –
sweaters, socks to send along
as gifts for the freedom fighters.

And when fascist Japan
made a murderous attack on our land
and waged a bloody war,
in these troubled days
my mate went away
to work in a factory.

And every morning
the two of us went our ways
to labor and to toil.
Evening brought us home again
from work in the factory--
I, from sharpening saws,
and from sewing clothing, she.

P. 117

I help with saw and planer
making furniture for ships
the demand of the times.
Mama sews clothing for soldiers,
our son removes his white collar
and works on building ships.

Of respite, no one's thinking,
as we carry out our part,
with pride and with heart
in defense of our land,

every hand is active
with iron, cloth, and wood.

Suddenly there's good news,
relayed in every line
of a letter that arrives,
that our child, Dr. Saul,
is serving for the good of all
under our honored flag.

Gave up the house and the office,
our tranquil, replete life is over,
now is not the time for that,
fighters arriving from battle
and the doctor must directly tend
to every tear and wound.

P. 118

Father a soldier
wife and child left behind,
the secure nest falls apart,
as the second one in time
has to go off far from home
in indefinite wander.

Kerele asks us, mama, where?
Is there any rest?
With so many homes,
why has Dad already gone?
On what path will we be led,
to what home, what roof above our heads?

(Lullaby)

Lay your head upon my breast
the answer is as yet unknown,
but there will certainly be rest,
don't worry, don't question, my little bird,
close your little blue eyes,
sleep peacefully now, lyu, lyu, lyu.

When I was as old as you
my daddy also went away

I asked my mother just as you do,
she also had nothing to say,
but held me close to her breast
and bade me sleep, lyu, lyu, lyu.

P. 119

My little sister Leahleh
rocks her little carriage,
gazing at the door,
her little mouth calls, sweet and gentle,
waiting, waiting for her Daddy
to come sing for her, lyu lyu, lyu.

The good father doesn't forget
and prepares for us a nest
for security and rest,
after days and nights of a rocking ship
in daddy's arms once more we sit
and he sings to us, lyu, lyu, lyu.

An angry wind is storming now
wolves and hounds are howling,
joy and happiness they grab,
devouring cities and lands,
houses and beds in flames,
not where mama sings, lyu, lyu, lyu.

Wolf and hound in their hurry
have already reached our shore
at Pearl Harbor, far away
but our weapons keen and strong
will keep him at bay,
sleep peacefully now, lyu, lyu, lyu.

P. 120

Fighters are marching over there,
fathers, brothers, sons so brave
and your daddy is with them there,
healing and bracing tired limbs
of valiant fathers, sons, and brothers
of our heroic army.

Our enemy will be vanquished -
no one will ever again upset
our happiness and tranquility
and with joy in our victory
will your daddy return to us
and cuddle you near his heart
and sing lyu, lyu, lyu.

As a bloom among blooms
another little baby will arrive soon,
a little brother, or like you, a little sister,
with joyfulness and pleasure
you'll rock it to sleep
and sing lyu, lyu, lyu.

The awaited hour will arrive,
your dear grandma will be here
and soon we'll have our tranquility,
on mama-wings will she fly
to cuddle you to her heart
and sing to you lyu, lyu, lyu.

P. 121

When time brings us good fortune
and your daddy is dispatched
east to the shores of California
to that sunny paradise
to Grandpa and Grandma's
we will go.

Free of snow, free of frosts
a dear nest waits for us,
loving hearts full of warmth
uncles, aunts, and cousins,
each and every one of them
with arms and laps a ready.

To hug us in a tight embrace
and shower us with kisses,
Grandpa's already preparing songs,
impatient to have us with him,
so that in his loving arms
he'll rock you to sleep, lyu, lyu, lyu.

Lay your little head upon my breast
all has been revealed to you,
joy and tranquility will be our guest,
bright will be the heavens,
sleep my child in your sweet slumber
dream sweet dreams, lyu, lyu, lyu.

P. 122

Days Like Sparks

Ninety days like white sparks
raced by in dazzling radiance,
sank into the past,
into yesterday's great everlasting.

Days like sparks dazzle
with names divided into seven
to inscribe in memory
to be written in the calendar.

Accounted and tallied
put perfectly in writing
in weeks and months divided
and in twelves the years.

Every day split into hours
and into tiny little pieces,
into minutes and seconds,
every hour chimes the clock.

Every day has its yesterday
every day with its cares,
new battles and ____(*gefekhtn)*
for the coming tomorrow.

A day of joy and hope
and also of lament,
a birthday for life itself
a *yortsayt* for what is past.

Cloudy days without number
and others shining with splendor,
on the circular walk
accompanied by the night.

P. 123

Days as impressive as wine
at a happy reunion,
and also set with pain
at the aching farewell.

2
Life turns like a millstone
grinding existence and the days
and a mother prepares feverishly
for children on the way.

Ninety days like rainbows
stamped with multicolored seals,
she flew off swiftly
with a mother's dynamic wings.

Mother's heart hammered
during the raucous train trip;
then clutched in loving arms
in Chicago on a Sunday morn.

With beaming faces
in their arms they held her tight.
Oh, where can one find the poet
these images to describe?

With doors in the house already wide open
grandchildren like lovely blooms burst out –
it's a celebration, a galla
now that grandma has arrived.

Redeemed and compensated
for a life under the yoke –
what are diamonds, what is gold
compared to tender little hands
woven around grandma's throat.

P. 124

Mother and little children
clamoring and hugging
eyes as bright as embers

with hearts deeply warmed.

Days exceptional as wine-intoxicated.
Oh, may there be more like them -
hot sparks springing
from the shine of joyous tears.

Dear ones, you're joyful there
and I am joyful too
through my heart and through my word
in the verses of my song.

3

Days of longing and desire,
this is how life goes
on the difficult path
of being apart.

With difficulty all this joy was taken
the heart full of care,
a mother's heart wants to know
about her children in New York.

And it's decided that mother
will travel in a week.
The plan is disrupted
by a telegraph from Khashele.

I want to let you know,
my dear sweet mother
that the new life
is bursting out of its prison.

P.125

A storm in the heart of joy and fear
as released like an arrow from a bow
mother is already speeding along
on her way to Khashele.

Just one look on her face
as everyone already knows
the wheels can't roll
fast enough.

Mother's already by the bed

and wonder of wonders
at a mother’s hot kiss and caress
pains become less.

Hearts melt together
and cheek rests against cheek --
the new life wants to come forth
and stormily make merry.

Khashe’s forehead is drenched with sweat
a cutting pain and then,
the new life lets out
its first battle cry.

Mazel tov! Tears of joy start to flow
for mother and grandma;
to let everyone know
grandma sends out telegrams.

December 19, in the year forty-two
a little girl was born.
May she be with them
for long healthy years.

And the wires tremble
bearing glowing blessings
from distant states and cities
from the entire family.

P. 126
Sweet granddaughter little Carol
lip to lip with your grandmama
sweet the sound of her little serenade,
grandma I love you.

Grandma is very happy
lucky is she indeed
to have so much pleasure
from Caroleh’s concert.

Purely flows the little song
from her sweet lips,
her little voice a violin
may she be blessed.

As if by sunshine warmed
the heart is replete with joy,
hotly kissed and fiercely hugged
is the dear soldier dad.

Dad gets an apartment quick --
a sheltering roof,
and takes great pleasure
in bringing wife and children there.

Dad and mom and children
all together in their nest
a gathering place
for friends, acquaintances, and dear guests.

New days with new verses,
life speeds on its joyful way.
Caroleh gives concerts
accompanied by Sima (?) Deborah.

Happiness keeps on growing,
Caroleh calls her Susaneleh,
but her dad prefers
to call her Sanele.

P.127
It was lucky for a little while
to see Dad every week
because suddenly he is being sent
to some distant towns.

As the calendar indicates
counted are the days,
a yearning in the heart --
where are we going now?

Days as heady as wine
at the joyful reunion,
and now laced with pain
at the painful departure.

Oh sweet days like lovely sparks
forever etched in the heart,
thirstily drunk down
like delightful wine.

4.
In aching sadness
do the days unfold
and once again mama and children
ready themselves for the road.

That it shouldn’t trouble the toddler
is one of mama’s fears,
but without dad
there are now temporary guests.

Caroleh alongside
while Sanele is carried,
with pleasure off again they fly
to the distant south.

P.128

For the sake of the good, sweet mother
the beloved husband, friend
earned all the stripes it took
to be a doctor captain.

The southern sun warmed the earth
at their arrival
parents again embrace each other
and their beloved children.

Once more the tears of joy sparkle,
as pain of separation dissolves.
The little family has joined forces,
all together once again.

But this luck and joy
was not to last;
dad the soldier
needed to depart.

Over stormy seas
to distant cities and lands
the children and their mother
must once more a wander.

Weeping again, aching again,
full of angst and fear,
they join grandma and grandpa
at the California shore.

Heartily welcomed
by one and all;
family members gathered
to kiss away the tears.

The warmth spanned
the sorrow and the joy,
an abundance of love found
in the grandparents' arms.

P. 129

The children found comfort
in the security and love they were getting
and the thread of life
kept on quietly spinning.

Their voices trilled like fiddles
that pulled on the heart strings
and little Carol especially
sweet and lovely songs did sing.

Jews are riding where it's muddy
along with Rabbi Elimelech,
Grandpa rolls up his caftan
and dances a jig with Grandma.

Sanele in the middle,
around her a loving circle
sister, mother sing a song
grandmothers, grandpa, dance along.

Even during the greatest joy and laughter
a hot tear shone forth,
the children want to know,
where is papa now?

More than once in the midst of laughter
did a cry erupt
as it was asked by mother and daughter,

where are his remains?

A little letter
that makes its way over here
lightens the mood
and wipes away a tear.

P.130

Hearts fill up with gladness
by this greeting brought
and papa’s writing of success
in the fierce battles fought.

Our fire is spreading here
and burns the enemy’s wake
and I heal wounds
and strengthen every limb.

Our brave fighters
in this great war
fight in wet holes and ditches
for our peace and providence.

Our march is steady
crowned with victory complete
we conquer city after city
as the enemy retreats.

The Soviet heroes
are battling now with zeal,
and we as fighting comrades
keep the enemy ensnared.

It will be our tomorrow
after the difficult war,
you should have no worries
about my coming home.

Now it’s joyful in our nest,
the sun smiling through the panes,
as every heart beats faster
with certainty and faith.

P. 131

Little by little on a daily basis
life becomes more joyful --
Sanele running around on little feet,
and off to school goes little Carol.

Grandpa tells tales and stories
that enchant them all
as with shining faces
they listen enthralled.

The stories were so successful
all the grandchildren want to hear
Yudeske Hogorad (??) pays me
with a hot kiss on my forehead.

Mother goes to work
to earn some money for the kids,
and when she returns home at night
they run to her in delight.

But one day suddenly came the word
to the waiting world,
that our powers had destroyed
the Nazis' great force.

The Nazi stronghold vanquished
by the heroic Soviets,
and the hammer and sickle advancing
through the streets of Berlin.

The world breathed free again
as joy ran deep and wide,
the day of victory was
the 8th of May in 1945.

P. 132

Every face shone with pleasure
like the loveliest spring flowers.
Children, in a very little while
your papa is due to arrive.

No longer will there flow

tears of longing and of dread,
you'll have the joy of his embrace instead
for the remainder of the days.

With every note that arrives
the news grows brighter,
soon, soon I'll arrive,
we're told with every line.
The passionate wish and blessing
now gets realized --
his coming home is by his family
proclaimed a holiday.

A celebration takes place
for each and every one
as Leah and her children
come for the holiday.

Embraced, reunited
papa, mama, brother and sister,
forever etched in heart and memory –
that day, the sixth of August.

Babele, Judele, Carole, Sanele,
like golden bells chiming,
little Winnie and Danele also arrive,
the table festively encircling.

P. 133

The sound of the telephone
warmed the hearts of everyone,
the voice like a holy song
that reunited those torn asunder.

From the claws of death
he arrived in once piece,
and the joy of this so great
that I make no attempt to describe it.

Because only a great poet
could find the perfect words
to describe beaming faces
awash in tears.

Even the children's elation
is difficult to describe
They crowd around, a prayer on their lips,
"Papa! Stay with us for all time!"

Sarale is fascinated
by all the *tshatshkes* that he wears,
little Carol is most proud
of her dad the captain.

Days of festivity, days of joy
celebrated with the children,
and before we parted
sat for a family portrait.

And no longer driven
through blood and snow and frost,
with happiness they moved into
their very own nest.

P. 134

New York ---- Chicago ---- Los Angeles
and every letter that arrives
brims with joy so glowing
house and garden it describes
and the greenery they are sowing.

And again in space propellers are roaring
as miles they are cutting and swallowing,
over cities, fortresses, and fences
swiftly they are flying.

Spreading the joyful news
they rush faster and faster,
written letters and lines
from mothers and children.

Mom and Dad are well,
the children are fine too,
when propellers join them together
from afar, and yet not apart.

Little Carol has wise things to relate,
Sarele repeats them right away,

bright little Judy is outstanding in school,
and Bobby has a special girl.

And when the longing in our hearts
starts to overwhelm us
to appease it there exists
such things as telephones.

Grandma and Grandpa seem to grow younger
when they get greetings from their children;
little Winnie decides to become a singer,
little Ron, a pianist.

P. 135

This is how the hands of the clock
count the time so accurately,
my head grows greyer and greyer,
the frosty winter is drawing near.

I await eternal sleep without fear
I know that's how it'll be,
but as long as the path is still clear
I run and take in everything.

One day I'm at work and all is well,
my machine singing like a fiddle,
another day, on my own,
singing a song every evening.

I'm quite content with my lot
because a great joy has befallen me --
preparing for the 33rd spring concert
is wonderful and holy.

To sing of battle and victory
is so grand, a real pleasure,
even greater is my delight
to be singing a new oratory.

Written by our own poet,
by honest working hands
by our beloved Chaim Schwartz
and Nathan (?) Tamaroff, our director.

And as long as my heart is not yet stilled
I want to live and celebrate,
so we prepare to depart
to embrace our children close to our hearts.

P. 136

My School, and My Book

I might have been a poet
and written many books
both beautiful and strong
and had a good following.

Had I gone to school
with teachers and professors
and not in old rusty cages
had spent my young years

Gemorrahs old and weighty
with countless rabbis I'd have studied
and with a Torah enlivened
with the distant past.

Instead, our homes became
my universities,
my professors of learning --
factories, bosses, and chimneys.

Every wall, a page of a book
windows, long verses
that accurately relay
my life's story, full of woes.

Of hard days bathed in sweat
in a perpetual hurry,
where people yoked children
who were bent over daily

At machines a running
without rest, without end,
not seldom was the blood beheld
from hands brutally wounded.

P. 137

There is a clock for water
with each drop measured duly,
what gets poured out every hour
is calculated in money.

Not a drop is wasted
as water, after all, is like gold ore --
a glass, a quart, a gallon
is reckoned and paid for.

Blood can pour and spill,
and is covered up with trash.
Measure it? Who could care less
when it's given gratis?

Our blood and limbs are worthless
and we are forsaken
since thousands of our brothers
are clamoring to get in.

More than once did a new worker
tremble in fear
as congealed blood black as liver
had to be wiped from the gears.

(2)

The clock knows the hour,
children count and so does their mother -
Dad, our good and dear one,
will soon be coming home.

Our greatest joy
is in his gaze,
in his strong arms
we'll be kissed and cuddled and embraced.

P.138

Children, please be patient
we know what you need,

Dad will bring you money.
.as he's nearly debt-free.

You know I tell no lie,
it will soon come true
that you'll all receive
dresses and shoes.

I've spent too much time with you –
the clock is striking four,
Dad's coming within the hour
Shhh…who's at the door?

Dad is there white with shock
and his head is bowed,
over his heart, a white rag,
an empty sleeve hanging down.

Mute and unmoving he stands
choking back a flood of tears,
and after the first cry of woe
Mama falls right down.

The frightened children
start to scream,
and all the neighbors rush in
to quickly give them ease.

Rivers of blood and tears
flowing and gushing,
their weight and measure
will never be tallied.

(Missing Pages 139-142)

P. 143

Our Pedigree

When our class takes over the world
and demands from the elected a pedigree and rank,
then our children will not be ashamed
when they hand over their letter of pedigree.

For generations, no one betrayed this pedigree,
no one grew wealthy from theft,
decent hard workers from their father's side
and their mother's side as well.

One of mother's grandfathers was a smith;
spending his life in Kuzniye at the fire,
banging on and melting iron
to make axes and sickles.

His blowing on the lively flame
sent sparks like stars in all directions --
shaping the plow for sowing
the wagon for carrying the harvest.

When hammer and tongs
were torn from his hands by inevitable death
pure tears flowed like pearls
from dozens of peasants who accompanied him.

He hadn't written any wills
nor left much of an inheritance,
but in the ash sparks remained
that his honorable hand had blown.

A shining memory remained for grandma
as recounted in the town.
She picked the fruit from her own garden
and handed it out to the poor.

P.144
Mother's other grandparents
prepared tar for the peasant farmers,
working together in the forest
and earning their bread honestly.

They didn't weigh and measure materials,
didn't make their money from crooked math,
and they brought up all their children
to follow the same decent path.

With sweat was our pedigree written
through honorable days and years,
a legacy from grandfathers remaining:
a cow, a few chickens, an axe and a saw.

Mother's parents lived near the forest,
her father made oak barrels
her mother grew food
in her little garden.

Food for the household,
no greater fortune sought,
so when a child had grown
it went off to a factory in town.

The years were not easy
with tired, overworked hands,
and when a fire broke out in the tar house
her mother was killed in the flames.

After this tragedy
it didn't take very long -
the children scattered like frightened birds
from under a burning roof.

P.145

Good fortune wasn't waiting for them,
but difficult work, worries and need,
they labored hard in various cities
to earn their hard-won bread.

Never seeing one another,
they boarded separate ships,
and after many lonely years
came together again in America.

Her father in his sixties,
with step still straight and proud,
became in his later years
a knife sharpener on the streets of New York.
Much lovelier than the sound of harps and violins
was the ringing in the streets of the little bell
announcing his machine for sharpening
a knife, a scissor, and a cleaver.

From being strictly brought up
he didn't demand anything from anyone
and so ended his days

in a New York old age home.

2
One grandfather, father’s master,
built windmills every day of his life,
a few copper “sixers” in his leather wallet
was considered a substantial pay.

Axes, saws, and rope
were his entire riches,
but his fortune was greater still
singing Sabbath hymns.

P. 146
No one remembers the grandmother,
as she wasn’t around very long –
what we do know about my grandmother
is that she died as a young mother.

With his second wife he raised all his children,
making his peace with God and man,
at eighty-five he closed his eyes
the last mill left unfinished.

A bright remembrance lived on
in the hearts of all the family,
no one will forget the beloved name
of Grandma Zisl, of blessed memory.

The other grandfather was a pure proletariat,
and had no axe or saw,
genteel, short, and slender,
he was a slave to wages all his life.

His only belongings, a bed, bench and table,
he lived a quiet live of poverty,
working from childhood night and day
in the mills of the town’s richest man.

The grandmother who was orphaned young
was a nanny to the rich man’s child
remaining in the kitchen til her wedding day,
so earning her daily keep.

The rich man donated a prayer shawl

along with two Sabbath candle holders,
five gilders on which to live
and finally, a shroud for her tomb.

P.147

The town resounded with talk of the father so fair –
a bloom of a boy, an only son
and the living beauty of his voice
as he sing for the town's cantor.

Hoping to be a cantor and ritual butcher
the father also remained a miller,
so he harbored a hatred in his heart
for the well-fed and rich.

The mother, at a young age having lost her mama,
yet knew of no want,
as her loyal and good papa
had found a way to feed his kids.

Not having any great fortune
and lacking in luxury and joys,
it was from sewing, basting, and knitting
that she paid for her shoes and clothes.

Helping to raise the youngest children
sewing and dreaming in the blue dawn,
the master miller's pretty daughter
got the singing miller as a husband.

From the very first day she yoked herself,
working together with father,
her hands always busy at some task
she barely had time for a full repast.

The children developed skills of their own
and leaft behind their father and mother,
each going off in separate ways
over the teeming oceans.

P. 148

Having no day or hour of rest

made them old and broken,
so their loyal children
brought them to America.

As cantorial posts opened for father
his life became easier and better,
but as he didn't wish to betray the pedigree
in his old age he became a presser.

He became a union member
and a loyal and good follower.
At age seventy-four
he went off to his eternal rest.

Mother, until age ninety-eight
lived out her days in Los Angeles,
of joy and pain she had her surfeit
and then went to where father awaited.

And regarding our own difficult lives,
it makes no sense to speak of twice,
whosoever desires to know
will discover it all in this little book.

When the entire world belongs to our class
our flag will fly above them all,
and you our children will be elevated
with all the honest folk up above.

(MISSING Pp 149-150)

P. 151

I'M NO WRITER

I'm not trying to achieve great art
but simply to tell what I saw and heard,
and so I made a start
at writing down all that occurred.

I know I'm not the only one
as there are many writers --
and each and every one
does his own thing earnestly.

And I also want to record
what we're going through presently
and may it always remain
in my children's memory.

So that when the time arises
for the great day of judgment
in the day of final effort
I will also be present.

P. 152

"IT HAPPENED"

It happened,
Could it have been otherwise?
The creator was a world capitol
from the horrible monster's remains.

They elevated a bone from the rubbish heap
everyone knows about it now
gave him power out of desire and faith
to extinguish the light of the sun.

Sowing destruction and hate
the thorn flourished
in the countryside, cities, and streets
in the fields and the forests and everywhere else.

Constructed the terrible bonfire
with every nation bringing its share

to destroy the newly freed land,
the honorable workers' rule.

The murderer and violator hallowed
the sense of compassion disappeared,
peaceful folk and lands,
all sacrificed to the blaze.

Over ruins of wastelands and death
over foreign lives and fortunes
the bloody animal's path
had been plastered and readied for years.

P. 153

The worst crimes committed
were against France and England,
and the Czechs brutally destroyed
with Spain violated and bloodied as well.

Amassing and nurturing the power,
the more victims the better was the rule
everything thrown on the bloody altar
at the feet of the Fascist god.

The democracies, those newly liberated
stood placidly by and watched
as their lover, the fascist beast
conquered all of Europe.

Even in our United States
speeches blinded our eyes
but in our hearts we blessed these deeds
and rubbed our hands in delight.

Assemblies of disgrace and shame
pressed the fascists to their breasts
and a devilish wedding was making merry
here in our country too.

P. 154

Poison, poison, poison

an entire sea of it
with mud and filth
poisoned the minds
with disgusting odors
of the sewer.

You ask for whose use?

Certainly not for me
and also not for you
this substance is spread against us,
a horror has befallen
outcasts and vandals
and entire cauldrons gush
with Hitler's new gospel.

No surprise, the friends are millionaires.

All the heads of Wall Street
emptied reservoirs
with great hue and cry,
began to heap out poison
until it reached the Bowery
and East Broadway.

A devilish wedding played out over there.

P. 155

Woe!   You demons
yells the main guy
a fat trough whose meaning you ken --
over here, you pensmiths
shovel in the shnooks
and gorge yourselves fill.

It was Hashmodae and Lillith's wedding day.

The klezmer are scraping
tunes for corpses
and bear them from the swamps –
the filthy procession
leads to little Jesus' cross of peace
and the entire offal
of the writing profession.

The devil is at the head
and leads the dark session.

The devil at the top
is secure on his throne
senses the power at his command
and wants to dictate to all
to lead the world entire,
his forefathers going unrecognized.

The world went up in flames.

P.156

And governs the world
as leader and betrayer
as kings, dukes, and counts
felt themselves defeated,
fettered to the wagon
of the garbage cockroach Hitler –
that they themselves created.

And wants to enslave them all.

And some of the great powers
began to think it over
and took a stand against him
to disrupt his plans
and prevent him from becoming
conqueror of the world.

But truthfulness is lacking.

Because even now
fascism is upheld
embraced fully –
so lovingly and tenderly,
only the leader of anti-fascists,
this honest fighter brother
because of a baseless accusation
is locked up in prison.

And for other anti-fascists
the prison lock awaits.

P. 157

They aren't God forbid opposed
to fascistic methods and modes
of extermination?
This is in fact the program,
but how can they stand
that advice should come from him,
Hitler, the king of filth
this exact boorish fool.

But this isn't
what is poison for them.

How can one permit
Germany to rise up over
Europe, Turkey, and India,
that wants to enclose
all seas and roads
and wants to amass
all the power.

And a thunderclap shook
all the valleys, all the hills.

The dastardly sons
from Rome and Berlin
Madrid and Tokyo
formed a bond
and paid quite dearly
with their own fire
that they themselves handed over
and lit.

The world is covered
in smoldering wounds.

P. 158

France, betrayed by its conquerors,
Russia downtrodden in mud for generations,
at the throat of the people the Nazi boot --
instead of freedom and bread
Hitler's minions brought

wastelands and death.

London, Chamberlain's factory
of the Nazi's glory
the loyal mother of the storm's herald,
from her own chin destroyed, laid waste,
gorgeous avenues turned into rubble
with thousands of dead on roads and streets.

The swastika marches with bloody steps
in every land fascism prospers
also for us is a Hitler chosen
the sinister band is preparing in the open
Dayaz (sp?) and Col. Lindbergh and Pelli (sp?)
and the entire gang of fascist dogs.

To them all the channels are open
to address the government with the onslaught of terror,
and also what's not prohibited
is when it's declared that England will be aided
Roosevelt is covered in dirt and sulfur,
and the task is hindered tooth and nail.

P. 159

Hitler becomes more daring and bold,
Europe a slaughterhouse and he the master --
at his wink people are murdered like dogs
with nations and lands succumbing
at the feet of havoc and murder.
Who will stop him now?

Murderers handed him their powers
out of love and fear of the Nazi path,
enabling them to move ahead
until drunk with victory the Nazi vandals
suddenly and without warning
also attacked the Soviet Union.

The murderers and defilers
with the strength of 17 nations
threw themselves on peaceful earth,
Hitler heading toward the goal
propelled by appeasement's game

but there was no pleasure in it.

Had Hitler honored the accord
dictated by the old prime minster of England
there would now be such a celebration
the Soviets torn up, a piece for everyone,
the world's clock would have gone backward
instead, such a catastrophe occurred.

Who can believe him now?
since what he wants is to rob
to swallow up the entire world.
Stifle the pain one feels
hide one's dark expression,
approach the Soviets as a friend.

P. 160

Woe to you parasitic world
the punishment of being cut up
you signed away long ago
the irony is
that your own curse
has caught you in its grips.

The Nazi dogs
carried death and destruction
in a lightning storm
and it was difficult
for the red weapons
to rout them early on.

Regimented divisions armored in steel
over cities and towns, over hill and dale
advanced with bloody steps
as the Red Army
with heavy hearts
had to retreat from city after city.

Drunk with conquest
heedless of retreat
Hitler wanted Moscow in his grasp,
but for every movement
toward his goal
he paid with fascistic millions.

German's bankers had in mind
that they would triumph
and take over ruling over all
but the Red Army
prepared for them
a severe and thorough downfall.

P. 161

Armored in bloody hate
every roof, every door and street
stood with bated breath
as Stalin with valor and faith
gave encouragement about
victory to the partisans and the Red Army.

Over Moscow day and night
steel eagles keep watch;
sharp is the sight and the goal,
Moscow ringed in tanks and cannon
as Swastika flags fly and drop --
the air full of the cannon's roar.

The red sons now reckon with
the vicious Nazi spider --
for every snuffed out soul
of children, mothers and fathers
for cities in ruins and barns burning
righteous revenge is flaming.

The greater and deeper the wounds
the stronger is kindled in the heart of millions
the desire for revenge.
Christian and Jew alike,
all peoples unite to forge
the steel pincers around Nazi hordes.

An end was put
to the legend
that the Nazis couldn't be conquered.
On Soviet fields
in rivers and woods
millions of Nazis lay dead.

P. 162

The Soviet hand
cleaned out its land
slashing the poison without pity,
the band of Trotskyites
Tukhatshevsky's sage bunch
averted the terrible menace.

The enemy still had strength
and even with a broken neck
still snuffed out lives,
but one thing is certain
that his end is swiftly approaching
and his back will also be broken.

The climax of the fascist act
that pummeled dozens of folk
is speedily unfolding..
Japanese beasts
have already begun
an attack on the U.S.

Japanese oppressors
are tearing up, destroying islands
blood, in rivers, is already running
for steel and for oil
he's paying us with terror,
with graves, and cities in ruin.

It's clear to everyone
that in the year 1942
we could have destroyed them,
with countries pleading
to be protected from onslaught
for us to open a second front in the west.

P. 163

Nations had beseeched us
to open a second front from the start
to destroy the brown plague
So? Roosevelt and Churchill signed
and that's how it remained

putting out the fire for a while.

Not even worth the paper on which they were written
all these tractates written and signed by the sated wealthy;
useless to rely on them,
from the masses comes the will, the burning fire,
we can't allow any more losses
but to blow on the flames so they burn stronger.

There are millions of lives thrown into the ring
with bloody currents flows the Don,
its shores lined with cut-off lives;
the devil is gnawing on his bloody fork -
left over juices of the lovely Sebastopol,
and again spreads ruin on fields and roads.

Through fire and blood
on the Nazi's march
springs desire and dread,
the Nazi paw already set
on the hilly roads of collective farms
to steal the Soviet oil.

Soviet sons fight like lions
tearing the nets of the Nazi spider,
so the beast can no longer prey --
the tides were turned
by Soviet weapons
among Stalingrad's ruins –
breaking the back of the Nazis.

P. 164

And now is truly the best opportunity
to help in setting Europe free
when the Nazi prongs are bent,
the Nazis routed in the east by the Red Army
and bloodied Europe is begging them
to help out in the west.

Yes, it's hard to speak
harder to stay silent,
with pain is my heart burdened
and with a question troubled,
hasn't the world already

bathed in enough blood?

What are they waiting for?
What are they thinking?
What do they want to achieve?
Won't my heart burst
before the world discerns
the answer to all these questions?

Yes, I know
however great the doubt
it's not nice for a Bolshevik
to contemplate revenge
to be frightened of sacrifices
in a time of war.

At this time, during difficult days
maybe I'm forsaking the road
on which my party leads me.
No! My foot will no longer waver –
after the light of the red torches,
on the bright road do I go, I go.

P. 165

Only with a will of steel
will we silence the enemy.
Let our voice spread like a lava;
it gets brighter and easier
Social Justice, Herald, Exray (?)
these three angry tongues in particular
are already torn out.

A difficult front
demanding work,
let no hand remain idle
the more help the better
and let the battalions gather.

Nations are already standing
the call is getting stronger
it's not a voice in the wilderness,
we will be heard
but we have to grow in numbers,
to increase the demanders.

The demanders have to join in a brotherhood
bridging the abysses, breaking the fences
that have splintered the brothers,
and when each recognizes the other
and makes demands for a life that was robbed
then will the enemy tremble.

Now is not the time for reckoning
searching for sins and failings,
or who is in the right, or setting conditions,
when death is already standing
at your door and mine,
death is lurking on the thresholds.

P. 166

No more doubting is my decision,
no matter how great the distress,
enclose the free idea with work,
but my eye refuses to shut
and sees in every street and corner
how the Nazi snake crawls.

Roosevelt, Churchill, conferences
great speeches thunder and shimmer
and there's the start of the Atlantic Charter,
every folk has the right of self-rule
equality, freedom to be established --
isn't this a funny joke?

In the press there shine and sparkle
names of the generals
Simoshenko, Kanev, and McArthur
on the waves of the sea
a rocket fires
the Atlantic Charter.

Democracy has triumphed
words of freedom shimmer
like the finest jewelry,
may every folk and every land
be free of the weight of any hand
and establish its own rule.

Folk, how lovely it sounded then,
but who is the singer?
And who sings
and who holds the fiddle.
A wave of the colorful flags
a croak of phony tenors
in the phony song.

P. 167

At the conference in Casa Blanca,
Britain and America,
everything is discussed,
the world waited with great hope
and was fooled
by Zhiron the fascist.

Done, and everything kept secret,
and the lies are further spun
bedecked in pretty butterflies
with illusions of happiness,
capital and work, Christians and Jews,
joy and peace established.

One wants to make peace
with the lovely dream,
that the capitalists' intentions are not bad,
but Marx and Lenin say: I don't believe!
The robber's finger is watching carefully!
So here is a brother once more in the wrong.

When he tells us to keep quiet,
over Roosevelt and Churchill good intentions,
equal partners with the Soviet Union,
Russia, Britain, and America
Moscow, Teheran and Casa Blanca,
it's one desire, one hand.

Can a tiger become something different?
Can a deceiver think honestly?
It's very hard to believe
that wolves and lions
will make peace with lambs,
though the party is now declaring
that it will be so

but how to accept this dream as true?

P. 168

But who am I not to believe it --
a decision that comes from above,
from comrade Brother himself,
accepted by the party's
central committee,
but to my simple thinking
it isn't making sense.

My disbelief grows greater,
my boss isn't getting any better,
my union, a thorn in his eye,
the boss is still my enemy,
the beautiful illusion –
of what use is it?

A brother spoke today,
not to stroke the enemy
making the black devil white,
painting pictures in bright colors --
the wolf becoming a gentle sheep,
and the devil laughed.

Robert also brings us
the same material
teaching us the same gospel --
we are partners with them,
the class struggle isn't needed
socialism arrives of itself
and the com-party is liquidated.

Not knowing whether I'm right
but feeling that this is bad
I stand at a distance,
I'm opposed to this new decree,
not wanting to be a Don Quixote
doing battle with windmills.

P. 169

I stand on guard

and ponder everything
every day is a page in my book,
during these bloody days
on my lonely path
I’m searching for the truth.

Every turn, every move
constitutes a verse,
everything perfectly set down
in the wheel of fantasy
I capture all the happenstance,
seeking out the truth.

And my memory gets brighter
prior to the last decade
everything that came to pass --
they brought Hitler to life
and gave him everything,
in Munich the decisions were carried out.

Among the capitalists a celebration
seeing in Hitler their redemption
they rubbed their hands in glee,
with beautiful speeches
Roosevelt fooled us all
and hardly waited
to acknowledge Hitler and his deeds.

I remember it as if it were today,
Roosevelt like a friend
gave a speech against Franco,
as an anti-fascist he hammered and thundered
and immediately imprisoned the Spanish people
in his embargo claws.

P. 170

But the Hitlers and Mussolinis
are friendly states,
we can hold nothing against them,
we need to sell them everything
so that they can run
to destroy the peoples’ front.

American bombs –

sundered Spanish lives,
this Roosevelt should have on his conscience,
may the blood fall on his lying head
and when Hitler succeeded
in vanquishing France through deceit
the Nazi Vichy regime was also good.

But how can one forget
that the entire Roosevelt circle
was riddled with Nazism,
when Mannerheim's Finland –
Hitler's ready partner –
set their brand and fire
on the friendly and quiet Soviet border.

With force and uproar
poison and hatred were sown
against the barbaric Soviets,
from city to city like an arrow from a bow
the saintly Roosevelt flew
to assist fascism there.

Like a snake she hissed
with poisonous venom on her lips
from the filthy fascistic spring,
knocked on every door
collecting money and volunteers
to help one of Hitler's vassals.

P. 171

With the second fooled front
they are there waiting
for a Soviet downfall,
and they're standing at the ready
through destruction and death
to take over ruling the world.

And now, without doubt or vacillation
I'm arriving at my conclusion,
and it's becoming very clear
about everything that took place
everything that was
in the last few years.

The bloody years and days
cut my heart like a dull saw,
it’s hard to find any peace,
due to an enemy with murder and plunder
rivers of blood are flowing.
of a million people’s children

In every age rulers
kings and czars
bathed in their people’s blood
feudal nobles
loaded their leading generals
with murder and theft.

But how can you compare this
to the rich capitalistic class
when it senses its in danger
of losing its rule
the turmoil is terrible
and the word “mercy” is erased.

P. 172

For the people’s wrath and fear
Hitler’s “Mein Kampf” becomes gospel,
their hope and faith,
and nothing that Hitler does is wrong
in everything he is correct
he should be given free license.

But woe to you, you money lords
the supporters of your thrones
won’t win any more followers,
your rule on earth
is being cut by the sword
in the hands of the awakened folk.

My heart dances in joy --
the victorious Red Army marches on,
the horrible power is being destroyed,
strong and certain is the tread
as town after town and city after city
is freed from the heavy burdens.

Volga, Dnieper, Don

once again allowed
to flow free and unobstructed,
clear water ways
once again bring to the shores
needed help and plenty.

Lithuania, Latvia and Estonia
in Soviet harmony
country after country liberated
not merely chasing the Nazis away
but wiping them out,
Poland is already breached.

P. 173

The Red Army reaches Prague -
the issue: whether to abandon Warsaw
to the Nazi spider,
in the meantime a regime
is established in Lublin
under Soviet control.
And the forces gather
hero fighters join together,
Andrei and Yankl, Vatslav, Yanek,
decimate and cut asunder
the Nazi gangster
the murderers from Maidanek.

The London attackers are afraid
of the brightening days,
of the rousing of the Polish people.
The betrayers know it well
that sooner or later
the folk will win the battle.

And a horrible fate
awaits them
for they will no longer the victors be,
they pull all the bells
and set up blockades
to halt the march of victory.

For the conquerors
and fascist leaders
the capitalist heart is all atremble,

the peasants are apportioned land
and a panic ensues,
a dark storm gathers.

P. 174

The lords run around
like poisoned cockroaches
to governmental doors and steps,
Churchill, Roosevelt assure them
that there won't be any rest
while the folk's awakening goes unchecked.

The spider spins her web
for the liberating committee in Lublin
because anti-fascists are among them,
will she be successful
in forcing onto the Polish people
the old fascist rule?

Will they be triumphant
in compelling Poland too,
lighting fire and brand?
No! A folk that fights side by side
for any length with the Red Army
won't let itself be tied.

The Red Army spreads and spreads
over the borders of the Soviet Union,
from the Taiga pieces are torn,
the Nazi nest is shattered --
the long-lasting nobility pest,
East Prussia is already fallen.

The red weapon is unaware
of any impediment
the path is triumphant,
crowned with victory at every step
town after town and village after village
and now the Oder River is liberated.

P. 175

The last barrier, the last wall,

the Nazi nation's capital
has fallen forever;
America, England start to tremble
and their generals commence
to think and ponder.

They can't wait any longer
because the Red claws are getting tighter
around the Nazi beast,
and therefore it is decided
to avert the danger
of having the world liberated.

And suddenly a clarion call
the western front begins to fall,
to help, to help they are a running,
Montgomery the strategist
intending to outmaneuver
and capture Berlin.

To stop the Red march
and shore up all the borders
against the red communists,
and they run faster and faster
to guarantee fascism
but to switch the fascists.

But a tragedy befell them
and they didn't make it --
Hitler's last bombs
burned their path,
and they suffered a defeat
vanquished and decimated:
Hitler not recognizing his father once again.

P. 176

So Stalinist planners
and Red strategists
carried out their goal and wishes,
the victorious hands
shattered walls and fences
and entered Berlin with a song.

The victorious Reds

didn’t break their word
behaved like battle comrades,
at the end of the war
to negotiate the win
they invited them to trial.

And just at that time
Poland was freed
with pride and joy and singing
and expressed its wishes
in its flagrant declaration
of friendship with its Soviet brothers.

From Poland’s declaration
the hearts of Big Capital
become uneasy
and a storm ensues directly;
it’s hard to lose the fascist prison,
Poland, Hitler’s vassal,

that protected them from
the Red menace
and now such a calamity did befall,
with intervention impossible
they immediately ran
to a conference in Yalta.

P. 177

And what was decided and agreed
and Roosevelt then decreed
is that the Polish leadership is unlawful,
and that the lawful leaders need to be
those recognized by the London nobility
but on no account would Warsaw rule.

A conference to be held in San Francisco
to establish the unity of nations
would create the world of tomorrow,
and like a leader of the fascists
Vandenburg was therein sent
with his empty satchel.

He carried out his mission faithfully
played his falsehood very well,

a tiger in sheep’s fur,
he was successful
hearts and minds to compel
with promises bright and lovely.

In good faith the world hoped
in everything that Roosevelt bluffed
about the bright new world of tomorrow
that he entrusted to the hands of robbers
and before his death he got to see
that fascism was guaranteed.

And let poets sing his praises
throughout the world about his greatness
no one is going to fool me,
his goals are clear as can be
and my heart won’t be stilled
a curse on his bones shall I send.

P. 178

A conference in Potsdam,
Truman, Churchill over the ocean
in agile airplanes,
but while this was going on
everything changed in England --
Ramsey had risen from the dead.

Mr. Truman is guaranteeing
that according to Roosevelt’s plan he is proceeding
and he kept his word,
but for him to bluff is unnecessary
the reaction is open and free --
he doesn’t want to hide.

Because how can one allow it --
red fire spreading out
sending its sparks into the world,
and the reaction steadily builds
as dark forces mobilize
to snuff out this red blaze.

And they do everything in their power

to combust democracy
and to rescue the swastika,
but for them it's dismal
as on guard are the loyal
Molotov, Vishinksy, and Gromyko.

The fascist viper
hasn't stopped moving
and keeps looking for ways to slink in,
to rescue and shelter
the fascist thugs
like where it's been successful- -
in the land of the Greeks.

P. 179

The cutthroats are growing bolder
their list of sins
longer and viler,
for the planned intervention
to the existence of the workers
they are sharpening their bloodied knife.

Hitler's automatons took measure
of how to vanquish
all that still remains free.
For Jews, death and yellow patches
for the unions, prison grates
for the Com-party - immediate eradication.

Hitler thought so besides
that he has the right and the might
to swallow up the world entire,
in Berlin where his voice is silenced
the Hitlerists once again
sang their song in Washington.

As directed by Truman
the band steps lively
with one wish and one desire,
attack the folk with brutal might
to exchange the swastika
for our stars and stripes.

And even though I knew in advance

that the surprise was to take place
I wanted to remain a liar
therefore this is how it is now
that my heart is full of woe
as I set down these dark facts.

P. 180

But there is a comfort within
in knowing that
one’s roots are strong and certain
and even in days of storm
when one has lost one’s way
the bright flame will be spied yet again

That it is burning once more
and in recognizing the blunder
the path to rediscover,
turning back from the fraud
that one’s renegade brother
has deceptively spun.

And once again the communist party
is fighting loyally
in all parts of the world
with trust and faith
did the folk uplift it
and put it in charge.

May wolves stare fiercely
may the enemy sharpen its teeth
may black hordes bay,
they will no longer poison the world
nor imprison any peoples,
for freedom, their thrust and will.

Their end is inevitable
like an evil legend
will the story be recorded --
it happened that once there was
a robber class
and no memory of it is stored.

P. 181

MAY LIFE CONTINUE LIVING

I’m no more than a grain of sand
in the enormous city,
a tiny sprocket
in the racing wheel.

A minute shudder
in the great despair,
a part of the tempest
that brings on the gale.

No more than a little screw
in my creating hand,
in the machine that is grand
and is called my land.

Am I really useful here?
Or am I existing merely,
am I a useful drop
in the great sea?

If I were missing
as a drop in the sea
would ships come to a halt
because of me?

A letter of a song
a breath of the sound
and yet I sing along
in the great song.

My breath a little puff
as long as I live,
a tiny speck
in the enormous web.

P. 182

I’m so lucky
that I’m still around,
a second in a minute
a part of the hour.

I’m happy to know
especially this
that I’m a supporter
of the great colossus.

A wealthy partner
in the big business deal
a straight component
in uniting life.

Too bad for the thorn
not having joy of his own
as over the years
no seeds were sown.

Who can merely subsist
detached from others
having lit no sparks
within the flame?

He has not with seeds
his life refreshed
his name erased
from existence.

Therefore such a comfort
therefore such a joy
in having brought the tinder
to create the blaze.

P. 183

When my life ascends
with victories crowned
the branches that I planted
will go onward.

When blue skies dawn
at the lively pyre
then my life
will youth carry on.

When my bit of bones
are peacefully at rest
not even a moment

P. 184

OPTIMISM
Impressions of the Soviet Film
"The Nuremberg Trials"

During the difficult moments
I don't get lost,
clear images float
birthed by the news.

It's difficult to watch
it's difficult to plant,
difficult are the pains
one has to endure.

Pains of perishing
vanishing, of ceasing to exist,
that cause distress
and lead to tears.

One has to go through it
in the course of one's existence
joy and sorrow
at the start and the finish.

There is no force
that can contain nature,
it destroys and creates
and it all goes together.

If there's happiness
in the pains of existence,
then death as well
should be no cause for weeping.

P. 185

But it's hard to bear
the lives annihilated
the heart needs to sorrow
for the senseless deaths.

Deaths too early
deaths through the claws
of the Nazi beast
overcome in suffering.

The Soviet film
showed the photos
of the feral beast's
horrible throes.

The Nazi band
of Goering and Hess,
the murder command
at the great trial.

With bestial tenacity
like caged animals
and millions of victims
were the witnesses.

Millions of skeletons
piles of bones
carton after carton
of extracted teeth.

Cut up bodies
bushels of heads
from tormented women -
woven braids.

P. 186

Bodies consumed
by the Nazi worm
tortured mothers
with babes in their arms.

One has to be made of iron
with hearts of steel
to be able to watch
everything at once.

The tears are stuck
in one's throat like a knot,
one is close to fainting

from the images of horror.

From the dark thick fog
the light of vengeance bursts
the Soviet judge proudly stands -
“revenge” he calls and demands.

Soviets, you brought us victory,
be blessed, be great,
for those who created the Nazi might
there remains a powerful fist.

No, in the heavy clouds
can’t be lost
the clear signs
of what is newly born…

P. 187

TO THE MURDERERS OF MY FOLK AND CLASS

I won’t say kaddish
nor sit *shiva*[10] in my socks,
let the lamenting women lament,
I will scream out to the murderer
who’s responsible for this.

You dealt in human blood
you snuffed out generations,
you turned the world into a slaughter house
your victim bowing down before you.

Like a beast you shredded and tore
our bravest sons and daughters
exchanged their blood for golden coins
with glee and hooting with laughter.

I won’t silence your filthy name
that spreads destruction and hate
from folk to folk do you carry out pogroms
You! The capitalist class!

---

[10] Jewish ritual of a week of mourning after a family member’s death

Germans, Frenchmen, British, Americans
fascist violators of the world
one pirate band under one banner --
to rob and murder everything for lucre.

Washington, London, Paris, and Berlin
marking the map in black
the net is torn, the spider is trembling
Moscow stabs you in the heart.

Your craving greatly distressed you
the pirate ship beginning to sink,
you decided with intent
to drown the world in its blood.

P. 188

All the dark forces marshaled
creating weapons of destruction and death,
Germany, Poland, Finland, Japan
around the Soviets an iron chain.

Hitler your pirate's captain
you armored him with might
blessed his bloody father
anchored your hope in his "Kampf".

You had complete trust
that the folk would be your dust
the Soviet Union would be broken
and you will swallow your theft.

The law was to rob and plunder
to slaughter only without mercy,
fathers, mothers, old folk and children
burning the victims in crematoriums.

There is however no agreement with the tyrant thug
there is no word or trust,
as soon as there is robbery
thief will rob thief.

One thug felt himself strong
with strength he got from the other
gave it to the other in the throat

so that it could spread itself out.

Declared friendship with the Soviets
when you needed it
and with hatred your gun and your sword
against the Soviets you aimed and sharpened.

P. 189

Then the march of the Red Army
disturbed your horrible dream
and now, how awful
you can't conquer the world.

You lost the war
for the Nazi guest you opened the door,
America has now become
for all fascists a nest secure.

Folk saw your hateful form
London, and the District of Columbia
that threatens the world with the brutal force
of destroying it with the atomic bomb.

It won't help you to pull any bells
and spread your venomous poison,
there are folk who aren't scared of you
and break your iron prison.

Though my heart is pained with compassion
for the lives you have taken
I don't mourn the millions of victims
now, when we're being called to battle.

Let lamenting women say lamentations
on the ruins of towns and cities
like Sarah Bas Toyve they compose womanly devotions
and scream out a kaddish to God.

I don't send any prayers to the heavens above
to a God that can't cage the beast
and if such a God did exist
I would curse and damn him.

SUCH A TIME

I don’t want to be a harp
nor do I want to be a flute,
but my hands two sharp swords,
my throat a trumpet.

Who needs a fiddle now?
In a time of murder and hate,
and hum a little song
in my old bass.

The time is not ripe
for tender lovely songs
when packs of knives and nooses
threaten my brothers.

My brother is languishing behind bars
guarded by a British soldier
and is chased over all the oceans
homeless, naked, impoverished.

We won’t rout the enemy
with fiddles and with harps,
let trumpet sounds gather our strength
to launch ourselves into defense.

Let hands now become swords
hilted fist at the ready,
let every heart swear an oath:
death to fascists – death!

I can’t be a harp right now
and sing lovely songs
when my sisters and brothers
are struggling in woe.

P. 191

"MUSE"

David Edelshtat, the singer
was a friend of hers
and if she has magic fingers
she also has haste.

Visits she bestows
only on a few she knows
so she probably has feet
to go to her chosen elite.

How does she look?
White or dark?
Small or large?
A head? A heart?

Is she a tender mother
with a loving mother's lap?
Poets probably are privy
but don't reveal a thing to us.

Not just once have I begged her
to grant me a visit
and to cross my threshold
and light my way.

But she doesn't even hear me
and isn't even deaf,
it's useless, like praying to God,
singing praises for naught,.

And seeing it clear and sober
I was not fated wings,
I can therefore be no poet
and have to remain on earth.

YOUTHFUL THOUGHTS, “SLAVES”
My First Poem Written in 1901

What are you complaining for, filthy slaves,
should someone be responsible for your lack?
Why are you crying like boring lamenting women,
like beggars you’re begging for bread.

Your eyes reveal
the dirty beggarly shame
how piteously you stretch out
a skinny, a beggarly hand.

I see you every day running about
searching and banging on doors,
out of hunger you sell yourselves
to robbers, criminals, vampires.

This is how you suffer hunger and need
and believe that this is your destiny,
in the holy books it is written,
heard from the rabbi and the priest.

Meekly you let yourselves be robbed
without revolt, and without distress.
You can’t allow yourself to believe
that if you wish it, you can be the boss.

This is how your life passes
making others rich,
and you perish in dark graves
the world not even knowing you exist.

P.193

Crawl out of your holes
raise up your hands in fury
like Samson our hero
shatter the pillars, the walls.

May the fury grow stronger
may the world tremble.
If you’re to die, it’s much better
to die a hero in battle.

P. 194

HUNGER MARCH
In the Time of President Hoover

World! Is there already no bread for me?
The larder already bare?
Must I in a deadly hunger
through hunger succumb?

Stalks however bloomed
on my piece of earth,
so where is my full cut,
who devoured my bread?

Did robbers come around
and break into the larder?
robbing me of
my honest little nibble?

World! You took my bread away!
With anger and fury does my hunger roar.
I haven't come to beg
but to take what I have earned.

P. 195

MY RABBI'S PROPHECY

I'm going to tell you a story now
about a rabbi of mine, Rav Shepsl,
he loved to tell the children stories
and didn't mind a little swig either.

A little Jew, thin as a spindle,
a sparse little beard like a goat's
a slight voice like a chicken's
but coal-black eyes with fire in their gaze.

Above all he loved the Torah
Torah? It's the holy wisdom.
The children weren't afraid of him
because he never beat them.

Never angry, never a curse,
always deep in thought
in Torah, Zohar, Kabbalah
steeped in it day and night.

We're sitting and waiting with open Gemores,
waiting for the rabbi to recite the line,
and he's sitting and groaning over Jewish problems
and isn't moving a limb.

But something lights up in his big eyes
a little flame full of glee.
Today, children, I'll tell you a story
a true one about our salvation.

This was definitely told to me
by the holy scribe of the Kabbalah,
a story I also heard
from my holy grandfather from Shpoleh.

P. 196

Children, what I'm about to say
inscribe it in your memory
because it's for you to execute
in the right time and at the right age.

The punishment is decreed and sealed
it's time for the evil doers' downfall
soon will come the end
to our long and bitter exile.

The heavens can no longer stand
this exile that's so unbearable
nations will pay what's owed
for the rivers of tears and blood.

From orphans and widows
from endless victims of theft
that were tormented without pity
by the robber and the rich.

The world that's lying wounded
will scream and yell for revenge

and the earth will ignite
in a bloody war.

Hell will be revealed
here, in this our world
with all the horrors, all the fears,
butchery through the sword.

The sky will grow dark
the sun will cover its face
the moon and the stars
will hide from the scare.

P. 197

Then birds will no longer sing
the forest mute in a dead sleep,
but the churches will ring
and call to slaughter the sheep.

But suddenly in the east
a star will shine,
the first shofar will start to sound
and there it will grow light.

Hashmodae will get alarmed
his night rule standing in a ring,
he'll fife and from all directions
ghosts, ghosts will come a running.

That's where the devil's dark power
will be broken asunder
and the star will convey
the good news to the world.

Yet the devil won't rest easy
and will seek his revenge
he'll gather together the dark forces
for a second world war.

The devil will disguise himself
as a human being,
will fire his brand on every threshold
in cities, towns, fields and woods.

Gog and Magog will battle
every folk with gun and sword,
death and destruction will spread
over the entire, entire world.

P. 198

Fortresses and bridges
will no longer stand,
shattered and dismantled
by the destructive force.

But the bright star will keep burning
and light up the world,
people will recognize each other
becoming brothers, becoming friends.

Peoples will unite together
enemies will shake hands
in the last common battle
against the devil's claws.

Then the blow of the second shofar
and the earth will start to move,
multitudes, multitudes will go over
bridges made of paper.

Bridges of iron will the enemy shred
and he'll burn the ones of wood,
but swallowing the paper bridges
will be beyond his ken.

And my rabbi's words
of sixty years ago
in our troubled world
have indeed come true.

P. 199

"OUR LIFE"

Every day and every hour
are like pearls strung on a cord,

and every little pearl is here
in this book, noted and inscribed.

The pearls aren't all identical --
each one has its unique hue,
colorful bright ones,
and grey ones like tombs.

A sunrise, a pearl shine
an evening, a bloody trace,
another pearl in the garland
strung onto the cord.

Life is a poor accountant
and doesn't know how to reckon.
He hasn't given anyone yet
according to his rightful credit.

Mistakenly he runs his business
simply at God's request,
and often it happens
that life becomes bankrupt.

Difficult and bloody become the years,
life gets bad
and the creditors stolen from
demand theirs back.

We have to deliver some punches
to the accountant's throat and neck
and handle the books ourselves
because only then will our lives
be happy and secure.

P. 200

"TITUS' PUNISHMENT"

When the Roman army
celebrated its victory
over robbing and enslaving our land,
Titus the warrior,
the enslaver and victor

had an angry fly singing in his head.

So my Jewish soul
feeling like revenge
thought the punishment too mild
for an enemy who rendered
flourishing cities into ruins
and dealt with my folk
in a murderous, brutal, and barbarous way.

Because for such a great sin
he has certainly earned
at least a horrible existence
and instead at the end
his penalty is
the puny buzzing of a fly.

But as it turns out
the punishment is strong
though it took me a while to grasp it
but now I'm positive
that the penalty is
the strongest in the book.

I haven't fought in battle
nor done anyone harm
nor enslaved a people or land
but suddenly
the buzzing sound
has started in my head.

of my life will be lost.

P. 201

This destroyed my life --
painful years, months, and weeks
no help or calm to be found.
No improvement to be had
from all the experts and physicians.
Dark thoughts had taken hold.

Robbed of being active
my hearing gone
sleep became elusive,
and I couldn't even imagine
that it would ever improve.
The end floated in plain sight.

I stopped seeking help
and I believed
that the spring of life had dried up.
Then our children became aware
of what was going on and help was offered
by my beloved son, my doctor Saul.

Though all was not stilled --
the quiet roar
by day and night persisted.
But I did improve
my equilibrium restored
I became my former self.

My heart filled with eternal love
for my dear doctor,
full of generosity and thanks
for my happy mood
for my life, for my song,
for my ongoing path.

P.202

DOUBTING THOUGHTS

World! I'm fed up with you.

Enough! I'm pulled back
but you feed me with troubles
not even a crumb of luck.
On your beautiful great earth
with her fulsome glow
the devil with his sword dances
the black dance of death.

The sun, your greatest beauty,
doesn't warm, I only feel its burn.
It has brought me no good fortune;
my eyes refuse to see it again.

And I tell you freely and openly
I hate you, world, with your miseries
and I'll part from you
with a disgusted spit.

P. 203

TO THE SEA

Carry me, carry me, my little boat,
take me away from the edge
into the stormy sea
carry me swiftly away.

Carry me in the open sea
with waves spilling widely
to where there is no fence
and no locked door.

I want to escape from the earth
stained with tears and blood,
due to hunger, gun and sword,
in corpses bedecked.

Hidden and fenced by prison walls
with no place of liberty,
every space having been stolen
by thievery.

Here an eye, there a tear,
joy to be had no longer,
Earth! I don't want to live on you

nor to lie in you either.

Carry me, little ship, and rock me
in the ocean deep,
and let turbulent waves
also be my tomb.

P. 204

LIFE

Mazel-tov, a bris,
a wedding, everyone makes a toast,
and suddenly you stretch out your legs
and that sums it up.

What does life amount to after all?
A silly short game
but some want to rant
and others to keep still.

One poor, the other rich,
one in a yoke, the other content,
but both become equals
when their eyes are closed.

P. 205

CEMETERY

You are eternal, horrible, great,
you city of little hills and stones.
You hide my little son’s bones
deep in your earthen lap.

You’re quiet and still,
wrapped in the thread of secret dreams
but your gates are filled
with the bodies of many a soul.

Like a thief you stand and wait
to rob without mercy
like a hungry beast lying in wait

for fresh new kill.

No need to rush to fight you
as you're confident in your theft,
new victims are carried to you
and your dust is tearfully kissed.

You city of little hills and stones
you get credit for just one thing,
that no one battles on your turf,
your inhabitants don't get into fights.

P. 206

THE LITTLE BLACK MAY

With tears and woe
with a howling cry
into our house arrives
the little black May.

With tears in her voice
she starts to lament,
I was beaten
once again today.

They beat me, it hurts
I can't play for days,
black devil, they yell
and chase me away.

Her papa cleans the yard
and does it so well,
all the children are playing there
but I can't set foot within.

Ma, I can't stay here any more
hidden in the house the entire day.
Ma, I beg you to move back
to our old block.

There was a little boy there
who spoke to me so nicely,
and with his little white hands
he caressed my face.

The longing and pain
in her heart is great,
her weeping face she buries
in her mama's lap.

P. 207

Her tears disturb her mama,
that can't she play here,
and stroking her curly hair,
she tries to comfort her.

God is our friend,
he helps when there is need,
you must be thankful to God
that we have enough to eat.

I hate him, that bad God!
The little girl bursts out.
I hate him! Because
he made my face black.

You tell me not to sin,
that God is our friend?
Why do his white children
hate us so much?

Her mother gets upset,
she has no words left,
keeps quiet and offers no answer
but down her face their streams a tear.

P. 208

"EVOLUTION"
Written at the time of the monkey trial in Tennessee.

Mankind! I ask a question that's not new,
but want to get an answer,
Darwin says you're an animal
Brian says it's a lie.

From what you were created,

is difficult to grasp,
Darwin says you come from apes
The preacher says, from God himself.

But when I look at you
I can't believe either one,
neither God nor animal can be
your great-great grandfather.

Are you really God's child?
In his holy image?
No! You're a liar, a thief, full of sin --
I disavow this at once.

Does God behave the same as you?
Is he also a betrayer?
Does he also take the food
from his neighbor's gods?

But God is endlessly bad
with a head full of fury,
in this way he resembles Man
for it's you who have created him.

P. 209

Shall I yet believe
that Darwin was correct?
For what animal steals
when it's already sated?

Murder, theft, according to the law,
that's the basis, you say,
you may go to hell
for the worst dog…

I can't explain
what the name "Man" signifies,
becoming Men is what may happen
over time.

P. 210

“<u>To the Battle</u>”
Written in October 1917 under the influence of the Soviet victory.

Sung at the Song Union with the music of the “Toreador Song” from the opera Carmen.

Rise! Rise!
Rise, for the time has come,
hear the call
from near and far.
Can’t you hear
the soldier’s cry?
Can’t you hear the strong proud step
of the red army?

Listen
to the victorious trumpet
the flag blazes
as blood is red
and to battle
calls the cry
and it leads with swift steps to victory
the freedom’s army.

Quickly, come to the battle
with the hangmen
friends, quickly come with courage,
let’s rout our enemies
who thirst for our blood.
Here, come everyone
get ready for the war,
for the war.

P. 211
(CHORUS)

Brothers and sisters you suffering slaves
come to the battle for freedom and right.
Tear the chains from your hands,
declare a war on the tyrants,
break the Bastille’s bloody walls
and liberate the path to joy..

Hear the cracking!
Throne after throne is cracking,
the black god Mamon's
power is falling
and the soldier's cry
resounds
freedom's flag in his hand
as he heads into battle.
And so goes the hero
from land to land
spreading light
with his firm hand
and his call
his liberated deeds
call and waken us.
Rise up for battle
under the red flar,
the power of the bandits
is falling
and the time has already come
those who always suffered in silence
have already freed themselves
through battle, to victory,
to freedom, to joy, to joy…

(CHORUS)

P. 212

"The Birth of the Red Child"

Written in Chicago for the lively newspaper put out by the west side branch of the communist party, in honor of the 10th anniversary of the Soviet government.

A black, dark night
the sky hidden by clouds,
with storm, lightning, and thunder,
the world trembles in fear.

Folk and nations are running
burdened by rage and fear,
guns and cannons are booming,
their path is flowing with blood.

There are no more gentle faces,
a fire burns in their eyes,
people are flying about wildly
with swords and guns in their hands.

Cities, hamlets, and earth
burned, torn up, destroyed,
The spear and the sword rage –
Blood! Blood pours and pours.

Like snakes and like worms
folk are fighting their fight,
deep in the earth's roots
one hears the rattle of death.

And the terrible black death
continues in the dark.

P. 213
But in the black and stormy night
someone suddenly brought a light,
and on the crumbling walls
watch guards are bearing lights.

Carefully and strongly watched
they go about step by step
and I follow after the shining light
I draw closer to them
and arrive in their path
and I ask, and ask,

Tell me guards, tell me you protectors,
bearers of the shining light,
whom are you protecting here in this dreadful storm?
Speak! What's going on here?

Speak! What are the cries,
these lamentations?
Will the world come to an end
in convulsive pain?

And one of the guards
with a shining, brave face,
holds his light up higher

with his right hand.

This dense darkness
is pierced by his light
and I see thousands of faces
reflected in his shine.

And we're all standing there
waiting for his word.

P. 214

And he begins to tell us
in his strong voice.
His words are carried
over hill and dale.

Listen! Friends, children of man,
children of one mother,
gather here quickly
united folk come together.

Enough of being slaughtered
for the capital and throne,
a red child is being born today,
Awaken! ! Dawn is near.

The world is laboring now
with painful cramps
as the red child tears
bloodied from her body.

In the east it begins to flame
and the night is vanishing.
Our great friend Lenin
brought us the red child.

And his voice can be heard
in every land,
the bright morning star
he carries in his hand.

The radiant star
emits fiery rays
and wherever its spark alights

it must become bright.

P. 215

And from lands across the seas
black ones, yellow ones, already united
in one hope and desire,
to defeat and imprison
these strong red flames
of the morning star.

And the red child stands
ready to greet
the white, black, yellow dogs,
and suddenly there's a howling
a thunderous scattering
as the red child carries out
a powerful rout.

And with loud swift steps
he carries light from shore to shore
and the terrible white and yellow ones
tremble in fear.

The red star drew
upon his beautiful flag a crest --
neither eagles nor bears
but a hammer and a sickle.

The sickle will cut out
all the thorns from the field
and thus free the world
of hunger and affliction.

The hammer will push away
capitalism's mighty throne
the great golem
the bloody God Mammon.

P. 216

And freed from want,
the chains torn apart,
by hammer and sickle's ring

will the world be beautiful and new
a liberated humanity
will celebrate with song.

P. 217

"**Fourteen Years"**
For the fourteenth Soviet anniversary.

Two fiery voices
molten like steel in red,
count enemies with anguish
and we, with holy joy.

Fourteenth red victory
purified in blood and in fire,
chains torn, thrones broken
the next anniversary assured.

A few more blows and the enemy
that is already half dead will fall
a few more blows and from
the universal jubilee joy will peal…

P. 218

A greeting from liberty song union, and mandolin orchestra, and liberty dram. (sic) studio, and children's choir.

The world was clutched
by a turbulent storm wind;
with fiery lightning
you came to us, you warrior child.

You tore apart the darkness
with your blazing word:
with flaming whips
you beat back the darkness.

You ground to dust
rusty chains of old gods,

defeated and drove out
false leaders and betrayers.

And all the horrible yellow powers
are now huddled together,
pondering, wracking their brains
on how to barricade your path.

It's becoming greater and greater --
their throe of death
as with mortar, knife and lead
they wage their last combat.

It's been five years already
that you've been in this fight
destroying our enemy
with your great might.

And today on the day you were born
with strong and certain stance
freedom choirs will celebrate
throughout the land.

P. 219

A Welcome on the Celebration of the 2000th Kharkov Star, written in Dniepro Petrovsk in 1931.

Two thousand red stars
Red as molten steel
Spread great rays in all directions
Over granite rocks.

Two thousand! No more?
Can they be counted at all?
For millions there are
As every word is truly a star.

Every word a bright ray
Every word a fiery flame
That lights up the whole
And routs the toxin out.

Every word is full of power
Every word is a steam boiler,
Clamor of building in every verse
In factory and mill.

Every verse a cadre of soldiers
Every word a brigadier
That chases the dullards faster and faster
To achieve the five in four.

Every words strengthens and secures
Every calloused hand
That builds and builds faster and faster
Our only proletariat land.

Greetings to you world builders
Greetings to you red hero
From the worker and peasant
In the whole entire world…

P. 220

A Salute to the Soviet Woman

A greeting song in honor of our beloved guest Ludmilla Pavlitshenko

To you, Soviet sister
in your forward march with victorious steps,
with arms athletic and muscular,
to you I sing my song.

At fronts with productive giants
did you shoulder to shoulder stand,
through your work you proved
that you can build and lead the world.

For generations the world but gave you
wounds, chains, and yoke,
put you at the sidelines of life
enslaving you in house and hearth.

Then Red October arrived
and bright freedom it spread,

removing the chains and prisons
and opening doors that were closed.

You've already shown over the years
your strength and also your wisdom
becoming an equal friend to man
and an important citizen of the land.

With care you raise the next generation
helping to build a rich life,
your ascent blossoms year after year,
you have no equal in the world.

This song of work is delayed,
you cut wood at the biting saw
bent over heavy machinery
as a shock worker you do so well.

You drive tractors with sure hands
and ensure there's food on your tables,
you help to govern your land
as a member of the highest Soviet.

Your mighty rhythm was sung
as a song at the fire of the forge
with arms steeled you swung the hammer
and smithied the molten iron.

You're a part of the new life
cutting distances with your airplane,
driving the streetcars
and hurriedly driving a train.

Higher and higher levels
you achieved long ago,
seamstresses from Odessa
conquered the ocean's waves.

You sail ships over wavy paths,
the rudder obeys your stern command,
you anchor the ships at shores
with clothing, with wine, and flour.

And now that the Nazi beast
soiled your loyal earth
with murder and plunder

and slaughters your dear children

You began to sharpen the swords
with vengeful hate like a tiger
giving your life on the battlefield
together with heroic fighters.

P. 222

We can hear your glory from here
your heroic battle with drawn swords
in snowy forests with partisans
you also go to battle as a woman partisan.

To you my Soviet sister
in your battle with victorious steps,
your battle against deceptive enemies
today I sing about in my song.

P. 223

A Wreath of Flowers for My Dear Friend and Teacher Jacob Schafer. For the 10th Anniversary of his Creation. In 1924 in Chicago.

For your holiday dear Schafer
I greet you now.
Greetings to you good friend,
beautiful proletariat child.

At the hammer and the saw
your light shone for us already,
having then set the path
upon which you tread today.

You begin your work
full of vigor and courage,
wonderful and sharp the tone
of your martyr's blood.

As you plow and you sow
lovely sounds ring
and like a proud hero you go
with freedom fighters and you sing.

You walk through the dark night
with your freedom songs
and cry “Wake up!” “Wake up!”
to your worker brothers.

But suddenly you grow still and gentle
lost in thought at dusk
and through sounds you paint
images between day and night.

But you can’t be gentle,
the stormy day beckons you
and with storm and clamor
on freedom’s bell you give a mighty pull.

P. 224

And your storm bell clangs
frightening the wolves
and the Russian day of liberty
you sing praises to in your “Twelve”.

The sky is darkest black
you sing in your Twelve song
and your sweaty smith
sings it heartily at your forge.

At the forge at the fire
you stand every dawn
and the battle you care about
you sing about in evening’s bell.

By the red flame of the fire
did you put yourself
in order to rid the world
of the “beasts’” poison.

Furiously you chase them ,
the beasts, the rulers,
and with love and pain
you mourn our leader.

The entire time you stand
and sing us songs of battle

and sing of the great reach
of the fighting “Two Brothers”.

The bullet is my wealth, my money
The other, my sweat, my blood
and now the world is burning
in your “Molten Fire”.

P. 225

And a red fire brand
took over the world,
in your strong master’s hand
your little hammer he bangs.

How lovely it bangs
your strong hammer,
your girl catches hot and agile
your lively gypsy.

But suddenly you broke out
with enthusiasm and with power
you begin to blast
your messiah’s shofar.

The shofar calls and wakens
to the great battle for luck and peace
and it arouses fear and dread
in Lilith’s bundle of little devils.

For ten great years you spread the light,
every year is a mark of freedom
may your voice reach
all the poor folk far and wide.

Today it became ten years
not in spirit and not in body
Sing! And Awaken! and call…

P. 226

“Three Generations”

A gift to my dear friend for her activities in the Knitting Groups, in honor of the celebration of A.A. O. at the sending off of the first transport of knitted socks and sweaters for our fighters at the fronts.

Among fields of wheat and corn
snaked a sandy path
to the millers old house
surrounded by garden and trees.

On the hill the mill towered
like an eagle with wings spread against the wind
the woods its beauty formed,
in the silvery river it was mirrored.

Pesakh the miller, his wife Sarah-Zisl –
who wasn’t acquainted with them?
The door was open, the bowl a-ready
hearts warm, and hands ready to give.

A nest of lovebirds
the miller’s house was called,
any passerby could see
the children in doorways and through panes.

When a wanderer with a pack on his shoulder
walks slowly and hunched
with a bent stick leading the way
a great joy fills the house.

A joy for mother and father
and every child delights in the guest,
as they send him on his way
with a “to your health” rested and fed.

P. 227

2

Not far from the Prussian border
lies a very ancient town

no bigger than a yawn
in a valley tucked and hidden.

Every path is alert with suspicion,
the town is in constant fear
when fathers with horse and wagon
sets out for their bread.

Among crooked houses covered in straw roofs
there's one beautiful home,
Pesakh the miller built it wider and higher
for his daughter, the pretty Nadan.

Her husband deals with woods and corn,
and there's no lack of bread,
so the daughter became a mother
to all those in need.

He's familiar with the materials,
coming often to the house,
if someone gets into trouble,
he runs to pull him out.

For midwives both Jewish and Christian,
there is always prepared
jams of all kinds in jars
and for hungry children, a bread.

In winter when an oven is cold
- great is the cold and the need -
he furnishes them with wood from the forest
and she, with shoes and clothes.

P. 228

And the thread of the miller's family
spins on with every child
a fruitful plant
with busy hands, blessings on their lips,
may it be to their health.

3

Two generations have already been saddened

by war and bloody pogroms.
The third generation, on American soil
keeps spinning the golden thread.

In the rich and satisfied country
there's no lack of poverty and need.
Not upon everyone rests the golden Shechina
there are plenty with no roof and no bread.

With loyal brothers and sisters
like heroes on the picket line
against the capitalist beast
in faithful battle they stand.

In the battle she finds her pleasure
battling for and demanding righteousness
in home, in street, in factory,
together with fighters at the front.

Since the time when the vandal fascists
trespassed over the Soviet border
and brutally attacked
our democratic land

She became a loyal soldier
along with fighters in the heat of battle,
the more help was needed, the happier she was
busy with work day and night.

P. 229

With wool and knitting needles
does her heart dance along –
late by the radio –
with the Soviet victories now,
she hugs a finished sweater
to her bosom,
Heroic fighter!
Wear this in good health!

P. 230 (Should be 231)

"LONGING"

Written for the first progressive children's school first sung at the Frayhayt (freedom) Singing Union in Chicago.

The world is free of frost and snow
The air is full of gladness,
Woods and field are adorned
In a vivid summer dress.

Silvery streams calmly flow
Murmuring a tune
In the heart does a longing grow
For life and its enjoyment.

Bird song and flower scent
And children's cries of elation
Waken and call and enchant
To make with them a connection.

This is just for rich and well-fed children.
For us, longing and pain only
Because our poor fathers
Always labor for them only.

P. 230 (should be 232)

"AUGUST"

Every month with its moon bride
A year, as many as 12 moons.
You, August, have the most
Bringing us presents.

I have you for a time
From all of your 11 brothers.
They also doled out some
And I can't hold them to blame..

September is beloved and holy,
The dearest of all the months.
It has a big portion in us,
For son and also for father.

For a while we thought

That September remains the winner,
A gift given to us
In the name of our inlaws.

October, Indian summer's glow
Also brought us its glory
In our beautiful moon's crown
It planted the second flower.

December with its wintery splendor
Gave us quite a bit
Mother, grandma gave us the gift
Of three sweet grandchildren.

January, the first month of the year
Spins a golden thread on the spindle
Little Judy joins the choir
Enriching the family.

P. 231 (should be 233…)

The first present brought to us
And that gave us so much
Making of us parents
Was the 28th of April.

May brings spring to tree and flower
And adorns the earth in green,
Bringing a grandchild
Our darling Vin.

The sun in July was bright
And created a union
In which our children joined
Marching as a family.

August, with blessings of bounty
From your rich source
You blessed our family
You are like no other.

August, with you we both took
Our very first steps,
As parents and now grandparents

Between the bridal canopy's poles.

August, you gave us a son
A beautiful pearl in our crown
And also a beloved grandchild
Our sweet Kerl (sp?)

Through the years my heart bled
With fear and pain –
For friend and father I longed,
So you comforted and buoyed
By bringing him back to us.

P. 232 (really 234)

August, full of bounty and wonders
Was our life's path strewn
Our dear sweet children
You brought to their own home.

August, you loveliest ring of 12 circles,
May you bring us presents once more
And my heart with glee will sing you
The most beautiful of songs.

P. 233 (235)

MY LIFE'S PATH

All that I love
Is a part of my life.
All that I give
I've always given.

My folk and also my class
I'll love to the end of my days
For enemies full of hate
Is my every limb.

My loves are
Our press and book
Because only from these

Do I draw what I seek.

My heart loves so much
Those who write songs
And those who sing them
Are my sisters and brothers.

Every worker is dear to me
Even one who's misled,
For in his heart burns the same flame
And he walks the picket line just the same.

My every child is my greatest joy
The dearest in my life
For them my blood to shed
I'm always at the ready.

P. 234 (236)

AGAIN AUGUST

To elevate you
I come once again.
To describe you
With shining songs.

Your days full of splendor
Flew like doves
Brought us gifts
Through childish panes.

Your fifteenth day
Is worthy of depiction
The great chase
Will remain forever too.

The happiest days
Of all our years
When we set out
To visit our children.

I'm describing it now
With joy and gladness,
Traveling to our children

Accompanied by children.

With joy in the blood
Does the heart vibrate
Til the moment when
The train begins to move.

Mother smiles
As speech is unnecessary
And father laughs
Out of joy apparently.

P. 235 (237)

Hard to depict
The strong emotion,
Only a heart
Can tell it in silence.

The train cuts
Through the dark night
Replete is the heart
With a beauty bright.

By the window
Mother counts every stretch
The train seems to go
Much too slow.

With longing in her eyes
Mother finally says:
Had we flown
We'd be in Chicago by dawn.

Father is not perturbed
He's quite relaxed,
Full of gladness
Are his jokes and laughter.

Now you want to fly?
To soar like an eagle?
To cavort in the sky
And count all the stars?

There's no point in counting

The sky's too far-off
We don't have to hurry
We'll arrive on time.

P. 236 (238)

It's dark in the traincar
Everyone's sleeping
Only for one corner
Do the wheels sing.

A quiet murmur
In their song.
As we're rushing
Our yearning is strong.

Fixed on a dream
We're moving fast
To where our dear
children await us.

With happy faces
They're standing together
With open arms
For father and mother.

We sit and ponder
Feeling inspired
As the stars glimmer
In the windows of night.

So liberated in the heart
The eyes shine.
Lit-up stations go by
At a running pace.

Factory and town
Have run alongside.
Of what use is a bed
When sleep is elusive?

P. 237 (239)

When the eastern sky
Began to send its blue light
We were taken by
The need for a nap.

Refreshed and rested
We awoke
The 16th of August
Sunnily laughed.

We were surrounded
By mighty walls
As the train snaked along
In the sunny dazzle.

With green outspread
The forests were ripe,
Who had sowed them
On hill and granite?

Who cut the mountains?
Carried out the plan
Allowing for a train
In their midst to run?

So that I and mother
Now would be able
Together to run
To our children?

Here is where my brothers
The pick-axers swung,
With work and songs
Did the air resound.

P. 238

The heart is enraptured
With the golden dazzle
Sending a blessing
For honest hands.

This is how the train
Keeps going and going
Amidst hills of granite

A whole day long.

But from above
A cloud comes along
And washes the panes
With pouring rain.

The locomotive seems tired
Slowing its velocity,
Limbs want to rest,
Eyes are growing heavy.

The darkness is torn
By bolts of lightning
Followed closely
by thunder's great din.

As there's no rest to be had
By heaven or earth
Every minute, every hour
Is created and disturbed.

Here he builds, there he tears apart,
Here he plants and it flowers,
So this is the Master
Of the granite hills.

P. 239 (241)

Throughout the night
The train made itself ready
In the rain it bathed and shampooed,
Preened and smoothed
And did become tardy
So it tried to catch up.

It's already the 17th of August today.
Father, mother and friends
For thousands of miles
Depended on the "El Capitain"
As the surest train
To deliver them on time.

Right from before dawn
It's been racing along

Exiting snake-like bends,
No more curvy tracks
But stretched like violin strings
And the sun in approval is smiling.

Level fields in all directions
In the richest hues,
A carpet with a thousand lakes,
Garden after garden flies by
Green and full of blossoms
And sheaves of golden corn.

Wagons ride by
Tractors pull
Moss and harrows in abundance
Both he and she
Hide their efforts
Under a protecting roof.

P. 240 (242)

Will the creator
Rejoice in his work here?
Or will the thief
Not lock away his bread
Under bar and bolt?
In my heart there's jolt
Because I know for certain
That speculators are lurking
And banker bosses.

The banker is all ready
He's counting the bread
With percent he demands his money
From the corn and wheat
That will soon be planted
Many millions
In his tills.

By the window I was sitting
Thinking quietly
And nearly forgetting
My goal and my journey.

But soon there appear

Remembered images
Of iron bridges
Familiar chimneys.

The train moves on
Over countless rails
After many a distance
Chicago is on display.

P. 241 (242)

Joy begins to pound
In our racing pulses
First it's seconds
And then minutes.

In joy what was awaited
Has become reality
Longings nurtured
Over years and years.

Chicago!
I lost you
And now you're found.
For years I spun dreams
In your arms.

Like children we suckled
From you as from a mother
Here by you together
We raised our children.

Years and years have gone by
Since we said farewell
Now we've come back
To meet up once again.

You welcomed us
Like an excited mother
Came to greet us
Heated and sweating.

Your sweating disturbed us
Not one bit
Because what here awaited us

were hotter heats.

P. 242 (244)

The train has stopped at last
The wheels are still
Just one more expanse
And close is the goal.

Down the steps
In a proud walk
With heads up.
There at the door

With excited flutter
Through trainstation panes
With beaming faces
Stand our bright doves.

With the holiest flames
Did our hearts glow,
With father and mother
Knotted and bound.

The day of our arrival
Shined very bright
And with the presence
Of our friends.

The road brings us
Directly home
Where the shore is washed
By the Michigan River.

We're so delighted
Four are here once more.
We bless the minutes
We bless the hours.

P. 243 (245)

Grandson and grandfather

Grown men both
Discuss together
Technical plans.

An interest for us both
Is how an airplane floats
And grandpa is so glad
To have lived to see this.

The heart is so certain
And vibrates with joy
As over books and more books
Judyle pores.

Father and mother are both happy
And both are shining with joy
Full up with joy and with gladness
Are the grandparents' hearts.

Too limited is human intelligence
To be able to describe this pleasure
When a daughter's smile blazes
And a son-in-law with warmth gazes.

Oh days like bright sparks
You'll remain in my heart forever,
Blissfully do we drink you
Like the best and dearest liqueur.

Gathering joy from each one separately
The days rush by
And then we're on our way again
To visit with our children.

P. 244 (246)
On the Road Again

Nu, again we're traveling
Happily, says mother,
You're probably planning
To write some songs?

So gather like lovely flowers

The joyful days
Of our setting out and returning
On our holiday.

"New York Central" bears us
Once more on our night flight
To bond us tomorrow morning
With our members dear.

With the children who with joy
Are awaiting us
We can sense the tender kiss
They've prepared for us.

August the twenty-first
in the year 1947
Should gilded shining dazzling
Be in my diary inscribed.

Hours twirled by
In the sun's hot brand
The sun made ruddy
The western band.

The golden sun's rays
Cut through the panes
Sending us signals of joy
That make us feel spirited.

P. 245 (247)

The sun has just gone down,
In the night enwrapped
Freeing the earth of fiery tongs
Rested and cooled.

The sky is so clear
Not even a cloud appears
Stars like little diamonds
Sparkle in the train windows.

All the lights already dimmed
In darkness is the wagon
In the thick black of night
Cities, train stations come along.

Through the panes, a flash
Accompanied by light and din
Everyone in their seats is roused
From their sleep and shut-eye.

But we're both wide awake
Sleep can't overtake us
With Kerele's and Sanele's
Little voices singing in our hearts.

Like a frothing spring
The blood in our hearts pounded
As very soon will Khashele and Sal
Be in our arms enfolded.

Minutes string themselves into hours
And the wheels roar and rush
And the panes are turning blue
With the colors of the dawn.

P. 246 (248)

The hills are poured with gold
The sun is once again shimmering
The river like a mirror sparkling alongside
A ship plowing its unruffled surface.

The ship sways, the train slinks
Like a contest in a running game,
An airplane is by propellers pulled along
In the same direction to the same goal.

They run and fly in a great hurry
Swallow the miles fast and faster
Are they taking the same path
As father and mother to their children?

Who are waiting with love and searching glances
Like our children there
Their mothers and fathers to cuddle and squeeze
On the air field and also at the port.

The river gets wider and wider.
This is the Hudson, mother says cheerfully

As over a bridge the train glides
And correct she must be.

Distances are spanned more slowly
Over a lattice of many rails.
And now we're standing among rows of trains
Under a dark roof.

With luggage in hand we stand ready
The train car windows open wide
Every step is loaded with joy
A song has erupted in our blood.

P. 247

Our veins were vibrating like chords
With the song that made us happy
Kerele and Sanele ran over to greet us
And cuddled us and squeezed.

For the worries and burdens of a yoked life
There is payment and soothing
With childish arms wrapped around necks
Lips feasting on kisses.

For us Kerele's maturity, her love and beauty
Will never be forgotten
Her little heart pounding, tears in her eyes
As out of gladness she laughed and cried.

Sanele, like a dove in love
Fluttered and floated between us both,
From arm to arm.
How good for her grandma and grandpa
To have achieved such pleasure and joy.

Khashele cuddles up close
Love looking out from her eyes
The lovely dimple over her lip
Excitedly danced and twitched.

With a smile Bubu (Bobbie?) watched it all,
Who can remain unmoved at this time?
She brought us her friendship
And with joy I describe it.

We’re riding to the goal of the holiday route
Through the roar of New York streets,
Blessed is the hour, blessed the moment
When we arrive at our children’s home.
P. 248 (250)

The long ride was worth it
To see the house and garden
The red juicy tomatoes
And all kinds of flowers.

The garden all neat and planted
By our daughter with her own hands,
The house full of shimmer and shine
The ceiling, the floor, and the walls.

The children stuck to both of us
With hugs and squeezes
Like summer birds around their grandparents
Did they flutter and glide.

They flew off on their bicycles
And came back in a hurry
To take us to see
Their entire childish treasure.

Wagons, cars
Dolls of all sorts
Kerele’s crayons
And the little swing in the garden.

Everything is ours, they declared
With pride and also with glee
They also included
The dog pulling on its chain.

P. 249 (251)

We took happiness in all its forms
From the sweet flow of life
And soon arrived
Our son and friend Sal.

Warming us with looks of love
In a happiness that's rare
Hearty kisses and embraces
Hearts joined together.

The nest is shining with joy
The kitchen brimming with noise
Beloved guests are about to arrive
As we prepare for a festivity.

And we are overjoyed
That such luck has come our way
To rejoice with dear Kerele
On her ninth birthday.

The day is sunny and crystal clear
Every hand is making an effort
The table beautifully prepared
For the precious reunion.

The family has arrived
Joy blazing in every eye
In each heart a blessing
In each hand a gift.

P. 250

And now comes the greatest wonder
As from joy our eyes grow moist
All the neighborhood kids are coming
Arriving with a song.

The celebration is grand and lovely
Who can describe it to a tee?
How the little children put on a play
At the front of the house?

Boys and girls, sons and daughters
Every child a lovely flower
The air resounds with joy and laughter
From all gathered round.

With joyous faces
The youthful choir rings
As nine candles flicker,
For every year a little flame.

Mama brings out the food
A din and commotion break out
And apparently just like in Hollywood
Papa takes his camera and shoots.

As a bearer of happiness
Will this day be etched in my heart.
For the first time I become acquainted
With my sister- and brother-in-law.

P. 251 (253)

WASHINGTON!

Our dear, good Rokhele (Rachel)
Brought us to Washington
Sam and Izzy and dear Ruthie
And their sweet children –

Welcomed us with festivity
Brought us to the village
Where in honor of our coming
They threw a party.

Over streets and roads
Over bridges of steel and iron
They took us around to show
Our great national treasure.

Congress, Senate, and the White House
That’s where laws are made
For the great millionaires
Because Wall Street has the might for now.

I saw it all and took it in
The great beauty and dazzle
But when will be the miracle
When it all falls into honest hands?...

With our dear friends
We spent a happy time
Cherished faces shone
When we said good bye.

P. 252 (254)

THE GOOD TIDINGS

Pa, it’s nearly decided
To sell the house –
And it was determined
That I travel to Los Angeles
With my household.

Like a sun from the exalted sky
It began to shine for me,
Am I dreaming in the midst of sleep?
Am I strolling in reality? –

Here in the park with my children
I here the words of longing
And will the lovely wonder
Become an actuality? –

My dear Sal makes clear to me
His calculation and plan
And that the dream become the truth
Is what we’re hoping for.

His words like lovely songs
Begin to sing in my blood.
I feel a joy in all my limbs
From this great hope.

To take the little children
In our arms with warm embraces
And to have the pleasure again
Of sweet smiles and loving gazes.

And again we're on the road
Homeward bound
And we await the days
Of their arrival, our good fortune.

P. 253 (255)

The holiday still warms the body
Even though the week begins.
Once more I go off to work
Harnessed to the yoke.

In the roar of machinery
I imagine I hear a song --
I hear a promise therein
For my hope and yearning.

To see again the lovely doves
To feel their tender kiss
And through the window panes
They'll wait for their grandpa.

The winter here in California
Grew rosy with its blooms
Days and weeks like a symphony
Wove themselves into months.

And then our lovely dream
Did become real
The children on their way already,
May the arrive in peace.

Everything is at the ready
And we're so delighted
As our house fills with joy
On the 23rd of February.

Family, friends, and relatives
Prepare themselves for a celebration
Great holidays are coming
One bigger than the other.

P. 254 (256)

A joy for one and all
The first holiday beam
Our dear doctor Sal
Already passed the state exam.

All the doors are open
The road is smoothly plastered
With full rights to practice
In the State of California.

An apartment is prepared already
Free of worry about making a living!
Hearts are again in song
It's a holiday once more.

And we draw into our lives
Quite a bit of joy and wealth
Sal and Khashe, Nathan and Bella
With all their dear little kids.

Leo, Leah, Bobby, Judy
Twelve little stars on our flag,
Can't they be at our table?
Nu, so there's a telephone.

No distance can part us
The flame of love is brightly lit
With father, mother, grandpa and grandma
Bound together in one union.

May there be more days of celebration
Giving us many joys,
May the young blossoms flourish
And may we at their weddings rejoice.

P. 255 (257)

SEVENTY

It's good to count to seventy
When the goal is clear ahead
To share joy with everyone
And also quietly with oneself.

Firm and easy is one's step
Lit with Marxist ideology
The reckoning a lovely song
When the end is full of fortune.

Dreams became a reality
Yearnings that I had
Over long and difficult years
That have been truly realized.

For arrests in czarist prisons
I was paid with a full hand
From the very best
By my beloved Soviet Union.

When the capitalist brown plague
Spread destruction with a bloody hand
It was my strong Soviet Union
That smothered and doused the inferno.

I took payment for the horrors
The reckoning I make with elation
Bulgaria, Yugoslavia, and Poland
Hungary, Rumania and Czechoslovakia.

My heart is full of gladness
And sings a joyful melody
My class the sleepy hero
Is now a fighter and a taker.

P. 256 (258)

And fights against all the oppressors
Against war and hatred
Beating them all up
In cities and towns in China.

And again the enemy sharpens his sword
He can't bear giving up his desire
The downfall to which he is destined
He won't be able to sidestep.

His powerful desire for revenge
Makes him lose his senses

In his planned third war
He'll find his tomb instead.

So it's good for me to count seventy
About victims I don't want to worry
The wounds will heal in time
And tomorrow will shine bright.

In the life of my Jewish state
There is joy and consolation
In Israel is there arises a flame
A home in Birobidzhan.
I traveled stormy seas
Harnessed to the yoke with my partner
Our life became crowned
With children like brilliant diamonds.

The bread that I earned honestly
Is dear and cherished and sweet
To 70 years of being a healthy proletariat
Standing on my own two feet.

So it's good to count to seventy
Full of great accomplishments
To share the joy with everyone
And also quietly with oneself.

P. 257 (259)

"MAZEL-TOV TO YOU BIALYSTOK"

Mazel-tov to you, Bialystok, home of my youth
In your poor dwellings I spun beautiful dreams
Hope and happiness I found in your arms
You led me and showed me the way.

You thought that I forgot you?
Through the long years and days?
Since that black night when I left your prison
No!   You've always been a longing in my heart.

You with your bright revolutionary stage
Strikes, demonstrations, bloody fights

Against enemies you so heroically stood
Bearing your beautiful baggage through the years.

Mazel-tov to you and your poor streets and quarterse
Zherinyets, Boyari, Piatkes and Khaneykes
You're free now from arrests and bayonets
And from the terrors of nightly attacks.

Mazel-tov you calloused hands
Through constant toil and need
You built palaces and wealthy houses
For the destructive masters.
The keepers of the czarist throne
Police, factory owners control you even now
Supported by rabbi and pope and priest
They were the gilded flag.

And when your czar the tyrant fell
New tyrants took his place
You once again moaned and suffered
Under the heel of the Polish flag.

Your cry of woe reached us
For the victims in the casements
Patrons were founded
And help and consolation bestowed.

P. 258 (260)

Now your pain has vanished
Both Christian and Jew are free
May the steps of the mighty Red Army
Be blessed.

Your free of the bloody clamor
You can breathe
With joy and vitality
Under the flag of the hammer and sickle.

No one will ever step on you again
An eternal rout
Of the capitalist reign
By the loyal Soviet son.

Take my mazel-tov and also my good wishes
Be a proud, beautiful branch
Build your life, aim higher
Joined with the great Soviet clan.

Hearts are happy for you now
Also here in the land of the bloody dollar
Your child is also overjoyed
Itchke the white carpenter.

Mazel-tov to the home of my youth
The dreams of my young years
Became a reality
Keep going on your way with joy.

P. 259 (261)

IN THE FIELD

A song to Birobidzhan, the first Jewish autonomous area. Established by the Soviet government.

On paths as yet untrodden
Swamps as yet undrained
On sharp, pointy thorns
His bloody foot placed
With raw-scraped hands
Lips bitten from pain
Battles and walks
The new Jew in the field.

Out of the far little town
Leaving behind a warm bed
Where generations spent
Bitter days and years.
Out of the narrow alley
Giving up the barrel of herring
Hearing the call of life
They set out on their way.

Enough of pie-in-the sky
Foolish endeavors
All the speculating
Based on foreign money
Becoming a new Jew

A folk is being born
To build a new life
In his own field.

On paths as yet untrodden
Swamps as yet undrained
On sharp, pointy thorns
His sure foot is placed
He conquers all the thorns
For a new life
On his blessed earth.